แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ ๒๐ ปี

ระยะที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๖๕)

รักกรุงเทพฯ ร่วมสร้างกรุงเทพฯ

แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ ๒๐ ปี

ระยะที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๖๕)

รักกรุงเทพฯ ร่วมสร้างกรุงเทพฯ

คำนำ

กรุงเทพมหานครจัดทำแผนพัฒนากรุงเทพมหานครระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๗๕) โดยนำแผนวิสัยทัศน์ของประชาชนเพื่อการพัฒนากรุงเทพมหานครมากำหนดเป็นกรอบในการปรับปรุงบริการสาธารณะต่างๆ กำหนดประเด็นปัญหาที่ต้องได้รับการพัฒนาและแก้ไข ตลอดจนจัดลำดับความสำคัญในการลงทุนพัฒนาเมืองในระยะยาว เพื่อให้เมืองกรุงเทพฯ ก้าวสู่การเป็น "มหานครแห่งเอเชีย" ในปี พ.ศ. ๒๕๗๕

แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ ๒๐ ปี แบ่งช่วงการพัฒนาออกเป็น ๔ ระยะๆ ละ ๕ ปี โดยในแต่ละช่วงจะมีการจัดทำแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ ๕ ปี เพื่อเปิดโอกาสให้มีการทบทวนเป้าประสงค์และมาตรการที่กำหนดไว้ในแต่ละช่วงให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันยิ่งขึ้น ในการจัดทำแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ ๒๐ ปี ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕) สำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล คณะที่ปรึกษาจากสถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และตัวแทนจากหน่วยงานต่างๆ ได้ร่วมกันตรวจสอบปรับปรุงเป้าหมายและตัวชี้วัดระดับเมืองที่กำหนดไว้ในช่วงแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ ๒๐ ปี ระยะที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๖๐) รวมทั้งวิเคราะห์สถานการณ์และแนวโน้มที่เปลี่ยนแปลงไป ก่อนที่จะมีการกำหนดเป้าประสงค์หรือยุทธศาสตร์การพัฒนา และกลยุทธ์หรือมาตรการที่จะใช้ในการขับเคลื่อนเป้าประสงค์ในแต่ละข้อ

คณะผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่าแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ ๒๐ ปี ระยะที่ ๒ จะช่วยให้หน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้องมีทิศทางดำเนินงานที่ชัดเจน สามารถใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติราชการประจำปีของหน่วยงาน เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนากรุงเทพมหานครไปสู่การเป็นมหานครชั้นนำของเอเชียในช่วง ๕ ปี จากนี้ไป

สำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล

สารบัญ

คำนำ (ก)
สารบัญ (ข)
สารบัญตาราง (ง)
สารบัญภาพ (จ)
วิสัยทัศน์กรุงเทพฯ ๑
เส้นทางสู่มหานครแห่งเอเชีย ๔

ด้านที่ ๑ มหานครปลอดภัย ๕
มิติที่ ๑.๑ ปลอดมลพิษ ๙
มิติที่ ๑.๒ ปลอดอาชญากรรมและยาเสพติด ๒๙
มิติที่ ๑.๓ ปลอดอุบัติเหตุ ๔๑
มิติที่ ๑.๔ ปลอดภัยพิบัติ ๔๕
มิติที่ ๑.๕ ปลอดอุบัติภัยจากสิ่งก่อสร้าง ๕๗
มิติที่ ๑.๖ ปลอดโรคคนเมือง อาหารปลอดภัย ๖๓

ด้านที่ ๒ มหานครสีเขียว สะดวกสบาย ๙๙
มิติที่ ๒.๑ ภูมิทัศน์สวยงาม ๑๐๓
มิติที่ ๒.๒ พื้นที่สวนสาธารณะ พื้นที่สีเขียวกระจายทั่วทุกพื้นที่ ๑๐๙
มิติที่ ๒.๓ ระบบขนส่งมวลชนทั่วถึง สะดวกประหยัด การจราจรคล่องตัว และมีทางเลือก ๑๑๗
มิติที่ ๒.๔ การใช้พลังงานที่มีประสิทธิภาพและพลังงานทางเลือก ๑๒๕

ด้านที่ ๓ มหานครสำหรับทุกคน ๑๒๙
มิติที่ ๓.๑ ผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ด้อยโอกาส ได้รับการดูแลอย่างครบวงจร ๑๓๓
มิติที่ ๓.๒ เมืองแห่งโอกาสทางเศรษฐกิจ ๑๔๕
มิติที่ ๓.๓ การศึกษาสำหรับทุกคน ๑๕๑
มิติที่ ๓.๔ สังคมพหุวัฒนธรรม ๑๖๓

สารบัญ

ด้านที่ ๔ มหานครกระชับ ๑๖๗
มิติที่ ๔.๑ กรุงเทพมหานครเติบโตอย่างเป็นระเบียบตามผังเมืองรวม ๑๗๑

ด้านที่ ๕ มหานครประชาธิปไตย ๑๗๙
มิติที่ ๕.๑ มหานครกรุงเทพแบบบูรณาการ ๑๘๓
มิติที่ ๕.๒ เมืองธรรมาภิบาล ๑๘๗
มิติที่ ๕.๓ กระจายอำนาจสู่ประชาชน ๑๙๑
มิติที่ ๕.๔ การเมืองสีขาว ๑๙๕
มิติที่ ๕.๕ พลเมืองกรุงเทพฯขับเคลื่อนวิสัยทัศน์ ๑๙๙

ด้านที่ ๖ มหานครแห่งเศรษฐกิจและการเรียนรู้ ๒๐๑
มิติที่ ๖.๑ เมืองแห่งโอกาสทางธุรกิจและการลงทุน ๒๐๕
มิติที่ ๖.๒ เมืองแห่งนักท่องเที่ยวระดับโลก ๒๐๙
มิติที่ ๖.๓ เมืองแห่งการประชุม นิทรรศการ และการจัดงานนานาชาติ ๒๑๙

ด้านที่ ๗ การบริหารจัดการเมืองมหานคร ๒๒๓
มิติที่ ๗.๑ กฎหมาย ๒๒๗
มิติที่ ๗.๒ การบริหารแผนและประเมินผล ๒๓๑
มิติที่ ๗.๓ การบริหารทรัพยากรบุคคล ๒๓๕
มิติที่ ๗.๔ การคลังและงบประมาณ ๒๔๕
มิติที่ ๗.๕ เทคโนโลยีสารสนเทศ ๒๕๗

ภาคผนวก - ตัวชี้วัดเป้าหมายระดับเมือง ๒๖๕
ภาคผนวก - นิยามศัพท์ ๒๘๒

สารบัญตาราง

ตารางที่ ๑ ค่าเฉลี่ยคุณภาพน้ำคลองและแม่น้ำเจ้าพระยา ปี ๒๕๔๘ - ๒๕๕๗ ๑๑
ตารางที่ ๒ โรงควบคุมคุณภาพน้ำของกรุงเทพมหานครที่เปิดให้บริการบำบัดน้ำเสียในปัจจุบัน ๑๒
ตารางที่ ๓ ระดับเสียงเฉลี่ย (Leq) ๒๔ ชั่วโมง จากสถานีตรวจวัดระดับเสียง กรุงเทพมหานคร ๒๕
ตารางที่ ๔ ระดับเสียงเฉลี่ย (Leq) ๒๔ ชั่วโมง จากสถานีตรวจวัดระดับเสียงบริเวณพื้นที่ทั่วไป ในเขตกรุงเทพมหานคร ๒๕
ตารางที่ ๕ คดีอาญาในเขตกรุงเทพมหานครระหว่าง ปี ๒๕๕๖ - ๒๕๕๘ ๓๐
ตารางที่ ๖ สถิติอุบัติเหตุจราจรในเขตกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๕๐ - ๒๕๕๗ ๔๒
ตารางที่ ๗ สรุปสถานการณ์เอดส์ในกรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ๗๖
ตารางที่ ๘ สรุปสถานการณ์วัณโรคในกรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ๗๗
ตารางที่ ๙ จำนวนผู้ป่วยวัณโรคที่พบในสถานพยาบาลแต่ละสังกัด ๗๗
ตารางที่ ๑๐ จำนวนผู้ป่วย และอัตราป่วยด้วยโรคไข้เลือดออก ในกรุงเทพมหานคร ปี ๒๕๕๓ - ๒๕๕๘ ๗๙
ตารางที่ ๑๑ แนวโน้มการพัฒนาพื้นที่สีเขียวในรูปแบบสวนสาธารณะ/สวนหย่อมของกรุงเทพมหานคร ๑๑๒
ตารางที่ ๑๒ ปริมาณผู้ใช้เรือโดยสารสาธารณะในคลองภาษีเจริญ ระหว่างเดือนมกราคม - ตุลาคม ๒๕๕๘ ๑๑๘
ตารางที่ ๑๓ เปรียบเทียบรายได้จริง - รายจ่ายจริงของกรุงเทพมหนคร ปีงบประมาณ ๒๕๔๗ - ๒๕๕๗ และประมาณการของปีงบประมาณ ๒๕๕๘ - ๒๕๖๕ ๒๔๖
ตารางที่ ๑๔ ระดับการพึ่งพาตนเองทางการคลังของกรุงเทพมหานคร (ข้อมูลระหว่างปีงบประมาณ ๒๕๓๓ - ๒๕๕๕) ๒๔๘

สารบัญภาพ

ภาพที่ ๑ ค่า DO และ BOD ของน้ำคลอง ๑๑
ภาพที่ ๒ ค่า DO และ BOD ของแม่น้ำเจ้าพระยา ๑๑
ภาพที่ ๓ เปรียบเทียบสถิติปริมาณมูลฝอยที่จัดเก็บได้ระหว่างปี ๒๕๒๘ - ๒๕๕๘ และปริมาณมูลฝอยคาดการณ์โดย JBIC ระหว่างปี ๒๕๔๓ - ๒๕๖๒ ๑๖
ภาพที่ ๔ ค่าเฉลี่ยรายปีของฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๑๐ ไมครอน ในกรุงเทพมหานคร ปี ๒๕๓๙ - ๒๕๕๖ ๒๑
ภาพที่ ๕ สถิติการร้องเรียนปัญหามลพิษของกรมควบคุมมลพิษในกรุงเทพมหานคร ระหว่างปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๗ ๒๖
ภาพที่ ๖ สภาวะสุขภาพครอบครัวในพื้นที่รับผิดชอบของศูนย์บริการสาธารณสุข ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ๖๔
ภาพที่ ๗ โรคประจำตัวที่ตรวจพบบ่อย ๕ อันดับแรกในพื้นที่รับผิดชอบของ ศูนย์บริการสาธารณสุข ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ๖๕
ภาพที่ ๘ พฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพจากการสำรวจสุขภาพครอบครัว ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ๖๕
ภาพที่ ๙ อัตราป่วยด้วยไข้เลือดออกต่อแสนประชากรในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. ๒๕๕๓ - ๒๕๕๘ ๖๗
ภาพที่ ๑๐ จำนวนผู้ป่วยนอกและผู้ป่วยในของโรงพยาบาลในสังกัดสำนักการแพทย์ พ.ศ. ๒๕๔๘ - ๒๕๕๗ ๗๘
ภาพที่ ๑๑ สาเหตุของผู้ป่วยนอก ๕ อันดับแรก พ.ศ. ๒๕๔๘ - ๒๕๕๗ ๘๓
ภาพที่ ๑๒ สัดส่วนการรับแจ้งเหตุศูนย์การบริการแพทย์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๕๗ ๘๔
ภาพที่ ๑๓ ระยะเวลาเฉลี่ยที่ใช้ในการปฏิบัติการ (Response Time) พ.ศ. ๒๕๕๗ ๘๘
ภาพที่ ๑๔ สัดส่วนพื้นที่สวนของกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๓๙ - ๒๕๕๘ ๘๙
ภาพที่ ๑๕ สัดส่วนพื้นที่สวนของกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๓๙ - ๒๕๕๘ ๑๑๐
ภาพที่ ๑๖ จำนวนสวนสาธารณะหลักในแต่ละกลุ่มเขต ๑๑๑
ภาพที่ ๑๗ การกระจายตัวของสวนสาธารณะหลักของกรุงเทพมหานคร ระยะ ๕ กม. (พ.ศ. ๒๕๕๘) ๑๑๑
ภาพที่ ๑๘ เปรียบเทียบอัตราความเร็วเฉลี่ยในชั่วโมงเร่งด่วนแบ่งตามชั้นเขตพื้นที่ ในเขตกรุงเทพมหานคร ๑๒๑

วิสัยทัศน์กรุงเทพฯ

ก้าวขึ้นสู่การเป็น “มหานครแห่งเอเชีย” ในปี พ.ศ. ๒๕๗๕

ด้านที่ ๑ มหานครปลอดภัย

“เมืองกรุงเทพมหานคร เป็นมหานครที่ปลอดมลพิษ ปลอดอาชญากรรมและยาเสพติด ปลอดอุบัติเหตุ ปลอดภัยพิบัติ สิ่งก่อสร้างปลอดภัย ปลอดโรคคนเมืองและอาหารปลอดภัย”

มิติที่ ๑.๑ ปลอดมลพิษ

“เมืองกรุงเทพฯ มีระบบการจัดการน้ำเสียและระบายน้ำ ระบบจัดการขยะ ระบบการควบคุมฝุ่นละออง กลิ่น และสารเจือปนในอากาศ และระบบการควบคุมระดับเสียงในเขตเมืองที่มีประสิทธิภาพและคลอบคลุมทั่วพื้นที่เขตเมือง”

มิติที่ ๑.๒ ปลอดอาชญากรรมและยาเสพติด

“กรุงเทพมหานครเป็นเมืองปลอดอาชญากรรม ปลอดยาเสพติด มีขีดความสามารถในการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน การรักษาความสงบเรียบร้อยการควบคุมอาชญากรรมยาเสพติด”

มิติที่ ๑.๓ ปลอดอุบัติเหตุ

“เมืองกรุงเทพฯ มีความสามารถในการจัดการระบบจราจร และการเฝ้าระวังอุบัติเหตุบนถนนได้อย่างมีประสิทธิภาพ”

มิติที่ ๑.๔ ปลอดภัยพิบัติ

“เมืองกรุงเทพฯ ปลอดจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ ได้แก่น้ำท่วมและการกัดเซาะชายฝั่ง กรุงเทพมหานครมีมาตรการบริหารจัดการน้ำอย่างเหมาะสม และมีการบริหารจัดการทรัพยากรชายฝั่งอย่างยั่งยืน”

มิติที่ ๑.๕ ปลอดอุบัติเหตุจากสิ่งก่อสร้าง

“เมืองกรุงเทพฯ มีความปลอดภัยต่อการใช้งานอาคารสาธารณะ อุบัติภัยจากสิ่งปลูกสร้างต้องเป็นศูนย์ในปี พ.ศ. ๒๕๗๕ อาคาร ถนนและสะพาน มีการติดตามตรวจสอบอาคารสาธารณะและโครงสร้างพื้นฐาน และมีแผนการซ่อมแซมและปรับปรุงอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม”

มิติที่ ๑.๖ ปลอดโรคคนเมือง

“เมืองกรุงเทพฯ เป็นมหานครปลอดโรคคนเมืองและมีอาหารปลอดภัยสำหรับการบริโภค

ด้านที่ ๒ มหานครสีเขียว สะดวกสบาย

“เมืองกรุงเทพมหานครมีพื้นที่สาธารณะ พื้นที่สีเขียว ในสัดส่วนที่เหมาะสมกับขนาดพื้นที่และจำนวนประชากร ชาวกรุงเทพฯ มีวิถีชีวิตใกล้ชิดกับธรรมชาติ มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เป็นมหานครที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานที่ประหยัดพลังงาน ใช้พลังงานสะอาดที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีระบบบริการคมนาคมขนส่งที่หลากหลาย สะดวก คล่องตัว มีทัศนียภาพที่สวยงาม ปราศจากสิ่งกีดขวาง เป็นระเบียบไม่รกรุงรัง ไม่ว่าจะเป็นสายไฟฟ้าและสายโทรศัพท์”

มิติที่ ๒.๑ ภูมิทัศน์สวยงาม

“กรุงเทพมหานครต้องจัดระเบียบเมือง ปรับปรุงทัศนียภาพของเมืองให้ดูสะอาด ไม่มีสายไฟฟ้าสายโทรศัพท์รกรุงรัง โดยกรุงเทพมหานครต้องเร่งลงทุนพัฒนาระบบท่อร้อยสาย ระบบสาธารณูปโภคใต้ดิน”

มิติที่ ๒.๒ พื้นที่สวนสาธารณะ พื้นที่สีเขียวกระจายทั่วทุกพื้นที่

“เมืองกรุงเทพฯ มีพื้นที่สีเขียวกระจายครอบคลุมไปทั่วพื้นที่กรุงเทพมหานคร มีจำนวนพื้นที่สีเขียวและแหล่งดูดซับมลพิษทางอากาศไม่น้อยกว่า ๙ ตารางเมตรต่อประชากร ๑ คน และปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณท้องถนนเพื่อความสวยงาม มีต้นไม้ใหญ่ๆ เป็นหลัก เพื่อให้เป็นแหล่งดูดซับมลพิษเพิ่มมากขึ้น”

มิติที่ ๒.๓ ระบบขนส่งมวลชนทั่วถึง สะดวกประหยัด การจราจรคล่องตัวและมีทางเลือก

“เมืองกรุงเทพฯ มีระบบขนส่งมวลชน และระบบการคมนาคมทางเลือกต่างๆ อย่างทั่วถึง ประหยัด และสะดวกสบาย การจราจรมีความคล่องตัว และมีหลากหลายทางเลือก ทั้งทางเรือ จักรยาน และทางเดิน”

ด้านที่ ๓ มหานครสำหรับทุกคน

"ชาวกรุงเทพฯ ทุกคน ทุกชนชั้น ทุกอาชีพ ทุกเพศ ทุกวัย และทุกสถานภาพ อยู่ร่วมกันอย่างเสมอภาคและสมานฉันท์ เกื้อกูลซึ่งกันและกัน เคารพสิทธิซึ่งกันและกัน ได้รับโอกาสที่จะเรียนรู้ พัฒนาตนเอง และเข้าถึงบริการสาธารณะ ในขณะเดียวกันชาวกรุงเทพฯ แต่ละกลุ่ม แต่ละชุมชน สามารถดำรงรักษาไว้ซึ่งอัตลักษณ์ ประเพณี วัฒนธรรมของตนเอง เป็นมหานครที่โดดเด่นในเชิงวัฒนธรรมที่หลากหลาย"

มิติที่ ๓.๑ ผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ด้อยโอกาสได้รับการดูแลอย่างครบวงจร

"เมืองกรุงเทพฯ มีระบบสาธารณูปโภคพื้นฐานให้ผู้พิการ ผู้สูงอายุ และผู้ด้อยโอกาส สามารถเข้าถึงได้อย่างเท่าเทียมกับประชาชนทั่วไป และจัดสวัสดิการสังคมสำหรับกลุ่มคนดังกล่าวให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีมีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกับคนในสังคม"

มิติที่ ๓.๒ เมืองแห่งโอกาสทางเศรษฐกิจ

"กรุงเทพมหานครมีระบบการจัดการอาชีพและการแสวงหารายได้ที่สามารถเพิ่มโอกาสให้แก่กลุ่มผู้ด้อยโอกาสทางเศรษฐกิจและผู้ที่อยู่ในภาคเศรษฐกิจนอกระบบ"

มิติที่ ๓.๓ การศึกษาสำหรับทุกคน

"เมืองกรุงเทพฯ สามารถจัดการศึกษาให้แก่เด็กเยาวชนในพื้นที่กรุงเทพฯ อย่างทั่วถึง โดยไม่แบ่งแยกความแตกต่างทางสังคม การเมือง วัฒนธรรม และศาสนา และจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ สามารถพัฒนาให้เยาวชนในพื้นที่กรุงเทพฯ มีความรู้ มีจิตสำนึกรักเมืองกรุงเทพฯ หวงแหนและร่วมสืบทอดวัฒนธรรม และอัตลักษณ์ของเมืองกรุงเทพฯ มีคุณธรรม มีทักษะในการดำรงชีวิตและประกอบอาชีพสุจริต"

มิติที่ ๓.๔ สังคมพหุวัฒนธรรม

"กรุงเทพมหานครสามารถส่งเสริมให้ประชาชนและเยาวชนกรุงเทพฯ เรียนรู้วัฒนธรรมเมืองกรุงเทพฯ โดยผ่านกิจกรรมต่างๆ และจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการเรียนรู้ด้านวัฒนธรรมเมืองกรุงเทพมหานครนอกห้องเรียน ส่งเสริมการนำภูมิปัญญาและวัฒนธรรมชุมชนย่านต่างๆ ไปใช้ประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจและสังคมในวงกว้าง และจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้วัฒนธรรม การสืบทอดวัฒนธรรม และสร้างการยอมรับ และความเสมอภาคเท่าเทียมระหว่างกลุ่มคนต่างวัฒนธรร ชาติพันธุ์ ศาสนา ฯลฯ ในเมืองกรุงเทพฯ"

ด้านที่ ๔ มหานครกระชับ

"การขยายตัวเติบโตของกรุงเทพมหานครยังมีการพัฒนาไม่ทั่วถึงเต็มพื้นที่ ทำให้ขาดความสะดวกและสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายในการจัดสาธารณูปโภค การเดินทาง เพื่อให้กรุงเทพมหานครมีการเติบโตแบบกระชับ โดยการพัฒนาพื้นที่ของกรุงเทพฯ ให้มีศูนย์กลางการให้บริการและพัฒนาเมืองในลักษณะเครือข่าย"

มิติที่ ๔.๑ กรุงเทพมหานครเติบโตอย่างเป็นระเบียบตามผังเมืองรวม

"เมืองกรุงเทพฯ เติบโตอย่างมีระเบียบ มีการใช้ประโยชน์ที่ดินและทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ มีศูนย์ชุมชนย่อยเป็นระบบตามลำดับความสำคัญและศักยภาพพื้นที่เป็นโครงข่ายเชื่อมโยงกันอย่างมีระบบ"

ด้านที่ ๕ มหานครประชาธิปไตย

"เมืองกรุงเทพฯ เป็นเมืองประชาธิปไตยและมีธรรมาภิบาลที่มีชื่อเสียงอยู่ในระดับแนวหน้าของเอเชีย มีระบบการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ มีการเมืองที่สะอาด ปลอดคอร์รัปชั่น อีกทั้งทุกภาคส่วนไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคธุรกิจ และภาคประชาชนมีบทบาทในการขับเคลื่อนวิสัยทัศน์กรุงเทพฯ อย่างเข้มแข็ง"

มิติที่ ๕.๑ มหานครกรุงเทพแบบบูรณาการ

"เมืองกรุงเทพฯ มีองค์การบริหารจัดการระบบสาธารณูปโภคมหานคร"

มิติที่ ๕.๒ เมืองธรรมาภิบาล

"กรุงเทพมหานครมีมีสภาประชาชนกรุงเทพฯ เป็นเวทีริเริ่มนโยบายและตรวจสอบการทำงานของกรุงเทพฯ และใช้ระบบงบประมาณแบบมีส่วนร่วม"

มิติที่ ๕.๓ การกระจายอำนาจสู่ประชาชน

"เมืองกรุงเทพฯ มุ่งลดบทบาทของส่วนกลางลงเหลือภารกิจหลักเท่าที่ต้องทำ เท่าที่จำเป็น และให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการบริหารงานชุมชนท้องถิ่นตามเจตนารมณ์ของประชาชนมากขึ้น"

มิติที่ ๕.๔ การเมืองสีขาว

"ประชาชนมีความเชื่อมั่นในความซื่อสัตย์สุจริตข้าราชการและผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองของกรุงเทพมหานคร"

มิติที่ ๕.๕ พลเมืองกรุงเทพฯ ขับเคลื่อนวิสัยทัศน์

"ชาวกรุงเทพฯ ซึ่งเป็นเจ้าของความคิดวิสัยทัศน์กรุงเทพฯ พ.ศ. ๒๕๗๕ มีฉันทามติร่วมกันว่า จะร่วมกันติดตาม ตรวจสอบและผลักดันให้กรุงเทพมหานครและหน่วยงานภาครัฐอื่นๆ นำวิสัยทัศน์กรุงเทพฯ พ.ศ. ๒๕๗๕ ไปปฏิบัติให้เกิดผลสำเร็จโดยไม่ยึดติดกับตัวบุคคลผู้มาทำหน้าที่บริหารกรุงเทพมหานครหรือพรรคการเมืองที่จะเข้าไปเป็นรัฐบาลแต่อย่างใด โดยชาวกรุงเทพฯ ต้องช่วยกันผลักดันให้กรุงเทพมหานครมีบทบัญญัติท้องถิ่น กำหนดให้กรุงเทพมหานครรับ ฉันทามติวิสัยทัศน์กรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๗๕ ไปปฏิบัติให้บังเกิดผลสำเร็จจริงจัง"

ด้านที่ ๖ มหานครแห่งเศรษฐกิจและการเรียนรู้

"เมืองกรุงเทพฯ ใน ๒๐ ปี ข้างหน้า จะก้าวเข้าสู่การเป็นเมืองหลวงของเอเชีย เมืองเศรษฐกิจที่มีความสำคัญในระดับภูมิภาคและนานาชาติ โดยกรุงเทพฯ จะเป็นศูนย์กลางการค้า การลงทุน การท่องเที่ยว และวัฒนธรรมของเอเชีย รวมถึงการเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้วิทยาการด้านต่างๆ ของภูมิภาค"

มิติที่ ๖.๑ เมืองแห่งธุรกิจและการลงทุน

"กรุงเทพมหานครเป็นศูนย์การค้า การเงิน และการลงทุน... เป็นศูนย์กลางการซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าเกษตร สินค้าอุตสาหกรรมเกษตร และบริการสีเขียว... เป็นเมืองนวัตกรรมวัฒนธรรมด้านศิลปะและการแสดง การออกแบบและสร้างสรรค์"

มิติที่ ๖.๒ เมืองแห่งนักท่องเที่ยวระดับโลก

"เมืองกรุงเทพฯ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวจากทั่วโลกมาสู่เมืองกรุงเทพฯ สู่จังหวัดต่างๆ ของไทย และสู่เมืองอื่นๆ ในภูมิภาคอาเซียนและในเอเชีย"

มิติที่ ๖.๓ เมืองแห่งการจัดประชุม นิทรรศการ และจัดงานนานาชาติ

"กรุงเทพมหานครเป็นเมืองจัดประชุม นิทรรศการ และจัดงานนานาชาติ"

เส้นทางสู่มหานครแห่งเอเชีย

กรุงเทพมหานครในฐานะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษมีอำนาจหน้าที่ในการจัดบริการสาธารณะ ตาม พ.ร.บ. ระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘ ตาม พ.ร.บ.กำหนดแผนและขั้นตอนกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ และตามที่กฎหมายอื่นๆ กำหนด

บริการสาธารณะบางอย่างเป็นเรื่องที่กรุงเทพมหานครต้องดำเนินการ บางอย่างเป็นเรื่องที่สามารถเลือกที่จะดำเนินการได้ตามความจำเป็น บริการสาธารณะบางอย่างกรุงเทพมหานครผูกขาดการให้บริการ แต่อีกหลายอย่างมีหน่วยงานภาครัฐร่วมกันจัดบริการ เช่น ขนส่งสาธารณะ รักษาพยาบาล และจัดการศึกษา เป็นต้น

วิสัยทัศน์กรุงเทพฯ พ.ศ. ๒๕๗๕ มองกรุงเทพฯ ในฐานะเมืองมหานคร การขับเคลื่อนเมืองกรุงเทพฯ ต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากทุกภาคส่วน กรุงเทพมหานครในฐานะเจ้าของเมืองจะต้องมองบทบาทหน้าที่ไปไกลกว่าการดำเนินการ “ควบคุมกำกับดูแล” (Control) ตามภารกิจพื้นฐานในการจัดบริการสาธารณะ ออกข้อบัญญัติ และบังคับใช้กฎหมาย โดยพยายามทำทุกอย่างโดยลำพัง แต่จะต้องรับบทบาทเป็นเจ้าภาพในการ “โน้มน้าวจูงใจ” (Influence) หน่วยงานอื่นๆ ในพื้นที่ ให้ร่วมกันเป็นพลังขับเคลื่อนการพัฒนาเมืองกรุงเทพฯ และแม้แต่การ “สนใจใส่ใจ” (Concern) ในประเด็นที่คนกรุงเทพฯ เห็นว่ามีความสำคัญ คอยติดตามทำความเข้าใจในประเด็นปัญหาเหล่านั้น

ด้านที่ ๑

มหานครปลอดภัย

เป้าหมาย - มหานครปลอดภัย

มิติที่ ๑.๑ ปลอดมลพิษ	
เป้าหมายที่ ๑.๑.๑	แหล่งน้ำสาธารณะทั้งแม่น้ำสายหลักและคูคลองต่างๆ มีคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพน้ำผิวดินประเภทที่ ๔
เป้าหมายที่ ๑.๑.๒	กรุงเทพมหานครมีการลดและควบคุมปริมาณมูลฝอยที่แหล่งกำเนิดและเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการมูลฝอยตั้งแต่แหล่งกำเนิดจนถึงการกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ
เป้าหมายที่ ๑.๑.๓	กรุงเทพมหานครมีฝุ่นละอองอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน
เป้าหมายที่ ๑.๑.๔	กรุงเทพมหานครมีระดับเสียง ค่าเฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมง (Leq) อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน
มิติที่ ๑.๒ ปลอดอาชญากรรมและยาเสพติด	
เป้าหมายที่ ๑.๒.๑	ประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
เป้าหมายที่ ๑.๒.๒	เด็กและเยาวชนไม่เสพยาเสพติด ผู้เสพติดทุกคนเข้าสู่ระบบการบำบัดรักษาและฟื้นฟูที่มีมาตรฐานและความเหมาะสม
มิติที่ ๑.๓ ปลอดอุบัติเหตุ	
เป้าหมายที่ ๑.๓.๑	ลดความสูญเสียจากอุบัติเหตุจราจร
มิติที่ ๑.๔ ปลอดภัยพิบัติ	
เป้าหมายที่ ๑.๔.๑	กรุงเทพมหานครสามารถลดความเสี่ยงและฟื้นคืนจากภัยพิบัติ
มิติที่ ๑.๕ ปลอดอุบัติเหตุจากสิ่งก่อสร้าง	
เป้าหมายที่ ๑.๕.๑	กรุงเทพมหานครมีความปลอดภัยต่อการใช้งานอาคารสาธารณะ ปลอดจากอุบัติภัยจากสิ่งปลูกสร้าง และมีโครงสร้างพื้นฐานที่มั่นคงปลอดภัย
มิติที่ ๑.๖ ปลอดโรคคนเมือง อาหารปลอดภัย	
เป้าหมายที่ ๑.๖.๑	คนกรุงเทพฯ มีสุขภาวะทางกายและจิต มีพฤติกรรมสุขภาพที่ดี ไม่มีภาวะเจ็บป่วยจากโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง และโรคจากการประกอบอาชีพ
เป้าหมายที่ ๑.๖.๒	โรคติดต่อที่สำคัญในเมืองได้รับการเฝ้าระวังและควบคุมไม่ให้ระบาดไปในวงกว้าง
เป้าหมายที่ ๑.๖.๓	คนกรุงเทพฯทุกคนมีโอกาสได้รับบริการทางการแพทย์และสาธารณสุขที่เท่าเทียม มีคุณภาพและมาตรฐาน
เป้าหมายที่ ๑.๖.๔	ประชาชนได้รับบริการช่วยเหลือฉุกเฉินเมื่อเกิดอุบัติเหตุและเจ็บป่วยขั้นวิกฤติ
เป้าหมายที่ ๑.๖.๕	กรุงเทพมหานครเป็นเมืองที่มีอาหารปลอดภัย ปราศจากเชื้อโรค และสารปนเปื้อน
เป้าหมายที่ ๑.๖.๖	คนกรุงเทพฯมีวิถีชีวิตแบบ Active Living Lifestyle

มิติที่ ๑.๑ ปลอดมลพิษ

เป้าหมายที่ ๑.๑.๑

แหล่งน้ำสาธารณะทั้งแม่น้ำสายหลักและคูคลองต่างๆมีคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพน้ำผิวดินประเภทที่ ๔

สถานการณ์และแนวโน้ม

ในการบริหารจัดการคุณภาพน้ำในเขตกรุงเทพมหานคร มีปัจจัยเข้ามาเกี่ยวข้องมากมาย ได้แก่ ปัจจัยการเพิ่มและการอพยพประชากรจากเมืองต่างๆ เข้าสู่กรุงเทพมหานครมากขึ้น ประกอบกับการที่กรุงเทพมหานครเป็นศูนย์กลางความเจริญทั้งทางด้านสังคมและเศรษฐกิจ จึงทำให้มีประชาชนตั้งถิ่นฐานบ้านเรือนที่รุกล้ำแม่น้ำ ลำคลอง และแหล่งน้ำสาธารณะ ส่งผลทำให้มีการปล่อยน้ำเสีย สิ่งปฏิกูลและสิ่งโสโครกลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะโดยไม่ได้รับการบำบัดอย่างถูกสุขลักษณะ อีกทั้งระบบระบายน้ำของกรุงเทพมหานคร เป็นระบบท่อรวมน้ำเสียกับน้ำฝนในท่อเดียวกัน

สำหรับปัจจัยเชิงกายภาพ ก็มีผลต่อการบริหารจัดการน้ำที่สำคัญเช่นกัน เนื่องจากในเขตกรุงเทพมหานครมีจำนวนคลอง ทั้งสิ้น ๑,๑๖๑ คลอง และคู ลำกระโดง จำนวน ๕๒๑ คู รวมทั้งหมดเป็น ๑,๖๘๒ คูคลอง ความยาว ๒,๖๐๔ กิโลเมตร โดยคูคลองที่อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักการระบายน้ำมี ๒๑๘ คูคลอง และที่อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานเขต จำนวน ๑,๔๖๔ คูคลอง ทำให้การบริหารจัดการคุณภาพน้ำ เป็นไปด้วยความยากลำบากและไม่ทั่วถึง

จากการติดตามเฝ้าระวังสถานการณ์แนวโน้มภาวะมลพิษทางน้ำ พบว่า ค่าเฉลี่ยคุณภาพน้ำในคลองและแม่น้ำเจ้าพระยาในเขตกรุงเทพมหานครตลอด ๑๐ ปีที่ผ่านมา ตั้งแต่ปี ๒๕๔๘ - ๒๕๕๗ เป็นดังนี้ น้ำในคลองมีค่าความสกปรกในรูปสารอินทรีย์ (BOD) ลดลงจาก ๑๔.๗ มิลลิกรัมต่อลิตร ในปี ๒๕๔๘ เหลือ ๑๑.๔ มิลลิกรัมต่อลิตร ในปี ๒๕๕๗ และค่าออกซิเจนละลายน้ำ (DO) เพิ่มขึ้นจาก ๑.๕ มิลลิกรัมต่อลิตร ในปี ๒๕๔๘ เป็น ๑.๖ มิลลิกรัมต่อลิตร ในปี ๒๕๕๗ ส่วนคุณภาพน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยามีค่า BOD ลดลงจาก ๕.๔ มิลลิกรัมต่อลิตร ในปี ๒๕๔๘ เหลือ ๕ มิลลิกรัมต่อลิตร ในปี ๒๕๕๗ และมีค่า DO ลดลงจาก ๓ มิลลิกรัมต่อลิตร ในปี ๒๕๔๘ เหลือ ๒.๘ มิลลิกรัมต่อลิตร ในปี ๒๕๕๗ รายละเอียดตามตารางที่ ๑ แสดงว่า คลองมีคุณภาพน้ำดีขึ้นเล็กน้อย แต่แม่น้ำเจ้าพระยายังคงรับภาระหนักในการรองรับปริมาณน้ำเสียตลอดเวลา ขณะที่เกณฑ์มาตรฐานแหล่งน้ำผิวดินประเภทที่ ๔ ของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกำหนดให้แหล่งน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยาในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครควรมีค่า BOD ไม่เกิน ๔ มิลลิกรัมต่อลิตร และค่า DO ไม่ต่ำกว่า ๒ มิลลิกรัมต่อลิตร

ตารางที่ ๑ ค่าเฉลี่ยคุณภาพน้ำคลองและแม่น้ำเจ้าพระยา ปี ๒๕๔๘ - ๒๕๕๗

ปี พ.ศ.	คลอง		แม่น้ำเจ้าพระยา	
	DO	BOD	DO	BOD
๒๕๔๘	๑.๕	๑๔.๗	๓.๐	๕.๔
๒๕๔๙	๑.๖	๑๔.๖	๓.๔	๔.๗
๒๕๕๐	๑.๔	๑๓.๐	๒.๙	๔.๑
๒๕๕๑	๑.๖	๑๒.๐	๒.๖	๔.๐
๒๕๕๒	๑.๕	๑๐.๕	๒.๒	๔.๐
๒๕๕๓	๑.๗	๑๑.๓	๒.๑	๕.๐
๒๕๕๔	๑.๖	๑๑.๑	๒.๗	๔.๐
๒๕๕๕	๒.๑	๑๐.๓	๒.๘	๔.๐
๒๕๕๖	๑.๘	๑๐.๖	๒.๒	๓.๐
๒๕๕๗	๑.๖	๑๑.๔	๒.๘	๕.๐

ภาพที่ ๑ ค่า DO และ BOD ของน้ำคลอง

ภาพที่ ๒ ค่า DO และ BOD ของแม่น้ำเจ้าพระยา

ตารางที่ ๒ โรงควบคุมคุณภาพน้ำของกรุงเทพมหานครที่เปิดให้บริการบำบัดน้ำเสียในปัจจุบัน

โรงควบคุมคุณภาพน้ำ	สถานที่ตั้ง	พื้นที่บริการ (ตร.กม.)	ขนาดบำบัดน้ำเสีย (ลบ.ม./วัน)
โรงบำบัดน้ำเสียขนาดใหญ่ ๘ แห่ง			
๑. โรงควบคุมคุณภาพน้ำสี่พระยา	ปากคลองผดุงกรุงเกษม เขตบางรัก	๒.๗๐	๓๐,๐๐๐
๒. โรงควบคุมคุณภาพน้ำรัตนโกสินทร์	บ้านพานถมใกล้คลองบางลำพู เขตพระนคร	๔.๑๐	๔๐,๐๐๐
๓. โรงควบคุมคุณภาพน้ำดินแดง	ข้างศาลาว่าการ กทม. ๒ เขตดินแดง	๓๗	๓๕๐,๐๐๐
๔. โรงควบคุมคุณภาพน้ำช่องนนทรี	ปากคลองช่องนนทรี เขตยานนาวา	๒๘.๕๐	๒๐๐,๐๐๐
๕. โรงควบคุมคุณภาพน้ำหนองแขม	โรงกำจัดมูลฝอยหนองแขม เขตหนองแขม	๔๔	๑๕๗,๐๐๐
๖. โรงควบคุมคุณภาพน้ำทุ่งครุ	ซอยประชาอุทิศ ๙ เขตทุ่งครุ	๔๒	๖๕,๐๐๐
๗. โรงควบคุมคุณภาพน้ำจตุจักร	ซอยอินทามระ ๓๕ เขตจตุจักร	๓๓.๔๐	๑๕๐,๐๐๐
๘. ศูนย์การศึกษาและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมบางซื่อ กรุงเทพมหานคร	ถนนกำแพงเพชร เขตจตุจักร	๒๐.๗	๑๒๐,๐๐๐
โรงบำบัดน้ำเสียขนาดเล็ก ๑๑ แห่ง			
๑. โรงควบคุมคุณภาพน้ำทุ่งสองห้อง ๑	บริเวณเคหะชุมชนทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่	๐.๔๒๕๖๐	๓,๐๐๐
๒. โรงควบคุมคุณภาพน้ำทุ่งสองห้อง ๒	บริเวณเคหะชุมชนทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่	๐.๐๔๗๖๘	๑,๑๐๐
๓. โรงควบคุมคุณภาพน้ำรามอินทรา	บริเวณเคหะชุมชนรามอินทรา เขตบางเขน	๐.๐๘๓๒๐	๘๐๐
๔. โรงควบคุมคุณภาพน้ำห้วยขวาง	บริเวณเคหะชุมชนห้วยขวาง เขตห้วยขวาง	๐.๑๓๑๒๐	๒,๔๐๐
๕. โรงควบคุมคุณภาพน้ำท่าทราย	บริเวณเคหะชุมชนท่าทราย เขตหลักสี่	๐.๓๗๒๘๐	๑,๔๐๐
๖. โรงควบคุมคุณภาพน้ำบางนา	บริเวณเคหะชุมชนบางนา เขตบางนา	๐.๐๘๑๖๐	๑,๕๐๐
๗. โรงควบคุมคุณภาพน้ำบ่อนไก่	บริเวณเคหะชุมชนบ่อนไก่ เขตปทุมวัน	๐.๐๑๔๔๐	๔๐๐
๘. โรงควบคุมคุณภาพน้ำคลองเตย	บริเวณเคหะชุมชนคลองเตย เขตคลองเตย	๐.๐๕๓๗๖	๑,๒๐๐
๙. โรงควบคุมคุณภาพน้ำคลองจั่น	บริเวณเคหะชุมชนคลองจั่น เขตบางกะปิ	๐.๔๘๙๖๐	๖,๕๐๐
๑๐. โรงควบคุมคุณภาพน้ำหัวหมาก	บริเวณเคหะชุมชนหัวหมาก เขตสะพานสูง	๐.๑๕๐๐๘	๑,๕๐๐
๑๑. โรงควบคุมคุณภาพน้ำร่มเกล้า	บริเวณเคหะชุมชนร่มเกล้า เขตลาดกระบัง	๑.๒๘๐๐๐	๓,๘๐๐
โครงการบำบัดน้ำเสียในอนาคตระยะ ๕ ปี			
๑. โครงการบำบัดน้ำเสียมีนบุรี	บริเวณประตูระบายน้ำมีนบุรี	๔.๔๓	๑๐,๐๐๐
๒. โครงการบำบัดน้ำเสียธนบุรี	พื้นที่ราชพัสดุของกรมธนารักษ์	๓๖.๔๔	๑๖๐,๐๐๐
โครงการบำบัดน้ำเสียในอนาคตระยะต่อไป			
๑. โครงการบำบัดน้ำเสียคลองเตย	บริเวณโรงไม้อัดไทย ถนนสรรพาวุธ เขตบางนา	๗๑.๐	๓๖๐,๐๐๐
๒. โครงการบำบัดน้ำเสียหนองบอน	บริเวณบึงหนองบอน	๖๓.๘๕	๑๓๕,๐๐๐

ดังนั้นในช่วง ๕ ปีข้างหน้า กรุงเทพมหานครจะมุ่งฟื้นฟูและพัฒนาสภาพแวดล้อมทางน้ำของเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเดินระบบบำบัดน้ำเสีย ซึ่งปัจจุบันกรุงเทพมหานครมีโรงบำบัดน้ำเสียขนาดใหญ่ ๘ แห่ง และขนาดเล็ก ๑๒ แห่ง รายละเอียดตามตารางที่ ๒ ทั้งนี้ หากพิจารณาในเชิงพื้นที่สามารถบำบัดน้ำเสียได้เพียง ๒๑๒.๔๐ ตารางกิโลเมตร จากพื้นที่ทั้งหมด ๑,๕๖๘.๗๓๗ ตารางกิโลเมตร มีขีดความสามารถในการบำบัดน้ำเสียตามที่ออกแบบรวม ๑,๑๓๕,๖๐๐ ลูกบาศก์เมตรต่อวัน และมีปริมาณน้ำเสียที่บำบัดได้จริงประมาณ ๗๑๐,๐๐๐ - ๗๕๐,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตรต่อวัน ขณะที่ปริมาณน้ำเสียทั้งหมดในเขตกรุงเทพมหานครมีมากกว่า ๒ ล้านลูกบาศก์เมตรต่อวัน การบำบัดน้ำเสียจึงไม่สามารถบำบัดได้ทั้งหมด ทั้งนี้ ในอีก ๕ ปี ต่อจากนี้ กรุงเทพมหานครจะมีการก่อสร้างโรงบำบัดน้ำเสียเพิ่มเติม ๒ แห่ง ได้แก่ โรงบำบัดน้ำเสียมีนบุรี ครอบคลุมพื้นที่ประมาณ ๔.๔๓ ตารางกิโลเมตร ขนาดบำบัดน้ำเสียประมาณ ๑๐,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตรต่อวัน และโรงบำบัดน้ำเสียธนบุรี ครอบคลุมพื้นที่ประมาณ ๓๖.๔๔ ตารางกิโลเมตร ขนาดบำบัดน้ำเสียประมาณ ๑๖๐,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตรต่อวัน ซึ่งจะทำให้กรุงเทพมหานครมีพื้นที่บริการบำบัดน้ำเสียเพิ่มขึ้นเป็น ๒๕๓.๒๗ ตารางกิโลเมตร และมีขีดความสามารถในการบำบัดน้ำเสียเพิ่มขึ้นเป็น ๑,๓๐๕,๖๐๐ ลูกบาศก์เมตรต่อวัน นอกจากนี้ ในระยะต่อไปจะก่อสร้างเพิ่มเติมอีก ๒ แห่ง คือ โรงบำบัดน้ำเสียคลองเตย และโรงบำบัดน้ำเสียหนองบอน รวมเป็น ๔ แห่ง

ในการบริหารจัดการคุณภาพน้ำ นอกจากจะเป็นการแก้ไขปัญหามลพิษทางน้ำแล้ว ยังเป็นการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่เกิดขึ้นจากการบำบัดน้ำเสียและการที่ไม่ได้บำบัดน้ำเสียให้ถูกสุขลักษณะก่อนปล่อยลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะ ซึ่งมีการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากน้ำเสียในรูปก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ประมาณปีละ ๗๑๔,๓๘๘ ตัน/ปี ดังนั้นในการบริหารจัดการคุณภาพน้ำที่จะส่งผลดีต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมแบบยั่งยืน จะต้องได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนของสังคม ทั้งภาครัฐ ภาคชุมชน และภาคประชาชนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ซึ่งกรุงเทพมหานครเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแบบพิเศษที่มีขนาดใหญ่ จึงทำให้การดำเนินงานในการแก้ไขปัญหาคุณภาพน้ำอาจจะเป็นไปด้วยความล่าช้า เพราะต้องอาศัยการดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ของรัฐบาลและภาคเอกชน ทั้งในด้านงบประมาณการลงทุน การก่อสร้างโครงการระบบบำบัดน้ำเสียรวมขนาดใหญ่ที่ค่อนข้างสูงและการดำเนินงานตามระเบียบข้อบังคับของกรุงเทพมหานครที่ยุ่งยากสลับซับซ้อน

ยุทธศาสตร์และมาตรการสำคัญ

บทบาทและหน้าที่ของกรุงเทพมหานครที่เกี่ยวข้องโดยตรง

- จัดการคุณภาพน้ำ (สนน.)
- บำบัดน้ำเสีย (สนน.)
- ระบายน้ำและแก้ไขปัญหาน้ำท่วม (สนข.)

ความร่วมมือกับส่วนราชการอื่นๆ

- กระทรวงมหาดไทย
- กระทรวงทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ส่วนราชการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหา

- การประปานครหลวง

เป้าประสงค์ที่ ๑.๑.๑.๑ คุณภาพแหล่งน้ำธรรมชาติในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครมีคุณภาพดีขึ้น

สภาพปัจจุบัน

กรุงเทพมหานครมีการขยายตัวของเมืองอย่างต่อเนื่อง ก่อให้เกิดน้ำเสียในปริมาณมากปล่อยสู่ลงแหล่งน้ำสาธารณะ จนเกิดเป็นปัญหามลพิษทางน้ำในกรุงเทพมหานครในปัจจุบัน สาเหตุสำคัญเกิดจากการระบายน้ำเสียจากอาคารบ้านเรือนและชุมชนที่มีสารอินทรีย์ปะปนลงสู่แหล่งน้ำโดยไม่ได้รับการบำบัดน้ำเสียที่เพียงพอ จากข้อมูลปริมาณการใช้น้ำประปาของการประปานครหลวง ปรากฏว่า ปัจจุบันกรุงเทพมหานครมีปริมาณน้ำเสียมากกว่า ๒ ล้านลูกบาศก์เมตรต่อวัน น้ำเสียเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อความเน่าเสียในคูคลองของกรุงเทพมหานคร จากการติดตามเฝ้าระวังสถานการณ์คุณภาพน้ำในคูคลอง ส่วนใหญ่ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร พบว่า คูคลองส่วนในพื้นที่ฝั่งธนบุรี มีค่าความสกปรกในรูปสารอินทรีย์ (BOD) อยู่ระหว่าง ๔ - ๑๐ มิลลิกรัมต่อลิตร ส่วนฝั่งพระนครในพื้นที่เขตชั้นในและชั้นกลาง มีค่า BOD มากกว่า ๑๐ มิลลิกรัมต่อลิตรขึ้นไปเป็นส่วนใหญ่ ยิ่งกว่านั้นในเขตชั้นในที่มีความหนาแน่นของประชากรสูงคลองบางแห่งมีความสกปรกมาก มีค่า BOD สูงถึง ๓๐ - ๕๐ มิลลิกรัมต่อลิตร มีคูคลองส่วนน้อยที่น้ำมีคุณภาพค่อนข้างดีกระจายอยู่ในพื้นที่ชานเมืองทั้งฝั่งพระนครและฝั่งธนบุรี มีค่า BOD ต่ำกว่า ๔ มิลลิกรัมต่อลิตร และมีค่าออกซิเจนละลายน้ำ (DO) สูงกว่า ๑ มิลลิกรัมต่อลิตร

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

หากกรุงเทพมหานครได้มีการดำเนินการตามแผนงาน/มาตรการ/โครงการและกิจกรรมตามที่ระบุไว้ในแผนพัฒนากรุงเทพมหานครระยะ ๒๐ ปี ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕) จะส่งผลทำให้กรุงเทพมหานครเป็นมหานครปลอดภัยที่ปลอดมลพิษ โดยเฉพาะมลพิษทางน้ำอย่างยั่งยืน

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
ก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียรวมของกรุงเทพมหานครเพิ่มเติมอีก ๔ แห่ง	แห่ง	๑	-	-	-	๑	สนน.
เฝ้าระวังติดตาม ตรวจสอบดูแลสภาพน้ำคลองสายหลักและแม่น้ำเจ้าพระยา และจัดการระบบไหลเวียนน้ำ	จุดตรวจวัด	๓๐๐	๓๐๕	๓๐๕	๓๑๐	๓๑๐	สนน.
สนับสนุนการนำน้ำผลผลิตจากการบำบัดน้ำเสียกลับไปใช้ประโยชน์	ร้อยละของปริมาณน้ำที่ผ่านการบำบัด	๖.๐	๖.๒	๖.๒	๖.๕	๖.๕	สนน.
ศึกษา วิจัย และพัฒนาเพื่อส่งเสริมนวัตกรรมการจัดการคุณภาพน้ำ	เรื่อง	๑	๑	๑	๑	๑	สนน.

การติดตามความก้าวหน้า

ตัวชี้วัดผลการดำเนินงานหลัก	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๕	เป้าประสงค์
ร้อยละของปริมาณน้ำเสียชุมชนที่ระบบบำบัดน้ำเสียสามารถรองรับได้	ร้อยละ	๔๕	๔๖	๑.๑.๑.๑
ร้อยละของจุดตรวจวัดของน้ำคลองและแม่น้ำเจ้าพระยามีค่าเฉลี่ยของค่าออกซิเจนละลายน้ำ (DO) ไม่น้อยกว่า ๒.๐ มิลลิกรัมต่อลิตร	ร้อยละ	๕๐	๕๕	๑.๑.๑.๑
ร้อยละของจุดตรวจวัดของน้ำคลองและแม่น้ำเจ้าพระยามีค่าเฉลี่ยของค่าปริมาณความสกปรกในรูปสารอินทรีย์ (BOD) ไม่เกิน ๔ มิลลิกรัมต่อลิตร	ร้อยละ	๑๐	๑๕	๑.๑.๑.๑

โครงการลงทุนที่สำคัญ

โครงการ/ปีที่จะดำเนินการ	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
โครงการบำบัดน้ำเสียมีนบุรี (๑๐,๐๐๐ ลบ.ม./วัน)	✓					สนน.
โครงการบำบัดน้ำเสียธนบุรี (๑๖๐,๐๐๐ ลบ.ม./วัน)	✓	✓	✓	✓		สนน.
โครงการบำบัดน้ำเสียคลองเตย (๓๖๐,๐๐๐ ลบ.ม./วัน)	✓	✓	✓	✓	✓	สนน.
โครงการบำบัดน้ำเสียหนองบอน (๑๓๕,๐๐๐ ลบ.ม./วัน)	✓	✓	✓	✓	✓	สนน.

เป้าหมายที่ ๑.๑.๒

กรุงเทพมหานครมีการลดและควบคุมปริมาณมูลฝอยที่แหล่งกำเนิดและเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการมูลฝอยตั้งแต่แหล่งกำเนิดจนถึงการกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ๔

สถานการณ์และแนวโน้ม

ปริมาณมูลฝอยของกรุงเทพมหานครมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง นับตั้งแต่ปี ๒๕๒๘ ถึงปัจจุบัน เมื่อเปรียบเทียบเป็นช่วงระยะเวลาทุก ๑๐ ปี โดยในช่วง ๑๐ ปีแรกระหว่างปี ๒๕๒๘ - ๒๕๓๗ อัตราการเพิ่มสูงที่สุดถึงร้อยละ ๘.๗๓ หลังจากนั้นมีแนวโน้มการเพิ่มขึ้นในสัดส่วนที่ลดลงมาเป็นลำดับ โดยในช่วงปี ๒๕๓๘ - ๒๕๔๗ มีอัตราการเพิ่มของปริมาณมูลฝอยร้อยละ ๓.๔๓ และในช่วงปี ๒๕๔๘ - ๒๕๕๗ มีอัตราการเพิ่มเพียงร้อยละ ๐.๖๖ โดยมูลฝอยที่เกิดขึ้นในช่วงแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๖๐ ยังมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยในปี ๒๕๕๘ ปริมาณมูลฝอยเฉลี่ย ๑๐,๑๖๗ ตันต่อวัน เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๕๖ ซึ่งมีปริมาณมูลฝอยเฉลี่ย ๙,๙๖๓ ตันต่อวัน เฉลี่ย๒๐๓ ตันต่อวัน หรือร้อยละ ๒.๐๔ ถึงแม้ว่ามูลฝอยที่จัดเก็บได้ในปี ๒๕๕๘ เฉลี่ย ๑๐,๑๖๗ ตันต่อวัน เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับปริมาณมูลฝอยคาดการณ์ปี ๒๕๕๘ ที่ธนาคารเพื่อความร่วมมือระหว่างประเทศแห่งญี่ปุ่นหรือเจบิก (JBIC) คาดการณ์ไว้ว่ากรุงเทพมหานครจะมีมูลฝอยเกิดขึ้นประมาณ ๑๓,๘๓๕ ตันต่อวัน สามารถลดลงได้ถึง ๓,๖๖๘ ตันต่อวัน คิดเป็นร้อยละ ๒๖ ทั้งนี้เนื่องจากการดำเนินการตามนโยบายการลดปริมาณมูลฝอยและการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ตามหลักการ ๓R ประกอบด้วย Reduce (ลดการใช้) Reuse (การใช้ซ้ำ) และ Recycle (การแปรรูปกลับมาใช้ประโยชน์) รายละเอียดตาม ภาพที่ ๓

ภาพที่ ๓ เปรียบเทียบสถิติปริมาณมูลฝอยที่จัดเก็บได้ระหว่างปี ๒๕๒๘ - ๒๕๕๘ และปริมาณมูลฝอยคาดการณ์โดย JBIC ระหว่างปี ๒๕๔๓ - ๒๕๖๒

มูลฝอยที่เกิดขึ้นเฉลี่ย ๑๐,๑๖๗ ตันต่อวันในปี ๒๕๕๘ จะถูกจัดเก็บรวบรวมและขนส่งไปยังศูนย์กำจัดมูลฝอย ๓ แห่ง ได้แก่ ศูนย์กำจัดมูลฝอยอ่อนนุช เฉลี่ย ๔,๑๖๖ ตันต่อวัน หรือร้อยละ ๔๑ ศูนย์กำจัดมูลฝอยสายไหม ๒,๔๐๐ ตันต่อวัน หรือร้อยละ ๒๓.๖ และศูนย์กำจัดมูลฝอยหนองแขม ๓,๖๐๐ ตันต่อวัน หรือร้อยละ ๓๕.๔ แล้วนำไปกำจัดด้วยวิธีฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาลเฉลี่ย ๙,๑๖๖ ตันต่อวัน หรือร้อยละ ๙๐.๒ และที่เหลือนำไปบำบัดในโรงงานหมักปุ๋ยอินทรีย์ที่ศูนย์กำจัดมูลฝอยอ่อนนุช เฉลี่ย ๑,๐๐๐ ตันต่อวัน หรือร้อยละ ๙.๘

กรุงเทพมหานครยังดำเนินการจัดเก็บและกำจัดมูลฝอยแยกประเภท ดังนี้

๑. มูลฝอยอันตราย

กรุงเทพมหานครได้จัดเก็บมูลฝอยอันตรายมาอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปี ๒๕๔๐ โดยนัดวันเวลาเก็บขยะอันตรายจากบ้านเรือนประชาชนทุกวันที่ ๑ และ ๑๕ ของเดือน หรือตามที่สำนักงานเขตกำหนด และนำไปรวบรวมที่ส่งศูนย์กำจัดมูลฝอยอ่อนนุช ศูนย์กำจัดมูลฝอยสายไหม และศูนย์กำจัดมูลฝอยหนองแขม แล้วจ้างเอกชนนำไปกำจัดด้วยวิธีที่ถูกหลักวิชาการ ปริมาณมูลฝอยที่จัดเก็บได้มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยปี ๒๕๕๖ จัดเก็บรวบรวมได้ ๖๐๕.๕๖ ตัน เฉลี่ย ๑.๖๕ ตันต่อวัน ปี ๒๕๕๗ ที่จัดเก็บรวบรวมได้ ๖๑๔.๕๙ ตัน เฉลี่ย ๑.๖๘ ตันต่อวัน และปี ๒๕๕๘ จัดเก็บรวบรวมมูลฝอยอันตรายได้ ๗๑๑ ตัน เฉลี่ย ๑.๙๔ ตันต่อวัน

๒. มูลฝอยติดเชื้อ

กรุงเทพมหานครมีระบบกำจัดมูลฝอยติดเชื้อจากสถานพยาบาลโดยว่าจ้างบริษัทกรุงเทพธนาคม จำกัด ดำเนินการรวบรวมจากสถานพยาบาลในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ประมาณ ๒,๔๐๐ แห่ง และนำไปกำจัดด้วยวิธีการเผาทำลายที่โรงงานเตาเผามูลฝอยติดเชื้ออ่อนนุช และโรงงานเตาเผามูลฝอยติดเชื้อหนองแขม ประกอบด้วยเตาเผาแบบ ๒ ห้องเผา (Two Combustion-Chamber Incinerator) โดยห้องเผาที่ ๑ (Primary Chamber) ทำหน้าที่เผามูลฝอยที่อุณหภูมิประมาณ ๘๐๐ - ๙๐๐ องศาเซลเซียส และห้องเผาที่ ๒ (Secondary Chamber) ทำหน้าที่เผาก๊าซที่เกิดจากการเผาห้องที่ ๑ อุณหภูมิในการเผาอยู่ประมาณ ๑,๐๐๐ - ๑,๒๐๐ องศาเซลเซียส ซึ่งจะทำให้สารมลพิษถูกเผาไหม้อย่างสมบูรณ์ ก่อนที่ก๊าซจะเคลื่อนตัวเข้าสู่ระบบบำบัดก๊าซ โดยปี พ.ศ. ๒๕๕๘ มีปริมาณมูลฝอยติดเชื้อที่ต้องกำจัดเฉลี่ย ๓๒ ตันต่อวัน

๓. มูลฝอยกิ่งไม้

มูลฝอยกิ่งไม้จากการตัดแต่งต้นไม้ของสำนักงานเขต ๕๐ เขต ประมาณ ๑๐๐ ตัน/วัน ส่วนหนึ่งประมาณ ๖๐ ตัน/วัน (ร้อยละ ๖๐) สำนักงานเขตนำไปบดย่อยและหมักทำปุ๋ยไว้ใช้ประโยชน์ในพื้นที่เขต ที่เหลือประมาณ ๔๐ ตัน/วัน (ร้อยละ ๔๐) ส่งโรงงานหมักปุ๋ยอ่อนนุช ขนาด ๑๐๐ ตัน/วัน และที่โรงงานหมักปุ๋ยหนองแขม ขนาด ๑๐๐ ตัน/วัน โดยนำไปบดย่อยและผสมกับกากตะกอนสิ่งปฏิกูลและหมักทำปุ๋ยอินทรีย์แจกจ่ายหน่วยงานกรุงเทพมหานครและส่วนราชการต่างๆ นำไปทำสารบำรุงดินปลูกต้นไม้

ในขณะเดียวกันกรุงเทพมหานครเร่งพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการลดและคัดแยกมูลฝอยให้นำไปใช้ประโยชน์ที่แหล่งกำเนิด ตามหลักการ ๓R เพื่อลดปริมาณมูลฝอยที่ต้องเก็บรวบรวมขนส่งและกำจัดให้เหลือน้อยที่สุด โดยสร้างการรับรู้ประชาชนในภาพรวมโดยประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ จัดกิจกรรมรณรงค์ เช่น การรณรงค์การลดการใช้ถุงพลาสติกในห้างสรรพสินค้า การรณรงค์คัดแยกมูลฝอยของสำนักงานเขต ส่งเสริมการจัดการมูลฝอยในชุมชน สถานศึกษา สถานประกอบการ หน่วยงานราชการ/รัฐวิสาหกิจ ฯลฯ โดยพัฒนาเป็นต้นแบบชุมชน โรงเรียน อาคารสำนักงาน หน่วยงานราชการที่มีระบบการจัดการมูลฝอยและสิ่งแวดล้อมที่ดี แล้วถอดบทเรียนผลสำเร็จเผยแพร่ขยายผลในวงกว้างผ่านสื่อต่างๆ มีหลักการจัดการมูลฝอยโดยส่งเสริมการคัดแยกมูลฝอยและใช้ประโยชน์จากมูลฝอยใน ๒ ประเภท ได้แก่

๑. มูลฝอยรีไซเคิล มีอยู่ในองค์ประกอบมูลฝอยที่บ้านเรือนประมาณร้อยละ ๓๐ ส่งเสริมให้ประชาชนคัดแยกและใช้ประโยชน์ที่แหล่งกำเนิดโดยขายหรือบริจาค

๒. มูลฝอยอินทรีย์ เช่น เศษอาหาร กิ่งไม้ใบไม้ เศษผักเปลือกผลไม้ มีอยู่ในองค์ประกอบมูลฝอยที่บ้านเรือนประมาณร้อยละ ๕๐ ส่งเสริมให้ประชาชนคัดแยกและใช้ประโยชน์ที่แหล่งกำเนิดโดยนำไปทำปุ๋ยอินทรีย์ น้ำหมักชีวภาพ อาหารสัตว์ และแก๊สชีวภาพ

กรุงเทพมหานครยังให้ความสำคัญกับการจัดการมูลฝอยอิเล็กทรอนิกส์ (e-waste) แม้นยังไม่มีความชัดเจนของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยในปี ๒๕๕๘ ดำเนินการรวบรวมมูลฝอยอิเล็กทรอนิกส์จากชุมชนได้ปริมาณ ๑,๓๔๔ ตัน เฉลี่ย ๗.๔๗ ตันต่อวัน นอกจากนั้นกรุงเทพมหานครได้ดำเนินการพัฒนาระบบการจัดการมูลฝอยเป็นการจัดการทรัพยากรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล ตาม Roadmap การจัดการมูลฝอยและของเสียอันตรายของรัฐบาล ซึ่งกำหนดแนวทางการดำเนินการจัดการขยะของประเทศ ๔ ประการ ได้แก่ การกำจัดมูลฝอยเก่า การสร้างรูปแบบการจัดการมูลฝอยและของเสียอันตรายที่เหมาะสม การวางระเบียบ มาตรการการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย และการสร้างวินัยของคนในชาติ มุ่งสู่การจัดการที่ยั่งยืนในการจัดการกับมูลฝอยเก่า ซึ่งเป็นไปตามนโยบายมหานครสีเขียวของผู้บริหารกรุงเทพมหานครที่กำหนดให้เพิ่มระบบจัดการมูลฝอยที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่จัดเก็บ ขนถ่าย จนถึงเปลี่ยนมูลฝอยให้เป็นพลังงานไฟฟ้าด้วยเทคโนโลยีทันสมัยและสะอาด โดยมีมาตรการเร่งด่วนให้เพิ่มบริการเก็บมูลฝอยไม่ให้ตกค้างในชุมชน มีเป้าหมาย เพื่อให้กรุงเทพมหานครเป็นมหานครในการจัดการมูลฝอยอย่างยั่งยืนและลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและภาวะโลกร้อน โดยกรุงเทพมหานครได้จัดทำแผนบริหารจัดการขยะมูลฝอยของกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๒ ภายใต้แนวคิดพื้นฐาน “ขยะเป็นทรัพยากร บริหารจัดการโดยนำกลับมาใช้ใหม่และทำให้ขยะเหลือน้อยที่สุดและกำจัดที่เหลือด้วยการเปลี่ยนขยะให้เป็นพลังงานไฟฟ้า หรือปุ๋ยอินทรีย์ด้วยเทคโนโลยีทันสมัยและสะอาด เพื่อให้กรุงเทพมหานครเป็นมหานครในการจัดการมูลฝอยอย่างยั่งยืนและลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ”

ยุทธศาสตร์และมาตรการสำคัญ

บทบาทและหน้าที่ของกรุงเทพมหานครที่เกี่ยวข้องโดยตรง

- จัดเก็บขยะมูลฝอย (สสล.)
- กำจัดขยะ (สสล.)
- ศึกษาและวิจัยองค์ประกอบขยะ (สสล.)
- เก็บขยะมูลฝอยและขนถ่ายสิ่งปฏิกูล (สนข.)

ส่วนราชการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหา

- กรมควบคุมมลพิษ
- กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม

เป้าประสงค์ที่ ๑.๑.๒.๑ ลดและควบคุมปริมาณมูลฝอยที่แหล่งกำเนิดและเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการขยะมูลฝอยตั้งแต่แหล่งกำเนิดจนถึงการกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ

สภาพปัจจุบัน

ปริมาณมูลฝอยในกรุงเทพมหานครเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ พฤติกรรมและวัฒนธรรมสังคมบริโภคนิยม ทิ้งของเหลือใช้หรือบรรจุภัณฑ์ต่างๆโดยไม่ได้คัดแยกไว้ใช้ซ้ำหรือนำไปรีไซเคิล ประกอบกับระบบกำจัดยังไม่เหมาะสมกับการจัดการมูลฝอยแยกประเภท การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการมูลฝอย ยังไม่สามารถทำได้ครอบคลุมทุกพื้นที่ จึงยังไม่ได้รับความร่วมมือจากประชาชนในการลดและ

คัดแยกมูลฝอย รวมถึงขาดมาตรการทางกฎหมายที่สนับสนุนการคัดแยกมูลฝอยที่แหล่งกำเนิด ทำให้มูลฝอยที่นำมาใช้ประโยชน์ที่แหล่งกำเนิดยังไม่มีประสิทธิภาพส่งผลให้ระบบเก็บรวบรวมและบำบัดเพื่อใช้ประโยชน์ไม่มีประสิทธิภาพ

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

การจัดการมูลฝอยของกรุงเทพมหานครเป็นการจัดการทรัพยากรโดยส่งเสริมการลด คัดแยกมูลฝอยและนำกลับมาใช้ประโยชน์ที่แหล่งกำเนิดโดยประชาชนทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมเพื่อทำให้มูลฝอยเหลือน้อยที่สุดและกำจัดส่วนที่เหลือด้วยการเปลี่ยนมูลฝอยให้เป็นพลังงานไฟฟ้าหรือปุ๋ยอินทรีย์ด้วยเทคโนโลยีทันสมัยและสะอาดเพื่อให้กรุงเทพมหานครเป็นมหานครที่จัดการมูลฝอยอย่างยั่งยืนและลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
เพิ่มประสิทธิภาพการคัดแยกมูลฝอยที่แหล่งกำเนิดตามหลัก ๓ Rs	ร้อยละของปริมาณมูลฝอย คัดแยกที่แหล่งกำเนิดเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปี พ.ศ. ๒๕๕๖ (๑,๓๔๖ ตันต่อวัน)	ไม่น้อยกว่า ๒๒	ไม่น้อยกว่า ๒๔	ไม่น้อยกว่า ๒๖	ไม่น้อยกว่า ๒๘	ไม่น้อยกว่า ๓๐	สสล./สนข.
	ร้อยละของปริมาณมูลฝอย ที่จัดเก็บได้ลดลงเมื่อเทียบกับปี พ.ศ. ๒๕๕๖ (๙,๙๐๐ ตันต่อวัน)	ไม่น้อยกว่า ๖	ไม่น้อยกว่า ๗	ไม่น้อยกว่า ๘	ไม่น้อยกว่า ๙	ไม่น้อยกว่า ๑๐	สสล./สนข.
เพิ่มประสิทธิภาพการมีส่วนร่วมของภาครัฐ เอกชน และประชาชนในการจัดกามูลฝอย	ร้อยละจำนวนชุมชน สถานศึกษา สถานประกอบการ หน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่จัดการมูลฝอยเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปี พ.ศ. ๒๕๕๖ (๓๑๔ แห่ง)	ไม่น้อยกว่า ๘	ไม่น้อยกว่า ๑๑	ไม่น้อยกว่า ๑๔	ไม่น้อยกว่า ๑๗	ไม่น้อยกว่า ๒๐	สสล./สนข.
เพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บมูลฝอยอันตรายจากแหล่งกำเนิด	ร้อยละของปริมาณมูลฝอยอันตรายที่สามารถคัดแยกได้จากแหล่งกำเนิดเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปี พ.ศ. ๒๕๕๖ (๖๐๕.๕๖ ตัน/ปี)	ไม่น้อยกว่า ๒๒	ไม่น้อยกว่า ๒๔	ไม่น้อยกว่า ๒๖	ไม่น้อยกว่า ๒๘	ไม่น้อยกว่า ๓๐	สสล./สนข.
	ร้อยละของปริมาณมูลฝอยอิเล็กทรอนิกส์ (e-waste) ที่สามารถคัดแยกได้จากแหล่งกำเนิดเพิ่มขึ้น (ปีฐาน พ.ศ. ๒๕๖๐)	ไม่น้อยกว่า ๒	ไม่น้อยกว่า ๔	ไม่น้อยกว่า ๖	ไม่น้อยกว่า ๘	ไม่น้อยกว่า ๑๐	สสล./สนข.
เพิ่มประสิทธิภาพการกำจัดมูลฝอยด้วยการแปรรูปนำกลับมาใช้ประโยชน์	ร้อยละของมูลฝอยที่นำมาบำบัดแล้วกลับไปใช้ประโยชน์ที่ศูนย์กำจัดมูลฝอยเพิ่มขึ้น (ปีฐาน พ.ศ. ๒๕๕๖ ๑,๐๐๐ ตันต่อวัน)	ไม่น้อยกว่า ๒๐	ไม่น้อยกว่า ๓๐	ไม่น้อยกว่า ๕๐	ไม่น้อยกว่า ๗๐	ไม่น้อยกว่า ๑๐๐	สสล./สนข.
เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการมูลฝอยของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ร้อยละความพึงพอใจของประชาชนต่อการจัดการมูลฝอย ของกรุงเทพมหานคร	ไม่น้อยกว่า ๙๕	ไม่น้อยกว่า ๘๕	ไม่น้อยกว่า ๘๕	ไม่น้อยกว่า ๘๕	ไม่น้อยกว่า ๘๕	สสล./สนข.

การติดตามความก้าวหน้า

ตัวชี้วัดผลการดำเนินงานหลัก	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๕	เป้าประสงค์
ปริมาณมูลฝอยคัดแยกที่แหล่งกำเนิดเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปี พ.ศ. ๒๕๕๖	ร้อยละ	ไม่น้อยกว่า ๒๒	ไม่น้อยกว่า ๓๐	๑.๑.๒.๑
มูลฝอยที่ได้รับการจัดการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปี พ.ศ. ๒๕๕๖	ร้อยละ	ไม่น้อยกว่า ๕๐	ไม่น้อยกว่า ๕๐	๑.๑.๒.๑

เป้าหมายที่ ๑.๑.๓

กรุงเทพมหานครมีฝุ่นละอองอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน

สถานการณ์และแนวโน้ม

สถานการณ์คุณภาพอากาศ ปี ๒๕๕๘ กรุงเทพมหานครได้เฝ้าระวังคุณภาพอากาศ โดยสถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศแบบถาวรบริเวณพื้นที่ริมถนน จำนวน ๔ สถานี ได้แก่ สถานีสำนักงานเขตราชเทวี สำนักงานเขตราษฎร์บูรณะ สำนักงานเขตพระโขนงและสถานีศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร ๒ (สวนป่าวิภาวดีรังสิต) ตรวจวัดสารมลพิษทางอากาศ จำนวน ๕ ชนิด ได้แก่ ฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน ($PM_{๒.๕}$) ฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๑๐ ไมครอน ($PM_{๑๐}$) ก๊าซคาร์บอนมอนอกไซด์ (CO) ก๊าซไนโตรเจนไดออกไซด์ ($NO_{๒}$) และก๊าซโอโซน ($O_{๓}$) พบว่า สถานการณ์คุณภาพอากาศของกรุงเทพมหานครโดยรวมในปัจจุบันดีขึ้น คุณภาพอากาศในกรุงเทพมหานคร ในปี ๒๕๕๘ มีแนวโน้มดีขึ้นเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา

ในปี ๒๕๕๘ พบว่า ปริมาณฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๑๐ ไมครอน ($PM_{๑๐}$) มีร้อยละของจำนวนครั้งที่ผ่านมาตรฐานเท่ากับ ๙๖.๕ เพิ่มขึ้น จากปี ๒๕๕๗ และ ปี ๒๕๕๖ โดยปี ๒๕๕๗ ร้อยละของจำนวนครั้งที่ผ่านมาตรฐาน เท่ากับ ๙๔.๖ และ ปี ๒๕๕๖ เท่ากับ ๙๑.๐ ตามลำดับ ปริมาณฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน ($PM_{๒.๕}$) ปี ๒๕๕๘ มีร้อยละของจำนวนครั้งที่ผ่านมาตรฐาน เท่ากับ ๘๙.๐ เพิ่มขึ้น จากปี ๒๕๕๗ โดยในปี ๒๕๕๗ เท่ากับ ๘๘.๔ และก๊าซโอโซน ($O_{๓}$) เฉลี่ย ๑ ชั่วโมง ปี ๒๕๕๘ มีร้อยละของจำนวนครั้งที่ผ่านมาตรฐาน เท่ากับ ๙๙.๗ เพิ่มขึ้น จากปี ๒๕๕๗ โดยในปี ๒๕๕๗ เท่ากับ ๙๙.๖ สำหรับผลการตรวจวัดเดือนมกราคม - ธันวาคม ๒๕๕๘ พบว่า ฝุ่นละอองขนาดเล็กและก๊าซโอโซนเกินมาตรฐาน

สำหรับสารมลพิษอื่นอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน ดังนี้ ฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๑๐ ไมครอน ($PM_{๑๐}$) ค่าเฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมง อยู่ในช่วง ๑๕ - ๒๑๒ มคก./ลบ.ม. (ค่ามาตรฐานเฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมง เท่ากับ ๑๒๐ มคก./ลบ.ม.) ฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน ($PM_{๒.๕}$) ค่าเฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมง อยู่ในช่วง ๕ - ๘๖ มคก./ลบ.ม. (ค่ามาตรฐานเฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมง เท่ากับ ๕๐ มคก./ลบ.ม.) และก๊าซโอโซน ค่าเฉลี่ย ๑ ชั่วโมง อยู่ในช่วง ๐ - ๑๖๙ ส่วนในพันล้านส่วน (ppb) (ค่ามาตรฐานเฉลี่ย ๑ ชั่วโมง เท่ากับ ๑๐๐ ppb) ก๊าซโอโซน ค่าเฉลี่ย ๘ ชั่วโมง อยู่ในช่วง ๐ - ๙๖ ppb (ค่ามาตรฐานเฉลี่ย ๘ ชั่วโมง เท่ากับ ๗๐ ppb)

นอกจากนี้ยังมีจุดตรวจวัดคุณภาพอากาศแบบชั่วคราว ตรวจวัดฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๑๐ ไมครอน ($PM_{๑๐}$) จำนวน ๕ แห่ง ได้แก่ บริเวณสำนักงานเขตประเวศ มีนบุรี ยานนาวา สวนหลวง และศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร ๒ ค่าการตรวจวัดอยู่ในช่วง ๑๘ - ๑๓๗ มคก./ลบ.ม. (ค่ามาตรฐานเฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมง เท่ากับ ๑๒๐ มคก./ลบ.ม.) และตรวจวัดฝุ่นละอองรวม (TSP) จำนวน ๙ แห่ง ได้แก่ บริเวณสำนักงานเขตดินแดง ประเวศ พระโขนงมีนบุรี ยานนาวา ราชเทวี ราษฎร์บูรณะ สวนหลวง และศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร ๒ ค่าการตรวจวัดอยู่ในช่วง ๐.๐๓ - ๐.๒๗ มก./ลบ.ม. (ค่ามาตรฐานเฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมง เท่ากับ ๐.๓๓ มก./ลบ.ม.)

สาเหตุหลักของปัญหามลพิษทางอากาศในกรุงเทพมหานครเกิดจากยานพาหนะที่เพิ่มจำนวนมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งฝุ่นขนาดเล็ก ได้แก่ ฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๑๐ ไมครอน ($PM_{๑๐}$) ซึ่งเกิดจากควันดำที่ปล่อยจากท่อไอเสียของรถเครื่องยนต์ดีเซล โดยเกิดจากผู้ขับขี่รถยนต์ขาดการบำรุงรักษาเครื่องยนต์ และหากฝุ่นละอองสะสมในร่างกายเป็นเวลานาน จะส่งผลต่อสุขภาพอนามัยทำให้ป่วยเป็นโรคภูมิแพ้ โรคปอด โรคมะเร็ง หรือโรคระบบทางเดินหายใจอื่นๆ ได้

สำหรับในช่วงในปี ๒๕๕๖ พบฝุ่นขนาดเล็กเพิ่มสูงขึ้น (ภาพที่ ๔) โดยมีสาเหตุจากยานพาหนะและการก่อสร้างที่เพิ่มขึ้น เนื่องมาจากภาคการคมนาคมขนส่งซึ่งเป็นแหล่งกำเนิดมลพิษสำคัญ ดังสถิติการจดทะเบียนยานพาหนะสะสมในปี ๒๕๕๖ ที่เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ ๙

ภาพที่ ๔ ค่าเฉลี่ยรายปีของฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๑๐ ไมครอน ในกรุงเทพมหานคร ปี ๒๕๓๙ - ๒๕๕๖

นอกจากนี้ กรุงเทพมหานครยังมีกิจกรรมอื่นที่เป็นแหล่งกำเนิดมลพิษ อาทิ สถานประกอบการและโรงงานอุตสาหกรรม การเผาในที่โล่ง และกิจกรรมการก่อสร้างโครงการก่อสร้างขนาดใหญ่หลายโครงการ เช่น โครงการก่อสร้างเส้นทางเดินรถไฟฟ้า โครงการก่อสร้างคอนโดมิเนียม เป็นต้น จึงส่งผลให้ในบริเวณพื้นที่ที่มีการก่อสร้างและในบริเวณพื้นที่ใกล้เคียงได้รับผลกระทบจากฝุ่นละอองที่เกิดจากการก่อสร้าง

สำหรับปริมาณสารอินทรีย์ระเหยง่าย พบปริมาณเบนซีน เกินมาตรฐานเกือบทุกจุด โดยเฉพาะบริเวณริมเส้นทางจราจรมีค่าเกินมาตรฐานถึง ๒ เท่า ซึ่งองค์การอนามัยโลก ได้ระบุว่าเบนซีนเป็นสารก่อมะเร็ง จึงไม่มีค่าขีดจำกัดหรือค่าความปลอดภัยของสารก่อมะเร็ง ดังนั้น หากสัมผัสเป็นเวลานาน อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อระบบประสาท ไขกระดูก และมะเร็งเม็ดเลือดขาวหรือลิวคีเมีย เป็นต้น

ยุทธศาสตร์และมาตรการสำคัญ

บทบาทและหน้าที่ของกรุงเทพมหานครที่เกี่ยวข้องโดยตรง

- เฝ้าระวังคุณภาพอากาศและเสียง (สสล.)
- อนามัยสิ่งแวดล้อม (สนข.)
- ควบคุมมลภาวะจากแหล่งกำเนิด (สสล.)

ความร่วมมือกับส่วนราชการอื่นๆ

- กรมการขนส่งทางบก
- กองบังคับการตำรวจจราจร

ส่วนราชการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหา

- กรมควบคุมมลพิษ
- กรมโรงงานอุตสาหกรรม

เป้าประสงค์ที่ ๑.๑.๓.๑ ลดจำนวนยานพาหนะที่ปล่อยควันดำเกินมาตรฐาน

สภาพปัจจุบัน

ถึงแม้ว่าผลการตรวจวัดคุณภาพอากาศในเขตกรุงเทพมหานครจะมีแนวโน้มดีขึ้น แต่ก็ยังคงจำเป็นต้องดำเนินมาตรการควบคุมอัตราการระบายสารมลพิษออกสู่บรรยากาศจากปริมาณรถยนต์ที่เพิ่มสูงขึ้นควบคู่กันไปด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการควบคุมแหล่งปล่อยมลพิษจากยานพาหนะที่เป็นต้นเหตุสำคัญของปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็กในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ได้แก่รถเครื่องยนต์ดีเซล อาทิ รถบรรทุก รถโดยสารสาธารณะ รถปิกอัพ รถตู้ เป็นต้น เพื่อไม่ให้รถดังกล่าววิ่งปล่อยควันดำบนท้องถนน ซึ่งจะเป็นแนวทางในการช่วยลดปัญหามลพิษทางอากาศจากการจราจรในพื้นที่กรุงเทพมหานครได้อีกทางหนึ่ง

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

รถบรรทุกและรถโดยสารสาธารณะที่วิ่งในกรุงเทพฯ ต้องไม่มีควันดำให้เห็นด้วยตาเปล่า ในส่วนของรถเมล์โดยสารที่อยู่ในความรับผิดชอบขององค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ (ขสมก.) กระทรวงคมนาคมมีแผนการที่จะจัดซื้อรถเมล์โดยสารใหม่ซึ่งจะมีส่วนช่วยบรรเทาปัญหามลพิษทางอากาศในพื้นที่กรุงเทพมหานครได้ในระดับหนึ่ง

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
เพิ่มปริมาณการร่วมตรวจสอบตรวจจับรถยนต์ควันดำ	ร้อยละ	๕	๑๐	๑๕	๒๐	๒๕	สสล.
ผลักดันให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจับปรับเมื่อพบการกระทำผิด	ร้อยละ	๕	๑๐	๑๕	๒๐	๒๕	สสล.

เป้าประสงค์ที่ ๑.๑.๓.๒ ปรับปรุงระบบการเก็บข้อมูลคุณภาพอากาศให้ครอบคลุมพื้นที่

สภาพปัจจุบัน

กรุงเทพมหานครมีสถานีวัดคุณภาพอากาศ ๕๐ สถานี ครอบคลุมพื้นที่ ๕๐ เขต (จากเดิม ๔ สถานี เพิ่มขึ้นอีก ๔๖ สถานี โดยเริ่มดำเนินการ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๘) สารมลพิษหลักทางอากาศ จำนวน ๕ ชนิด ได้แก่ ฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน ($PM_{๒.๕}$) ฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๑๐ ไมครอน ($PM_{๑๐}$) ก๊าซคาร์บอนมอนอกไซด์ (CO) ก๊าซไนโตรเจนไดออกไซด์ ($NO_{๒}$) และ ก๊าซโอโซน ($O_{๓}$) ซึ่งกรุงเทพมหานครจะได้มีการประสานกับกรมควบคุมมลพิษเพื่อดำเนินการปรับปรุงระบบการบริหารจัดการข้อมูลคุณภาพอากาศในอนาคต

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

กรุงเทพมหานครจะมีข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพอากาศบริเวณถนนสายหลักในเขตเมืองชั้นใน มีการแสดงเตือนระดับของคุณภาพอากาศในแต่ละจุด

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
พัฒนาระบบการบริหารจัดการข้อมูลคุณภาพอากาศกับกรมควบคุมมลพิษ	ช่วงปีที่ดำเนินการ	✓	✓				สสล.
เพิ่มประสิทธิภาพในการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข้อมูล	ช่วงปีที่ดำเนินการ		✓		✓		สสล.
กำกับ ดูแล ควบคุมมลพิษทางอากาศจากแหล่งกำเนิดอย่างสม่ำเสมอ	ช่วงปีที่ดำเนินการ	✓	✓	✓	✓	✓	สสล. สนอ. สนย.

เป้าประสงค์ที่ ๑.๑.๓.๓ กิจกรรมการก่อสร้างในกรุงเทพมหานครมีการควบคุมฝุ่น

สภาพปัจจุบัน

กรุงเทพมหานคร มีการพัฒนาและเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจและระบบการคมนาคม ส่งผลให้มีการก่อสร้างอาคารที่พักอาศัยเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก เพื่อรองรับกับจำนวนประชากรที่เข้ามาอาศัยในกรุงเทพมหานครเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

โครงการก่อสร้างที่ผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการผู้ชำนาญการได้รับการตรวจสอบและควบคุมการดำเนินโครงการก่อสร้างให้เป็นไปตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมและมาตรการติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อมใน EIA ทั้งก่อน ระหว่างและหลังดำเนินโครงการอย่างเคร่งครัด และได้รับการควบคุมฝุ่นละอองตามมาตรการควบคุมฝุ่นละอองระหว่างก่อสร้างเบื้องต้นให้เป็นไปตามกฎหมายควบคุมอาคารและกฎหมายสิ่งแวดล้อมอย่างจริงจัง

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
โครงการก่อสร้างได้รับการควบคุมฝุ่นตามมาตรการควบคุมฝุ่นละอองระหว่างก่อสร้างเบื้องต้นให้เป็นไปตามกฎหมายควบคุมอาคารและกฎหมายสิ่งแวดล้อม	ร้อยละ	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	สสล. สนย. สนข.
โครงการก่อสร้างที่ผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการผู้ชำนาญการได้รับการตรวจสอบและควบคุมการดำเนินโครงการก่อสร้างให้เป็นไปตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมและมาตรการติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อมใน EIA ทั้งก่อน ระหว่างและหลังดำเนินโครงการอย่างเคร่งครัดตาม พ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕	ร้อยละ	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	สนย. สนข.
สำนักงานเขตและสำนักการโยธาทำการจัดเก็บและรายงานสถิติความก้าวหน้างานก่อสร้าง	ร้อยละ	๒๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	สนย. สนข.

การติดตามความก้าวหน้า

ตัวชี้วัดผลการดำเนินงานหลัก	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๕	เป้าประสงค์
ร้อยละของจำนวนยานพาหนะที่ปล่อยควันดำเกินมาตรฐานลดลงเมื่อเทียบกับปีฐาน	ร้อยละ	๗๗.๗๔	ลดลงร้อยละ ๕	๑.๑.๓.๑

โครงการลงทุนที่สำคัญ

โครงการ/ปีที่จะดำเนินการ	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
โครงการจัดหาเครื่องมือตรวจวัดคุณภาพอากาศในบรรยากาศ (เพิ่มพารามิเตอร์) ในสถานีตรวจวัดบริเวณสำนักงานเขตราษฎร์บูรณะ เขตดินแดง เขตพระโขนง	✓					สสล.
โครงการจัดหาจอแสดงผลข้อมูลคุณภาพอากาศ		✓		✓		สสล.

เป้าหมายที่ ๑.๑.๔

กรุงเทพมหานครมีระดับเสียง ค่าเฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมง (Leq) อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน

สถานการณ์และแนวโน้ม

รายงานสถานการณ์มลพิษของประเทศไทย ปี ๒๕๕๗ ระบุว่า ระดับเสียงในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลในบริเวณพื้นที่ริมถนนไม่เปลี่ยนแปลงไปจากปีที่ผ่านมามากนัก โดยค่าเฉลี่ยของระดับเสียงเฉลี่ย (Leq) ๒๔ ชั่วโมง ปี ๒๕๕๗ เท่ากับ ๖๘.๗ เดซิเบลเอ (ปี ๒๕๕๖ เท่ากับ ๖๙.๑ เดซิเบลเอ) ซึ่งมีสาเหตุมาจากปริมาณการจราจรที่หนาแน่น โดยเฉพาะในช่วงชั่วโมงเร่งด่วนจะมีปริมาณรถยนต์สัญจรจำนวนมาก และอาจมีการใช้แตรสัญญาณ สำหรับบริเวณที่มีระดับเสียงเกินมาตรฐานทุกวัน ได้แก่ การเคหะชุมชนดินแดง ถนนดินแดง และพาหุรัด ถนนตรีเพชร (มาตรฐานระดับเสียงเฉลี่ย (Leq) ๒๔ ชั่วโมง กำหนดไม่เกิน ๗๐ เดซิเบลเอ) ส่วนในบริเวณพื้นที่ทั่วไปลดลงจากปีที่ผ่านมา โดยค่าเฉลี่ยของระดับเสียงเฉลี่ย (Leq) ๒๔ ชั่วโมง ปี ๒๕๕๗ เท่ากับ ๕๗.๐ เดซิเบลเอ (ปี ๒๕๕๖ เท่ากับ ๕๘.๙ เดซิเบลเอ) ซึ่งบริเวณที่ตรวจวัดส่วนใหญ่มีระดับเสียงอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน ซึ่งจะได้แสดงระดับเสียงเฉลี่ย (Leq) ๒๔ ชั่วโมง จากสถานีตรวจวัดระดับเสียงบริเวณริมถนนในเขตกรุงเทพมหานครและระดับเสียงบริเวณพื้นที่ทั่วไป ดังนี้

ตารางที่ ๓ ระดับเสียงเฉลี่ย (Leq) ๒๔ ชั่วโมง จากสถานีตรวจวัดระดับเสียงบริเวณริมถนนในเขตกรุงเทพมหานคร

จุดตรวจวัด	ระดับเสียง (เดซิเบลเอ)		จำนวนวันที่เกินเกณฑ์มาตรฐาน/จำนวนวันที่ตรวจวัด (ร้อยละ)
	ต่ำสุด-สูงสุด	เฉลี่ย*	
พาหุรัด ถนนตรีเพชร เขตพระนคร	๗๒.๖-๗๕.๙	๗๔.๑	๓๖๑/๓๖๑ (๑๐๐)
ริมรั้วการเคหะชุมชนดินแดง ถนนดินแดง	๗๐.๕-๗๗.๖	๗๒.๑	๓๓๒/๒๒๑ (๑๐๐)
สน.โชคชัย ถนนลาดพร้าว เขตบางกะปิ	๖๘.๘-๗๔.๔	๗๑.๙	๓๐๐/๓๐๓ (๙๙)
สถานีไฟฟ้าย่อยธนบุรี ถนนอินทรพิทักษ์ เขตธนบุรี	๖๙.๑-๗๓.๒	๗๐.๕	๒๘๘/๓๖๕ (๗๙)
วงเวียน ๒๒ กรกฎา ถนนสันติภาพ	๖๕.๙-๗๔.๘	๖๘.๒	๗/๒๔๕ (๓)
สนามกีฬาการเคหะชุมชนห้วยขวาง ถนนประชาสงเคราะห์ เขตห้วยขวาง	๖๐.๕-๘๒.๗	๖๘.๒	๗๒/๒๕๕ (๒๘)
มาตรฐาน	**๗๐**		

หมายเหตุ : * หมายถึง ค่าเฉลี่ยของระดับเสียงเฉลี่ย (Leq) ๒๔ ชั่วโมงที่ตรวจวัดภายใน ๑ ปี

ตารางที่ ๔ ระดับเสียงเฉลี่ย (Leq) ๒๔ ชั่วโมง จากสถานีตรวจวัดระดับเสียงบริเวณพื้นที่ทั่วไปในเขตกรุงเทพมหานคร

จุดตรวจวัด	ระดับเสียง (เดซิเบลเอ)		จำนวนวันที่เกินเกณฑ์มาตรฐาน/จำนวนวันที่ตรวจวัด (ร้อยละ)
	ต่ำสุด-สูงสุด	เฉลี่ย*	
รร.นนทรีวิทยา ถ.นางลิ้นจี่ เขตยานนาวา	๕๑.๖-๗๐.๗	๖๑.๘	๓/๒๙๘ (๑)
รร.สิงหราชพิทยาคม ถ.เอกชัย เขตบางขุนเทียน	๕๗.๖-๖๖.๖	๖๑.๗	๐/๓๒๑ (๐)
รร.บดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี)	๕๔.๗-๖๘.๓	๖๐.๓	๐/๓๖ (๐)
การเคหะชุมชนคลองจั่น ถ.สุขาภิบาล ๑ เขตบางกะปิ	๔๒.๒-๖๔.๒	๔๘.๘	๐/๓๑๙ (๐)
มาตรฐาน	**๗๐**		

หมายเหตุ : * หมายถึง ค่าเฉลี่ยของระดับเสียงเฉลี่ย (Leq) ๒๔ ชั่วโมงที่ตรวจวัดภายใน ๑ ปี

จากรายงานสถิติการร้องเรียนปัญหามลพิษของกรมควบคุมมลพิษในกรุงเทพมหานคร ระหว่างปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๗ พบว่าปัญหาเรื่องเสียงดัง/เสียงรบกวนเป็นปัญหาที่ได้รับการร้องเรียนในลำดับที่ ๒ รองมาจากปัญหาฝุ่นละอองและเขม่าควัน กลิ่นเหม็น ซึ่งในปี ๒๕๕๗ ประเภทปัญหามลพิษที่ได้รับการร้องเรียนสูงสุด คือ ปัญหากลิ่นเหม็น เฉลี่ยร้อยละ ๓๙ รองลงมาคือปัญหาฝุ่นละออง/เขม่าควัน เฉลี่ยร้อยละ ๒๓ และเสียงดัง/เสียงรบกวน ประมาณร้อยละ ๑๗ ดังภาพที่ ๕

ภาพที่ ๕ สถิติการร้องเรียนปัญหามลพิษของกรมควบคุมมลพิษในกรุงเทพมหานคร ระหว่างปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๗

จากสถิติเรื่องร้องเรียนมลพิษทางเสียงของกรมควบคุมมลพิษ ปี ๒๕๕๘ พบว่า ส่วนใหญ่มลพิษทางเสียงเป็นข้อร้องเรียนต่อกิจการประเภทกิจการเหล็ก ยานยนต์ และเฟอร์นิเจอร์ คิดเป็นร้อยละ ๔๙.๐ ของเรื่องร้องเรียนด้านเสียงทั้งหมด โดยผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงและตรวจวัดระดับเสียงพบว่า ส่วนใหญ่มีระดับการรบกวนเกินค่ามาตรฐาน (มาตรฐานเสียงรบกวนกำหนดไม่เกิน ๑๐ เดซิเบลเอ โดยใช้หลักการเปรียบเทียบค่าระดับเสียงขณะมีเสียงของแหล่งกำเนิด กับขณะไม่มีเสียงของแหล่งกำเนิด หากเกินค่ามาตรฐานถือว่าเป็นเสียงรบกวน) ช่วงเวลาการเกิดเสียงเป็นปัจจัยสำคัญที่นำมาสู่การร้องเรียน โดยเฉพาะการประกอบกิจการที่ก่อเสียงดังตลอดทั้งวัน หรือที่ก่อเสียงดังในเวลากลางวัน

จากการติดตามตรวจวัดมลภาวะทางเสียงของกรุงเทพมหานคร พบว่าปัญหาเสียงดังรบกวนเป็นปัญหาที่ได้รับการร้องเรียนเป็นอันดับ ๒ รองมาจากปัญหามลพิษทางอากาศ แหล่งที่มาของปัญหาส่วนใหญ่เป็นโรงงานอุตสาหกรรม รองลงมาเป็นสถานบันเทิง และสถานประกอบการประเภท ร้านรับซื้อของเก่า ร้านอาหาร

ในปี ๒๕๕๗ กรุงเทพมหานครมีระดับเสียงในบริเวณริมถนนสูงกว่าบริเวณชุมชน โดยมีสาเหตุหลักมาจากการจราจร ระดับเสียงเฉลี่ย (Leq) ๒๔ ชั่วโมงต่ำสุด ในทุกพื้นที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากจำนวนยานพาหนะที่เพิ่มขึ้น การจราจรคับคั่งอยู่บนถนนเป็นเวลานานมากขึ้น มลภาวะทางเสียงจากการจราจรจึงควรได้รับการแก้ไข ได้แก่ มลภาวะทางเสียงจากการขึ้น-ลงของอากาศยาน มลภาวะทางเสียงจากเรือยนต์ โดยเฉพาะเรือโดยสารคลองแสนแสบ

นอกจากนี้ โครงการก่อสร้างขนาดใหญ่ เช่น โครงการก่อสร้างเส้นทางเดินรถไฟฟ้า โครงการก่อสร้างคอนโดมิเนียม เป็นต้น ได้ก่อให้เกิดเสียงดังรบกวนซึ่งในบริเวณพื้นที่ที่มีการก่อสร้างและในบริเวณพื้นที่ใกล้เคียงจะได้ยินเสียงดังรบกวน ซึ่งถือเป็นผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการก่อสร้าง

ยุทธศาสตร์และมาตรการสำคัญ

บทบาทและหน้าที่ของกรุงเทพมหานครที่เกี่ยวข้องโดยตรง

- เฝ้าระวังคุณภาพอากาศและเสียง (สสล.)
- อนามัยสิ่งแวดล้อม (สนข.)
- ควบคุมมลภาวะจากแหล่งกำเนิด (สสล.)

ส่วนราชการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหา

- กรมการขนส่งทางบก
- กองบังคับการตำรวจจราจร
- กรมควบคุมมลพิษ
- สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
- กรมเจ้าท่า

เป้าประสงค์ที่ ๑.๑.๔.๑ กรุงเทพมหานครมีคุณภาพเสียงอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน

สภาพปัจจุบัน

กรุงเทพมหานครมีระดับเสียงเฉลี่ย (Leq) ๒๔ ชั่วโมง ส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน และในบางพื้นที่ยังมีระดับเสียงเกินเกณฑ์มาตรฐาน เช่น พื้นที่ที่มีการจราจรคับคั่ง โดยในปี ๒๕๕๗ กระทรวงคมนาคมและกรุงเทพมหานครได้ดำเนินการตรวจสอบมลพิษทางเสียงจากยานพาหนะประเภทต่างๆ การปรับปรุงระบบขนส่งมวลชนและทางจักรยาน การจัดทำเส้นทางจักรยาน ปรับปรุงผิวทางเพื่อลดเสียง และการปรับปรุงเชื่อมต่อการเดินทางระบบขนส่งสาธารณะเพื่อการขนส่งอย่างยั่งยืนและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม รวมทั้งส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการใช้บริการสาธารณะ การเดิน และการใช้จักรยานเพิ่มขึ้น

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

ในปี ๒๕๖๕ ระดับเสียงในพื้นที่กรุงเทพมหานครจะอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน กล่าวคือ ค่าระดับเสียงเฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมง จะต้องไม่เกิน ๗๐ เดซิเบลเอ และค่าระดับเสียงสูงสุดที่ตรวจวัดได้ต้องไม่เกิน ๑๑๕ เดซิเบลเอ

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
เพิ่มการร่วมตรวจวัดระดับเสียงจากปลายท่อไอเสียเรือโดยสารในคลองในพื้นที่กรุงเทพมหานคร	ช่วงปีที่ดำเนินการ	✓	✓	✓	✓	✓	สสล. สจส. คพ. กรมเจ้าท่า
ผลักดันให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามกฎหมายเมื่อมีพบการกระทำผิด	ช่วงปีที่ดำเนินการ	✓	✓	✓	✓	✓	สสล. สจส. บกจร.
เพิ่มการควบคุมระดับเสียงจากทุกแหล่งกำเนิด	ช่วงปีที่ดำเนินการ	✓	✓	✓	✓	✓	สนอ. สสล. สนย.
ทุกโครงการก่อสร้างได้รับการควบคุมเสียงให้เป็นไปตามกฎหมายควบคุมอาคารและกฎหมายสิ่งแวดล้อม	ช่วงปีที่ดำเนินการ	✓	✓	✓	✓	✓	สนย. สนข.
ทุกโครงการก่อสร้างที่ผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการผู้ชำนาญการได้รับการติดตามตรวจสอบการก่อสร้างให้เป็นไปตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมใน EIA ทั้งก่อน ระหว่างและหลังดำเนินโครงการอย่างเคร่งครัดตาม พ.ร.บ.ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕	ช่วงปีที่ดำเนินการ	✓	✓	✓	✓	✓	สนย. สนข.
สำนักงานเขตและสำนักการโยธาทำการจัดเก็บและรายงานสถิติความก้าวหน้างานก่อสร้างเป็นระยะ	ช่วงปีที่ดำเนินการ	✓	✓	✓	✓	✓	สนย. สนข.

เป้าประสงค์ที่ ๑.๑.๔.๒ บูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานภายในและหน่วยงานภายนอกกรุงเทพมหานคร

สภาพปัจจุบัน

ในปัจจุบันกรุงเทพมหานครยังขาดการประสานงานที่ดีพอระหว่างหน่วยงานภายในที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหามลภาวะทางเสียง เช่น การประสานงานกับสำนักการโยธา, สำนักผังเมือง และสำนักงานเขตทั้ง ๕๐ เขต เป็นต้น นอกจากนี้ กรุงเทพมหานครยังขาดการประสานความร่วมมือที่ดีพอระหว่างหน่วยงานภายนอกที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหามลภาวะทางเสียง เช่น การประสานความร่วมมือกับกรมการขนส่งทางบก, กรมควบคุมมลพิษ, กรมเจ้าท่า, กองบังคับการตำรวจจราจร และสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (สมอ.) เป็นต้น ส่งผลให้การดำเนินการแก้ไขปัญหามลภาวะทางเสียงที่เป็นอยู่ขาดการบูรณาการ

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

การแก้ไขปัญหามลภาวะทางเสียงของกรุงเทพมหานครในปี ๒๕๖๕ จะมีการบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานภายในกรุงเทพมหานครด้วยกันเอง และหน่วยงานภายในกรุงเทพมหานครกับหน่วยงานภายนอกกรุงเทพมหานครมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งในการทำงานและช่วยให้มีการทำงานมีการสอดประสานกันมากขึ้น

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
ประชุม ประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภายในกรุงเทพมหานคร	ช่วงปีที่ดำเนินการ	✓	✓	✓	✓	✓	สนอ. สสล. สนย.
ประชุม ประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภายในกรุงเทพมหานครกับหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง	ช่วงปีที่ดำเนินการ	✓	✓	✓	✓	✓	สสล. สจส. คพ. บกจร. กรมเจ้าท่า

การติดตามความก้าวหน้า

ตัวชี้วัดผลการดำเนินงานหลัก	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๕	เป้าประสงค์
ร้อยละของจำนวนเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับมลภาวะทางเสียงลดลง	ร้อยละ	จำนวนร้องเรียนเรื่องเสียง๑,๖๖๑ เรื่อง	ลดลงร้อยละ ๒๕ ของปีฐาน	๑.๑.๔.๑
ร้อยละของจำนวนเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับมลภาวะทางเสียงที่ได้รับการแก้ไขเพิ่มขึ้น	ร้อยละ	-	เพิ่มขึ้นร้อยละ ๒๕ ของปีฐาน	๑.๑.๔.๑

มิติที่ ๑.๒ ปลอดอาชญากรรมและยาเสพติด

เป้าหมายที่ ๑.๒.๑

ประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

สถานการณ์และแนวโน้ม

การดำเนินงานเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมให้กรุงเทพฯ เป็นเมืองที่น่าอยู่และประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินเป็นภารกิจร่วมของหลายหน่วยงาน โดยอาศัยการทำงานแบบบูรณาการเพื่อนำมาตรการการป้องกันและแก้ไขปัญหาลงไปในระดับพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วยมาตรการแรก คือ การเฝ้าระวังพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดอาชญากรรมโดยสำนักเทศกิจร่วมกับสำนักงานเขตจัดชุดสายตรวจออกตรวจจุดเสี่ยงต่อการเกิดอาชญากรรมหรือชุดสายตรวจตู้เขียว ซึ่งจุดเสี่ยง ได้แก่ บริเวณอาคารร้าง สะพานลอยคนเดินข้าม ซอยเปลี่ยวและบริเวณอื่นๆ ที่สำรวจและดำเนินการออกตรวจตราสม่ำเสมอ โดยในปี ๒๕๕๘ มีจำนวน ๕๑๑ จุด มาตรการที่สอง คือ การติดตั้งกล้องโทรทัศน์วงจรปิด (CCTV) โดยสำนักการจราจรและขนส่งสำรวจพื้นที่ ถนน ตรอก ซอยเพื่อติดตั้งกล้อง CCTV เฝ้าระวังเหตุการณ์ความไม่ปลอดภัยต่างๆ และเพื่อช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ในการติดตามจับกุมผู้กระทำความผิด โดยมีการเชื่อมโยงสัญญาณไปยังสถานีตำรวจนครบาลทั้ง ๘๘ สถานี ซึ่งติดตั้งไปแล้วมากกว่า ๔๗,๐๐๐ ตัว และอีกหนึ่งมาตรการ คือ การติดตั้งไฟฟ้าแสงสว่างโดยสำนักการโยธาร่วมกับสำนักงานเขตสำรวจพื้นที่สาธารณะและกำหนดแผนการติดตั้งไฟฟ้าแสงสว่างเพิ่มขึ้นเพื่อให้ครอบคลุมพื้นที่กรุงเทพมหานคร

นอกจากนี้ กรุงเทพมหานคร กองบัญชาการตำรวจนครบาล และการไฟฟ้านครหลวงร่วมกันสำรวจจุดเสี่ยงตามนโยบายจัดระเบียบสังคมของรัฐบาล โดยในปี ๒๕๕๘ ดำเนินการติดตั้งไฟฟ้าแสงสว่าง และกล้องวงจรปิดในจุดเสี่ยงระยะเร่งด่วนไปแล้วจำนวน ๒๘๓ จุด และร่วมกันพิจารณาจุดเสี่ยงที่จะดำเนินการในระยะต่อเนื่องจำนวน ๒๔๓ จุด และระยะขยายผลจำนวน ๑๖๕ จุด ทั้งนี้ การดำเนินงานของกรุงเทพมหานครทั้งการเฝ้าระวังและปรับปรุงสภาพพื้นที่เสี่ยงดังกล่าวเป็นการเสริมสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อการควบคุมอาชญากรรมในพื้นที่กรุงเทพมหานคร โดยสถิติจำนวนคดีอาชญากรรม ซึ่งนับรวมคดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ คดีชีวิต ร่างกายและเพศ และคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์ในกรุงเทพมหานคร (ต่อประชากรแสนคน) พบว่าปีงบประมาณ ๒๕๕๗ เท่ากับ ๒๔๑.๖๐ คดีต่อแสนประชากร และปีงบประมาณ ๒๕๕๘ เท่ากับ ๒๓๒.๗๔ คดีต่อแสนประชากร ซึ่งมีแนวโน้มลดลงเล็กน้อยแต่จำนวนคดีที่เกิดขึ้นก็ยังสูงมาก

ตารางที่ ๕ คดีอาญาในเขตกรุงเทพมหานครระหว่าง ปี ๒๕๕๖ - ๒๕๕๘

ประเภทคดีอาญา	๑ ตุลาคม ๒๕๕๖ - ๓๐ กันยายน ๒๕๕๗			๑ ตุลาคม ๒๕๕๗ - ๓๐ กันยายน ๒๕๕๘		
	รับแจ้ง	จับกุม	จับกุม (ร้อยละ)	รับแจ้ง	จับกุม	จับกุม (ร้อยละ)
๑. คดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ	๖๓๑	๔๑๓	๖๕.๔๕	๕๘๑	๓๙๖	๖๘.๑๖
๒. คดีชีวิต ร่างกาย และเพศ	๓,๔๗๑	๒,๐๑๓	๕๗.๙๙	๓,๗๓๑	๒,๑๓๘	๕๗.๓๐
๓. คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์	๑๐,๒๔๘	๓,๙๖๘	๓๘.๗๒	๙,๔๙๙	๓,๓๐๙	๓๔.๘๔
๔. คดีที่น่าสนใจ เช่น คดีโจรกรรมรถยนต์/จักรยานยนต์ คดีฉ้อโกง	๗,๐๕๓	๑,๑๙๘	๑๖.๙๙	๗,๐๔๕	๑,๒๗๙	๑๘.๑๕
	จับ (ราย)	จับ (คน)	-	จับ (ราย)	จับ (คน)	-
๕. คดีรัฐเป็นผู้เสียหาย เช่น คดียาเสพติด	๔๙,๗๗๐	๕๐,๘๒๖		๓๙,๐๑๔	๔๐,๐๘๙	

หมายเหตุ : จำนวนประชากร ณ ๓๑ ธ.ค.๒๕๕๖ เท่ากับ ๕,๖๘๖,๒๒๕ คน และ ๓๑ ธ.ค.๒๕๕๗ เท่ากับ ๕,๖๙๒,๒๘๔ คน
ที่มา : สถิติคดีอาญา ๕ กลุ่ม ของกองบัญชาการตำรวจนครบาล สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

แม้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่างดำเนินมาตรการเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมของเมืองให้มีความปลอดภัยมากยิ่งขึ้น แต่ยังพบปัญหาในการดำเนินงาน ไม่ว่าจะเป็นการขาดฐานข้อมูลพื้นที่เสี่ยงซึ่งทุกหน่วยงานร่วมกันสำรวจและกำหนดอย่างจริงจัง ทำให้ไม่สามารถนำผลการดำเนินงานเปรียบเทียบกับตัวชี้วัดเรื่องการลดพื้นที่เสี่ยงได้ นอกจากนั้น การดำเนินการติดตั้งไฟฟ้าแสงสว่างในพื้นที่สาธารณะของสำนักงานเขต พบว่าพื้นที่เขตชั้นในจะไม่สามารถดำเนินการติดตั้งได้เพิ่มขึ้นในจำนวนมากได้และบางพื้นที่สำนักงานเขตไม่สามารถเข้าไปติดตั้งได้เนื่องจากเป็นที่ของเอกชนที่ไม่อนุญาตให้เข้าติดตั้งได้ อีกทั้งการติดตั้งไฟฟ้าแสงสว่างต้องประสานงานกับการไฟฟ้านครหลวงเพื่อทำการติดตั้งไฟฟ้าแสงสว่างจึงทำให้เป็นปัจจัยอยู่เหนือการควบคุมปัญหาคือการเกิดความล่าช้าในการติดตั้ง นอกจากนั้น ยังมีปัญหาเรื่องข้อมูลภาพที่ได้จากกล้อง CCTV ในบางจุดจึงต้องเพิ่มระบบบริหารจัดการกล้อง CCTV ให้มีประสิทธิภาพ รวมทั้งต้องเพิ่มการเชื่อมโยงกล้อง CCTV ของหน่วยงานอื่นและเอกชนเพื่อให้ครอบคลุมพื้นที่กรุงเทพมหานคร

ยุทธศาสตร์และมาตรการสำคัญ

บทบาทและหน้าที่ของกรุงเทพมหานครที่เกี่ยวข้องโดยตรง

- เฝ้าระวังเหตุผ่านกล้องโทรทัศน์วงจรปิด (สจส.)
- ติดตั้งและบำรุงรักษาซ่อมแซมกล้องโทรทัศน์วงจรปิด (สจส.)
- ปฏิบัติการพิเศษเพื่อสนับสนุนความปลอดภัย (สนท. สนข.)
- บำรุงรักษาซ่อมแซม (สนข.)
- ปกครอง (สนข.)

ความร่วมมือกับส่วนราชการอื่นๆ

- การไฟฟ้านครหลวง
- กองบัญชาการตำรวจนครบาล

ส่วนราชการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหา

- สำนักงานตำรวจแห่งชาติในการสำรวจจัดทำฐานข้อมูลการประเมินพื้นที่เสี่ยงต่ออาชญากรรม

เป้าประสงค์ที่ ๑.๒.๑.๑ เสริมสร้างความปลอดภัยเพื่อลดความล่อแหลมของสภาพแวดล้อมต่อการก่ออาชญากรรม

สภาพปัจจุบัน

เนื่องจากในแผนระยะที่ ๑ ไม่ได้ระบุอย่างชัดเจนถึงสภาพแวดล้อมที่เป็นความเสี่ยงต่อภัยอาชญากรรม จึงทำให้ที่ผ่านมาการคำนึงถึงสภาพความเสี่ยงจากความไม่ปลอดภัยในลักษณะนี้ ถูกมองว่าเป็นเรื่องของการปราบปรามมากกว่าการป้องปรามหรือลดความเสี่ยงในมิติของสภาพแวดล้อม อันได้แก่การติดตั้งไฟฟ้าแสงสว่าง การติดตั้งกล้องโทรทัศน์วงจรปิด และการตรวจตราในจุดที่มีความเสี่ยงต่ออาชญากรรม และหรือจุดที่มีความเสี่ยงในลักษณะอื่นๆ หรือแม้แต่กระทั่งการเดินทางและการใช้สิ่งปลูกสร้างก็ตาม จึงทำให้ควรที่จะมีการระบุให้ชัดเจนถึงสภาพแวดล้อมที่สามารถลดความเสี่ยงและเพิ่มความสะดวกแก่ประชาชน ที่สอดคล้องกับพันธกิจของหน่วยงานแต่ละหน่วยงาน

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

ปรับให้มิติของเป้าประสงค์นี้สอดคล้องกับพันธกิจของสำนักการโยธา สำนักการจราจรและขนส่ง สำนักเทศกิจ และหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้องให้ชัดเจน จะได้สามารถระบุมาตรการและการดำเนินงานได้

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
สำรวจจัดทำฐานข้อมูลการประเมินพื้นที่เสี่ยงต่ออาชญากรรม	ครั้ง	๒	๒	๒	๒	๒	สนข. สนย. สจส. สนท.
ติดตั้งและ/หรือซ่อมแซมไฟฟ้าแสงสว่างในพื้นที่เสี่ยงต่ออาชญากรรม	ร้อยละ	๗๐	๗๐	๗๐	๗๐	๗๐	สนย.
จัดตั้งศูนย์บริหารจัดการกล้องโทรทัศน์วงจรปิด (CCTV) ๑๒ ศูนย์	ศูนย์	๑๒	๑๒	๑๒	๑๒	๑๒	สจส.
ติดตั้ง/บำรุงรักษากล้องโทรทัศน์ วงจรปิด (CCTV)	กล้อง	๑,๐๐๐	๒,๐๐๐	๓,๐๐๐	๔,๐๐๐	๕,๐๐๐	สจส.
สนับสนุนด้านความปลอดภัย (ตรวจพื้นที่เสี่ยงต่ออาชญากรรม)	ครั้ง/วัน/จุด	๒	๒	๒	๒	๒	สนข.
	ครั้ง/เดือน/จุด	๑	๑	๑	๑	๑	สนท.

การติดตามความก้าวหน้า

ตัวชี้วัดผลการดำเนินงานหลัก	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๕	เป้าประสงค์
จุดเสี่ยงภัยที่ได้รับการปรับสภาพแวดล้อมเพื่อลดความล่อแหลมต่อการก่ออาชญากรรม	ร้อยละ	-	๕๐	๑.๒.๑.๑
จำนวนกล้องโทรทัศน์วงจรปิด (CCTV) ด้านความปลอดภัยที่รับการติดตั้ง/บำรุงรักษาต่อปี	กล้อง	๑,๐๐๐	๕,๐๐๐	๑.๒.๑.๑
ร้อยละความสำเร็จของการติดตั้งระบบบริหารจัดการกล้องโทรทัศน์วงจรปิด (CCTV)	ร้อยละ	๗๕	๘๐	๑.๒.๑.๑
ร้อยละความสำเร็จของการติดตั้งไฟฟ้าแสงสว่าง	ร้อยละ	๗๐	๗๐	๑.๒.๑.๑

โครงการลงทุนที่สำคัญ

โครงการ/ปีที่จะดำเนินการ	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
โครงการติดตั้งไฟส่องสว่างในจุดเสี่ยง	✓	✓	✓	✓	✓	สนย.
โครงการกล้องโทรทัศน์วงจรปิด (CCTV) ด้านความปลอดภัยที่ได้รับการติดตั้ง/บำรุงรักษาต่อปี	✓	✓	✓	✓	✓	สจส.
โครงการจัดตั้งศูนย์บริหารจัดการกล้องโทรทัศน์วงจรปิด (CCTV)	✓	✓	✓	✓	✓	สจส.

เป้าหมายที่ ๑.๒.๒

เด็กและเยาวชนไม่เสพยาเสพติด ผู้เสพผู้ติดทุกคนเข้าสู่ระบบการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพที่มีมาตรฐานและมีความเหมาะสม

สถานการณ์และแนวโน้ม

ปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาความมั่นคงปลอดภัยของมนุษยชาติ (Human security) และยาเสพติดเป็นตัวการสำคัญที่บ่อนทำลายกำลังทรัพยากรบุคคลของชาติ ความรุนแรงของสถานการณ์ยาเสพติดจะเป็นตัวแปรสำคัญในการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รัฐบาลทุกรัฐบาลที่ผ่านมาให้ความสำคัญต่อการแก้ไขปัญหายาเสพติดในระดับที่สูงมากโดยกำหนดให้เป็นวาระแห่งชาติ (National agenda) การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดจึงเป็นนโยบายสาธารณะที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมพฤติกรรมของบุคคลเพื่อประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม (Protective regulatory policy)

จากข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (สำนักงาน ป.ป.ส.) ข้อมูลของสำนักงานป้องกันและบำบัดการติดยาเสพติด สำนักอนามัย รวมทั้งข้อมูลจากหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ชี้ให้เห็นถึงสถานการณ์ยาเสพติดในพื้นที่กรุงเทพมหานครที่สำคัญหลายประการ ดังนี้

๑. ด้านการปราบปราม

จากข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ระบุว่า มีการจับกุมคดียาเสพติดในพื้นที่กรุงเทพมหานครรวม ๔,๔๖๘ คดี ผู้ต้องหา ๔,๕๖๐ คน โดยร้อยละ ๘๕ เป็นเพศชายร้อยละ ๕๗ เป็นผู้ต้องหารายใหม่ กลุ่มอายุของผู้ต้องหาในสัดส่วนใกล้เคียงกันร้อยละ ๒๒ มีอายุระหว่าง ๒๐ - ๒๔ ปี และ ๒๕ - ๒๙ ปี สะท้อนให้เห็นว่าผู้ต้องหาส่วนใหญ่อยู่ในวัยเริ่มต้นทำงานและวัยแรงงานร้อยละ ๔๕ ระบุภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานครและส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่กรุงเทพตะวันออก (เขตหนองจอกพบมากที่สุด) ในขณะที่เครือข่ายการค้ายาเสพติดยังคงนำยาเสพติดที่มีปริมาณมากมาพักคอยในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑลเพื่อนำไปจำหน่ายให้กับผู้ค้าระดับกลางและรายย่อยในชุมชน นักค้ารายกลางและรายสำคัญที่ยังไม่ถูกจับกุมยังอยู่ในพื้นที่และยังมีการเคลื่อนไหวอยู่อย่างต่อเนื่อง กลุ่มนักค้ายาเสพติดที่ยังมีบทบาทสำคัญ ได้แก่ เครือข่ายนักโทษในเรือนจำกลุ่มนักค้ารายเก่า ยังมีเจ้าหน้าที่รัฐที่เข้าไปมีผลประโยชน์เกี่ยวข้องกับขบวนการค้ายาเสพติดในพื้นที่กลุ่มการค้ายาเสพติดใหม่ๆ เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะผู้เสพพัฒนาตนเองเป็นนักค้ารายใหม่ นอกจากนี้ ยังมีปัจจัยเสี่ยงหลายประการที่นำไปสู่วงจรปัญหายาเสพติด รวมทั้งยังพบว่ามีชุมชนที่เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับยาเสพติดกระจายครอบคลุมทั่วพื้นที่กรุงเทพมหานคร จำนวน ๒,๐๖๑ ชุมชน โดยเป็นชุมชนที่เป็นแหล่งจำหน่ายและแพร่ระบาดยาเสพติด จำนวน ๘๗๙ ชุมชน

๒. ด้านการป้องกันและเฝ้าระวัง

นอกเหนือจากชุมชนที่เป็นแหล่งจำหน่ายและแพร่ระบาดยาเสพติด จำนวน ๘๗๙ ชุมชน ยังพบพื้นที่เสี่ยงมากมายหลายแหล่งที่เอื้ออำนวยต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติด ได้แก่ สถานบริการสถานบันเทิงหอพักที่พักอาศัยเชิงพาณิชย์ ร้านเกมส์ และร้านอินเตอร์เน็ต กรุงเทพมหานครจึงเร่งดำเนินการเสริมสร้างพลังจากทุกภาคส่วนในพื้นที่ ได้แก่ ชุมชน โรงเรียน และสถานประกอบการ ให้เกิดภูมิคุ้มกันในทุกกลุ่มที่มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด รวมทั้งการสร้างพลังความเข้มแข็ง และความยั่งยืนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่กรุงเทพมหานคร พร้อมทั้งขยายผลการดำเนินการไปยังพื้นที่เสี่ยงต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติดอีกด้วย

ส่วนสถานการณ์ด้านการบริโภคยาสูบในกลุ่มเยาวชน ปี พ.ศ.๒๕๕๔ โดยศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ พบว่า ผู้ที่ริเริ่มสูบบุหรี่อายุน้อยที่สุดอายุเพียง ๖ ปี กลุ่มเยาวชนอายุ ๑๕ - ๑๘ ปี พบว่าการสูบบุหรี่อายุน้อยลงจากร้อยละ ๑๘.๖๗ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นร้อยละ ๑๘.๑ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ เยาวชนอายุน้อยกว่า ๑๘ ปี เข้าถึงบุหรี่แบบแบ่งขายเพิ่มขึ้นจากร้อยละ ๘๔.๓ เป็นร้อยละ ๘๘.๓ และพบว่าเยาวชนอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี ซื้อบุหรี่จากร้านขายของชำมากที่สุดถึงร้อยละ ๙๗.๗ โดยในปีการศึกษา ๒๕๕๙ กรุงเทพมหานครมีนักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ๔๓๘ โรงเรียน จำนวน ๓๐๐,๐๙๓ คน ที่มีโอกาสที่จะเข้าถึงและมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการสูบบุหรี่ได้

ด้านสถานการณ์การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเด็กและเยาวชนในพื้นที่กรุงเทพมหานคร จากข้อมูลการสำรวจพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่าประชากรไทยอายุ ๑๕ ปีขึ้นไป บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประมาณ ๑๗ ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ ๓๑.๕ ของประชากรวัยนี้ที่มีทั้งหมด ๕๓.๙ ล้านคน โดยอายุเฉลี่ยที่เริ่มดื่มสุราคือ ๒๐.๓ ปี ผู้ชายเริ่มดื่มที่อายุเฉลี่ย ๑๙.๔ ปี และผู้หญิงที่อายุเฉลี่ย ๒๔.๖ ปี โดยผู้ชายดื่มมากกว่าผู้หญิงประมาณ ๕ เท่า นอกจากนี้ กรุงเทพมหานครมีความชุกของการดื่มร้อยละ ๓๒.๕ ซึ่งมีความชุกของการดื่มน้อยกว่าภาพรวมของประเทศ (ร้อยละ ๓๑.๕) แต่กลับพบสัดส่วนของการดื่มเป็นประจำที่สูงกว่าค่าเฉลี่ยโดยรวม โดยสัดส่วนของผู้ดื่มเป็นประจำในภาพรวมของประเทศคือร้อยละ ๔๘.๗

กรุงเทพมหานครมีกลุ่มผู้ดื่มเบียร์ทุกวันสูงที่สุดในประเทศไทยด้วย (ร้อยละ ๑๕.๑) และยังพบว่ามีสัดส่วนของผู้ที่ดื่มเมาหนักหรือการดื่มหัวราน้ำเป็นประจำ ซึ่งเป็นการดื่มจนเป็นอันตรายต่อสุขภาพ สูงกว่าค่าเฉลี่ยโดยรวม คือร้อยละ ๑๒.๔ หรือสูงประมาณ ๑ เท่า และสูงที่สุดเมื่อเทียบกับภาคอื่นๆ (ภาพรวมคือร้อยละ ๖.๘) รวมทั้งในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ พบว่า เด็กและเยาวชนที่มีอายุระหว่าง ๑๕ - ๒๔ ปี จำนวน ๙,๖๓๖,๗๗๙ คน เป็นผู้ที่ดื่มเป็นประจำประมาณ ๗๐๐,๐๐๐ คน และดื่มนานๆ ครั้ง จำนวน ๑,๗๒๔,๔๐๐ คน โดยประชากรที่มีอายุ ๑๕ ปี ขึ้นไปในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ดื่มแอลกอฮอล์เป็นประจำ จำนวน ๙๐๗,๘๑๔ คน และดื่มนานๆ ครั้ง จำนวน ๑,๓๔๐,๘๔๘ คน

๓. ด้านบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ

จากข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด มีการคาดประมาณจำนวนผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดทั่วประเทศ ๑,๒๐๐,๐๐๐ คน โดยคาดว่ากรุงเทพมหานครจะมีจำนวนผู้เสพผู้ติดราว ๔๐๐,๐๐๐ คน หรือคิดเป็นร้อยละ ๓๐ ของการคาดประมาณทั้งประเทศ และจากข้อมูลผู้เข้ารับการบำบัดยาเสพติดของสถานพยาบาลในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ในระบบรายงาน ระบบติดตาม และเฝ้าระวังปัญหายาเสพติด (บสต.) พบว่า ผู้เข้ารับการบำบัดรักษาส่วนใหญ่ใช้ยาเสพติดประเภทแอมเฟตามีน และมีแนวโน้มการเข้ารับการบำบัดรักษาน้อยลง โดยในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ มีจำนวนผู้เข้ารับการบำบัดทั้งสิ้น ๑๗,๑๔๐ คน ลดลงจากปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ถึง ๑,๘๓๐ คน และพบผู้เข้ารับการบำบัดรักษาที่มีอายุต่ำกว่า ๒๔ ปี สูงถึงร้อยละ ๓๕ ของผู้เข้ารับการบำบัดรักษาทั้งหมดผลการจำหน่ายพบว่ามีร้อยละ ๖๓.๖๗ ของผู้เข้ารับการบำบัดรักษาที่อยู่ครบตามโปรแกรมที่กำหนด จากข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่ายังมีผู้ใช้ยาเสพติดจำนวนมากที่ยังไม่เข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษา

การดำเนินการแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน จากข้อมูลของสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดกรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ พบว่า ในกรุงเทพมหานครมีพื้นที่วิกฤติยาเสพติดแพร่ระบาดหนัก จำนวน ๒๔๘ ชุมชน ที่ผ่านมากรุงเทพมหานครได้ดำเนินการชุมชนร่วมใจระวังภัยยาเสพติดจนถึงปัจจุบันนี้ จำนวน ๒๕๐ ชุมชน และจะมีการดำเนินการภายใต้โครงการบ้านสีขาว ปลอดยาเสพติด ในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๐ ปีละ ๑๗๖ ชุมชน เพื่อสนับสนุนให้ชุมชนสามารถแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ได้อย่างต่อเนื่อง

๔. ด้านการบริหารจัดการ

ปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อความสงบสุขและเป็นภัยต่อความมั่นคงของประเทศ รัฐบาลมีนโยบายสำคัญและเร่งดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่กรุงเทพมหานคร จากแผนยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๒ ได้กำหนดวิสัยทัศน์ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดว่า “สังคมไทยเข้มแข็งและรอดพ้นจากภัยยาเสพติดด้วยภูมิคุ้มกันและมาตรการลดผู้ค้าและผู้เสพ และความร่วมมือระหว่างประเทศด้านยาเสพติดบรรลุผลตามพันธกรณีและวิสัยทัศน์อาเซียนภายในปี ๒๕๖๒” ซึ่งกรุงเทพมหานครถือเป็นนโยบายสำคัญและจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องเร่งดำเนินการตามยุทธศาสตร์ดังกล่าว โดยการบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่างๆ ภายใต้โครงสร้างคณะกรรมการบริหารการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดกรุงเทพมหานคร อาทิ การกำหนดยุทธศาสตร์ นโยบาย เป้าหมายในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่กรุงเทพมหานคร การบูรณาการแผนงาน งบประมาณ และการปฏิบัติเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด อำนวยการ สั่งการ เร่งรัด ตรวจสอบติดตามและประเมินผลการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่กรุงเทพมหานครของส่วนราชการและหน่วยงานในพื้นที่ ตามคำสั่งศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ (ศอ.ปส.) ที่ ๒/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๘ เรื่อง โครงสร้างองค์กรกลไกการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดกรุงเทพมหานคร ตามภาคผนวก ง โครงสร้างคณะกรรมการบริหารการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดกรุงเทพมหานคร โดยมีผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เป็นประธานกรรมการ มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดยุทธศาสตร์ นโยบาย เป้าหมายในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่กรุงเทพมหานคร สั่งการ มอบหมายให้หน่วยงานในพื้นที่ดำเนินการบูรณาการทั้งแผนงาน งบประมาณ และการปฏิบัติ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด อำนวยการ สั่งการ เร่งรัด ตรวจสอบติดตามและประเมินผลการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่กรุงเทพมหานครของส่วนราชการและหน่วยงานในพื้นที่

ดังนั้น การบูรณาการการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในเชิงพื้นที่ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ทุกหน่วยงานตามคำสั่ง ศอ.ปส. ที่ ๒/๒๕๕๘ จะต้องร่วมกันบูรณาการเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่กรุงเทพมหานคร โดยในปี พ.ศ.๒๕๕๘ คณะกรรมการศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ของกรุงเทพมหานคร ได้มีมติให้เลขานุการคณะกรรมการศูนย์ฯ จัดทำแผนบูรณาการด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ประจำปี พ.ศ.๒๕๕๙ เพื่อให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งตัวแทนภาคประชาชนในพื้นที่ได้บูรณาการการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่กรุงเทพมหานครให้มีประสิทธิภาพ เชื่อมโยงการบูรณาการของทุกหน่วยงานในพื้นที่กรุงเทพมหานคร

ตลอดปีที่ผ่านมา (ตุลาคม ๒๕๕๗ - กันยายน ๒๕๕๘) หน่วยงานในพื้นที่กรุงเทพมหานครและภาคประชาชนได้ร่วมกันขับเคลื่อนงานด้านยาเสพติดให้เกิดความต่อเนื่อง เพิ่มเติมจากเดิมที่มีกลุ่มเป้าหมายในการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ประกอบด้วย ชุมชน โรงเรียน และสถานประกอบการ โดยมีการขับเคลื่อนงานทั้ง ๓ กลุ่มเป้าหมาย อย่างต่อเนื่อง จึงถือได้ว่ากรุงเทพมหานครมีเครือข่ายความร่วมมือที่ดีในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดระดับหนึ่งแล้ว

อย่างไรก็ตาม ในอนาคตปัญหายาเสพติดยังคงมีแนวโน้มรุนแรงอยู่และนับวันจะทวีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ประชาชนได้คาดหวังให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งรัดในการควบคุม ป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อประชาชนจะได้เกิดความรู้สึกมั่นคงปลอดภัยในชีวิต

ยุทธศาสตร์และมาตรการสำคัญ

บทบาทและหน้าที่ของกรุงเทพมหานครที่เกี่ยวข้องโดยตรง

- ป้องและแก้ไขปัญหาการติดยาและสารเสพติด (สนอ.)
- บำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาและสารเสพติด (สนอ.)
- ศูนย์บริการสาธารณสุข (สนอ.)
- โรงพยาบาลกรุงมหานคร (สนพ.)
- พัฒนาศักยภาพชุมชน (สนข.)
- โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร (สนข.)

ความร่วมมือกับส่วนราชการอื่นๆ

- คณะกรรมการบริหารการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดกรุงเทพมหานคร
- ศูนย์อำนวยการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดกรุงเทพมหานคร
- ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเขต
- กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในกรุงเทพมหานคร

ส่วนราชการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหา

- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว)
- กรมกิจการเด็กและเยาวชน, กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ, สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน)
- กระทรวงมหาดไทย (กรมการปกครอง, กรมการพัฒนาชุมชน, กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย)
- กระทรวงแรงงาน (กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน, กรมการจัดหางาน, กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน)
- กระทรวงสาธารณสุข (กรมสุขภาพจิต, เขตสุขภาพที่ ๑๓)
- กระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน, สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา)
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น)
- กระทรวงยุติธรรม (กรมคุมประพฤติ, กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน, กรมราชทัณฑ์)
- สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
- สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (กองบัญชาการตำรวจนครบาล, กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด)
- สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ
- เครือข่ายรณรงค์ภาคประชาชนในประเด็นใกล้เคียง (เครือข่ายรณรงค์ไม่สูบบุหรี่ เครือข่ายองค์กรงดเหล้า ฯลฯ)
- สื่อสารมวลชน

เป้าประสงค์ที่ ๑.๒.๒.๑ เพิ่มระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเฝ้าระวังยาเสพติด

สภาพปัจจุบัน

ปัจจุบันกรุงเทพมหานครมีชุมชนร่วมใจระวังภัยยาเสพติดรวมทั้งสิ้น ๔๒๖ ชุมชน มีอาสาสมัครกรุงเทพมหานครเฝ้าระวังภัยและยาเสพติดในชุมชนจำนวน ๘,๖๘๑ คน ใน ๒,๐๓๘ ชุมชน มีอาสาสมัครกรุงเทพมหานครในสถานศึกษาจำนวน ๘๐๐ คน จาก ๑๕ สถาบัน ที่มีการดำเนินงานร่วมกับชุมชนเครือข่ายรอบสถานศึกษาจำนวน ๒๐ ชุมชน มีสถานประกอบการต้นแบบในพื้นที่กรุงเทพมหานคร และขยายการดำเนินงานสถานประกอบการสดใสไร้ยาเสพติด โดยมีการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดและผ่านเกณฑ์มาตรฐานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานประกอบกิจการ (มยส.)

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

ทุกชุมชนเป้าหมายในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ๑,๔๐๐ ชุมชน สามารถดำเนินการแก้ไขปัญหาผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดในพื้นที่ของตนเองได้อย่างเหมาะสมกับศักยภาพและมีความยั่งยืน อาสาสมัครกรุงเทพมหานครกระจายครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย สถานประกอบการมีความตื่นตัวเข้าร่วมกิจกรรมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
เสริมสร้างความเข้มแข็งของ “ชุมชนร่วมใจระวังภัยยาเสพติด”	ชุมชน	๙๐๐	๑,๐๐๐	๑,๒๐๐	๑,๓๐๐	๑,๔๐๐	สนอ. สนข.
สนับสนุนอาสาสมัครกรุงเทพมหานครเฝ้าระวังภัยและยาเสพติดในชุมชน	ร้อยละ	๒๐	๒๕	๓๐	๓๕	๔๐	สนอ. สนข.
เสริมสร้างความเข้มแข็งของอาสาสมัครกรุงเทพมหานครในสถานศึกษา	แห่ง	๓๒	๓๔	๓๖	๓๘	๔๐	สนอ. ศธ.
สนับสนุนการจัดกิจกรรมเฝ้าระวังภัยและยาเสพติดในสถานประกอบการ	แห่ง	๕๐	๗๕	๑๐๐	๑๒๕	๑๕๐	สนข. รง.

เป้าประสงค์ที่ ๑.๒.๒.๒ สร้างความภาคภูมิใจในตนเองและความเข้มแข็งทางจิตใจแก่เด็ก เยาวชน และประชาชนในการป้องกันการใช้ยาและสารเสพติด

สภาพปัจจุบัน

เด็ก เยาวชน และประชาชนยังขาดภูมิคุ้มกันมีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

เด็กและเยาวชนมีสติปัญญา มีความฉลาดทางอารมณ์ ประชาชนมีความเข็มแข็งทางจิตใจสามารถอยู่ท่ามกลางยาเสพติดได้โดยไม่ใช้ยาเสพติดเป็นทางออก

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
เสริมสร้างทักษะชีวิตให้แก่นักเรียนในพื้นที่กรุงเทพมหานคร	โรงเรียน	๑๕๐	๒๕๐	๓๐๐	๓๕๐	๔๑๖	สนอ. สนศ. สนข. ศธ.
พัฒนาทักษะชีวิตผ่านสื่อสารสนเทศที่ทันสมัย	ยอดการใช้งาน	๑๐,๐๐๐	๑๕,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	๓๐,๐๐๐	สนอ. สนศ. สนข.
ส่งเสริมการป้องกันยาเสพติดโดยกระบวนการทูบีนัมเบอร์วัน	ชมรม	๕๐๐	๖๐๐	๗๐๐	๘๐๐	๙๐๐	สนอ. สนศ. สพส. สนข. ศธ.
สนับสนุนกิจกรรมจังหวัดปลอดบุหรี่	หน่วยงาน (เขต)	๑	๒	๓	๔	๕	สนอ. สนพ. สนข. ศธ. NGOs
สนับสนุนกิจกรรมลด ละ เลิก การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	หน่วยงาน	๑๒๗	๑๒๗	๑๒๗	๑๒๘	๑๓๐	สนอ. สนพ. สนข. ศธ. NGOs

เป้าประสงค์ที่ ๑.๒.๒.๓ บำบัดรักษาฟื้นฟู ติดตามดูแลผู้เสพผู้ติดยา/สารเสพติดให้สามารถกลับไปดำเนินชีวิตได้ตามปกติในสังคม

สภาพปัจจุบัน

มีการคาดประมาณจำนวนผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดในกรุงเทพมหานคร ราว ๔๐๐,๐๐๐ คน ผู้เข้ารับการบัดรักษาส่วนใหญ่ใช้ยาเสพติดประเภทแอมเฟตามีน และมีแนวโน้มการเข้ารับการบำบัดรักษาน้อยลง และพบว่ายังมีผู้ใช้ยาเสพติดจำนวนมากที่ยังไม่เข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษา

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

งานบริการบำบัดรักษาฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดตอบสนองความต้องการและปัญหาของผู้ใช้ยา/สารเสพติดได้อย่างมีประสิทธิภาพและทันต่อสถานการณ์ มีการบูรณาการการดำเนินการส่งเสริมสนับสนุนการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ เพื่อให้ชุมชนได้รับความรู้ความเข้าใจเรื่องการบำบัด ดูแลและติดตามผู้ติดยาเสพติด สามารถดำเนินการช่วยเหลือผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดในชุมชนได้อย่างเหมาะสม

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
พัฒนาการบริการด้านการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพที่เข้าถึงง่าย มีคุณภาพ และประสิทธิภาพ	ศูนย์	๕๑	๕๑	๕๑	๕๑	๕๑	สนอ. สนพ.
	สถานบำบัด	๒๐	๒๐	๒๐	๒๐	๒๐	สนอ. สนพ.
พัฒนากระบวนการในการติดตาม ดูแล ช่วยเหลือ และพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพ	ร้อยละ	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	สนอ.
พัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน ครอบครัว และสังคม ในการบำบัดฟื้นฟู สมรรถภาพ	ร้อยละ	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	สนอ.

เป้าประสงค์ที่ ๑.๒.๒.๔ เพิ่มประสิทธิภาพประสิทธิภาพในการอำนวยการ ประสาน และติดตามการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่กรุงเทพมหานคร สภาพปัจจุบัน

สภาพปัจจุบัน

ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่างๆ ตามแผนยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๒ และการดำเนินการภายใต้โครงสร้างคณะกรรมการบริหารการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดกรุงเทพมหานคร ตามคำสั่งศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ (ศอ.ปส.) อยู่ในระยะเริ่มต้น การบูรณาการบริหารงานยังมีข้อจำกัด

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

หน่วยงานต่างๆ ในพื้นที่กรุงเทพมหานครมีการประสานงาน แลกเปลี่ยนข้อมูลกันอย่างเป็นระบบ การจัดทำแผนงานและโครงการไม่มีความซ้ำซ้อน มีความสอดคล้องเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน มีแผนการดำเนินการและเห็นผลการดำเนินการที่เป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
ศูนย์อำนวยการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดกรุงเทพมหานครมีแผนปฏิบัติการที่ชัดเจนและปฏิบัติงานได้ตามแผนตามที่กำหนด	ร้อยละ	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	ศอ.ปส. กทม.
ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเขตมีแผนปฏิบัติการที่ชัดเจนและปฏิบัติงานได้ตามแผนตามที่กำหนด	ร้อยละ	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	ศอ.ปส. เขต
พัฒนาฐานข้อมูลด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของกรุงเทพมหานคร	ช่วงปีที่ดำเนินการ	✓	✓	✓	✓	✓	สนอ. สยป.

การติดตามความก้าวหน้า

ตัวชี้วัดผลการดำเนินงานหลัก	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๕	เป้าประสงค์
จำนวนชุมชนมีความสามารถในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด	ชุมชน	๔๒๖	๑,๔๐๐	๑.๒.๒.๑
ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเฝ้าระวังยาเสพติด	ร้อยละ	๒๐	๔๐	๑.๒.๒.๑
ร้อยละของโรงเรียนที่ร่วมดำเนินการ	ร้อยละ	๘๐	๙๐	๑.๒.๒.๒
ร้อยละของสถานประกอบการที่ร่วมดำเนินการ	ร้อยละ	๕๐	๖๐	๑.๒.๒.๒
ร้อยละของผู้ที่เข้าโปรแกรมการบำบัดรักษาแบบครบกำหนด	ร้อยละ	๖๕	๗๐	๑.๒.๒.๓
ร้อยละของผู้ผ่านการบำบัดรักษาตามโปรแกรมได้รับการติดตามหลังการบำบัดตามเกณฑ์ที่กำหนด	ร้อยละ	๖๕	๘๐	๑.๒.๒.๓
ร้อยละของการมีแผนปฏิบัติการตามที่กำหนด	ร้อยละ	๑๐๐	๑๐๐	๑.๒.๒.๔
ร้อยละความสำเร็จของการปฏิบัติงานได้ตามแผนที่กำหนด	ร้อยละ	๑๐๐	๑๐๐	๑.๒.๒.๔

โครงการลงทุนที่สำคัญ

โครงการ/ปีที่จะดำเนินการ	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
ปรับปรุงอาคารสถานที่ และอุปกรณ์สนับสนุนด้านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพในสถานพยาบาลยาเสพติดของกรุงเทพมหานคร	✓	✓	✓	✓	✓	สนอ. สนพ.
สร้างศูนย์ข้อมูลด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของกรุงเทพมหานคร	✓	✓	✓	✓	✓	สนอ. สยป.

มิติที่ ๑.๓ ปลอดอุบัติเหตุ

เป้าหมายที่ ๑.๓.๑

ลดความสูญเสียจากอุบัติเหตุจราจร

สถานการณ์และแนวโน้ม

การเกิดอุบัติเหตุจราจรในเขตกรุงเทพมหานครตั้งแต่ปี ๒๕๕๐ - ๒๕๕๗ มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง ทั้งจำนวนการเกิดอุบัติเหตุ จำนวนผู้บาดเจ็บ และจำนวนผู้เสียชีวิต โดยเฉพาะจำนวนผู้เสียชีวิตมีอัตราการลดลงแต่ละปีไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๑๐

ตารางที่ ๖ สถิติอุบัติเหตุจราจรในเขตกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๕๐ - ๒๕๕๗

ปี พ.ศ.	การเกิดอุบัติเหตุ			ผู้บาดเจ็บ				ผู้เสียชีวิต		มูลค่าทรัพย์สินเสียหาย (ล้านบาท)
	จำนวน (ราย)	เปรียบเทียบจากปีก่อนหน้า		จำนวน (ราย)	เปรียบเทียบจากปีก่อนหน้า		จำนวน (ราย)	เปรียบเทียบจากปีก่อนหน้า		
		จำนวนเพิ่ม ลด	คิดเป็นร้อยละ		จำนวนเพิ่ม ลด	คิดเป็นร้อยละ		จำนวนเพิ่ม ลด	คิดเป็นร้อยละ	
๒๕๕๐	๔๖,๘๙๙	-	-	๒๐,๕๙๗	-	-	๖๗๑	-	-	๓๖๙.๘๓
๒๕๕๑	๔๑,๓๒๙	-๕,๕๗๐	-๑๑.๘๘	๑๘,๘๕๔	-๑,๗๔๓	-๘.๔๖	๕๙๘	-๗๓	-๑๐.๘๘	๓๔๙.๘๑
๒๕๕๒	๔๑,๘๐๐	๔๗๑	๑.๑๔	๑๗,๕๖๗	-๑,๒๘๗	-๖.๘๓	๕๓๘	-๖๐	-๑๐.๐๓	๓๕๓.๒๔
๒๕๕๓	๓๗,๙๘๕	-๓,๘๑๕	-๙.๑๓	๑๖,๖๐๒	-๙๖๕	-๕.๔๙	๔๕๖	-๘๒	-๑๕.๒๔	๔๒๖.๔๒
๒๕๕๔	๓๒,๔๙๒	-๕,๔๙๓	-๑๔.๔๖	๑๕,๐๘๓	-๑,๕๑๙	-๙.๑๕	๓๙๙	-๕๗	-๑๒.๕๐	๓๔๗.๕๔
๒๕๕๕	๓๒,๓๘๕	-๑๐๗	-๐.๓๓	๑๓,๗๕๗	-๑,๓๒๖	-๘.๗๙	๓๕๖	-๔๓	-๑๐.๗๘	๓๙๐.๑๔
๒๕๕๖	๒๙,๙๖๔	-๒,๔๒๑	-๗.๔๘	๑๑,๔๗๔	-๒,๒๘๓	-๑๖.๖๐	๓๖๓	-๓	-๐.๘๔	๓๓๐.๙๑
๒๕๕๗	๒๗,๔๖๐	-๒,๕๐๔	-๘.๓๖	๑๑,๖๕๐	๑๗๖	-๑.๕๓	๒๖๒	-๙๑	-๒๕.๗๘	๓๑๖.๘๖

ปี	จำนวนประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร	สถิติอุบัติเหตุจราจรในเขต กทม.			สถิติอุบัติเหตุต่อจำนวนประชากร ๑๐๐,๐๐๐ คน		
		การเกิดอุบัติเหตุ	ผู้บาดเจ็บ	ผู้เสียชีวิต	การเกิดอุบัติเหตุ	ผู้บาดเจ็บ	ผู้เสียชีวิต
๒๕๕๐	๕,๗๑๖,๒๔๘	๔๖,๘๙๙	๒๐,๕๙๗	๖๗๑	๘๒๐	๓๖๐	๑๒
๒๕๕๑	๕,๗๑๐,๘๘๓	๔๑,๓๒๙	๑๘,๘๕๔	๕๙๘	๗๒๔	๓๓๐	๑๐
๒๕๕๒	๕,๗๐๒,๕๙๕	๔๑,๘๐๐	๑๗,๕๖๗	๕๓๘	๗๓๓	๓๐๘	๙
๒๕๕๓	๕,๗๐๑,๓๙๔	๓๗,๙๘๕	๑๖,๖๐๒	๔๕๖	๖๖๖	๒๙๑	๘
๒๕๕๔	๕,๖๗๔,๘๔๓	๓๒,๔๙๒	๑๕,๐๘๓	๓๙๙	๕๗๓	๒๖๖	๗
๒๕๕๕	๕,๖๗๓,๕๖๐	๓๒,๓๘๕	๑๓,๗๕๗	๓๕๖	๕๗๑	๒๔๒	๖
๒๕๕๖	๕,๖๘๖,๒๕๒	๒๙,๙๖๔	๑๑,๔๗๔	๓๕๓	๕๒๗	๒๐๒	๖
๒๕๕๗	๕,๖๙๒,๒๘๔	๒๗,๖๔๐	๑๑,๖๕๐	๒๖๒	๔๘๖	๒๐๕	๕

ถึงแม้สถิติการเกิดอุบัติเหตุจราจรในเขตกรุงเทพมหานคร ที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติรับแจ้งเหตุไว้จะมีแนวโน้มลดลงต่อเนื่อง แต่เมื่อพิจารณาจำนวนการเกิดเหตุ จำนวนผู้บาดเจ็บและเสียชีวิตยังมีอัตราที่สูง และเมื่อเทียบกับจังหวัดอื่นๆ พบว่ากรุงเทพมหานครมีสถิติอุบัติเหตุจราจรสูงเป็นอับดับต้นๆ ของประเทศไทย

สาเหตุที่สำคัญประการหนึ่งเกิดจากผู้ขับขี่ขาดวินัยจราจร ไม่เคารพกฎหมาย ข้อมูลสถิติในปี ๒๕๕๖ ในพื้นที่กรุงเทพมหานครมีการออกใบสั่ง ๑,๖๐๖,๕๙๔ ใบ และมีแนวโน้มที่จะเพิ่มมากขึ้นทุกปี ทั้งที่เป็นเพียงการปฏิบัติงานในบางช่วงเวลาของเจ้าหน้าที่ตำรวจเท่านั้น ในขณะที่มีผู้กระทำผิดมารายงานตัวเพื่อชำระค่าปรับเพียงร้อยละ ๔๐ เท่านั้น การออกใบสั่งจำนวนมากดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า พฤติกรรมในการขับขี่ของประชาชนในพื้นที่กรุงเทพมหานครขาดวินัย ไม่เคารพกฎหมาย และไม่คำนึงถึงความปลอดภัยในการขับขี่ ส่งผลต่อปัญหาการจราจรติดขัดและการเกิดอุบัติเหตุที่มีความสูญเสียต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน

นอกจากนี้ สภาพกายภาพถนนมีความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุจราจร เช่น ผิวถนนเกิดความชำรุดเสียหาย ระบบ สาธารณูปโภคและการก่อสร้างบดบังการมองเห็นของผู้ขับขี่ การรบกวนสายตาผู้ขับขี่จากแสงป้ายต่างๆ ต้นไม้และกิ่ง ไม้บดบัง เป็นต้น ก็มีส่วนทำให้เกิดอุบัติเหตุด้วยเช่นกัน

ยุทธศาสตร์และมาตรการสำคัญ

บทบาทและหน้าที่ของกรุงเทพมหานครที่เกี่ยวข้องโดยตรง

- ดูแลและติดตั้งเครื่องหมาย สัญญาณ อุปกรณ์จราจรและความปลอดภัย (สจส.)
- จัดระบบจราจร (สจส.)
- สนับสนุนข้อมูลการจราจร (สจส.)
- เสริมสร้างวินัยและความปลอดภัยทางจราจร (สจส.)
- ก่อสร้างและบูรณะ (สนย.)
- บำรุงรักษาซ่อมแซม (สนข.) ความร่วมมือกับส่วนราชการอื่นๆ
- สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ส่วนราชการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหา

- กรมการขนส่งทางบก
- กระทรวงคมนาคม
- การทางพิเศษแห่งประเทศไทย

เป้าประสงค์ที่ ๑.๓.๑.๑ ปรับปรุงสภาพถนนและจุดเสี่ยงอันตราย

สภาพปัจจุบัน

ถนนในกรุงเทพมหานครยังมีจุดเสี่ยงอันตรายต่างๆ ที่ต้องปรับปรุงในแต่ละพื้นที่ ซึ่งเป็นสาเหตุในการเกิดความไม่ปลอดภัยและอุบัติเหตุในการสัญจร ทำให้สูญเสียชีวิตและทรัพย์สินจำนวนมากในแต่ละปี

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

จุดเสี่ยงอันตรายในแต่ละพื้นที่ลดลง ประชาชน ทำให้ประชาชนมีความปลอดภัยในการเดินทางมากขึ้น ส่งผลให้จำนวนอุบัติเหตุจราจรและความรุนแรงของอุบัติเหตุลดลง

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
ตรวจสอบและปรับปรุงสภาพถนน	ช่วงปีที่ดำเนินการ	✓	✓	✓	✓	✓	สจส.
สร้างระบบวิเคราะห์และคาดการณ์การเกิดอุบัติเหตุทางถนน	ช่วงปีที่ดำเนินการ	✓	✓	✓	✓	✓	สจส.

เป้าประสงค์ที่ ๑.๓.๑.๒ ลดการกระทำผิดกฎจราจร

สภาพปัจจุบัน

ผู้ขับขี่ไม่ตระหนักถึงผลของการไม่เคารพกฎจราจรและขาดวินัยจราจร ขับขี่โดยไม่คำนึงถึงความปลอดภัย การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ไม่สามารถกระทำได้อย่างต่อเนื่องอันเกิดจากภารกิจอื่นๆ ที่จำเป็นในการจัดการจราจร

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

กรุงเทพมหานครมีระบบตรวจจับผู้กระทำผิดกฎจราจรอย่างครอบคลุมในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ประชาชนเคารพกฎจราจร มีน้ำใจใช้ถนนร่วมกันอย่างปลอดภัย

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
ติดตั้งระบบตรวจจับผู้ทำผิดกฎจราจรอีเล็กทรอนิกส์	ช่วงปีที่ดำเนินการ	✓	✓	✓	✓	✓	สจส.
จัดกิจกรรมรณรงค์วินัยจราจร	ช่วงปีที่ดำเนินการ	✓	✓	✓	✓	✓	สจส.

การติดตามความก้าวหน้า

ตัวชี้วัดผลการดำเนินงานหลัก	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๕	เป้าประสงค์
ร้อยละของจุดเสี่ยงภัยที่ได้รับการปรับปรุงตามแผน	ร้อยละ	๙๐	๙๐	๑.๓.๑.๑
จำนวนการกระทำผิดกฎจราจรลดลง	ร้อยละ	๙๕	๘๐	๑.๓.๑.๒

โครงการลงทุนที่สำคัญ

โครงการ/ปีที่จะดำเนินการ	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
โครงการติดตั้งระบบตรวจจับผู้กระทำผิดกฎจราจรอิเล็กทรอนิกส์	✓	✓	✓	✓	✓	สจส.
โครงการจัดหาพร้อมติดตั้งระบบใบสั่งออนไลน์ไร้สาย (E-Ticket System)	✓	✓	✓	✓	✓	สจส.
โครงการจัดหาพร้อมติดตั้งระบบตรวจจับรถฝ่าฝืนสัญญาณไฟจราจร (Red Light Camera)	✓	✓	✓	✓	✓	สจส.
โครงการจัดหาพร้อมติดตั้งระบบตรวจจับการฝ่าฝืนช่องจราจร ความเร็ว และการจอดรถในที่ห้าม		✓	✓	✓	✓	สจส.
โครงการติดตั้งหรือปรับปรุงเครื่องหมาย สัญญาณไฟ อุปกรณ์จราจร และความปลอดภัยในพื้นที่กรุงเทพมหานคร	✓	✓	✓	✓	✓	สจส.

มิติที่ ๑.๔ ปลอดภัยพิบัติ

เป้าหมายที่ ๑.๔.๑

กรุงเทพมหานครสามารถลดความเสี่ยงและฟื้นคืนจากภัยพิบัติ

สถานการณ์และแนวโน้ม

สาธารณภัยที่เกิดขึ้นในกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่จะเป็นภัยในลักษณะที่มีความปัจจุบันทันด่วน (sudden on-set) ได้แก่อัคคีภัยและอุทกภัยอันเกิดจากการไม่สามารถระบายน้ำได้ทันในฤดูฝนและภัยอันเกิดจากอันตรายในลักษณะอื่นๆ อาทิ อุบัติเหตุสารเคมีรั่วไหลสัตว์ที่มีอันตรายและที่ไม่มีอันตรายแต่ถูกปล่อยปละละเลยและความเสี่ยงภัยที่ก่อตัวขึ้นอย่างช้าๆ (slow on-set) แต่มีผลกระทบในวงกว้างได้แก่การกัดเซาะชายฝั่งและการทรุดตัวของพื้นดินรวมทั้งในระยะหลังๆ มีความไม่ปลอดภัยอันเกิดจากสถานการณ์ทางการเมืองและการก่อการร้ายเกิดขึ้นทำให้งานด้านสาธารณภัยขยายวงกว้างมากขึ้นโดยเฉพาะเหตุการณ์มหาอุทกภัยที่เกิดขึ้นใน พ.ศ. ๒๕๕๔ ทำให้กรุงเทพมหานครจำเป็นที่จะต้องมุ่งเน้นการลดความเสี่ยงภัยต่อการเกิดอุทกภัยเช่นนั้นร่วมด้วยส่งผลให้เจ้าหน้าที่ทางด้านสาธารณภัยซึ่งสำนักระบายน้ำเป็นหนึ่งในหน่วยงานหลักสำคัญในการลดความเสี่ยงจากอุทกภัยและการกัดเซาะชายฝั่งต้องปฏิบัติงานเต็มเวลาด้วยบุคลากรที่มีอยู่อย่างจำกัดและเครื่องมืออุปกรณ์ที่ไม่เพียงพอและอยู่ในสภาพที่ไม่สมบูรณ์ซึ่งในกรณีที่สาธารณภัยทวีความรุนแรงขึ้นจนเป็นภัยพิบัติก็ยังไม่สามารถที่จะเตรียมพร้อมและรับมือสถานการณ์ดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

ดังนั้นต่อเป้าหมายมหานครปลอดภัยเพื่อลดความเสี่ยงและความสูญเสียตลอดจนสร้างความสามารถในการรับมือและฟื้นคืนได้ดียิ่งกว่าเดิมนั้นกรุงเทพมหานครยังคงต้องการการบริหารจัดการและการพัฒนาในทิศทางที่ถูกต้องเหมาะสมทั้งในเชิงโครงสร้าง (Structural Solution) และที่ไม่ใช่โครงสร้าง (Non-structural Solution) ซึ่งนั่นหมายความถึงการที่เมืองต้องมียุทธศาสตร์แผนงานและงบประมาณที่จัดสรรให้กับงานทางด้านการจัดการสาธารณภัยอย่างจริงจัง

สถิติที่ผ่านมาปี ๒๕๕๓ - ๒๕๕๗ กรุงเทพมหานครมีความถี่ของสาธารณภัยอันเกิดจากอัคคีภัยสูงที่สุด (๕,๗๓๓ ครั้ง) และมีภัยประเภทอื่นๆ อีก ได้แก่ภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตราย (๓๑๐ ครั้ง) วาตภัย (๑๑๖ ครั้ง) และอุทกภัย (๘ ครั้ง) ทั้งนี้ไม่นับรวมภัยจากความมั่นคง เหตุทางการเมือง และการเรียกร้องสิทธิต่างๆ ซึ่งจะสังเกตได้ว่าสาธารณภัยที่เกิดขึ้นนั้น เกิดมาจากเงื่อนไขของความเป็นเมือง ได้แก่ ความหนาแน่นของอาคารสิ่งปลูกสร้างความชุกของกิจกรรมและการใช้สอยพื้นที่ ตลอดจนความประมาทของประชาชนและการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ประจำวันในพื้นที่เมือง

อีกทั้ง แผนพัฒนากรุงเทพมหานครฯ ระยะที่ ๑ ที่เน้นในเรื่องมาตรการการป้องกันและแก้ไขนั้นยังไม่มีแผนปฏิบัติการที่มีความครอบคลุมปัญหาไม่มีความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในระบบปฏิบัติการการระบายน้ำอย่างสอดคล้องแนวคันเขื่อนป้องกันถาวรยังไม่แล้วเสร็จทั้งระบบพร้อมทั้งมีความเสียหายทรุดตัวของพื้นดินต้องการการบำรุงซ่อมแซมเพิ่มเติมประกอบกับเครือข่ายอุโมงค์ระบายน้ำยังไม่ครอบคลุมและสมบูรณ์ทั้งนี้ยังไม่รวมถึงความยากลำบากในการระบายน้ำผ่านคูคลองที่ตื้นเขินมีขยะจากบ้านเรือนสะสมและวัชพืชน้ำอุดตันมาจากต้นน้ำนอกเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครไม่ได้ให้ความหมายของสาธารณภัยอย่างที่ควรจะเป็น แต่มุ่งเน้นเพียงภัยพิบัติอุทกภัย ซึ่งเป็นสาธารณภัยที่มีความรุนแรงครั้งหนึ่ง หากแต่ไม่ใช่สถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นบ่อยครั้งและคุกคามความปลอดภัยของเมืองการขาดความเข้าใจในการจัดทำแผนพัฒนาให้มีทั้งมิติด้านโครงสร้างที่เป็นไปได้และมิติด้านการบริหารจัดการเพื่อลดความเสี่ยงอุทกภัยและการกัดเซาะชายฝั่งที่แท้จริงทำให้แผนพัฒนากรุงเทพมหานครฯ ระยะที่ ๑ ขาดการให้

ความสำคัญกับงานด้านสาธารณภัยและความปลอดภัยที่แท้จริงไปไม่มีการระบุแนวทางการพัฒนาหรือการดำเนินการเพื่อการปรับปรุงในด้านนี้เลยจึงทำให้ไม่มีการดำเนินการใดๆ เพื่อการปรับปรุงการจัดการสาธารณภัยเพื่อความปลอดภัยของมหานครอย่างแท้จริง

สังคมของชาวกรุงเทพมหานคร ยังขาดจิตสำนึกและการมีส่วนร่วมในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเท่าที่ควร เมื่อเกิดเหตุจะสร้างความสับสนวุ่นวาย กีดขวางการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ดังนั้น จึงควรมีการสร้างจิตสำนึกสร้างความรู้ความเข้าใจให้ประชาชนเกิดความตระหนัก และมีวินัยในเรื่องความปลอดภัยของประชาชน (Safety Mind) ตลอดจนรู้วิธีการปฏิบัติตนที่ถูกต้องและเพื่อสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัย (Safety Culture) ให้มากยิ่งขึ้น อีกทั้งพระราชบัญญัติและกฎหมายบางลักษณะด้านบุคลากรกำลังคน ขัดแย้งกับการใช้พื้นที่ของกรุงเทพมหานครในปัจจุบัน โดยเฉพาะในเรื่องของการวิเคราะห์ความเสี่ยงพื้นที่เพื่อกำหนดการจัดสรรงบประมาณในด้านนี้ให้เหมาะสมกับการบริหารจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย

ปัจจุบันและในอนาคตกรุงเทพมหานครมีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจมีการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินที่หนาแน่นมากขึ้นการพัฒนาของเมืองอย่างรวดเร็วเกินกว่าที่การวางผังเมืองการกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินรวมทั้งมาตรการในการระบายน้ำและการป้องกันน้ำท่วมที่วางไว้จะรับได้ ปัญหาการเกิดน้ำท่วมที่จะทวีความรุนแรงขึ้นในอนาคตประกอบด้วยหลายสาเหตุทั้งจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเป็นสาเหตุให้มีการเพิ่มขึ้นของปริมาณฝนและระดับน้ำทะเลเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศการตัดไม้ทำลายป่าในพื้นที่ต้นน้ำสภาวะโลกร้อนรวมทั้งการปลูกสิ่งก่อสร้างขวางทางน้ำระบบทางระบายน้ำทางธรรมชาติถูกบุกรุกการขยายตัวของเมืองทำให้น้ำที่ไหลหลากไม่มีพื้นที่ไปจึงก่อให้เกิดความเสียหากแก่ทรัพย์สินและชีวิตมากขึ้นผนวกกับปัญหาแผ่นดินทรุดจึงก่อให้ปัญหาน้ำท่วมทวีความรุนแรงขึ้นในอนาคต

กรุงเทพมหานครจึงต้องเตรียมพร้อมเพื่อรับมือกับปัญหาน้ำท่วมที่จะรุนแรงมากขึ้นในอนาคตด้วยมาตรการใช้สิ่งก่อสร้างและมาตรการไม่ใช้สิ่งก่อสร้างได้แก่ก่อสร้างปรับปรุงระบบป้องกันน้ำท่วมในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑลโดยเพิ่มความสูงคันกั้นน้ำที่มีอยู่เดิมในปัจจุบันให้สูงเพิ่มขึ้นอีกประมาณ ๐ - ๑.๕ เมตร ปรับปรุงระบบระบายน้ำเพื่อเร่งระบายน้ำท่วมขังออกจากพื้นที่โดยเพิ่มขนาดเครื่องสูบน้ำและคลองระบายน้ำโดยเฉพาะอย่างยิ่งบริเวณด้านตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยาป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในอ่าวไทยตอนบนระยะทางยาวประมาณ ๘๐ กม. ป้องกันแผ่นดินทรุดโดยควบคุมการใช้น้ำบาดาลและศึกษาตรวจสอบการเกิดแผ่นดินทรุดอย่างใกล้ชิดบริหารจัดการเพื่อป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติเช่นจัดให้มีระบบพยากรณ์และเตือนภัยกู้ภัยการประกันภัยน้ำท่วมการให้ความช่วยเหลือด้านการเงินและภาษีและการทบทวนผังเมืองรวมและการใช้ที่ดิน

กรุงเทพมหานคร มีหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑลตามที่ร้องขอ โดยมีผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เป็นผู้อำนวยการกรุงเทพมหานคร ปลัดกรุงเทพมหานครเป็นรองผู้อำนวยการกรุงเทพมหานคร ผู้อำนวยการเขต เป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการกรุงเทพมหานครซึ่งการบริหารจัดการสาธารณภัย มีแนวทางสรุป ดังนี้

๑) ก่อนเกิดเหตุ กำหนดแนวทาง มาตรการต่างๆ เพื่อลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย การเตรียมความพร้อมรับมือจากสาธารณภัย การให้ความรู้ การซักซ้อมเฝ้าระวัง ติดตาม ประเมินและวิเคราะห์สถานการณ์สาธารณภัยเมื่อเกิดเหตุสาธารณภัยร้ายแรง จะจัดตั้งศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ทั้งระดับสำนักงานเขตและระดับกรุงเทพมหานคร เพื่อระดมสรรพกำลังช่วยเหลือ และแก้ไขสถานการณ์
๒) ขณะเกิดเหตุ ดำเนินการและประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาสรรพกำลังของหน่วยงานช่วยเหลือ และแก้ไขสถานการณ์

๓) หลังเกิดเหตุ ให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย ตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง และให้การฟื้นฟู บูรณะ สภาพพื้นที่ได้รับผลกระทบ ให้กลับสู่สภาพปกติโดยเร็ว

ในภาพรวมของการจัดการสาธารณภัย กรุงเทพมหานครโดยสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยมีหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครปริมณฑล หรือตามที่ร้องขอ ประสานการปฏิบัติไปยังหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ในการป้องกันและระงับสาธารณภัยที่เกิดขึ้น โดยดำเนินการทั้งก่อนเกิดภัย ระหว่างเกิดภัย และหลังเกิดภัย อาทิ จัดเตรียม แผนปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกรุงเทพมหานคร เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางในการปฏิบัติงาน และจัดให้มีการฝึกซ้อมตามแผน จัดเตรียมบุคลากรและอุปกรณ์ให้พร้อมต่อการปฏิบัติงานเมื่อเกิดภัยให้ความรู้ประชาชน สร้างเครือข่ายความร่วมมือ เข้าตอบสนองสถานการณ์ ให้การช่วยเหลือประชาชน และช่วยบูรณะฟื้นฟู อาศัยศูนย์วิทยุพระราม (๙๙๑) มีหน้าที่รับผิดชอบการสื่อสาร การรับแจ้งเหตุและประสานแจ้งเหตุไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดเตรียมอุปกรณ์สื่อสารสำรองและติดตามผลการแก้ไขเหตุการณ์ให้ผู้บริหารกรุงเทพมหานครทราบและสำนักงานเขตมีหน้าที่ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสาธารณภัยพื้นที่ กล่าวคือ จัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของสำนักงานเขต และจัดให้มีการฝึกซ้อมตามแผนสำรวจและจัดทำบัญชีข้อมูล เครื่องจักรกล ยานพาหนะ ให้เป็นปัจจุบันต่อการเรียกใช้จัดทำข้อมูลพื้นที่เสี่ยงภัย พื้นที่ประสบภัย ศูนย์พักพิงชั่วคราว เส้นทางอพยพ รายชื่อผู้รับผิดชอบในการประสานงาน เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการช่วยเหลือฝึกอบรมให้ความรู้แก่อาสาสมัคร ผู้นำชุมชนในพื้นที่ จัดกำลังเจ้าหน้าที่ให้การสนับสนุนช่วยเหลือผู้ประสบภัยสำรวจความเสียหายจากสาธารณภัยที่เกิดขึ้น และทำบัญชีรายชื่อผู้ประสบภัยและทรัพย์สินที่เสียหายไว้เป็นหลักฐาน พร้อมทั้งออกหนังสือรับรองให้ผู้ประสบภัยไว้เป็นหลักฐานในการรับการสงเคราะห์และฟื้นฟู

กรุงเทพมหานครเป็นหน่วยงานรับผิดชอบการปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำท่วมในพื้นที่กรุงเทพมหานครตลอดจนดูแลบำรุงรักษาทางระบายน้ำต่างๆ โดยมีอำนาจหน้าที่ตามปรากฏในพระราชบัญญัติข้อบัญญัติต่างๆ และมีผู้บริหารกรุงเทพมหานครเป็นผู้อำนวยการควบคุมสั่งการกรุงเทพมหานครพื้นที่ประมาณ ๑,๕๖๘ ตารางกิโลเมตร ตั้งอยู่บนพื้นที่ลุ่มต่ำตอนปลายของแม่น้ำเจ้าพระยาใกล้อ่าวไทยระดับความสูงเฉลี่ยประมาณ ๐.๐๐ ถึ ง +๑.๕๐ เมตร เหนือระดับน้ำทะเลปานกลาง (รทก.) โดยบริเวณริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาและพื้นที่ทางทิศเหนือมีระดับสูง +๑.๕๐ ม.รทก. ส่วนพื้นที่ตอนกลางด้านตะวันออกและด้านใต้มีระดับต่ำอยู่ระหว่าง +๐.๐๐ ถึง +๐.๕๐ ม.รทก. บางพื้นที่มีระดับต่ำกว่าระดับน้ำทะเลปานกลางเช่นบริเวณมหาวิทยาลัยรามคำแหงการระบายน้ำออกจากพื้นที่โดยใช้การไหลตามธรรมชาติโดยแรงโน้มถ่วงของโลก (Gravity Flow) ทำได้ยากและมีประสิทธิภาพต่ำเนื่องจากระดับพื้นดินมีระดับต่ำกว่าระดับน้ำควบคุมในคลองและในแม่น้ำเจ้าพระยาการระบายน้ำออกจากพื้นที่โดยขีดความสามารถของสถานีสูบน้ำและคลองระบายน้ำจึงมีความจำเป็นแต่ก็มีขีดจำกัดจากการที่ไม่สามารถปรับปรุงขยายความกว้างของคลองได้จึงทำให้เพิ่มขีดความสามารถการระบายน้ำไม่ได้เนื่องจากปัญหาการรุกล้ำคูคลองสาธารณะกรุงเทพมหานครจึงดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำท่วมโดยใช้ระบบพื้นที่ปิดล้อมด้วยการก่อสร้างแนวป้องกันน้ำท่วมล้อมรอบพื้นที่เพื่อป้องกันน้ำจากพื้นที่ภายนอกไหลบ่าเข้าท่วมพื้นที่ส่วนภายในพื้นที่ปิดล้อมก่อสร้างระบบระบายน้ำเพื่อระบายน้ำท่วมขังเนื่องจากฝนตกในพื้นที่ให้ระบายลงสู่แม่น้ำเจ้าพระยาโดยดำเนินการดังนี้

๑. ระบบป้องกันน้ำท่วมโดยก่อสร้างคันป้องกันน้ำท่วมปิดล้อมพื้นที่เพื่อป้องกันน้ำหลากและน้ำทะเลหนุนสูงเพื่อป้องกันปัญหาน้ำท่วมเนื่องจากน้ำหลากจากแม่น้ำเจ้าพระยาและน้ำบ่าจากทุ่งโดยรอบพื้นที่ไหลเข้าท่วมพื้นที่กรุงเทพมหานคร

๒. ระบบป้องกันน้ำท่วมโดยการสร้างคันกั้นน้ำปิดล้อมพื้นที่กรุงเทพมหานครแบ่งเป็น ๓ พื้นที่ ได้แก่

- พื้นที่ปิดล้อมด้านตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยาภายในคันกั้นน้ำพระราชดำริพื้นที่ประมาณ ๖๕๐ ตารางกิโลเมตร เป็นพื้นที่ปิดล้อมตั้งอยู่ทางด้านตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยาระหว่างคันป้องกันน้ำท่วมริมแม่น้ำกับคันกั้นน้ำพระราชดำริ

- พื้นที่ปิดล้อมด้านตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยา (ฝั่งธนบุรี) พื้นที่ประมาณ ๔๕๐ ตารางกิโลเมตร เป็นพื้นที่ปิดล้อมตั้งอยู่ด้านตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยาระหว่างคันป้องกันน้ำท่วมริมแม่น้ำถึงสุดเขตกรุงเทพมหานครที่ถนนพุทธมณฑลสาย ๔

- พื้นที่ด้านตะวันออกนอกคันกั้นน้ำพระราชดำริพื้นที่ประมาณ ๔๖๘ ตารางกิโลเมตร ตั้งอยู่ทางด้านตะวันออกของกรุงเทพมหานครนอกคันกั้นน้ำพระราชดำริซึ่งกรุงเทพมหานครใช้เป็นพื้นที่ทางน้ำหลากตามธรรมชาติ (Flood way) เพื่อระบายน้ำจากทุ่งทางด้านบนและด้านตะวันออกให้ระบายลงสู่ทะเลไม่ให้ไหลบ่าเข้าท่วมพื้นที่ปิดล้อมภายในคันกั้นน้ำพระราชดำริ

๓. ระบบระบายน้ำเพื่อแก้ไขปัญหาน้ำท่วมขังเนื่องจากน้ำฝนในการแก้ไขปัญหาน้ำท่วมขังเนื่องจากฝนตกในพื้นที่ปิดล้อมกรุงเทพมหานครได้ก่อสร้างระบบระบายน้ำเพื่อเร่งระบายน้ำท่วมขังในพื้นที่ออกสู่แม่น้ำเจ้าพระยาและอ่าวไทยโดยเร็ว โดยปัจจุบันขีดความสามารถของระบบระบายน้ำสามารถรองรับปริมาณฝนตกสะสมรวมได้ไม่เกิน ๘๐ มิลลิเมตร ใน ๑ วัน หรือแปลงเป็นความเข้มของฝนไม่เกิน ๖๐ มิลลิเมตรต่อชั่วโมง

๔. คูคลองระบายน้ำจำนวนทั้งสิ้น ๑,๖๘๒ คลอง ความยาวรวมประมาณ ๒,๖๐๔ กิโลเมตร มีการดำเนินการขุดลอกเปิดทางน้ำไหลเก็บขยะวัชพืชผักตบชวาเป็นประจำทุกปีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการรองรับและระบายน้ำในคลองเมื่อมีฝนตก

๕. ท่อระบายน้ำความยาวประมาณ ๖,๓๖๘ กิโลเมตรแบ่งเป็นถนนสายหลัก ๑,๙๕๐ กิโลเมตร ในตรอกซอยยาวประมาณ๔,๔๑๘ กิโลเมตรกรุงเทพมหานครดำเนินการล้างทำความสะอาดท่อระบายน้ำเป็นประจำทุกปี เพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำจากถนนและบ้านเรือนประชาชนให้ระบายลงสู่คลองระบายน้ำได้เร็วยิ่งขึ้น

๖. สถานีสูบน้ำประตูระบายน้ำบ่อสูบน้ำเพื่อระบายน้ำท่วมขังเนื่องจากฝนตกในพื้นที่ออกสู่แม่น้ำเจ้าพระยาโดยประกอบด้วยสถานีสูบน้ำ ๑๗๔ แห่ง ประตูระบายน้ำ ๒๒๗ แห่ง และบ่อสูบน้ำ ๒๕๙ แห่ง มีขีดความสามารถในการระบายน้ำได้ ๑,๗๑๗.๒๘ ลูกบาศก์เมตรต่อวินาที แบ่งเป็นฝั่งพระนคร ๑,๑๕๙.๑๕ ลูกบาศก์เมตรต่อวินาที ฝั่งธนบุรี ๕๕๘.๑๓ ลูกบาศก์เมตรต่อวินาที โดยขีดความสามารถของการระบายน้ำโดยสถานีสูบน้ำที่ติดตั้งริมแม่น้ำเจ้าพระยามีขีดความสามารถในการระบายน้ำลงสู่แม่น้ำเจ้าพระยาได้รวม ๑,๐๕๐.๒๐ ลูกบาศก์เมตรต่อวินาที แบ่งเป็นฝั่งพระนคร ๗๒๒.๒๐ ลูกบาศก์เมตรต่อวินาที ฝั่งธนบุรี ๓๒๘.๐๐ ลูกบาศก์เมตรต่อวินาที

๗. อุโมงค์ระบายน้ำขนาดใหญ่กรุงเทพมหานครได้ก่อสร้างอุโมงค์ระบายน้ำเพื่อระบายน้ำจากพื้นที่น้ำท่วมขังให้ระบายลงสู่แม่น้ำเจ้าพระยาโดยตรงนอกจากนี้ยังช่วยเร่งระบายน้ำหลากจากพื้นที่ภายนอกให้ระบายผ่านคลองระบายน้ำเข้ามาในพื้นที่ป้องกันแล้วไหลลงสู่อุโมงค์ระบายน้ำใต้ดินเพื่อระบายลงสู่แม่น้ำเจ้าพระยาซึ่งสามารถช่วยให้การระบายน้ำหลากเพื่อบรรเทาปัญหาน้ำท่วมนอกพื้นที่ป้องกันของกรุงเทพมหานครได้เป็นอย่างดี ปัจจุบันได้มีการดำเนินการก่อสร้างอุโมงค์ระบายน้ำแล้ว ๗ แห่ง ความยาวรวม ๑๙.๐๐ กิโลเมตร มีประสิทธิภาพการระบายน้ำรวม ๑๕๕.๕๐ ลูกบาศก์เมตรต่อวินาที

๘. จัดหาบึงสระเป็นแก้มลิง ปัจจุบันสำนักการระบายน้ำสามารถจัดหาพื้นที่รองรับและเก็บกักน้ำไว้ได้แล้วจำนวน ๒๕ แห่ง เก็บกักน้ำได้ประมาณ ๑๓.๐๔ ล้านลูกบาศก์เมตร โดยฝั่งตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยา (ฝั่งพระนคร) จำนวน ๒๓ แห่ง เก็บกักน้ำได้ประมาณ ๗.๐๓ ล้านลูกบาศก์เมตร ฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยา (ฝั่งธนบุรี) จำนวน ๒ แห่ง เก็บกักน้ำได้ประมาณ ๖.๐๑ ล้านลูกบาศก์เมตร

๙. ศูนย์ควบคุมระบบป้องกันน้ำท่วมกรุงเทพมหานครพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินทรงเปิดศูนย์ควบคุมระบบป้องกันน้ำท่วมกรุงเทพมหานครเมื่อวันอังคารที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๓๓ เพื่อให้ศูนย์ควบคุม

ระบบป้องกันน้ำท่วมเป็นศูนย์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ ด้านการป้องกันน้ำท่วมเรียกว่าระบบ SCADA ซึ่งมีศูนย์กลางเป็นสถานีแม่ข่ายตั้งอยู่บนชั้น ๖ สำนักการระบายน้ำศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร๒ดินแดงและมีสถานีลูกข่ายจำนวนมากกระจายทั้งพื้นที่กรุงเทพมหานครทั้งฝั่งพระนครและฝั่งธนบุรีทำการตรวจวัดค่าต่างๆ แล้วส่งข้อมูลที่ตรวจวัดได้ไปยังแม่ข่ายทางคลื่นวิทยุเครือข่ายสื่อสารข้อมูลและเคเบิลใยแก้วนำแสงเพื่อทำการรวบรวมวิเคราะห์ประมวลผลและแสดงผลด้วยระบบคอมพิวเตอร์เพื่อประกอบการพิจารณาสั่งการของผู้บริหารในการแก้ไขปัญหาอย่างถูกต้องและปัจจุบันได้พัฒนาระบบดังกล่าวเพิ่มขึ้นจำนวนมาก

ในส่วนของพื้นที่ชายฝั่งทะเลของกรุงเทพมหานครที่ประสบปัญหาการกัดเซาะของน้ำทะเลเป็นพื้นที่ส่วนใต้สุดของกรุงเทพมหานครตั้งอยู่ในพื้นที่หมู่ที่ ๙ และ หมู่ที่ ๑๐ แขวงท่าข้ามเขตบางขุนเทียนขนาบด้วยแม่น้ำเจ้าพระยาและแม่น้ำท่าจีนที่ไหลลงสู่อ่าวไทยมีลักษณะพื้นที่ราบดินตะกอนปากแม่น้ำที่ติดทะเลจึงมีระบบนิเวศวิทยาแบบชายเลนที่มีสภาพน้ำกร่อยและมีการเคลื่อนที่ขึ้นลงของน้ำทะเลตลอดเวลา

คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๓๒ ให้จำแนกพื้นที่ป่าชายเลนเขตบางขุนเทียนมีพื้นที่ประมาณ ๒,๗๓๕ ไร่ ออกจากป่าไม้ถาวรแห่งชาติซึ่งดูแลโดยกรมป่าไม้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้มาอยู่ในความดูแลของกรุงเทพมหานครรวมทั้งการดำเนินการพัฒนาปรับปรุงฟื้นฟูพื้นที่มีอาณาเขตคือทิศเหนือจดที่ดินของสมาชิกสหกรณ์นิคมบ้านไร่ความยาวประมาณ ๔,๙๒๘ เมตรทิศใต้จดอ่าวไทยความยาวประมาณ ๔,๗๖๕ เมตร ทิศตะวันออกจดจังหวัดสมุทรปราการ (คลองขุนราชพินิจใจ) ความยาวประมาณ ๙๔๐ เมตร ทิศตะวันตกจดจังหวัดสมุทรสาคร (คลองบางเสาธง) ความยาวประมาณ ๙๔๐ เมตร

ยุทธศาสตร์และมาตรการสำคัญ

บทบาทและหน้าที่ของกรุงเทพมหานครที่เกี่ยวข้องโดยตรง

- บำรุงรักษาระบบท่อระบายน้ำ (สนน.)
- บำรุงรักษาระบบคลองและแหล่งรับน้ำ (สนน.)
- จัดการระบายน้ำ (สนน.)
- ศูนย์ควบคุมระบบป้องกันน้ำท่วมกรุงเทพมหานคร (สนน.)
- ป้องกันและแก้ไขการกัดเซาะชายฝั่งทะเล (สนน.)
- ระบายน้ำและแก้ไขปัญหาน้ำท่วม (สนข.)

ความร่วมมือกับส่วนราชการอื่นๆ

- กรมอุตุนิยมวิทยา พยากรณ์สภาพอากาศติดตามสภาวะน้ำฝนรายงานความรุนแรงและปริมาณฝนตก
- กรมชลประทาน บริหารจัดการน้ำนอกพื้นที่กรุงเทพมหานครควบคุมการจัดสรรน้ำในลุ่มน้ำเจ้าพระยาแจ้งข้อมูลปริมาณน้ำระดับน้ำในแม่น้ำ
- กรมอุทกศาสตร์กองทัพเรือ รายงานผลและทำนายระดับน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยาจากอิทธิพลน้ำทะเลหนุน
- การไฟฟ้าฝ่ายผลิต แจ้งข้อมูลปริมาณน้ำและสถานการณ์น้ำในเขื่อนต่างๆ
- การไฟฟ้านครหลวง ให้ความร่วมมือในการติดตั้งเครื่องวัดไฟฟ้าสำหรับเครื่องสูบน้ำช่วยแก้ไขปัญหาไฟฟ้าขัดข้องไฟฟ้าดับให้คืนสภาพปกติโดยเร็ว
- หน่วยงานทางกองทัพและตำรวจ สนับสนุนการช่วยเหลือประชาชนการช่วยแก้ไขการติดขัดเนื่องจากรถเสียการขัดขวางการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่
- จังหวัดปริมณฑล ประสานดำเนินการบริหารจัดการน้ำร่วมกันเพื่อให้มีความสอดคล้องและหลีกเลี่ยงผลกระทบจากการดำเนินการ

เป้าประสงค์ที่ ๑.๔.๑.๑ กรุงเทพมหานครมีความพร้อมในการรับมือกับอุทกภัยทั้งจากน้ำฝนน้ำหนุนและน้ำหลาก เสริมสร้างศักยภาพและความสามารถด้านบุคลากรและเครื่องมือในการจัดการสาธารณภัยโดยเฉพาะอุทกภัย

สภาพปัจจุบัน

กรุงเทพมหานครพื้นที่ประมาณ ๑,๕๖๘ ตารางกิโลเมตรตั้งอยู่บนพื้นที่ลุ่มต่ำตอนปลายของแม่น้ำเจ้าพระยาใกล้อ่าวไทยระดับความสูงเฉลี่ยประมาณ ๐+๐.๐๐ เมตร ถึง +๑.๕๐ เมตร เหนือระดับน้ำทะเลปานกลาง (รทก.) โดยบริเวณริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาและพื้นที่ทางทิศเหนือมีระดับสูง +๑.๕๐ เมตร เหนือระดับน้ำทะเลปานกลาง (รทก.) ส่วนพื้นที่ตอนกลางด้านตะวันออกและด้านใต้มีระดับต่ำอยู่ระหว่าง +๐.๐๐ เมตร เหนือระดับน้ำทะเลปานกลาง (รทก.) ถึง +๐.๕๐ เมตร เหนือระดับน้ำทะเลปานกลาง (รทก.) บางพื้นที่มีระดับต่ำกว่าระดับน้ำทะเลปานกลางเช่นบริเวณมหาวิทยาลัยรามคำแหงการระบายน้ำออกจากพื้นที่โดยใช้การไหลตามธรรมชาติ (Gravity Flow) ทำได้ยากและมีประสิทธิภาพต่ำเนื่องจากระดับพื้นดินมีระดับต่ำกว่าระดับน้ำควบคุมในคลองและในแม่น้ำเจ้าพระยาการระบายน้ำออกจากพื้นที่โดยขีดความสามารถของสถานีสูบน้ำและคลองระบายน้ำจึงมีความจำเป็นแต่ก็มีขีดจำกัดจากการที่ไม่สามารถปรับปรุงขยายความกว้างของคลองได้จึงทำให้เพิ่มขีดความสามารถการระบายน้ำไม่ได้เนื่องจากปัญหาการรุกล้ำคูคลองสาธารณะกรุงเทพมหานครจึงดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำท่วมโดยใช้ระบบพื้นที่ปิดล้อมด้วยการก่อสร้างแนวป้องกันน้ำท่วมล้อมรอบพื้นที่เพื่อป้องกันน้ำจากพื้นที่ภายนอกไหลบ่าเข้าท่วมพื้นที่ส่วนภายในพื้นที่ปิดล้อมก่อสร้างระบบระบายน้ำเพื่อป้องกันน้ำท่วมจากพื้นที่ภายนอกไหลบ่าเข้าท่วมพื้นที่ส่วนภายในพื้นที่ปิดล้อมก่อสร้างระบบระบายน้ำเพื่อระบายน้ำท่วมขังเนื่องจากฝนตกในพื้นที่ให้ระบายลงสู่แม่น้ำเจ้าพระยา

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

ในอดีตที่ผ่านมากรุงเทพมหานครยังมีการพัฒนาเมืองยังไม่มากมีคลองบึงและที่ว่างซึ่งเป็นพื้นที่รับน้ำจำนวนมากประชาชนใช้น้ำเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวันและเพื่อประกอบอาชีพปัญหาน้ำท่วมยังไม่รุนแรงมากนักทำให้ความเดือดร้อนของประชาชนและผลกระทบทางเศรษฐกิจเนื่องจากสภาวะน้ำท่วมยังไม่รุนแรง แต่ในปัจจุบันและในอนาคตกรุงเทพมหานครมีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจมีการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินที่หนาแน่นมากขึ้นการพัฒนาของเมืองอย่างรวดเร็วเกินกว่าที่การวางผังเมืองการกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินรวมทั้งมาตรการในการระบายน้ำและการป้องกันน้ำท่วมที่วางไว้จะรับได้

ปัญหาการเกิดน้ำท่วมที่จะทวีความรุนแรงขึ้นในอนาคตประกอบด้วยหลายสาเหตุทั้งจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเป็นสาเหตุให้มีการเพิ่มขึ้นของปริมาณฝนและระดับน้ำทะเลเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศการตัดไม้ทำลายป่าในพื้นที่ต้นน้ำสภาวะโลกร้อนรวมทั้งการปลูกสิ่งก่อสร้างขวางทางน้ำระบบทางระบายน้ำทางธรรมชาติถูกบุกรุกการขยายตัวของเมืองทำให้น้ำที่ไหลหลากไม่มีพื้นที่ไปจึงก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินและชีวิตมากขึ้นผนวกกับปัญหาแผ่นดินทรุดจึงก่อให้ปัญหาน้ำท่วมทวีความรุนแรงขึ้นในอนาคต

กรุงเทพมหานครจึงต้องเตรียมพร้อมเพื่อรับมือกับปัญหาน้ำท่วมที่จะรุนแรงมากขึ้นในอนาคตด้วยมาตรการใช้สิ่งก่อสร้างและมาตรการไม่ใช้สิ่งก่อสร้างได้แก่ก่อสร้างปรับปรุงระบบป้องกันน้ำท่วมในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑลโดยเพิ่มความสูงคันกั้นน้ำที่มีอยู่เดิมในปัจจุบันให้สูงเพิ่มขึ้นอีกประมาณ ๐-๑.๕ เมตร ปรับปรุงระบบระบายน้ำเพื่อเร่ง

ระบายน้ำท่วมขังออกจากพื้นที่โดยเพิ่มขนาดเครื่องสูบน้ำและคลองระบายน้ำโดยเฉพาะอย่างยิ่งบริเวณด้านตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยาป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในอ่าวไทยตอนบนระยะทางยาวประมาณ ๘๐ กม. ป้องกันแผ่นดินทรุดโดยควบคุมการใช้น้ำบาดาลและศึกษาตรวจสอบการเกิดแผ่นดินทรุดอย่างใกล้ชิดบริหารจัดการเพื่อป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติเช่นจัดให้มีระบบพยากรณ์และเตือนภัยกู้ภัยการประกันภัยน้ำท่วมการให้ความช่วยเหลือด้านการเงินและภาษีและการทบทวนผังเมืองรวมและการใช้ที่ดิน

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
เพิ่มความสามารถในการรองรับปริมาณน้ำหลากและน้ำหนุนได้ดีขึ้น ที่ความสูง +๓.๐ ม.รทก.	ร้อยละของพื้นที่	๙๐	๙๐	๙๐	๙๐	๙๐	สนน.
เพิ่มความสามารถในการระบายน้ำท่วมขังในถนนสายหลัก กรณีฝนตก ๑๐๐ มม.ต่อ ชม.	นาที	๒๑๐	๒๑๐	๒๑๐	๒๑๐	๑๗๐	สนน.
ฟื้นฟูคลองเพื่อรองรับและระบายน้ำ	กม.	๓๒	๓๒	๓๒	๓๒	๓๐.๘๐	สนน.
จัดการสิ่งปลูกสร้างลุกล้ำคลองหลัก และปักแนวเขตลำคลองสาธารณะ	คลอง	๒	๒	๒	๒	๒	สนน.
จัดทำแผนที่ความเสี่ยงและดัชนีความเสี่ยงในพื้นที่เขตจุดวิกฤติ	ปีที่เสร็จ	-	-	-	-	✓	สนน.

เป้าประสงค์ที่ ๑.๔.๑.๒ ฟื้นฟูสภาพป่าชายเลนให้มีความอุดมสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

สภาพปัจจุบัน

พื้นที่ชายฝั่งทะเลบริเวณอ่าวไทยตอนบนระยะทาง ๘๐ กม. นั้น เป็นพื้นที่ชายฝั่งทะเลที่อยู่ในพื้นที่กรุงเทพมหานครบริเวณบางขุนเทียน มีความยาวประมาณ ๔.๗๐ กม. ปัจจุบันชายฝั่งทะเลบางขุนเทียนยังคงประสบปัญหาการกัดเซาะอย่างรุนแรงในอัตราการกัดเซาะประมาณ๗เมตรต่อปี การดำเนินการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งที่ผ่านมากรุงเทพมหานครมีวิธีการที่จะบรรเทาปัญหาแต่ไม่สามารถแก้ปัญหาได้เต็มที่ เนื่องจากยังไม่มีข้อสรุปที่เป็นที่ยอมรับสำหรับทุกฝ่ายในการที่จะแก้ปัญหาระยะยาวสิ่งที่ได้ดำเนินการอยู่คือการเพิ่มภูมิคุ้มกันให้กับพื้นที่ชายฝั่งทะเลบางขุนเทียนด้วยการก่อสร้างแนวคันไม้ไผ่ป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลเพื่อให้เกิดการสร้างสมดุลของตะกอนขึ้นมาใหม่ได้

ในส่วนของโครงการก่อสร้างคันหินรอดักตะกอนรูปตัวที/ทีกรอยน์ (T-Groins) ความยาวประมาณ ๕,๙๗๕ เมตรระยะเวลาก่อสร้าง ๓ ปี (ปีงบประมาณ ๒๕๖๐ - ๒๕๖๒) และการก่อสร้างศูนย์สำรวจและเฝ้าระวังชายฝั่ง ๑ แห่ง นั้นยังไม่สามารถดำเนินการได้เนื่องจากโครงการอยู่ในประเภทและขนาดของโครงการที่ต้องจัดทำรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) ตามประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเรื่องการกำหนดประเภทและขนาดของโครงการหรือกิจการซึ่งต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมปัจจุบันสำนักการระบายน้ำได้จ้างที่ปรึกษาได้แก่ บริษัทปัญญาคอนซัลแตนท์จำกัดร่วมกับบริษัทพิสุทธิ์เทคโนโลยีจำกัดและสถาบันวิจัยและให้คำปรึกษา

แห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์จัดทำรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อมล่าสุดคณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมได้ประชุมพิจารณารายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อม ครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๕๘ มีมติให้ที่ปรึกษาดำเนินการศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมในหลายประเด็นซึ่งที่ปรึกษาจะต้องดำเนินการตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการฯและนำส่งรายงานอีกครั้งหนึ่งเมื่อได้รับอนุมัติรายงานแล้วจึงจะดำเนินการขอจัดสรรงบประมาณและก่อสร้างต่อไป

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

การกัดเซาะชายฝั่งบริเวณอ่าวไทย เป็นปัญหาที่พบได้ในปัจจุบันและคาดว่าจะทวีความรุนแรงขึ้นในอนาคต ซึ่งจะส่งผลต่อการดำรงชีวิตของประชาชนที่อาศัยในบริเวณนั้น เพื่อป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลเพิ่มเติม กรุงเทพมหานครได้มีมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเลบางขุนเทียนโดยใช้ทั้งมาตรการชั่วคราวโดยการปักไม้ไผ่และมาตรการถาวรโดยมีแผนการสร้างเขื่อนหินทิ้ง (T-Groins) ที่คาดว่าจะสามารถสร้างได้เสร็จในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ พร้อมทั้งสร้างถนนเพื่อการอพยพและพัฒนาพื้นที่เสี่ยงภัย ภายหลังโครงการก่อสร้าง T-Groins ป้องกันและแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเลบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร และสามารถลดความรุนแรงของกระแสคลื่นชายฝั่งทะเลได้แล้ว กรุงเทพมหานครยังมีแผนดำเนินการลดผลกระทบที่เกิดขึ้นโดยการเพิ่มเติมให้ความสมบูรณ์ของป่าชายเลนโดยการปลูกป่าไม้ชายเลน (Soft structure) เพื่อเป็นแนวกันชน (Buffer zone) และเป็นแหล่งอนุบาลสัตว์น้ำที่สำคัญ โดยจะมีการดำเนินการเป็น ๓ ระยะ ใช้เวลาทั้งสิ้น ๓ ปี ดังนี้ ระยะที่ ๑ (ปีที่ ๑) ปลูกป่าชายเลนเพิ่มจำนวน ๒๐๘.๙๓ ไร่ ระยะที่ ๒ (ปีที่ ๒) ปลูกป่าชายเลนเพิ่มจำนวน ๑๗๑.๓๓ ไร่ ระยะที่ ๓ (ปีที่ ๓) ปลูกป่าชายเลนเพิ่มจำนวน ๕๖๒.๘๐ ไร่ รวมทั้ง ๓ ระยะ ปลูกป่าชายเลนเพิ่มจำนวน ๙๔๓.๖๐ ไร่

นอกจากนี้การปลูกป่าชายเลน ในส่วนของสำนักสิ่งแวดล้อมยังมีการกำหนดมาตรการปรับตัวเพื่อรองรับปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโดยการฟื้นฟูสภาพป่าชายเลนตามแนวฝั่งบางขุนเทียน และยังมีการเพิ่มบทบาทของชุมชนในการมีส่วนร่วมโดยตั้งคณะกรรมการร่วมจากผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนแม่บทในการจัดการพื้นที่ชายฝั่งโดยใช้หลักการการจัดการเขตพื้นที่ชายฝั่งแบบบูรณาการซึ่งจะทำให้พื้นที่ป่าชายเลนในส่วนที่ติดกับทะเลมีมากขึ้นเป็นการลดผลกระทบจากการกัดเซาะชายฝั่งได้อีกทางหนึ่ง

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
ปลูกไม้ป่าชายเลนกันชนที่มีความอุดมสมบูรณ์	ไร่	๕๐	๕๐	๕๐	๕๐	-	สสล.
สนับสนุนรณรงค์ให้มีการปลูกไม้ป่าชายเลน	ต้น	๑๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	สสล.
สร้างแนวป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งถาวร*	กม.	๒	๑.๙๗๕	สร้างเสร็จ	สร้างเสร็จ	สร้างเสร็จ	สนน.

*ปัจจุบันการสร้าง T-Grions อยู่ในระหว่างรอผลการพิจารณา EIA โดยจะเริ่มดำเนินการก่อสร้างในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ คาดว่าจะดำเนินการก่อสร้างเสร็จในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ รวมระยะทางทั้งสิ้น ๕.๙๗๕ กิโลเมตร ในแต่ละปี

เป้าประสงค์ที่ ๑.๔.๑.๓ เสริมสร้างศักยภาพและความสามารถด้านบุคลากรและเครื่องมือในการจัดการสาธารณภัย โดยเฉพาะอัคคีภัย

สภาพปัจจุบัน

การพัฒนาศักยภาพกรุงเทพมหานคร จำเป็นต้องมีสถานที่สำหรับการฝึกปฏิบัติ แต่ปัจจุบันยังไม่มี การฝึกอบรมจึงอยู่ในวงจำกัดของงบประมาณ เนื่องจากสถานที่ฝึกอบรมของเอกชน มีราคาแพง เครื่องมือ อุปกรณ์ ยานพาหนะขาดการบำรุงและรักษาตามสภาพ เนื่องจากเป็นเครื่องมือพิเศษเฉพาะด้านที่มีความซับซ้อนซึ่งช่างทั่วไปไม่สามารถบำรุงอย่างมีประสิทธิภาพได้

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

มีศูนย์ฝึกอบรมดับเพลิงและกู้ภัย เพื่อให้ความรู้แก่บุคลากร และประชาชนที่สนใจทั่วไป บุคลากรได้รับการพัฒนาศักยภาพทัดเทียมกับต่างประเทศ เครื่องมือ อุปกรณ์ ยานพาหนะ มีระบบเทคโนโลยีที่ทันสมัยเอื้อต่อการปฏิบัติงาน

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
ฝึกภาคสนามร่วมกับหน่วยงานในประเทศ ภายใต้อำนาจหน้าที่ของ กทม.หน่วยงานอื่นๆ ในพื้นที่ กทม. และปริมณฑล	ครั้งต่อปี	๒	๒	๒	๒	๒	สปภ.
ฝึกภาคสนามร่วมกับหน่วยงานระหว่างประเทศ	ครั้งต่อปี	-	-	๑	๑	๑	สปภ.
สร้างฐานข้อมูลความปลอดภัยเพื่อการเข้าปฏิบัติการให้ความช่วยเหลือและวิเคราะห์ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเสียหายจากสาธารณภัย	ช่วงปีที่ดำเนินงาน	✓	✓	✓	✓	✓	สปภ.
ประเมินและจัดระดับความเสี่ยงสาธารณภัย (โดยเฉพาะอัคคีภัย) ของกรุงเทพมหานคร	ช่วงปีที่ดำเนินงาน	✓	✓	✓	✓	✓	สปภ. สนข.
สร้างคลังทรัพยากรในการจัดการสาธารณภัยโดยอาศัยตัวชี้วัดระดับความเสี่ยงสาธารณภัย	ช่วงปีที่ดำเนินงาน	✓	✓	✓	✓	✓	สปภ. สนข.
พัฒนางานวิจัยต่อยอดเพื่อการวิเคราะห์ศักยภาพในการลดความเสี่ยงอัคคีภัย และให้มีทรัพยากรที่สามารถปฏิบัติการ	ช่วงปีที่ดำเนินงาน	✓	✓	✓	✓	✓	สปภ.
จัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมดับเพลิงและกู้ภัย กทม.	ช่วงปีที่ดำเนินงาน	✓	✓	✓	✓	✓	สปภ.

เป้าประสงค์ที่ ๑.๔.๑.๔ ลดความล่อแหลมและความเปราะบางของชุมชน

สภาพปัจจุบัน

กรุงเทพมหานครมีชุมชนแออัดจำนวนมาก ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นพื้นที่ที่เสี่ยงต่อการเกิดอัคคีภัย บ้านเรือนมีลักษณะเป็นบ้านไม้ปลูกประชิดติดกัน ทางเข้าออกเล็ก คับแคบ รถดับเพลิงไม่สามารถเข้าถึง ประชาชนส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำ หาเช้ากินค่ำ มีภาระกับการประกอบอาชีพ จึงดำเนินการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนได้ไม่เต็มที่

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

จัดตั้งอาสาสมัครชุมชนให้ร่วมเฝ้าระวัง และเป็นเครือข่าย กำลังสนับสนุนที่ดีให้กับกรุงเทพมหานคร

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
ฝึกอาสาสมัครชุมชนในการเผชิญอัคคีภัย	ร้อยละ	๒๐	๓๐	๕๐	๘๐	๑๐๐	สปภ.
ถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องสาธารณภัยเขตเมืองให้กับชุมชนในพื้นที่ต่างๆ	ชุมชน	๒๐	๒๕	๓๐	๓๕	๔๐	สปภ.
ร่วมตรวจสอบความปลอดภัยและความเสี่ยงในพื้นที่เขต	ครั้งต่อปีต่อเขต	๑	๑	๑	๑	๑	สปภ. สนข.

การติดตามความก้าวหน้า

ตัวชี้วัดผลการดำเนินงานหลัก	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๕	เป้าประสงค์
จำนวนพื้นที่ที่มีแผนที่ความเสี่ยงและดัชนีชี้วัด	จุดเสี่ยง		๒๖	๑.๔.๑.๑
เขื่อนแนวกั้นน้ำครบสมบูรณ์	ปีที่เสร็จ		✓	๑.๔.๑.๑
พื้นที่ป่าชายเลนเพิ่มขึ้น	ร้อยละ	รอผล EIA	รองานก่อสร้าง T-Groins แล้วเสร็จ	๑.๔.๑.๒
ร้อยละของคลังทรัพยากรการจัดการสาธารณภัยที่เรียกดูและสั่งใช้ได้อย่างเต็มความสามารถ	ร้อยละ	-	๑๐๐	๑.๔.๑.๓ ๑.๔.๑.๔
จำนวนสถานีดับเพลิงและอัตรากำลังในพื้นที่เสี่ยงสูงตามดัชนีประเมินความเสี่ยงอัคคีภัย	แห่ง		๑	๑.๔.๑.๓ ๑.๔.๑.๔

โครงการลงทุนที่สำคัญ

โครงการ/ปีที่จะดำเนินการ	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
โครงการก่อสร้างแนวป้องกันน้ำท่วมริมแม่น้ำเจ้าพระยา	✓	✓	✓	✓	✓	สนน.
โครงการก่อสร้างคันป้องกันน้ำท่วมพื้นที่ด้านตะวันออกภายในคันกั้นน้ำพระราชดำริ	✓	✓				สนน.
โครงการก่อสร้างอุโมงค์ระบายน้ำ	✓	✓	✓	✓	✓	สนน.
โครงการก่อสร้างเขื่อนตามแนวคลอง	✓	✓	✓	✓	✓	สนน.
ตรวจประเมินอุปกรณ์และจัดซื้อตามดัชนีการประเมินความเสี่ยง	✓	✓	✓	✓	✓	สปภ.
โครงการก่อสร้างสถานีดับเพลิงเพิ่มเติม						สปภ.

มิติที่ ๑.๕ ปลอดอุบัติภัยจากสิ่งก่อสร้าง

เป้าหมายที่ ๑.๕.๑

กรุงเทพมหานครมีความปลอดภัยต่อการใช้งานอาคารสาธารณะ ปลอดจากอุบัติภัยจากสิ่งปลูกสร้าง และมีโครงสร้างพื้นฐานที่มั่นคงปลอดภัย

สถานการณ์และแนวโน้ม

เป้าหมายมหานครปลอดภัยจากสิ่งก่อสร้างที่ต้องมีความปลอดภัยนั้น เป็นเป้าหมายเพื่อลดความเสี่ยงและความสูญเสีย ตลอดจนสร้างความสามารถในการรับมือและฟื้นคืนได้ดียิ่งกว่าเดิม ทั้งในเชิงโครงสร้าง (Structural Solution) อันได้แก่การบริหารจัดการให้ครอบคลุมการสร้างความปลอดภัยในการใช้อาคาร สิ่งปลูกสร้าง และโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ด้วย กรุงเทพมหานครยังคงต้องการการบริหารจัดการและการพัฒนาในทิศทางที่ถูกต้องเหมาะสมและที่ไม่ใช่โครงสร้าง (Non-structural Solution) ซึ่งนั่นหมายความถึงการที่เมืองต้องมียุทธศาสตร์ แผนงานและงบประมาณที่จัดสรรให้กับงานทางด้านการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยในทุกๆ มิติอย่างจริงจัง

เพื่อให้การบริหารราชการและการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของกรุงเทพมหานครเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และสามารถที่จะดูแลให้โครงสร้างเหล่านี้ให้มีความมั่นคง และปลอดภัยสำหรับการดำรงชีวิต และดำเนินกิจกรรมของประชาชนในกรุงเทพมหานคร สำนักการโยธาจึงได้จัดทำแผนปฏิบัติราชการประจำปี พ.ศ.๒๕๕๘ ขึ้น โดยให้มีความสอดคล้องกับแผนปฏิบัติราชการกรุงเทพมหานครประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๘ แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ ๒๐ ปี และนโยบายของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เกิดผลสัมฤทธิ์ บรรลุผลตามเป้าหมาย และเพื่อใช้เป็นกรอบในการปฏิบัติราชการของทุกส่วนราชการ โดยกำหนดเป้าหมายตัวชี้วัดผลการปฏิบัติราชการให้เป็นรูปธรรม ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ มีการรายงานผลการปฏิบัติราชการ รวมถึงการติดตามประเมินผลโครงการ/กิจกรรมที่ดำเนินการตามแผนฯ แต่ในรายงานการประเมินเพื่อปรับปรุงแผนงานการพัฒนาระยะที่ ๒ จะมีเฉพาะในมิติที่ ๑ มหานครปลอดภัย ซึ่งครอบคลุมเป้าประสงค์ทางด้านการลดอุบัติภัยและเพิ่มความปลอดภัยจากอาคาร สิ่งปลูกสร้าง และโครงสร้างพื้นฐาน และเห็นควรที่จะเพิ่มเป้าประสงค์ความปลอดภัย เข้าไปในยุทธศาสตร์มหานครสีเขียว และมหานครสำหรับทุกคนด้วย เพราะการดำเนินการในการจัดระเบียบโครงสร้างพื้นฐานและการใช้สอยอาคารนั้น ไม่ได้มีไว้เฉพาะเพื่อทัศนียภาพที่สวยงาม และความเท่าเทียมกันเท่านั้น

สาธารณภัยที่เกิดขึ้นในกรุงเทพมหานครนั้น เกิดมาจากเงื่อนไขของความเป็นเมือง ได้แก่ ความหนาแน่นของอาคารสิ่งปลูกสร้าง ความชุกของกิจกรรมและการใช้สอยพื้นที่ ตลอดจนความประมาทของประชาชนและการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ประจำวันในพื้นที่เมืองแผนการพัฒนาในระยะที่ ๑ ที่เน้นในเรื่องมาตรการการป้องกันและแก้ไขนั้นยังไม่มีแผนปฏิบัติการที่มีความครอบคลุมปัญหา ไม่มีความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในระบบปฏิบัติการการประเมินความเสี่ยง ความปลอดภัย และการกำหนดมาตรฐานของอาคาร สิ่งปลูกสร้าง และโครงสร้างพื้นฐานอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนความเข้าใจต่อพันธกิจของหน่วยงานต่างๆ ที่มีส่วนสนับสนุนด้านความปลอดภัยที่เป็นโครงสร้างและไม่ใช่โครงสร้าง อาทิ การจัดให้มีไฟฟ้าส่องสว่างในพื้นที่เสี่ยงอาชญากรรม ซึ่งต้องเป็นความร่วมมือหลายฝ่าย การขาดความเข้าใจในการจัดทำแผนพัฒนาให้มีทั้งมิติด้านโครงสร้างที่เป็นไปได้ และมิติด้านการบริหารจัดการเพื่อลดความเสี่ยงอาคาร สิ่งปลูกสร้าง โครงสร้างพื้นฐาน และการลดความเสี่ยงอาชญากรรมด้วย

โครงการที่เกี่ยวกับการตรวจสอบอาคาร/ป้ายโฆษณาขนาดใหญ่และสิ่งก่อสร้างอื่นๆ เนื่องจากมีการเปลี่ยนกรรมสิทธิ์เจ้าของป้ายทำให้ต้องมีการออกคำสั่งดำเนินคดีทางแพ่งกับเจ้าของป้ายรายใหม่ ทำให้การรื้อถอนป้ายที่ฝ่าฝืนกฎหมายล่าช้า และเนื่องจากโครงการที่เกี่ยวกับส่งเสริมให้หน่วยงานดำเนินการพัฒนาแผนการตรวจสอบ/ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน และดำเนินการซ่อมแซมตามแผน ซึ่งโครงการที่เกี่ยวข้องเป็นการจัดซื้อเครื่องจักรหรือจัดหารถหรือหน่วยซ่อมบำรุง หน่วยงานจึงต้องจัดซื้อเครื่องจักรที่มีลักษณะพิเศษเฉพาะไม่มีใช้ทั่วไป จึงต้องใช้เวลาในการสืบค้นข้อมูลให้ได้หลากหลาย เพื่อกำหนดคุณลักษณะเฉพาะให้เปิดกว้างที่สุดด้วยเหตุนี้จึงอาจทำให้เกิดความล่าช้าในการดำเนินการ ในส่วนของโครงการที่เกี่ยวกับการปรับปรุงถนน ตรอก ซอย ปัญหาส่วนใหญ่ที่หน่วยงานพบคือแนวก่อสร้างติดอุปสรรค เช่น มีแนวเสาไฟฟ้ากีดขวางบริเวณ ซึ่งหน่วยงานสาธารณูปโภคจำเป็นต้องทำการรื้อย้ายหรือการมีแนวเขตสาธารณะที่ไม่ชัดเจน ปัญหาอุปสรรคเหล่านี้ทำให้เกิดความล่าช้าในการดำเนินการ

สำนักการโยธาควรจะร่วมดำเนินการสำรวจและจัดทำฐานข้อมูลพื้นที่เสี่ยงอาชญากรรมและยาเสพติด และทำการปรับปรุงฐานข้อมูลอาคาร สิ่งปลูกสร้าง และโครงสร้างพื้นฐานที่มีความเสี่ยงสูง และประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อลดปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการทำงานเพื่อให้ผลการดำเนินงานเกิดประสิทธิภาพมากที่สุด และหน่วยงานควรผลักดันให้เกิดการนำตัวชี้วัดในแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ ๒๐ ปี มาบรรจุไว้ในแผนปฏิบัติราชการประจำปีของหน่วยงานให้ครบถ้วนเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อประเด็นยุทธศาสตร์ ควรเร่งรัดให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการในกระบวนการผลักดันแผนไปสู่การปฏิบัติ

ด้านงบประมาณ สำนักงบประมาณควรคำนึงถึงโครงการสำคัญที่กำหนดไว้ตามแผน เพราะหากเป็นโครงการสำคัญที่สามารถดำเนินการเพื่อบรรลุกลยุทธ์และเป้าประสงค์ได้ แต่ผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญหรือสำนักงบประมาณตัดลดงบประมาณในส่วนนี้ลง การดำเนินการโครงการอาจไม่ประสบความสำเร็จ เพราะงบประมาณไม่เพียงพอในการดำเนินโครงการหรือไม่สามารถดำเนินการโครงการได้เนื่องจากไม่ได้รับงบประมาณ เป็นต้น และควรมีการเพิ่มมิติความปลอดภัย และการปรับปรุงแบบของอาคาร โครงสร้างพื้นฐาน และสิ่งปลูกสร้างให้รองรับกลุ่มคนทุกลักษณะการใช้สอย (Universal Design) ในมิติที่ ๒.๑ ภูมิทัศน์สวยงาม ไม่มีสายโทรศัพท์รกรุงรัง และมิติที่ ๓.๑ จัดสิ่งอำนวยความสะดวกและสวัสดิการให้กับผู้สูงอายุ

ยุทธศาสตร์และมาตรการสำคัญ

บทบาทและหน้าที่ของกรุงเทพมหานครที่เกี่ยวข้องโดยตรง

- ก่อสร้างและบูรณะ (สนย.)
- ควบคุมการก่อสร้าง (สนย.)
- บังคับใช้กฎหมายอาคาร (สนท.)
- ควบคุมอาคาร (สนข.)

ความร่วมมือกับส่วนราชการอื่นๆ

- จัดทำฐานข้อมูลโครงสร้างพื้นฐานพร้อมผลการประเมินความเสี่ยงร่วมกับ วิศวกรรมสถาน สภาสถาปนิก

เป้าประสงค์ที่ ๑.๕.๑.๑ ลดจำนวนอุบัติภัยอันเกิดจากสิ่งก่อสร้างประเภทอาคาร

สภาพปัจจุบัน

การดำเนินการในปี พ.ศ.๒๕๕๘ พบว่ามีอาคารเสี่ยงภัยทั้งสิ้น ๑๗๒ อาคาร โดยหน่วยงานได้ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลอาคารสาธารณะ ๙ ประเภท บันทึกในระบบฐานข้อมูล (Excel) และมีหนังสือแจ้งเจ้าของอาคารหรือผู้ครอบครองอาคารที่เข้าข่ายอาคารเสี่ยงภัยทราบเพื่อให้ปฏิบัติตามกฎหมายเรียบร้อยแล้ว โดยมีอาคารที่ยื่นเอกสารเพื่อขอรับการรับรองประเภท ร.๑ จำนวน ๓,๖๓๙ เรื่อง พิจารณาแล้วทั้งสิ้น ๓,๒๗๗ เรื่อง คิดเป็นร้อยละ ๙๐.๐๕ ของเรื่องที่ยื่นขอ ร.๑ ทั้งหมด

โครงการตรวจสอบอาคาร/ป้ายโฆษณาและสิ่งก่อสร้างอื่นๆ พบว่ามีป้ายขนาดใหญ่จำนวน ๑,๐๔๙ ป้าย แบ่งเป็นป้ายที่สร้างถูกต้องตามกฎหมายจำนวน ๘๑๗ ป้าย และเป็นป้ายที่ฝ่าฝืนกฎหมายจำนวน ๒๓๒ ป้าย โดยป้ายที่ทำผิดกฎหมายดังกล่าวกำลังอยู่ในกระบวนการของการตรวจสอบหลักฐาน ๙ ป้าย การพิจารณาของศาลปกครอง ๑๐ ป้าย การดำเนินคดี ๑๗๔ ป้าย และบังคับรื้อถอน ๓๙ ป้าย

ส่วนโครงการจัดระเบียบควบคุมอาคารก่อสร้างอาคาร (ใหม่) มีการพิจารณาอนุญาตก่อสร้างอาคาร กรณียื่นขออนุญาตสร้างดัดแปลงและรื้อถอน (อ.๑) จำนวน ๑๒๑ อาคาร ยื่นแจ้งความประสงค์ก่อสร้างอาคารตามมาตรา ๓๙ ทวิ จำนวน ๑๖๘ อาคาร รวมทั้งสิ้น ๒๘๙ อาคาร และพบว่าไม่มีผู้กระทำผิดตามรายงานของวิศวกรผู้ควบคุมตามหลักวิชาชีพ แต่มีการกระทำไม่ถูกต้องตามข้อกำหนดมาตรการลดฝุ่นละออง หากแต่ไม่มีผู้ร้องเรียนจากประเด็นดังกล่าว

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

ในระยะที่ ๑ นั้น การกำหนดให้มีการตรวจสอบ ประเมินความเสี่ยง และควบคุมอาคารที่ไม่ได้ถูกบังคับให้ยื่นตรวจสอบตามกฎหมายนั้น ไม่สามารถทำได้โดยสำนักการโยธา เพราะเมื่อไม่มีการยื่นขอตรวจสอบ ทางหน่วยงานก็จะไม่สามารถเข้าตรวจสอบ หากแต่ถ้าต้องยื่นแล้วไม่ยื่นนั้น จะสามารถดำเนินการได้ในทันที หรือถ้ายื่นแล้วต้องมีการระงับการสร้างหรือการใช้ก็จะมีการดำเนินการ สิ่งที่สำนักการโยธามีนั้น เป็นเพียงข้อมูลของอาคารที่ไม่ได้อยู่ภายใต้การควบคุมให้ยื่นขอตรวจสอบเท่านั้น จึงใช้มาตรการประชาสัมพันธ์แทน

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
ตรวจสอบและดำเนินการกับอาคารที่ถูกประเมินว่ามีความเสี่ยงสูง	ร้อยละ	๙๕	๙๕	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	สนย. สนข.
ตรวจอาคารที่มีการยื่นขอตรวจอาคาร ๑ ครั้งต่อปีทุกปี	ร้อยละของอาคารที่ยื่นขอตรวจต่อปี	๒๐	๔๐	๖๐	๘๐	๑๐๐	สนย.
เสริมสร้างให้อาคารสิ่งปลูกสร้าง และจุดเสี่ยงมีความเสี่ยงลดลง และได้รับความเสียหายจากภัยพิบัติลดลง	ร้อยละของอาคารที่ได้รับการร้องเรียนเกี่ยวกับความเสี่ยง	๕	๓	๒	๑	๐	สนย. สนข.
จัดทำฐานข้อมูลอาคาร ๙ ประเภทที่ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลความเสี่ยงอาคารที่ได้รับการตรวจสอบ	ร้อยละของข้อมูลอาคารต่อฐานข้อมูลที่มีอยู่	๙๐	๙๐	๙๕	๙๕	๑๐๐	สปภ. สนย. สนข.
จัดทำระบบข้อมูลระบุอาคารที่ไม่ได้ถูกกฎหมายตรวจสอบและเข้าประเมินความเสี่ยงได้	ร้อยละของข้อมูลอาคารต่อฐานข้อมูลที่มีอยู่	๙๐	๙๐	๙๕	๙๕	๑๐๐	สปภ. สนย. สนข.

เป้าประสงค์ที่ ๑.๕.๑.๒ ลดจำนวนอุบัติภัยจากสิ่งก่อสร้างประเภทโครงสร้างพื้นฐาน

สภาพปัจจุบัน

ในปี พ.ศ.๒๕๕๘ สำนักการโยธาได้ดำเนินการในการก่อสร้างและควบคุมความปลอดภัยในการซ่อมบำรุงและปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานตามแผนการดำเนินการที่เป็นไปตามแผนที่กำหนดเกินกว่าร้อยละ ๗๐ ของแผนที่กำหนด โดยมีโครงการที่เพิ่งเริ่มดำเนินการตามสัญญา เพื่อตอบสนองต่อเป้าประสงค์ที่จะสนับสนุนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการพัฒนาแผนการตรวจสอบ/ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน และดำเนินการซ่อมแซมตามแผนที่กำหนดขึ้น ได้แก่ โครงการปรับปรุงถนนบางแวก ช่วงจากถนนกาญจนาภิเษกถึงถนนพุทธมณฑลสาย ๒ พื้นที่เขตบางแค ปรับปรุงผิวจราจรและทางเท้าถนนประชาสุข ช่วงจากถนนสุทธิสารวินิจฉัยถึงถนนประชาสงเคราะห์ พื้นที่เขตดินแดง ปรับปรุงสะพาน ค.ส.ล. ข้ามคลองศรีสำราญ บริเวณเลียบคลองภาษีเจริญฝั่งเหนือ และโครงการปรับปรุงถนนราชมนตรีช่วงจากถนนพุทธมณฑลสาย ๑ ถึงคลองลำประโดง พื้นที่เขตภาษีเจริญ ซึ่งโครงการเหล่านี้ได้ดำเนินการตามแผนไปแล้วประมาณร้อยละ ๒๐

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

เนื่องจากในแผนระยะที่ ๑ นั้น ทางสำนักการโยธายังไม่ได้กำหนดรายละเอียดในแผนโครงการใด ให้มีการตอบสนองต่อเป้าประสงค์ของการจัดทำระบบฐานข้อมูลโครงสร้างพื้นฐาน พร้อมทั้งผลการประเมินความเสี่ยงของโครงสร้างพื้นฐาน เนื่องจากโครงการจ้างที่ปรึกษาในการศึกษาการบริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐานนั้น เน้นที่การก่อสร้างและการปรับปรุง มากกว่าที่จะมุ่งเน้นในเรื่องของการประเมินความเสี่ยงในมิติของความล่อแหลม จุดอ่อน จุดเสี่ยง และศักยภาพของโครงสร้างในการที่จะรองรับเหตุการณ์ที่อาจจะเป็นอันตรายต่อโครงสร้างพื้นฐานในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ซึ่งถือเป็นหัวใจของมหานครที่มีสิ่งก่อสร้างที่ปลอดภัย

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
จัดทำฐานข้อมูลโครงสร้างพื้นฐานพร้อมผลการประเมินความเสี่ยง	กระบวนการ	๙๕	๙๕	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	สนย.
พัฒนาแผนรองรับสถานการณ์ฉุกเฉินจากความเสียหายและอุบัติภัยจากโครงสร้างพื้นฐาน	กระบวนการ	๒๐	๔๐	๖๐	๘๐	๑๐๐	สปภ. สนย. สนข.

การติดตามความก้าวหน้า

ตัวชี้วัดผลการดำเนินงานหลัก	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๕	เป้าประสงค์
แผนที่แสดงตำแหน่งอาคารเพื่อนำมาใช้ในการวางแผนลดความเสี่ยงเพื่อความปลอดภัยในการใช้อาคาร	เขตพื้นที่	-	เขตพื้นที่รอบใน	๑.๕.๑.๑
แผนที่ที่จัดทำเสร็จและนำมาใช้ในการวางแผนลดความเสี่ยงเพื่อเพิ่มความปลอดภัยในการใช้โครงสร้างพื้นฐาน และการสร้างใหม่	เขตพื้นที่	-	เขตพื้นที่รอบใน	๑.๕.๑.๒

มิติที่ ๑.๖ ปลอดโรคคนเมือง อาหารปลอดภัย

เป้าหมายที่ ๑.๖.๑

คนกรุงเทพฯมีสุขภาวะทางกายและจิต มีพฤติกรรมสุขภาพที่ดี ไม่มีภาวะเจ็บป่วยจากโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง และโรคจากการประกอบอาชีพ

สถานการณ์และแนวโน้ม

๑. โรคไม่ติดต่อเรื้อรัง

แนวโน้มของโรคของชาวกรุงเทพมหานครเป็น “โรคคนเมือง” สูงขึ้น อันมีสาเหตุเนื่องมาจากวิถีชีวิตของคนเมืองต้องใช้ชีวิตที่แข่งขันกับเวลา เผชิญกับมลภาวะอยู่ทุกวัน มีค่าใช้จ่ายที่สูง กินอาหารที่ไม่เหมาะสม ขาดการออกกำลังกาย เป็นต้น ส่งผลให้คนเมืองเป็นโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง ได้แก่ โรคอ้วน เบาหวาน ความดันโลหิตสูง โรคหัวใจโรคหลอดเลือดสมอง และปัญหาด้านสุขภาพจิต เช่น ภาวะซึมเศร้า เป็นต้น

จากโครงการศึกษาสภาวะสุขภาพประชาชน ในเขตกรุงเทพมหานครแบบครบวงจร โดยคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ปี ๒๕๕๖ ประชาชนยังไม่ให้ความสำคัญกับการตรวจสุขภาพประจำปีเท่าไรนัก มีเพียงร้อยละ ๙ ของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุระหว่าง ๑๙ - ๒๔ ปี และร้อยละ ๔๙.๙ ของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุระหว่าง ๒๕ - ๕๙ ปี เท่านั้น ที่ได้รับการตรวจสุขภาพในช่วง ๑๒ เดือนที่ผ่านมา ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ ๖๐ ปี ขึ้นไป ได้รับการตรวจสุขภาพในช่วง ๑๒ เดือนที่ผ่านมาเพิ่มขึ้นเป็น ร้อยละ ๖๑.๘

ภาพที่ ๖ สภาวะสุขภาพครอบครัวในพื้นที่รับผิดชอบของศูนย์บริการสาธารณสุข ปี พ.ศ. ๒๕๕๗

ผลจากการสำรวจสภาวะสุขภาพประชาชนในชุมชน (ชุมชนแออัด หมู่บ้าน/ตึกแถว) ด้วยแบบสำรวจครอบครัว เพื่อจำแนกกลุ่มปกติ เสี่ยง ป่วย พฤติกรรมเสี่ยง ปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหาเศรษฐกิจ โดยศูนย์บริการสาธารณสุข สำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร ปี ๒๕๕๖ พบว่า คนกรุงเทพฯ มีภาวะเสี่ยง ๕๒,๒๙๕ คน คิดเป็น ร้อยละ ๒๖.๖๕ ตรวจพบโรคประจำตัว ๕๒,๔๕๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๗๓ และมีสุขภาพปกติเพียง ๙๑,๔๕๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๖๒

ภาพที่ ๗ โรคประจำตัวที่ตรวจพบบ่อย ๕ อันดับแรกในพื้นที่รับผิดชอบของศูนย์บริการสาธารณสุข ปี พ.ศ. ๒๕๕๗

ผลการตรวจโรคประจำตัวพบว่า โรคที่คนกรุงเทพฯ เป็นมากที่สุดคือ โรคความดันโลหิตสูง จำนวน ๒๘,๙๗๘ คน ร้อยละ ๕๕.๒๕ รองลงมาคือ โรคเบาหวาน จำนวน ๑๔,๙๐๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๔๒ และน้อยสุดคือ โรคหืด Asthma จำนวน ๑,๒๘๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๔๖

ภาพที่ ๘ พฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพจากการสำรวจสุขภาพครอบครัว ปี พ.ศ. ๒๕๕๗

คนกรุงเทพฯ ส่วนใหญ่ยังไม่ตระหนักในเรื่องการดูแลสุขภาพเท่าที่ควร มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ ผลจากการสำรวจพฤติกรรมสุขภาพพบว่า ร้อยละ ๓๒.๙๖ ของคนกรุงเทพฯ ไม่ออกกำลังกาย ร้อยละ ๑๔.๔๕ มีดัชนีมวลกาย (BMI) มากหรือน้อยกว่ามาตรฐาน และกว่าร้อยละ ๑๐ สูบบุหรี่ ดื่มแอลกอฮอล์ บริโภคอาหารไม่ถูกต้อง และไม่ตรวจสุขภาพเป็นประจำ

๒. โรคซึมเศร้า

โรคซึมเศร้าเป็นโรคทางจิตเวชที่เป็นปัญหาสุขภาพจิตที่สำคัญ เนื่องจากเป็นความเจ็บป่วยทางจิตที่มีความรุนแรง ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตและก่อให้เกิดความสูญเสีย กล่าวคือเป็นโรคที่สามารถนำไปสู่การทำร้ายตนเองและฆ่าตัวตาย จากการสำรวจระดับประเทศพบอัตราความชุกร้อยละ ๒.๗ สำหรับพื้นที่กรุงเทพมหานครพบอัตราความชุกร้อยละ ๕ เนื่องจากกรุงเทพมหานครเป็นสังคมเมืองที่มีความเจริญอย่างต่อเนื่อง วิถีชีวิตของประชาชนมีความเร่งรีบและแข่งขัน ทั้งยังต้องเผชิญกับปัญหาเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ประชาชนจึงต้องมีการปรับตัวการใช้ชีวิตในสังคมเมือง มีความเสี่ยงต่อการเกิดปัญหาสุขภาพ เกิดความวิตกกังวลและมีความเครียดนำไปสู่โรคซึมเศร้าได้หากไม่ได้รับดูแลช่วยเหลือ มีแนวโน้มฆ่าตัวตายได้ในที่สุด

ความชุกของโรคซึมเศร้าจะเพิ่มตามอายุที่เพิ่มขึ้นและพบในเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ประชากรไทยอายุ ๑๕ ปีขึ้นไป พบร้อยละ ๓๕.๔๐ ในขณะที่กรุงเทพมหานครมีอัตราการเข้าถึงบริการน้อยมีเพียงร้อยละ ๒๕.๓๕ สาเหตุหลักของการเข้าถึงบริการน้อย เนื่องมาจากประชาชนส่วนใหญ่ขาดความตระหนักและมีความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับโรคซึมเศร้า มีความคิดว่าอาการซึมเศร้าเป็นเรื่องธรรมดา เป็นแล้วหายเอง รวมถึงการมีอคติต่อการเจ็บป่วยทางจิตรวมถึงโรคซึมเศร้า จึงทำให้การดูแลช่วยเหลือและเข้าถึงบริการมีน้อย ทั้งยังขาดเทคโนโลยีและแนวทางการป้องกันโรคซึมเศร้าให้กับประชาชนในการดูแลช่วยเหลือตนเอง ครอบครัว ชุมชน ทางด้านการรักษามีการคัดกรองและให้คำปรึกษาเบื้องต้น แต่ยังไม่สามารถวินิจฉัยโรค ได้ครอบคลุมทุกหน่วยบริการของศูนย์บริการสาธารณสุข และยังขาดระบบการติดตามเฝ้าระวังการกลับมาเป็นซ้ำ ซึ่งทำให้การติดตามเพื่อการดูแลช่วยเหลือทำได้ไม่เต็มที่

อย่างไรก็ตามข้อมูลอัตราการเข้าถึงบริการโรคซึมเศร้าในพื้นที่กรุงเทพมหานคร มีข้อจำกัดในการรายงานข้อมูล ขาดความครอบคลุมจากทุกหน่วยงาน จำเป็นต้องมีการพัฒนาระบบจัดเก็บข้อมูลทั้งภาครัฐ และเอกชน

๓. โรคมะเร็ง

มะเร็งเต้านมและมะเร็งปากมดลูกเป็นปัญหาสำคัญสำหรับสตรีไทย อัตราผู้ป่วยในด้วยโรคมะเร็งเต้านมและมะเร็งปากมดลูกในสตรีมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น จากข้อมูลของสถาบันมะเร็งแห่งชาติ รายงานสถานการณ์มะเร็งของประเทศไทย พบว่าในพื้นที่กรุงเทพมหานครมีจำนวนผู้ป่วยมะเร็งรายใหม่สูงเป็นอันดับ ๑ ของประเทศ เมื่อเปรียบเทียบกับทุกภาค โดยมะเร็งชนิดที่พบมากในพื้นที่กรุงเทพมหานคร คือ มะเร็งเต้านม มะเร็งปอด มะเร็งลำไส้ใหญ่ และมะเร็งปากมดลูก ตามลำดับ เมื่อแยกเฉพาะส่วนของมะเร็งสตรีพบว่า ชนิดที่พบผู้ป่วยรายใหม่มากที่สุด คือ มะเร็งเต้านมและมะเร็งปากมดลูก ตามลำดับ ซึ่งยังเป็นสาเหตุของการเสียชีวิตของสตรีในพื้นที่กรุงเทพมหานครที่สูงที่สุด และมีแนวโน้มว่าจะเพิ่มมากขึ้นทุกปี

เนื่องจากสาเหตุของมะเร็งเต้านมนั้นยังไม่ทราบแน่ชัด เพราะมีหลายปัจจัยประกอบกัน ดังนั้น การป้องกันที่ดีที่สุด คือการค้นพบความผิดปกติในระยะเริ่มแรก ซึ่งต้องอาศัยการตรวจเต้านมด้วยตนเองเป็นประจำทุกเดือน ในสตรีอายุตั้งแต่ ๒๐ ปีขึ้นไป การได้รับการตรวจเต้านมโดยบุคลากรทางสาธารณสุข (แพทย์ พยาบาล หรือเจ้าหน้าที่อนามัย) และการตรวจแมมโมกราฟี ที่ควรทำเป็นพื้นฐานเมื่ออายุ ๓๕ ปี, อายุ ๔๐ ปีขึ้นไป ควรตรวจทุก ๑ - ๒ ปี

ส่วนสาเหตุของมะเร็งปากมดลูก มีปัจจัยหลายอย่างที่มีความสัมพันธ์ เช่นการมีเพศสัมพันธ์ตั้งแต่อายุยังน้อย มีบุตรมาก มีประวัติเป็นกามโรค เป็นต้น แต่จากสถิติและการศึกษาค้นคว้าพบว่ามะเร็งปากมดลูกมีความสัมพันธ์กับการติดเชื้อไวรัสฮิวแมนแพปพิลโลมาหรือเชื้อเอชพีวี (Human papilloma virus - HPV) บริเวณอวัยวะเพศ

โดยเฉพาะที่บริเวณปากมดลูก (รวมทั้งอวัยวะเพศภายนอก) อย่างไรก็ตามแม้การติดเชื้อไวรัส HPV ที่ปากมดลูกเป็นสาเหตุที่พบมากที่สุดในการเกิดมะเร็งปากมดลูกแต่ไม่ใช่ผู้หญิงทุกคนที่ติดเชื้อไวรัสนี้แล้วจะเป็นมะเร็งปากมดลูก

ที่มา : สถิติสาธารณสุข สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข

ภาพที่ ๙ อัตราตายด้วยโรคสำคัญต่อแสนประชากร พ.ศ. ๒๕๔๗ - ๒๕๕๗

อัตราการเสียชีวิตจากมะเร็งปากมดลูกจะลดลงได้ ถ้ามีการดำเนินการตรวจคัดกรองที่มีประสิทธิภาพและครอบคลุมในประชากรสตรีของกรุงเทพมหานคร โดยมีความถี่ของการตรวจคัดกรองที่เหมาะสม และมีระบบส่งต่อสตรีที่มีผลการตรวจคัดกรองผิดปกติไปรับการรักษา ปัจจุบัน ใช้วิธีทางเซลล์วิทยา ได้แก่ PAP SMEAR ซึ่งสามารถดำเนินการได้ที่ศูนย์บริการสาธารณสุข และสำนักงานชันสูตรสาธารณสุข สำนักอนามัย

นอกจากนี้ อุบัติการณ์ของมะเร็งปากมดลูก สามารถลดลงได้หากมีการป้องกันการติดเชื้อไวรัส HPV ด้วยการฉีดวัคซีนป้องกันในเด็กก่อนวัยเจริญพันธุ์ ซึ่งปัจจุบันมีการดำเนินการฉีดวัคซีนป้องกันให้กับนักเรียนหญิงชั้น ป.๕ ในโรงเรียนสังกัดสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร

๔. โรคที่เกิดจากการประกอบอาชีพ

จากข้อมูลกองทุนเงินทดแทน สำนักงานประกันสังคม กระทรวงแรงงาน รายงานว่า จังหวัดที่มีจำนวนการประสบอันตรายจากการทำงานสูงสุดของประเทศปี พ.ศ. ๒๕๕๓ - พ.ศ. ๒๕๕๗ คือ กรุงเทพมหานคร ซึ่งโดยเฉลี่ย ๕ ปี มีผู้ประสบอันตราย ร้อยละ ๒๘.๔๘ ต่อปีของจำนวนการประสบอันตรายทั้งปี ประเภทกิจการที่มีจำนวนผู้ประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงาน ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ สูงสุด ๕ อันดับแรก คือ

๑. การผลิตโลหะ ๑๖,๙๖๗ ราย
๒. การผลิตอาหาร เครื่องดื่ม ๘,๖๓๖ ราย
๓. การผลิตภัณฑ์เคมี น้ำมันปิโตรเลียม ๘,๕๕๗ ราย
๔. การก่อสร้าง ๘,๔๖๒ ราย และ
๕. การผลิตประกอบยานพาหนะ ๗,๐๓๑ ราย

ปัญหาที่มีความรุนแรงจากการประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงานสูงสุด ส่วนใหญ่เกิดจากสถานประกอบการขนาดเล็ก (ลูกจ้าง ๒๐ - ๔๙ คน) ซึ่งมักเป็นสาเหตุของปัญหาเหตุรำคาญอีกด้วย ทั้งนี้ ปัจจุบันกรุงเทพมหานครมีสถานประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ กว่า ๔๑,๐๐๐ แห่ง ส่วนใหญ่เป็นแรงงานในระบบ (Formal Sector) ที่ได้รับการดูแลจากหน่วยงานภาครัฐ แต่ในขณะเดียวกันมีคนงานที่สำคัญอีกกลุ่มหนึ่ง ก็คือ แรงงานนอกระบบ (Informal Sector) ที่ยังไม่สามารถเข้าไม่ถึงการบริการของภาครัฐ หรือขาดการดูแลอย่างเหมาะสมจากภาครัฐ ซึ่งรวมถึงการจัดบริการด้านอาชีวอนามัยด้วย

จากข้อมูลปี พ.ศ. ๒๕๕๖ พบว่าแรงงานนอกระบบ มีปัญหาสภาพแวดล้อมในการทำงานสูงสุด ๓ อันดับแรก คืออิริยาบถในการทำงาน ร้อยละ ๓๙.๑ ฝุ่นละออง ควัน กลิ่น ร้อยละ ๒๕.๑ และแสงสว่างไม่เพียงพอ ร้อยละ ๑๖.๘ รวมทั้งมีปัญหาความไม่ปลอดภัยในการทำงานสูงสุด ๓ อันดับแรก คือ ได้รับสารเคมีเป็นพิษ ร้อยละ ๖๘.๑ เครื่องจักร เครื่องมือที่เป็นอันตราย ร้อยละ ๑๖.๓ และได้รับอันตรายต่อระบบหู/ระบบตา ร้อยละ ๕.๑ ซึ่งถือว่างานด้านอาชีวอนามัย ที่ภาครัฐจำเป็นต้องเข้าไปดำเนินการโดยด่วน

ในส่วนของดูแลบุคลากรของภาครัฐเพื่อให้ทำงานได้อย่างปลอดโรคปลอดภัยส่งผลต่อประสิทธิภาพการให้บริการแก่ประชาชน โดยเฉพาะหน่วยงานกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีบุคลการทั้งข้าราชการและลูกจ้างนับแสนคน นั้น พบว่าปัจจุบันมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องในเรื่องดังกล่าว คือ มาตรา ๓ วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. ๒๕๕๔ กำหนดให้หน่วยงานราชการต่างๆ ต้องมีมาตรฐานในการบริหารและการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานในหน่วยงานของตน ไม่ต่ำกว่ามาตรฐานตามพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครได้เห็นชอบแนวทางการปฏิบัติตามมาตรา ๓ วรรคสองแห่งพระราชบัญญัตินี้ กรุงเทพมหานครจึงจำเป็นต้องดำเนินการตามข้อกฎหมายดังกล่าว

ยุทธศาสตร์และมาตรการสำคัญ

บทบาทและหน้าที่ของกรุงเทพมหานครที่เกี่ยวข้องโดยตรง

- บทบาทและหน้าที่ของกรุงเทพมหานครที่เกี่ยวข้องโดยตรง
- อนามัยแม่และเด็ก (สนอ.)
- ส่งเสริมสุขภาพเชิงรุกและป้องกันโรคไม่ติดต่อ (สนอ.)
- สุขภาพจิต (สนอ.)
- สุขศึกษา (สนอ.)
- ชันสูตรสาธารณสุข (สนอ.)
- อาชีวอนามัยและความปลอดภัยในสถานประกอบการ (สนอ.)
- ศูนย์บริการสาธารณสุขกรุงเทพมหานคร (สนอ.)
- โรงพยาบาลกรุงเทพมหานคร (สนพ.)
- อนามัยสิ่งแวดล้อม (สนข.)

ส่วนราชการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหา

- ปัญหาการรวบรวมข้อมูลผู้ป่วยที่เป็นมะเร็ง ข้อมูลการคัดกรองมะเร็งสตรี จากสถาบันมะเร็งแห่งชาติ โรงพยาบาลสังกัดอื่นในพื้นที่กรุงเทพมหานคร และสถานพยาบาลอื่นในพื้นที่กรุงเทพมหานคร

เป้าประสงค์ที่ ๑.๖.๑.๑ คัดกรองและลดปัจจัยเสี่ยงเชิงพฤติกรรมที่มีผลกระทบต่อโรคเบาหวานและความดันโลหิตสูง

สภาพปัจจุบัน

การตรวจคัดกรองสุขภาพโรคเบาหวานและโรคความดันโลหิตสูง ยังไม่ครอบคลุมเนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ออกไปทำงานนอกบ้าน และเป็นชุมชนพิเศษ เป็นชุมชนที่เข้าถึงยาก เช่น หมู่บ้านจัดสรร คอนโดมิเนียม และยังไม่ตระหนักและเห็นความสำคัญของการดูแลสุขภาพตนเอง ไม่ค่อยให้ความร่วมมือในโครงการเพื่อสุขภาพต่างๆ

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

ประชาชนในพื้นที่ได้รับการคัดกรองและส่งเสริมสุขภาพครอบคลุมมากขึ้นโดยเฉพาะกลุ่มปกติ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และกลุ่มเสี่ยงได้รับการเฝ้าระวังและดูแล เพื่อไม่ให้เป็นกลุ่มป่วย

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
เพิ่มจำนวนการตรวจคัดกรองโดยจัดบริการทั้งเชิงรับ และเชิงรุก	ราย	๑๗๐,๐๐๐	๑๗๕,๐๐๐	๑๘๐,๐๐๐	๑๘๕,๐๐๐	๑๙๐,๐๐๐	สนอ.
กลุ่มเสี่ยงได้รับการเฝ้าระวังติดตามและให้คำแนะนำตามกำหนด	ร้อยละ	๖๐	๖๕	๗๐	๗๕	๘๐	สนอ.
กลุ่มปกติได้รับคำแนะนำสร้างสุขภาพตามหลัก ๓ อ. ๒ ส.	ร้อยละ	๖๐	๖๕	๗๐	๗๕	๘๐	สนอ.

เป้าประสงค์ที่ ๑.๖.๑.๒ ประชาชนสามารถดูแลและจัดการเกี่ยวกับสุขภาพตนเอง

สภาพปัจจุบัน

ประชาชนยังไม่ตระหนักและเห็นความสำคัญของการดูแลสุขภาพตนเอง ไม่ตระหนักถึงภาวะเสี่ยง การป้องกันโรค แนวทางการสร้างเสริมสุขภาพเพื่อลดปัจจัยเสี่ยงเชิงพฤติกรรมที่มีผลกระทบต่อโรค

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

ประชาชนเห็นความสำคัญในการดูแลสุขภาพตนเอง มีพฤติกรรมสุขภาพที่เหมาะสม

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
สื่อสารสาธารณะแก่กลุ่มเป้าหมายเพื่อสร้างการรับรู้ประเด็นสุขภาพสำคัญ	ร้อยละ	๖๐	๖๕	๗๐	๗๕	๘๐	สนอ.
สื่อสารรายกลุ่มการให้ความรู้ในกลุ่มเสี่ยง	ร้อยละ	๖๐	๖๕	๗๐	๗๕	๘๐	สนอ.
สื่อสารรายบุคคลเพื่อให้ความรู้ในการดูแลตนเองในกลุ่มป่วย	ร้อยละ	๖๐	๖๕	๗๐	๗๕	๘๐	สนอ.

เป้าประสงค์ที่ ๑.๖.๑.๓ ดูแลช่วยเหลือกลุ่มเสี่ยงที่พบภาวะซึมเศร้าเข้าสู่ระบบบริการ

สภาพปัจจุบัน

กรุงเทพมหานครมีอัตราการเข้าถึงบริการของกลุ่มเสี่ยงที่มีภาวะซึมเศร้าน้อย เพียงร้อยละ ๒๕.๓๕ ผู้ป่วยโรคซึมเศร้าส่วนใหญ่ขาดการนำเข้าสู่ระบบบริการ ทำให้ไม่ได้รับการดูแลช่วยเหลือ จึงทำให้ฆ่าตัวตายได้ในที่สุด

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

การเฝ้าระวังโรคซึมเศร้าและการดูแลช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง เพื่อให้กลุ่มเสี่ยงที่พบภาวะซึมเศร้าเข้าสู่ระบบบริการ

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
ค้นหาและกำหนดกลุ่มเสี่ยงที่มีภาวะซึมเศร้า	ราย	๖๐,๐๐๐	๖๒,๐๐๐	๖๔,๐๐๐	๖๕,๐๐๐	๖๕,๐๐๐	สนอ.
เฝ้าระวังและดูแลกลุ่มเสี่ยง	ร้อยละ	๖๐	๖๕	๗๐	๗๕	๘๐	สนอ.
ดูแลช่วยเหลือกลุ่มที่มีภาวะซึมเศร้า	ร้อยละ	๖๐	๖๕	๗๐	๗๕	๘๐	สนอ.

*หมายเหตุ ข้อมูลเฉพาะศูนย์บริการสาธารณสุข ๖๘ แห่ง ของสำนักอนามัย

เป้าประสงค์ที่ ๑.๖.๑.๔ สตรีในช่วงอายุ ๓๐ - ๗๐ ปี ได้รับการตรวจคัดกรองมะเร็งสตรี

สภาพปัจจุบัน

สำนักอนามัยมีการให้บริการตรวจคัดกรองมะเร็งเต้านมและมะเร็งปากมดลูกที่ศูนย์บริการสาธารณสุข ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ถึงปัจจุบัน ซึ่งยังไม่ครอบคลุม มีการคัดกรองมะเร็งเต้านมและมะเร็งปากมดลูกในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ คิดเป็นร้อยละ ๗๐ และ ๕๐ ของสตรีผู้มารับบริการในศูนย์บริการสาธารณสุขตามลำดับ และคิดเป็นร้อยละ ๐.๗๙ และ ๐.๙๕ ของสตรีกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่กรุงเทพมหานคร

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

สตรีอายุ ๓๐ - ๗๐ ปี ได้รับการตรวจคัดกรองมะเร็งสตรีเพิ่มขึ้นและได้รับการส่งต่อเมื่อพบความผิดปกติเพื่อรักษาและติดตามผลการรักษาอย่างต่อเนื่อง

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
เพิ่มการตรวจคัดกรองมะเร็งสตรีอายุ ๓๐ - ๗๐ ปี ทั้งเชิงรับและเชิงรุก	ราย	๑๗,๐๐๐	๑๗,๕๐๐	๑๘,๐๐๐	๑๘,๕๐๐	๑๙,๐๐๐	สนอ. สนพ.
ส่งต่อเมื่อพบความผิดปกติเพื่อรักษาและติดตามผลอย่างต่อเนื่อง	ร้อยละ	๙๐	๙๐	๙๐	๙๕	๙๕	สนอ. สนพ.

เป้าประสงค์ที่ ๑.๖.๑.๕ สถานประกอบการที่มีความเสี่ยงสูงได้มาตรฐานด้านอาชีวอนามัย

สภาพปัจจุบัน

กรุงเทพมหานครมีสถานประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ประมาณ ๔๒,๐๐๐ แห่ง ซึ่งในจำนวนนี้กว่าร้อยละ ๕๐ ได้มาตรฐานด้านอาชีวอนามัยไม่ครบถ้วน

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

สถานประกอบการตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขในกรุงเทพมหานคร ที่มีความเสี่ยงสูงทางด้านอาชีวอนามัย ๕ ลำดับแรก ต้องผ่านมาตรฐานที่กำหนด

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
เพิ่มจำนวนของเจ้าหน้าที่ที่มีศักยภาพในการตรวจประเมิน แนะนำด้านอาชีวอนามัย	ร้อยละ	๒๐	๔๐	๖๐	๘๐	๑๐๐	สนอ. สนข.
สนับสนุนการเสริมความรู้ ความเข้าใจ ความตระหนัก รวมถึงทัศนคติที่ดีของสถานประกอบการ	ร้อยละ	๒๐	๔๐	๖๐	๘๐	๑๐๐	สนอ.
เพิ่มช่องทางและประสิทธิภาพการช่วยเหลือแนะนำด้านอาชีวอนามัยแก่ผู้ประกอบการ/ผู้เกี่ยวข้อง	ช่วงปีที่ดำเนินการ	✓	✓	✓	✓	✓	สนอ.

เป้าประสงค์ที่ ๑.๖.๑.๖ หน่วยงานในสังกัดกรุงเทพมหานครมีมาตรฐานอาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน

สภาพปัจจุบัน

แม้ว่าพระราชบัญญัติความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. ๒๕๕๔ มีการประกาศใช้ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๔ เป็นต้นมา แต่ในส่วนของหน่วยงานกรุงเทพมหานครเพิ่งเริ่มดำเนินการ เป็นผลให้ยังไม่มีหน่วยงานกรุงเทพมหานครใดที่ดำเนินการได้ถูกต้องครบถ้วน

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

หน่วยงานสังกัดกรุงเทพมหานคร มีการดำเนินการตามพระราชบัญญัติความปลอดภัยอาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้อย่างเป็นระบบและครบถ้วน

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
เพิ่มจำนวนของเจ้าหน้าที่ที่มีศักยภาพในการปฏิบัติตาม พ.ร.บ. ความปลอดภัยฯ	ร้อยละ	๒๐	๔๐	๖๐	๘๐	๑๐๐	สนอ. สนข.
สนับสนุนการเสริมความรู้ ความเข้าใจ ความตระหนัก รวมถึงทัศนคติที่ดีของผู้บริหารและบุคลากรของ กทม.	ร้อยละ	๒๐	๔๐	๖๐	๘๐	๑๐๐	สนอ.
พัฒนาระบบ มาตรฐานและแนวทางการการปฏิบัติตาม พ.ร.บ. ความปลอดภัยฯ	ช่วงปีที่ดำเนินการ	✓	✓	✓	✓	✓	สนอ.

เป้าประสงค์ที่ ๑.๖.๑.๗ สนับสนุนภาคเอกชนและประชาชนจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานให้ปลอดโรค ปลอดภัย มีสุขภาพอนามัยที่ดี

สภาพปัจจุบัน

การดำเนินงานของกรุงเทพมหานครในด้านอาชีวอนามัยเพื่อจัดให้สถานที่ทำงานของเอกชน และแรงงานนอกระบบยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างทั่วถึงและครอบคลุม เนื่องจากข้อจำกัดของช่องทางการสนับสนุนที่มีไม่เพียงพอและเหมาะสม รวมทั้งการที่ภาคเอกชน และแรงงานนอกระบบยังไม่สามารถเข้าไม่ถึงการบริการของภาครัฐ หรือขาดการดูแลอย่างเหมาะสมจากภาครัฐ เป็นผลให้กลุ่มเป้าหมายดังกล่าวยังคงมีความเสี่ยงจากการเกิดโรคและอุบัติเหตุจากการทำงาน

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

หน่วยงานภาคเอกชนและแรงงงานนอกระบบสามารถเข้าถึงช่องทางการขอรับบริการจากกรุงเทพมหานครอย่างสะดวกและเหมาะสม เพื่อการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานให้ปลอดโรค ปลอดภัย ส่งเสริมการมีสุขภาพอนามัยที่ดี

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
เพิ่มช่องทางการติดต่อสื่อสารเพื่อการสนับสนุนและส่งเสริมฯ	ช่วงปีที่ดำเนินการ	✓	✓	✓	✓	✓	สนอ. สนข.
จัดให้มีหน่วยบริการด้านอาชีวอนามัยของ กทม.	ช่วงปีที่ดำเนินการ	✓	✓	✓	✓	✓	สนอ.
จัดให้มีและพัฒนาเครือข่ายอาชีวอนามัยกรุงเทพมหานคร	ช่วงปีที่ดำเนินการ	✓	✓	✓	✓	✓	สนอ.

เป้าประสงค์ที่ ๑.๖.๑.๘ ส่งเสริมให้ประชาชนมีพฤติกรรมสุขภาพที่ดี

สภาพปัจจุบัน

ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ สำนักอนามัยได้จัดทำเป็นแผนพัฒนาการดำเนินงานป้องกันโรคอ้วนและภาวะทุพโภชนาการในโรงเรียนขึ้น เพื่อให้หน่วยงานหรือองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ถือเป็นนโยบายปฏิบัติและวางกรอบแนวทางการดำเนินงานด้านการป้องกันโรคอ้วนและภาวะทุพโภชนาการในพื้นที่กรุงเทพมหานคร แต่ยังดำเนินการได้ไม่ครบทุกแห่งเนื่องจากได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานนอกสังกัดกรุงเทพมหานครไม่เต็มที่เท่าที่ควร จึงจำเป็นต้องปรับแผนการดำเนินงานให้เหมาะสม ซึ่งการดำเนินงานกิจกรรมดังกล่าวต้องมีกลไกการสร้างเครือข่ายการทำงาน อันจะนำไปสู่สุขภาพที่ดีของกลุ่มเป้าหมายอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพต่อไปโดยมียุทธศาสตร์การดำเนินงานแบบบูรณาการที่เป็นรูปธรรมเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์นักเรียนมีสุขภาพดีและเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีสุขภาพแข็งแรงจนก้าวสู่วัยผู้สูงอายุทีมีคุณภาพชีวิตที่ดีตลอดไป

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

โรงเรียนในพื้นที่กรุงเทพมหานครเข้าร่วมดำเนินมาตรการป้องกันโรคอ้วนและภาวะทุพโภชนาการในโรงเรียนทั้งในและนอกสังกัดกรุงเทพมหานครเพิ่มขึ้นและเด็กในโรงเรียนพื้นที่ กทม. ที่เข้าร่วมดำเนินมาตรการป้องกันโรคอ้วนและภาวะทุพโภชนาการในโรงเรียนทั้งในและนอกสังกัดกรุงเทพมหานคร ได้รับการเฝ้าระวังภาวะโภชนาการมีสุขภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครเข้าร่วมดำเนินมาตรการป้องกันโรคอ้วนและภาวะทุพโภชนาการในโรงเรียนทุกแห่ง	แห่ง	๔๓๘	๔๓๘	๔๓๘	๔๓๘	๔๓๘	สนอ. สนข.
ขยายเครือข่ายการเข้าร่วมดำเนินมาตรการป้องกันโรคอ้วนและภาวะทุพโภชนาการในโรงเรียนนอกสังกัดกรุงเทพมหานคร	แห่ง	๔๕	๔๕	๔๕	๔๕	๔๕	สนอ. สนข.
เด็กนักเรียนได้รับการเฝ้าระวังภาวะโภชนาการโดยการชั่งน้ำหนักวัดส่วนสูง	ร้อยละ	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐	สนอ.

เป้าประสงค์ที่ ๑.๖.๑.๙ ประชาชนมีส่วนร่วมในการดูแลสุขภาพตนเอง ครอบครัว และชุมชน

สภาพปัจจุบัน

ประชาชนมีส่วนร่วมในการดูแลสุขภาพตนเอง ครอบครัวและชุมชน ในรูปแบบของอาสาสมัครสาธารณสุข โดยมีบทบาทสำคัญในการดำเนินกิจกรรมสุขภาพในชุมชน แต่ยังไม่ครอบคลุมประชากรกลุ่มเป้าหมายภาคีเครือข่ายอื่นๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ยังมีส่วนร่วมน้อย

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

อาสาสมัครสาธารณสุขกรุงเทพมหานคร มีจำนวนมากพอในการดูแลสุขภาพประชาชนกลุ่มเป้าหมาย ตลอดจนมีศักยภาพในการขับเคลื่อนและดำเนินกิจกรรมสุขภาพ และมีภาคีเครือข่ายอื่นๆ เข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
ขยายเครือข่ายอาสาสมัครสาธารณสุข กรุงเทพมหานคร ให้ครอบคลุมมากขึ้น	คน	๑๖,๐๐๐	๑๗,๐๐๐	๑๘,๐๐๐	๑๘,๐๐๐	๑๘,๐๐๐	สนอ.
พัฒนาศักยภาพอาสาสมัครสาธารณสุข กรุงเทพมหานคร ในการดำเนินกิจกรรมสุขภาพ	ร้อยละ	๘๐	๘๐	๘๕	๘๕	๙๐	สนอ.
เพิ่มภาคีเครือข่ายอื่นๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วม ในการดำเนินกิจกรรมสุขภาพ	จำนวน เครือข่าย	๑๐	๑๐	๑๐	๑๐	๑๐	สนอ.

การติดตามความก้าวหน้า

ตัวชี้วัดผลการดำเนินงานหลัก	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๕	เป้าประสงค์
ประชาชนอายุ ๒๑ ปีขึ้นไป ได้รับการคัดกรองโรคเบาหวานและโรคความดันโลหิตสูง	ราย	๑๗๐,๐๐๐	๑๙๐,๐๐๐	๑.๖.๑.๑
ร้อยละของประชาชนกลุ่มเป้าหมายที่มีระดับความรู้ ความตระหนักในประเด็นสุขภาพสำคัญ	ร้อยละ	๖๐	๘๐	๑.๖.๑.๒
กลุ่มเสี่ยงภาวะซึมเศร้าได้รับการดูแล	ร้อยละ	๖๐	๘๐	๑.๖.๑.๓
ผู้ป่วยซึมเศร้าเข้าสู่ระบบบริการได้รับการติดตามดูแลช่วยเหลือ	ร้อยละ	๓๐	๓๕	๑.๖.๑.๓
สตรีในช่วงอายุ ๓๐ - ๗๐ ปี ได้รับการตรวจคัดกรองมะเร็งเต้านม	ราย	๑๗,๐๐๐	๑๙,๐๐๐	๑.๖.๑.๔
สตรีในช่วงอายุ ๓๐ - ๖๐ ปี ได้รับการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูก	ราย	๑๗,๐๐๐	๑๙,๐๐๐	๑.๖.๑.๔
จำนวนสถานประกอบการกลุ่มเสี่ยงที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานอาชีวอนามัย	ร้อยละ	-	๑๐๐	๑.๖.๑.๕
จำนวนหน่วยงานกทม.ที่ปฏิบัติตามแผนปฏิบัติงานประจำปีตามมาตรา ๓	ร้อยละ	-	๑๐๐	๑.๖.๑.๕
จำนวนเครือข่ายอาชีวอนามัย	เครือข่าย	-	๓	๑.๖.๑.๕
เด็กและเยาวชนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครและนอกสังกัด ได้รับการเฝ้าระวังภาวะโภชนาการ	ร้อยละ	๘๐	๘๐	๑.๖.๑.๘
จำนวนอาสาสมัครสาธารณสุข กรุงเทพมหานคร	ราย	๑๖,๐๐๐	๑๘,๐๐๐	๑.๖.๑.๙

เป้าหมายที่ ๑.๖.๒

โรคติดต่อที่สำคัญในเมืองได้รับการเฝ้าระวังและควบคุมไม่ให้ระบาดไปในวงกว้าง

สถานการณ์และแนวโน้ม

๑. เอดส์และเอชไอวี

จากผลการเฝ้าระวังการติดเชื้อเอชไอวีในพื้นที่กรุงเทพมหานคร พบว่ากลุ่มที่มีแนวโน้มความชุกของการติดเชื้อเอชไอวีสูง ได้แก่ กลุ่มชายที่มีเพศสัมพันธ์กับชายยังคงสูงคงที่ที่ ร้อยละ ๒๘.๙ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๕ และร้อยละ ๒๘.๖ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ กลุ่มผู้ใช้สารเสพติดด้วยวิธีฉีดมีความชุกของการติดเชื้อเอชไอวี ร้อยละ ๑๖.๔ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ และกลุ่มพนักงานบริการทางเพศหญิงในสถานที่สาธารณะมีความชุกของการติดเชื้อเอชไอวี ร้อยละ ๓.๗ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ขณะที่ความชุกของการติดเชื้อเอชไอวีในกลุ่มหญิงตั้งครรภ์ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากร้อยละ ๐.๖๖ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ เป็นร้อยละ ๐.๙๐ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘

จากข้อมูลผลการเฝ้าระวังพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับการติดเชื้อเอชไอวีในกลุ่มนักเรียนในสถานศึกษาในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ สะท้อนให้เห็นว่านักเรียนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๕ มีพฤติกรรมเสี่ยง นักเรียนหญิง ร้อยละ ๑๒.๓ และนักเรียนชาย ร้อยละ ๒๖.๕ เคยมีประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์ และมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกอายุน้อยกว่า ๑๕ ปี โดยมีอายุน้อยสุด ๑๑ ปี ในขณะที่ภาพรวมของการใช้ถุงยางอนามัยครั้งสุดท้ายของนักเรียนในทุกกลุ่มอยู่ในระดับต่ำเพียงร้อยละ ๒๒.๒

พฤติกรรมทางเพศของประชากรทั่วไปและพนักงานในสถานประกอบการอายุ ๑๕ - ๔๙ ปี พบว่าพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยครั้งสุดท้ายเมื่อมีเพศสัมพันธ์ ของพนักงานในสถานประกอบการ และประชากรทั่วไป ไม่ถึงร้อยละ ๕๐ โดยที่พนักงานในสถานประกอบการชาย ใช้ถุงยางอนามัย ร้อยละ ๓๐.๕ พนักงานในสถานประกอบการหญิง ร้อยละ ๑๘.๓ ประชากรทั่วไปชาย ร้อยละ ๒๕.๘ และประชากรทั่วไปหญิง ร้อยละ ๑๖.๘

จากการเฝ้าระวังผู้ป่วยเอดส์ โดยการรายงานด้วยบัตรรายงาน ๕๐๖/๑ และ ๕๐๗/๑ จากสถานพยาบาลทั้งภาครัฐและเอกชน ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๒๗ ถึงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๘ ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร พบว่ามีจำนวนผู้ป่วยเอดส์สะสม ๔๖,๔๓๕ ราย ยังมีชีวิตอยู่ ๓๖,๔๑๙ ราย เสียชีวิต ๑๐,๐๑๖ ราย ผู้ป่วยเอดส์ส่วนใหญ่พบเพศชายมากกว่าเพศหญิง ในอัตราส่วน ๒.๗ : ๑

ปัจจัยเสี่ยงของการติดเชื้อเอชไอวีเกิดจากการมีเพศสัมพันธ์ร้อยละ ๗๙.๘ และส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่อยู่ในวัยทำงาน มีอายุระหว่าง ๒๕ - ๓๙ ปี ร้อยละ ๖๐.๑ และมีอาชีพรับจ้างทั่วไป ร้อยละ ๓๙ รองลงมาคือ ผู้ว่างงานร้อยละ ๑๔.๓ กลุ่มอายุที่พบว่ามีการเสียชีวิตมากที่สุดคือ ๓๐ - ๓๔ ปี คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๑๗ สำหรับกลุ่มเด็กอายุ ๐ - ๔ ปี ป่วยเป็นเอดส์ ๑,๑๐๓ ราย เสียชีวิตแล้ว ๒๘๐ ราย คิดเป็นร้อยละ ๒.๘ ของ ผู้เสียชีวิตทั้งหมด

จำนวนผู้ป่วยเอดส์เมื่อจำแนกตามอายุจะพบว่าส่วนใหญ่ เป็นกลุ่มอายุระหว่าง ๒๕ - ๓๙ ปี และมีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อยๆ ในทุกๆ ปี ซึ่งกลุ่มคนที่มีอายุ ๓๐ ปี น่าจะเป็นกลุ่มบุคคลที่ได้รับเชื้อเอชไอวีมาตั้งแต่อายุ ๑๕ - ๒๙ ปี เพราะกว่าจะเป็นผู้ป่วยเอดส์ก็จะมีระยะเวลา ๗ - ๑๐ ปี ดังนั้นกล่าวได้ว่ากลุ่มอายุ ๑๕ - ๒๙ ปี เป็นกลุ่มที่มีการติดเชื้อเอชไอวีสูงที่สุด จากข้อมูลดังกล่าวจึงจำเป็นต้องเน้นการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีรายใหม่ในกลุ่มเป้าหมายที่มีพฤติกรรมเสี่ยงสูงรวมทั้งกลุ่มเยาวชนเพิ่มมากขึ้น

ผลจากการคาดประมาณการแพร่ระบาดของ HIV/AIDS แสดงให้เห็นว่า ในภาพรวมจำนวนผู้ติดเชื้อเอชไอวีรายใหม่มีแนวโน้มลดลง กล่าวคือจำนวนผู้ติดเชื้อเอชไอวีรายใหม่ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ มีจำนวน ๑,๗๗๑ คน ซึ่งลดลงจาก

จำนวน ๒๕๕๗ และจำนวนผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์ที่ยังมีชีวิตอยู่จนถึงสิ้นปี พ.ศ. ๒๕๕๘ มีจำนวน ๖๐,๑๐๙ คน ลดลงจากปี ๒๕๕๗ จำนวน ๖๑,๖๐๐ คน และจำนวนผู้ที่เสียชีวิตจากเอดส์ในปี ๒๕๕๘ จำนวน ๓,๓๔๑ คน เนื่องจากสามารถเข้าถึงยาต้านไวรัสมากขึ้น

สถานการณ์เอดส์ในพื้นที่กรุงเทพมหานครในอีก ๕ ปีข้างหน้า คาดว่าสัดส่วนของผู้ติดเชื้อเอชไอวีรายใหม่ใน ๕ ปีข้างหน้าเพิ่มขึ้นในกลุ่มที่มีพฤติกรรมที่เปราะบางและเข้าถึงยาก อันได้แก่กลุ่มชายที่มีเพศสัมพันธ์กับชาย ผู้ใช้สารเสพติดชนิดฉีด และพนักงานบริการทั้งชายและหญิง หากยังไม่มีการป้องกันที่เคร่งครัด จากการคาดประมาณพบว่าจะมีผู้ติดเชื้อเอชไอวีรายใหม่ประมาณ ๘,๐๓๒ ราย หรือโดยเฉลี่ยประมาณ ๑,๖๐๐ รายต่อปี การติดเชื้อเอชไอวีรายใหม่ส่วนใหญ่ร้อยละ ๖๕ เกิดจากการติดเชื้อเอชไอวีในกลุ่มชายที่มีเพศสัมพันธ์กับชาย ผู้ใช้สารเสพติดด้วยวิธีฉีด ร้อยละ ๑๐.๕ และพนักงานบริการทางเพศ ร้อยละ ๕

ตารางที่ ๗ สรุปสถานการณ์เอดส์ในกรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. ๒๕๕๗

จำนวนประชากรจากสำมะโนประชากรปี ๒๕๕๗ (ล้านคน)	๕.๖๙
จำนวนประชากรข้ามชาติ ปี ๒๕๕๗ ที่ได้รับการขึ้นทะเบียน ณ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๗ (ล้านคน)	๐.๓๑
จำนวนผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์ในปี ๒๕๕๗	๔๖,๔๓๕
- อายุน้อยกว่า ๑๕ ปี	๑,๕๒๙
- อายุ ๑๕ ปีขึ้นไป	๔๔,๙๐๖
อัตราความชุกของการติดเชื้อเอชไอวี ปี ๒๕๕๗	
- ชายที่มีเพศสัมพันธ์กับชาย ปี ๒๕๕๗	๒๘.๖%
- ผู้ใช้สารเสพติดชนิดฉีด	๑๖.๔%
- พนักงานบริการชาย ปี ๒๕๕๗	๑๒%
- พนักงานบริการหญิงในสถานที่สาธารณะ	๓.๗%
- พนักงานบริการหญิงในสถานบริการ	๑.๑%
- หญิงตั้งครรภ์	๐.๙%
การคาดประมาณจำนวนผู้ติดเชื้อเอชไอวีรายใหม่ระหว่างปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ (ราย)	๘,๐๓๒
จำนวนผู้เข้าถึงยาต้านไวรัสเมื่อ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๗ (ราย)	๒๘,๙๙๒
อัตราการตายของผู้ป่วยเอดส์จากระบบรายงาน ๕๐๖/๑, ๕๐๗/๑ ปี ๒๕๕๓	๑๒%

การเข้าถึงการรักษาเอดส์อยู่ในระดับที่ดี การเข้าถึงกลุ่มเข้าถึงยากและการยกระดับคุณภาพการบริการเป็นเป้าหมายขั้นต่อไป เมื่อสิ้นปีงบประมาณ ๒๕๕๗ ทั้งเด็กและผู้ใหญ่ที่รับยาต้านไวรัสอยู่ประมาณ ๒๘,๙๙๒ ราย จากฐานข้อมูลของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ กรุงเทพมหานครถือว่าเป็นพื้นที่ที่มีสถานพยาบาลจำนวนมากทั้งของรัฐและเอกชน ทันสมัยและประกอบด้วยบุคคลากรทางการแพทย์ที่มีความเชี่ยวชาญและเป็นศูนย์ของการพัฒนาองค์ความรู้ด้านการรักษาและพยาบาลของประเทศ โดยร้อยละ ๗๓ ของผู้รับยาต้านไวรัสในโรงพยาบาลได้รับการตรวจหาระดับปริมาณเชื้อเอชไอวีในร่างกายปีละครั้งและร้อยละ ๙๐ มีปริมาณเชื้อเอชไอวีในร่างกายน้อยกว่า ๕๐ c/ml จึงน่าที่จะเป็นเป้าหมายในการพัฒนาขั้นต่อไป

อัตราการตายในผู้ป่วยเอดส์ค่อนข้างคงที่ประมาณร้อยละ ๑๒ ไม่เปลี่ยนแปลงมากนัก ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๙ ถึงปัจจุบัน ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ มีการรายงานการตายในผู้ป่วยเอดส์ทั้งสิ้น ณ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ จำนวน ๕๘๑ ราย ร้อยละ ๔๑ ของผู้ป่วยเอดส์ในกรุงเทพมหานครรายงานว่าเป็นวัณโรค

๒. วัณโรค

วัณโรคเป็นโรคติดเชื้อ (Infectious disease) แพร่กระจายจากคนหนึ่งไปสู่อีกคนหนึ่ง โดยทั่วไปเกิดจากการไอ จามของผู้ป่วยวัณโรคปอดในระยะแพร่กระจายเชื้อ ซึ่งทำให้ละอองฝอยของเสมหะที่มีเชื้อวัณโรคลอยอยู่ในอากาศ หากละอองฝอยของเสมหะอยู่ในสถานที่ที่มีอากาศถ่ายเทไม่สะดวกหรือในบริเวณเมืองใหญ่ ทุกคนมีโอกาสเสี่ยงที่จะติดเชื้อวัณโรคได้ ทำให้วัณโรคเป็นปัญหาสำคัญด้านสาธารณสุขในอันดับต้น

องค์การอนามัยโลกได้คาดประมาณการณ์วัณโรคทั่วโลกเมื่อ พ.ศ. ๒๕๕๗ ว่ามีผู้ป่วยวัณโรคทุกประเภทประมาณ ๙.๖ ล้านคน มีผู้ป่วยตายจากวัณโรค ๑.๒ ล้านคน ผู้ป่วยวัณโรคดื้อยาหลายขนาน (MDR-TB) ๔๘๐,๐๐๐ ราย ผู้ป่วยวัณโรคที่ติดเชื้อเอชไอวี (TB/HIV) ร้อยละ ๑๒ ซึ่งผู้ป่วย ร้อยละ ๘๐ ของผู้ป่วยวัณโรคทั่วโลกจะอยู่ใน ๒๒ ประเทศ แต่จากรายงานที่องค์การอนามัยโลกได้รวบรวมข้อมูลได้เพียง ร้อยละ ๖๓ คือจำนวน ๖ ล้านคน และพบผู้ป่วยวัณโรคดื้อยาหลายขนาน จำนวน ๑๒๓,๐๐๐ รายเท่านั้น ซึ่งจำนวนอีกร้อยละ ๓๗ หายไปจากระบบการรายงาน

ประเทศไทยมีจำนวนผู้ป่วยวัณโรคมากในกลุ่ม ๒๒ ประเทศ สำหรับสถานการณ์วัณโรคในประเทศไทยอยู่ในช่วงการแพร่เชื้อ องค์การอนามัยโลกคาดประมาณว่าใน ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ประเทศไทยมีผู้ป่วยวัณโรครายใหม่ทุกประเภท ๑๑๖,๐๐๐ คน ผู้ป่วยวัณโรคที่ติดเชื้อเชื้อเอชไอวี ๑๓,๙๐๐ คน เสียชีวิตจากวัณโรค ประมาณ ๑๒,๐๐๐ คน

ตารางที่ ๘ สรุปสถานการณ์วัณโรคในกรุงเทพมหานคร ปีพ.ศ. ๒๕๕๗

สถานการณ์วัณโรค	คาดประมาณการ	ได้รับรายงาน	ผู้ป่วยที่ควรค้นพบ (GAP)
ผู้ป่วยวัณโรครายใหม่ (คน)	๑๔,๑๐๖	๑๐,๗๑๘	๓,๓๘๘
ผู้ป่วยวัณโรคดื้อยาหลายขนาน MDR-TB (คน)	๒๗๗	๔๑	๒๓๖
ผู้ป่วยวัณโรคดื้อยาทุกขนาน XDR-TB (คน)	๑๔	ไม่ได้รับรายงาน	
ผู้ป่วยวัณโรคและติดเชื้อเอชไอวี TB/HIV (คน)	๑,๘๓๔	๑,๐๐๐	๘๓๔
ผู้ป่วยวัณโรคที่เป็นประชากรข้ามชาติ (คน)	๓,๐๕๔	๕๓๖	๒,๕๑๘

ตารางที่ ๙ จำนวนผู้ป่วยวัณโรคที่พบในสถานพยาบาลแต่ละสังกัด

สังกัด	ผู้ป่วยวัณโรคทุกประเภท		ผลการรักษา (%)
	จำนวน	%	
กรุงเทพมหานคร	๑,๙๐๐	๑๗.๗๓	๘๗.๒๒
กระทรวงศึกษาธิการ	๑,๐๔๘	๙.๗๘	๗๘.๐๐
กระทรวงสาธารณสุข	๑,๔๘๓	๑๓.๘๔	๗๗.๗๕
กระทรวงมหาดไทย กลาโหม (เหล่าทัพ)	๑,๐๐๖	๙.๓๙	๘๑.๔๔
กระทรวงยุติธรรม (ราชทัณฑ์)	๕๔	๐.๕๐	ยังไม่ได้รับรายงาน
รัฐวิสาหกิจ	๖	๐.๐๖	๒๕.๐๐
เอกชน	๕,๒๒๑	๔๘.๗๑	๗๗.๓๓
รวม	**๑๐,๗๑๘**	**๑๐๐.๐๐**	**๗๙.๒๙**

กรุงเทพมหานครเป็นชุมชนเมืองที่มีประชากรอยู่อย่างหนาแน่น สภาพความเป็นอยู่ในบางแห่งแออัด ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งที่ทำให้วัณโรคแพร่กระจายไปได้อย่างกว้างขวาง จึงพบว่าแนวโน้มของวัณโรคสูงขึ้น ในขณะที่อัตราการรักษาหายยังไม่ได้ตามที่องค์การอนามัยโลกกำหนดคือไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๕ การควบคุมวัณโรคที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด คือการค้นหาผู้ป่วยวัณโรคให้ได้มากทั้งการค้นหาเชิงรุก (Active case finding) ค้นหาเชิงรับ (Passive case finding) และค้นหาผู้ป่วยในกลุ่มเสี่ยงกลุ่มต่างๆ (Intensified case finding) นำเข้าสู่ระบบการรักษาให้หายให้มากที่สุด

๓. ไข้เลือดออก

โรคไข้เลือดออกเป็นโรคประจำถิ่นของประเทศไทยพบโดยพบการระบาดตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๑ มีอัตราป่วยตายร้อยละ ๑๓.๙๐ และระบาดในวงกว้างในปี พ.ศ ๒๕๒๔ และในอดีตในปี พศ. ๒๕๔๐ - ๒๕๔๑ มีการระบาดของโรคไข้เลือดออกติดต่อกัน ๒ ปี จากสถานการณ์ภัยแล้งหรือเอลนีโญ โรคไข้เลือดออกในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครในช่วง ๕ ปี ที่ผ่านมา มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น และในปี พ.ศ ๒๕๕๘ มีปรากฏการณ์ภัยแล้งหรือเอลนีโญทำให้เกิดการระบาดของโรคไข้เลือดออกรุนแรงประกอบกับกรุงเทพมหานครในฐานะเมืองหลวงของประเทศไทย เป็นศูนย์กลางความเจริญทางด้านเศรษฐกิจ การปกครอง และสังคม จากข้อมูลทะเบียนราษฎร์พบว่า ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ มีประชากรอาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครจำนวน ๕.๗ ล้านคน

อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันกรุงเทพมหานครเป็นศูนย์กลางของระบบคมนาคม มีการเคลื่อนย้ายประชากรอยู่ตลอดเวลา เกิดประชากรแฝงมาประกอบอาชีพและอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งคาดประมาณว่า น่าจะมีประชากรทั้งหมดกว่า ๑๐ ล้านคน ภาวะดังกล่าว ทำให้ประชากรในกรุงเทพมหานครต้องอยู่อาศัยกันอย่างหนาแน่น มีความแตกต่างของสภาพสังคมสูง ขาดการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสม ประกอบกับการขาดความรู้ความเข้าใจและความตระหนักในการป้องกันและควบคุมโรคของประชาชน พฤติกรรมการการจัดการสิ่งแวดล้อม ทำให้มีแหล่งเพาะพันธุ์หลากหลายอยู่จำนวนมาก อีกทั้งสภาพเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศมีผลให้วงจรชีวิตของยุงลายพาหะนำโรคไข้เลือดออกสั้นลง เกิดยุงลายพาหะนำโรคจำนวนมากขึ้น และสามารถแพร่เชื้อไข้เลือดออกเป็นวงกว้างซึ่งปัจจัยที่กล่าวมาเป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดปัญหาความเสี่ยงต่อการระบาดของโรคไข้เลือดออก จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่าโรคไข้เลือดออกยังเป็นปัญหาที่สำคัญของกรุงเทพมหานคร ดังนั้นจึงต้องดำเนินการป้องกันและควบคุมการระบาดของโรคไข้เลือดออกในกรุงเทพมหานครให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

	ปี 2549	ปี 2550	ปี 2551	ปี 2552	ปี 2553	ปี 2554	ปี 2555	ปี 2556	ปี 2557	ปี 2558
กรุงเทพมหานคร	133.5	48.13	194.72	135.04	195.53	186.42	177.68	264.6	98.06	480.05
ทั้งประเทศ	74.78	104.21	141.78	89.27	182.36	100.27	97.25	230.22	55.18	213.12

ที่มา : กองควบคุมโรคติดต่อ สำนักอนามัย

ภาพที่ ๑๐ อัตราป่วยด้วยไข้เลือดออกต่อแสนประชากรในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. ๒๕๕๓ - ๒๕๕๘

ตารางที่ ๑๐ จำนวนผู้ป่วย และอัตราป่วยด้วยโรคไข้เลือดออก ในกรุงเทพมหานคร ปี ๒๕๕๓ - ๒๕๕๘

ปี พ.ศ.	จำนวนผู้ป่วย (ราย)	อัตราป่วยต่อแสนประชากร
๒๕๕๓	๑๑,๑๔๘	๑๙๕.๕๓
๒๕๕๔	๑๐,๕๗๙	๑๘๖.๔๒
๒๕๕๕	๑๐,๐๘๑	๑๗๗.๖๘
๒๕๕๖	๑๕,๐๔๖	๒๖๔.๖๐
๒๕๕๗	๕,๕๘๒	๙๘.๐๖
๒๕๕๘	๒๗,๓๒๖	๔๘๐.๐๕

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดโรคไข้เลือดออกในกรุงเทพมหานครระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๓ - ๒๕๕๗ พบว่าการระบาดของโรคมีมาอย่างต่อเนื่อง มาตั้งแต่ปี ๒๕๕๑ โดยอัตราป่วยในแต่ละปีสูงกว่าค่ามัธยฐานทุกปี และในปี ๒๕๕๘ (ตั้งแต่วันที่ ๔ มกราคม - ๒๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๘) อัตราป่วยสูงสุดในรอบ ๑๐ ปีที่ผ่านมา โดยมีจำนวนผู้ป่วย ๒๗,๓๒๖ ราย อัตราป่วย ๔๘๐.๐๕ ต่อประชากรแสนคน มีผู้เสียชีวิต ๔ ราย คิดเป็นอัตราป่วยตาย ร้อยละ ๐.๐๑ สำหรับผู้ป่วยทั้งประเทศ ซึ่งมีจำนวน ๑๔๒,๙๒๕ ราย อัตราป่วยสะสม ๒๑๙.๔๖ ราย มีผู้เสียชีวิต ๑๔๑ ราย คิดเป็นอัตราป่วยตายร้อยละ ๐.๑๐ ทั้งนี้กรุงเทพมหานครมีอัตราป่วยเป็นอันดับที่ ๕ ของประเทศ โดยมีอัตราป่วย ๔ สัปดาห์สุดท้าย (๒๙ พฤศจิกายน - ๒๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๘) จาก ๑๖๙ แขวง พบว่าระบาดมาก ๑๖๒ แขวง

จากการพยากรณ์โรคไข้เลือดออกของประเทศไทยในปี ๒๕๕๙ โดยสำนักโรคติดต่อนำโดยแมลง คาดว่าในปี ๒๕๕๙ จะมีรายงานผู้ป่วยประมาณ ๑๖๐,๐๐๐ - ๑๗๐,๐๐๐ ราย (ปี ๒๕๕๘ คาดว่าประมาณ ๑๓๐,๐๐๐ - ๑๔๐,๐๐๐ ราย) และคาดว่าจะพบผู้ป่วยเสียชีวิตไม่เกินร้อยละ ๐.๑๑ หรือประมาณ ๑๖๐ - ๑๗๐ รายสำหรับในพื้นที่กรุงเทพมหานคร พบว่าสัดส่วนผู้ป่วยเมื่อเทียบกับประเทศ อยู่ประมาณร้อยละ ๑๕ - ๑๙ คาดประมาณผู้ป่วยในกรุงเทพมหานครจำนวน ๓๐,๐๐๐ - ๓๒,๕๐๐ คน และจากการวิเคราะห์พื้นที่เสี่ยงทั้งประเทศ พบว่า กรุงเทพมหานครมีพื้นที่เสี่ยงรวม ๔๑ เขต และในจำนวนนี้ เป็นเขตที่มีความเสี่ยงสูง ๖ เขต ดังนั้น โรคไข้เลือดออก ยังเป็นโรคติดต่อสำคัญที่มีผลกระทบต่อสภาวะสุขภาพของประชาชนในกรุงเทพมหานครและยังต้องดำเนินการควบคุมป้องกันต่อไปจนกว่าปัญหาจะลดน้อยลง

ยุทธศาสตร์และมาตรการสำคัญ

บทบาทและหน้าที่ของกรุงเทพมหานครที่เกี่ยวข้องโดยตรง

- ป้องกันแก้ไขปัญหาเอดส์และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ (สนอ.)
- ควบคุมวัณโรค (สนอ.)
- ระบาดวิทยาโรคติดต่อ (สนอ.)
- ควบคุมพาหะและแหล่งนำโรค (สนอ.)
- สร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคและป้องกันโรคติดต่อ (สนอ.)
- ดูแลสุขภาพต่อเนื่องที่บ้าน (สนอ.)
- ตรวจวิเคราะห์ทางห้องปฏิบัติการ (สนอ.)
- ศูนย์บริการสาธารณสุข (สนอ.)
- โรงพยาบาลกรุงเทพมหานคร (สนพ.)

ความร่วมมือกับส่วนราชการอื่นๆ

- กระทรวงสาธารณสุข ได้แก่ กรมการแพทย์ สำนักแมลง สำนักงานควบคุมแมลงที่ ๑๓ กรุงเทพฯ
- สถานพยาบาลสังกัดภาครัฐ ภาคเอกชน
- สถาบันวิทยาศาสตร์การแพทย์ทหาร สหรัฐอเมริกา

ส่วนราชการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหา

- กระทรวงศึกษาธิการ
- กระทรวงแรงงาน

เป้าประสงค์ที่ ๑.๖.๒.๑ ป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีรายใหม่ในกลุ่มเป้าหมายที่มีพฤติกรรมเสี่ยงสูง รวมทั้งกลุ่มเยาวชน

สภาพปัจจุบัน

การติดเชื้อเอชไอวีรายใหม่ส่วนใหญ่เกิดจากการติดเชื้อเอชไอวีในกลุ่มเปราะบาง ได้แก่ ชายที่มีเพศสัมพันธ์กับชาย ผู้ใช้สารเสพติดด้วยวิธีฉีด และพนักงานบริการ ตลอดจนการมีเพศสัมพันธ์ในนักเรียนซึ่งมีอัตราการใช้ถุงยางอนามัยในระดับที่ต่ำ

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

กลุ่มเปราะบางสามารถเข้าถึงบริการตรวจเอชไอวีได้ง่าย พนักงานบริการและนักเรียนเห็นความสำคัญในการป้องกันการติดเชื้อเอไอวี และใช้ถุงยางอนามัยเมื่อเพศสัมพันธ์ทุกครั้ง

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
เพิ่มการเข้าถึงการป้องกันในกลุ่มเป้าหมายที่มีความเสี่ยงสูง	ร้อยละ	๘๐	๘๕	๙๐	๙๐.๕	๙๑	สนอ.
พัฒนาต้นแบบการทำให้การตรวจเอชไอวีเป็นเรื่องปกติ (Normalize HIV)	ช่วงปีที่ดำเนินการ	✓	✓	✓	✓	✓	สนอ. สนพ.
พัฒนาระบบการติดตามการดำเนินการตามเป้าหมาย โดยสามารถจำแนกตามกลุ่มประชากรหลักได้อย่างมีประสิทธิภาพ	ช่วงปีที่ดำเนินการ	✓	✓	✓	✓	✓	สนอ.

เป้าประสงค์ที่ ๑.๖.๒.๒ ค้นหาและรักษาผู้ป่วยวัณโรคให้หายขาด

สภาพปัจจุบัน

การค้นหาผู้ป่วยวัณโรคยังมีข้อจำกัดทำได้ไม่ทั่วถึง ทำให้ผู้ป่วยไม่ได้รับการติดตามรักษาอย่างใกล้ชิด ใช้ยาหลายขนานจนเกิดการดื้อยาไม่สามารถรักษาให้หายขาด

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

ผู้ป่วยวัณโรคไม่ว่าจะเป็นคนที่มีสัญชาติไทยหรือประชากรข้ามชาติเข้าสู่ระบบการดูแลรักษาอย่างใกล้ชิด มีการติดตามการใช้ยาจนครบตามที่กำหนด

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
ค้นหาผู้ป่วยวัณโรคเชิงรุก เชิงรับ	ราย	>๒๐,๐๐๐	>๒๒,๐๐๐	>๒๔,๐๐๐	>๒๖,๐๐๐	>๒๘,๐๐๐	สนอ.
ค้นหาผู้ป่วยในกลุ่มเสี่ยง กลุ่มต่างๆ	ราย	>๒๐,๐๐๐	>๒๑,๐๐๐	>๒๒,๐๐๐	>๒๓,๐๐๐	>๒๔,๐๐๐	สนอ.
ป้องกันการเกิดวัณโรคดื้อยาหลายขนานรายใหม่	ร้อยละ	>๘๐	>๘๒	>๘๔	>๘๖	>๘๘	สนอ.
ค้นหาผู้สัมผัสใกล้ชิด	ร้อยละ	>๘๕	>๘๗	>๘๘	>๙๐	>๙๕	สนอ.

เป้าประสงค์ที่ ๑.๖.๒.๓ พัฒนาศักยภาพภาคีเครือข่ายในการควบคุมพาหะนำโรคไข้เลือดออก

สภาพปัจจุบัน

การพัฒนาศักยภาพภาคีเครือข่ายดำเนินการด้านการป้องกันควบคุมโรคไข้เลือดออกโดยการรณรงค์กระตุ้นจิตสำนึกและเสริมสร้างพลังสังคมให้เกิดความตระหนักและร่วมมือดูแลสิ่งแวดล้อม กำจัดแหล่งเพาะพันธ์อย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญที่จะลดการแพร่ระบาดของโรคไข้เลือดออกในพื้นที่กรุงเทพมหานครแต่ขณะนี้ ความร่วมมือของภาคีเครือข่ายยังไม่ต่อเนื่องและครอบคลุม

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

กรุงเทพมหานครมีภาคีเครือข่ายที่มีส่วนร่วมดำเนินการ การป้องกันควบคุมโรคไข้เลือดออก ได้แก่ ชุมชน สถานศึกษา สถานพยาบาล สถานประกอบการ และศาสนสถานที่เป็นสิ่งสำคัญช่วยสนับสนุนให้เกิดความเข้มแข็งในการป้องกันควบคุมโรคไข้เลือดออกและให้ความร่วมมือในการปรับปรุงสภาพสิ่งแวดล้อมไม่ให้เอื้อต่อการเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
พัฒนาความเข้มแข็งของภาคีเครือข่ายเป้าหมายที่กำหนดของกรุงเทพมหานคร	ร้อยละ	>๖๐%	>๖๐%	>๖๕%	>๖๕%	>๗๐%	สนอ. สนพ. สนข.

เป้าประสงค์ที่ ๑.๖.๒.๔ พัฒนาระบบกลไกการเฝ้าระวังและควบคุมโรคไข้เลือดออก

สภาพปัจจุบัน

จากระบบเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาโรคติดต่อในพื้นที่กรุงเทพมหานคร พบว่า ในปี ๒๕๕๘ การรายงานโรคไข้เลือดออกจากสถานพยาบาลมาที่กองควบคุมโรคติดต่อ สำนักอนามัย ช้ากว่ามาตรฐานที่กำหนด และข้อมูลบางส่วนยังขาดความครบถ้วนถูกต้อง ทำให้หน่วยงานที่ทำหน้าที่ควบคุมป้องกันโรคในพื้นที่ทราบข้อมูลล่าช้า ติดตามผู้ป่วยไม่พบ ไม่สามารถควบคุมโรคได้ทันเหตุการณ์ ทั้งนี้ส่วนหนึ่งมาจากการเปลี่ยนแปลงบุคลากรของสถานพยาบาลที่ทำหน้าที่รายงานโรค และส่วนหนึ่งบุคลการของสำนักอนามัยเป็นผู้ที่มารับงานควบคุมโรคใหม่ ยังขาดทักษะในการดำเนินงานสอบสวน ควบคุม ป้องกันโรค ทั้งนี้ จำเป็นต้องมีการพัฒนาทั้งระบบเฝ้าระวังโรคติดต่อ เพื่อให้การรายงานข้อมูลผู้ป่วยโรคติดต่อมีความครบถ้วน ถูกต้องและทันเวลา และต้องมีการพัฒนาทีมเฝ้าระวังสอบสวนเคลื่อนที่เร็ว (Surveillance and Rapid Response Team หรือ SRRT) ทั้งระดับกรุงเทพมหานคร และระดับศูนย์บริการสาธารณสุขให้เข้มแข็งและมีประสิทธิภาพสูงสุด

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

กรุงเทพมหานครมีระบบเฝ้าระวังที่มีประสิทธิภาพ การรายงานครบถ้วน ถูกต้อง ทันเหตุการณ์ และมีทีมสอบสอนเคลื่อนที่เร็ว (SRRT) สามารถดำเนินการสอบสวน ควบคุม ป้องกันโรคไข้เลือดออกได้อย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
พัฒนาระบบการเฝ้าระวังโรคไข้เลือดออก	ร้อยละ	>๕๐%	>๕๐%	>๕๕%	>๕๕%	>๖๐%	สนอ. สนพ.
พัฒนาศักยภาพบุคลากรในการเฝ้าระวังสอบสวนควบคุมโรคโรคไข้เลือดออก	ร้อยละ	>๘๐%	>๘๐%	>๘๐%	>๘๐%	>๘๐%	สนอ. สนพ.

การติดตามความก้าวหน้า

ตัวชี้วัดผลการดำเนินงานหลัก	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๕	เป้าประสงค์
อัตราการใช้ถุงยางอนามัยครั้งสุดท้ายเมื่อมีเพศสัมพันธ์ในกลุ่มพฤติกรรมเสี่ยงสูง	ร้อยละ	๒๕	๗๐	๑.๖.๒.๑
อัตราการใช้ถุงยางอนามัยครั้งสุดท้ายเมื่อมีเพศสัมพันธ์ในเด็กนักเรียน	ร้อยละ	๒๕	๕๐	๑.๖.๒.๑
ผลสำเร็จของการรักษาผู้ป่วยวัณโรค	ร้อยละ	> ๘๕	> ๘๕	๑.๖.๒.๒
ดัชนีลูกน้ำยุงลายตามเกณฑ์ที่กำหนด	ร้อยละ	>๘๐%	>๘๐%	๑.๖.๒.๓
ค่าเฉลี่ยของจำนวนวันในการควบคุมโรคไข้เลือดออก	วัน	๓	๑	๑.๖.๒.๔
ความสมบูรณ์ของข้อมูลผู้ป่วยโรคไข้เลือดออก	ร้อยละ	๒๐	๓๐	๑.๖.๒.๔
สถานพยาบาลสามารถใช้วิธีการทางคลินิครักษาผู้ป่วยโรคไขเลือดออก	แห่ง			๑.๖.๒.๕

เป้าหมายที่ ๑.๖.๓

คนกรุงเทพฯทุกคนมีโอกาสได้รับบริการทางการแพทย์และสาธารณสุขที่เท่าเทียม มีคุณภาพ และมาตรฐาน

สถานการณ์และแนวโน้ม

๑. บริการโรงพยาบาล

กรุงเทพมหานครมีโรงพยาบาลในสังกัดสำนักการแพทย์ให้บริการแก่ประชาชนทั้งสิ้น ๙ แห่ง ในรอบ ๑๐ ปี ที่ผ่านมามีผู้มาใช้บริการทั้งผู้ป่วยนอกและผู้ป่วยในเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ผู้ป่วยนอกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ ๖.๗ ต่อปี เฉพาะในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๗ เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. ๒๕๕๖ ถึง ร้อยละ ๘.๙๗ จาก ๓,๒๓๒,๔๗๑ ราย เป็น ๓,๕๒๒,๕๐๗ ราย ในจำนวนนี้มีผู้ป่วยรายใหม่ ร้อยละ ๒๙.๘๙ ของผู้มารับบริการทั้งหมด และร้อยละ ๘๒.๔๘ เป็นผู้มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานคร แนวโน้มในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ คาดการณ์ว่าผู้ป่วยนอกจะเพิ่มขึ้นถึง ๔ ล้านราย หรือ ร้อยละ ๑๒ จากปี พ.ศ. ๒๕๕๗

ผู้ป่วยในมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ ๑ - ๒ ต่อปี โดยในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ มีจำนวนผู้ป่วยในทั้งสิ้น ๙๔,๔๖๗ ราย อัตราครองเตียงของผู้ป่วยในอยู่ระหว่างร้อยละ ๘๐ - ๙๐ เฉพาะในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ มีอัตราครองเตียงเฉลี่ยสูงถึงร้อยละ ๘๒.๙๑ จากจำนวนเตียงล่าสุด ๑,๙๗๓ เตียง ผู้ป่วยส่วนใหญ่ ร้อยละ ๘๒ มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร แนวโน้มคาดการณ์ว่าในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ผู้ป่วยในจะเพิ่มขึ้นถึง ๙๗,๐๐๐ ราย

ภาพที่ ๑๑ จำนวนผู้ป่วยนอกและผู้ป่วยในของโรงพยาบาลในสังกัดสำนักการแพทย์ พ.ศ. ๒๕๔๘ - ๒๕๕๗

ประชาชนที่มารับการรักษาพยาบาลประเภทผู้นอกในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ สูงสุด ๕ อันดับแรก ยังคงเป็นโรคเกี่ยวข้องกับต่อมไร้ท่อ โภชนาการ และเมตาบอลิซึม โรคระบบไหลเวียนโลหิต โรคระบบกล้ามเนื้อ รวมโครงร่างและเนื้อยึดเสริม โรคระบบหายใจ และโรคระบบย่อยอาหาร รวมโรคในช่องปาก ส่วนโรคที่เข้ารับการรักษาประเภทผู้ป่วยในสูงสุด ๕ อันดับแรก ได้แก่ ความผิดปกติเกี่ยวกับต่อมไร้ท่อ โภชนาการ และเมตาบอลิซึมอื่นๆ โรคความดันโลหิตสูง โรคแทรกซ้อนในการตั้งครรภ์ การเจ็บครรภ์ การคลอด ระยะหลังคลอดและภาวะอื่นๆ ทางสูติกรรม โรคเลือดและอวัยวะสร้างเลือดและความผิดปกติบางชนิดที่เกี่ยวกับระบบภูมิคุ้มกัน และโรคเบาหวาน

ภาพที่ ๑๒ สาเหตุของผู้ป่วยนอก ๕ อันดับแรก พ.ศ. ๒๕๔๘ - ๒๕๕๗

ส่วนโรคที่มีอัตราการตายสูงสุด ๕ อันดับแรก ได้แก่ โรคหัวใจ โรคความดันโลหิตสูง โรคระบบหายใจล้มเหลว โรคไตวายเรื้อรัง และอัมพาต

นอกเหนือจากโรคต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเวชศาสตร์เขตเมืองแล้ว การเปลี่ยนโครงสร้างของประชากรที่กำลังนำประเทศไทยไปสู่ “ภาวะประชากรผู้สูงอายุ” ก็ดี การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (AC) ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ก็ดี ล้วนแล้วแต่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อระบบการให้บริการทางการแพทย์ของกรุงเทพมหานครซึ่งเป็นเมืองหลวงอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ไม่ว่าจะเป็นการเตรียมการจัดบริการทางการแพทย์สำหรับผู้สูงอายุที่ครบวงจร (ดูที่ มิติที่ ๓.๑) การป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรค และการรักษาโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำที่แฝงมากับการพัฒนาและการเคลื่อนย้ายระหว่างประเทศ จะทำให้ความต้องการของผู้เข้ารับบริการขยายตัว การจัดบริการทางการแพทย์ที่ครอบคลุมพื้นที่กรุงเทพมหานครเพื่อให้ประชาชนทุกคนมีโอกาสเข้าถึงบริการสุขภาพที่มีคุณภาพและมาตรฐาน จึงเป็นประเด็นปัญหาที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในช่วงแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะที่ ๒

๒. ศูนย์บริการสาธารณสุข

กรุงเทพมหานครมีศูนย์บริการสาธารณสุขในสังกัดสำนักอนามัย ๖๘ แห่ง เป็นหน่วยบริการการแพทย์และสาธารณสุขที่ให้บริการกับประชาชนชาวกรุงเทพมหานครที่กระจายอยู่ทั่วกรุงเทพมหานคร มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการให้บริการด้านสุขภาพแก่ประชาชนทั้งภายใน และภายนอกศูนย์บริการสาธารณสุข ครอบคลุม ๔ มิติ ได้แก่ การรักษาพยาบาล การควบคุมและป้องกันโรค การสร้างเสริมสุขภาพและการฟื้นฟูสภาพ ตลอดจนการพัฒนาระบบการให้การบริการสาธารณสุข มีประชาชนมารับบริการเป็นจำนวนมากโดยมีจำนวนประชากรที่รับผิดชอบทั้งหมดในพื้นที่กรุงเทพมหานครตามทะเบียนราษฎร์ในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ จำนวน ๕,๑๔๐,๙๐๖ คน ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ จำนวน ๕,๑๕๕,๘๒๒ คน และปี พ.ศ. ๒๕๕๙ จำนวน ๕,๑๖๖,๒๘๔ คน จากจำนวนประชากรที่มากขึ้นซึ่งยังไม่รวมประชากรแฝงในกรุงเทพมหานคร โดยจำนวนผู้รับบริการที่มารับบริการในศูนย์บริการสาธารณสุขมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจาก จำนวน ๑,๔๗๖,๙๐๖ ครั้ง ในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ เป็น จำนวน ๑,๕๓๐,๑๘๐ ครั้ง ในปี พ.ศ. ๒๕๕๗

ยุทธศาสตร์และมาตรการสำคัญ

บทบาทและหน้าที่ของกรุงเทพมหานครที่เกี่ยวข้องโดยตรง

- โรงพยาบาลกลาง (สนพ.)
- โรงพยาบาลตากสิน (สนพ.)
- โรงพยาบาลเจริญกรุงประชารักษ์ (สนพ.)
- โรงพยาบาลหลวงพ่อทวีศักดิ์ ชุตินธโรอุทิศ (สนพ.)
- โรงพยาบาลเวชการุณย์รัศมิ์ (สนพ.)
- โรงพยาบาลลาดกระบัง (สนพ.)
- โรงพยาบาลราชพิพัฒน์ (สนพ.)
- โรงพยาบาลสิรินธร (สนพ.)
- โรงพยาบาลผู้สูงอายุบางขุนเทียน (สนพ.)
- ศูนย์บริการสาธารณสุข ๖๘ แห่ง (สนอ.)
- พัฒนาระบบสาธารณสุข (สนอ.)
- การพยาบาลสาธารณสุข (สนอ.)
- ชันสูตรสาธารณสุข (สนอ.)
- เภสัชกรรม (สนอ.)

ความร่วมมือกับส่วนราชการอื่นๆ

- ผลิตแพทย์ผู้เชี่ยวชาญภายใต้แพทยสภา
- ผลิตแพทย์ศาสตร์บัณฑิตร่วมกับมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

ส่วนราชการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหา

- โรงพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข
- โรงพยาบาลในสังกัดกระทรวงอื่นๆ

เป้าประสงค์ที่ ๑.๖.๓.๑ พัฒนาคุณภาพโรงพยาบาลสู่ความเป็นเลิศทางการแพทย์

สภาพปัจจุบัน

โรงพยาบาลในสังกัดสำนักการแพทย์เริ่มพัฒนาศูนย์การแพทย์เฉพาะทางเพื่อให้บริการระดับตติยภูมิชั้นสูงแก่ประชาชน ๗ ศูนย์ ได้แก่ ศูนย์จักษุวิทยา ศูนย์ผ่าตัดกระดูกและข้อ ศูนย์เวชศาสตร์มารดาและทารกในครรภ์ ศูนย์เบาหวาน ศูนย์โรคหลอดเลือดสมองและสมองเสื่อม ศูนย์ตรวจรักษาและผ่าตัดผ่านกล้อง และศูนย์เวชศาสตร์กีฬาและเวชศาสตร์ฟื้นฟู

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

ประชาชนมีความเชื่อมั่นในการรักษาพยาบาลเทียบเท่ากับโรงเรียนแพทย์ สามารถเข้าถึงบริการระดับตติยภูมิชั้นสูงที่มีมาตรฐานในระดับสากล บุคลากรทางการแพทย์มีความรู้สึกท้าทายที่ได้ทำงานกับโรงพยาบาลในสังกัดสำนักการแพทย์ มีโอกาสได้พัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่อง มีศูนย์ความเป็นเลิศทางการแพทย์ที่เพิ่มขึ้นโดยใช้หลักเกณฑ์การจัดตั้งศูนย์ความเป็นเลิศทางการแพทย์ในภาพรวมของประเทศ อีก ๓ ศูนย์ ได้แก่ ศูนย์โรคหัวใจ ศูนย์โรคมะเร็ง และศูนย์ศัลยกรรมระบบประสาท รวมทั้งสิ้น จำนวน ๑๐ ศูนย์

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
พัฒนาและขยายศูนย์การแพทย์เฉพาะทางสู่ความเป็นเลิศที่มีคุณภาพ (Excellent Centers)	ศูนย์	๑	๑	๑	๑	๔ (๒)	สนพ.
ผลิตแพทย์ประจำบ้านเพื่อยกระดับการค้นคว้าและพัฒนาความรู้ทางการแพทย์	คน	๑๐	๑๐	๑๐	๑๐	๑๐	สนพ.
ยกระดับการให้บริการรักษาพยาบาลของโรงพยาบาลในสังกัดกรุงเทพมหานครให้มีแนวทางปฏิบัติที่เป็นเลิศ โดยใช้มาตรฐานเดียวกันทุกโรงพยาบาล (Best Practice)	เรื่อง	๒	๒	๒	๒	๒	สนพ.

เป้าประสงค์ที่ ๑.๖.๓.๒ จัดบริการทางการแพทย์ให้ครอบคลุมพื้นที่กรุงเทพมหานคร

สภาพปัจจุบัน

โรงพยาบาลในสังกัดสำนักการแพทย์ทั้ง ๙ แห่ง มีขนาดไม่เพียงพอที่จะรองรับจำนวนผู้ป่วยนอกและผู้ป่วยในที่เพิ่มขึ้นทุกปี อีกทั้งยังมีการกระจายตัวไม่เหมาะสมและไม่ครอบคลุมพื้นที่ โดยเฉพาะพื้นที่ทางฝั่งเหนือของกรุงเทพมหานคร ระบบการรับและส่งผู้ป่วยระหว่างสำนักการแพทย์ สำนักอนามัย และคณะแพทยศาสตร์วชิรพยาบาล มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราชยังไม่ครอบคลุม

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

กรุงเทพมหานครมีโรงพยาบาลที่มีขนาดเหมาะสมกับปริมาณผู้ป่วยในแต่ละพื้นที่ สามารถขยายการให้บริการทางการแพทย์ครบ ๔ มุมเมือง มีระบบการรับและส่งผู้ป่วยที่มีประสิทธิภาพและครอบคลุม

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
ขยายการให้บริการโรงพยาบาลผู้สูงอายุบางขุนเทียน	ปีที่ดำเนินการ	ต่อเนื่องจาก ๒๕๖๐	สิ้นสุด	-	-	-	สนพ.
ขยายการให้บริการโรงพยาบาลในเขตคลองสามวา	ปีที่ดำเนินการ	๑	ต่อเนื่อง	ต่อเนื่อง	-	-	สนพ.
ขยายการให้บริการโรงพยาบาลในเขตดอนเมือง	ปีที่ดำเนินการ	๑	ต่อเนื่อง	ต่อเนื่อง	-	-	สนพ.
ขยายการบริการโรงพยาบาลในเขตบางนา	ปีที่ดำเนินการ	๑ (ของบ)	ต่อเนื่อง	ต่อเนื่อง	-	-	สนพ.
พัฒนาศักยภาพโรงพยาบาลขนาดเล็กไปสู่โรงพยาบาลระดับทุติยภูมิระดับสูงขนาด ๒๐๐ เตียง	แห่ง	๔	ต่อเนื่อง	ต่อเนื่อง	-	-	สนพ.
พัฒนาศักยภาพโรงพยาบาลขนาดใหญ่ไปสู่โรงพยาบาลระดับตติยภูมิระดับสูงขนาด ๕๐๐ เตียง	แห่ง	๔	ต่อเนื่อง	ต่อเนื่อง	-	-	สนพ.
พัฒนาระบบส่งต่อระหว่างโรงพยาบาลกับศูนย์บริการสาธารณสุขให้ครอบคลุมพื้นที่บริการ	ศูนย์	๖๘	๖๘	๖๘	๖๘	๖๘	สนพ. สนอ.

เป้าประสงค์ที่ ๑.๖.๓.๓ พัฒนาคุณภาพศูนย์บริการสาธารณสุขตามมาตรฐานศูนย์บริการสาธารณสุข (PHCA)

สภาพปัจจุบัน

ศูนย์บริการสาธารณสุข สำนักอนามัยได้มีการพัฒนามาตรฐานเพื่อควบคุมคุณภาพบริการการแพทย์และสาธารณสุขโดยเริ่มตั้งแต่ปี ๒๕๔๗ เป็นต้นมา เริ่มพัฒนามาตรฐานศูนย์บริการสาธารณสุข สำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร ฉบับร่างที่ ๑ (Draft s Standard ๑ : Health Center Accreditation (HCA) และพัฒนาจนได้มาตรฐานศูนย์บริการสาธารณสุข สำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร (Health Center Accreditation HCA) ในปี ๒๕๔๘ และได้พัฒนาต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน โดยความร่วมมือกับสถาบันรับรองคุณภาพสถานพยาบาล (สรพ.) จนได้มาตรฐานศูนย์บริการสาธารณสุข สำนักอนามัย (Public Health Center Accreditation : PHCA) ในปี ๒๕๕๖

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

ประชาชนมีความเชื่อมั่นในการเข้ารับบริการของศูนย์บริการสาธารณสุข ที่มีมาตรฐานศูนย์บริการสาธารณสุข (PHCA) โดยธำรงค์ไว้อย่างต่อเนื่อง

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
พัฒนามาตรฐานศูนย์บริการสาธารณสุขเพื่อการรับรองคุณภาพ	ศูนย์	๑๕	๑๕	๑๕	๑๕	๘	สนอ.

การติดตามความก้าวหน้า

ตัวชี้วัดผลการดำเนินงานหลัก	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๕	เป้าประสงค์
ความพึงพอใจของผู้ป่วยนอกต่อการให้บริการของโรงพยาบาลขนาดใหญ่	ร้อยละ	๘๐	๘๕	๑.๖.๓.๑
ความพึงพอใจของผู้ป่วยในต่อการให้บริการของโรงพยาบาลขนาดใหญ่	ร้อยละ	๘๕	๙๐	๑.๖.๓.๑
ความพึงพอใจของผู้ป่วยนอกต่อการให้บริการของโรงพยาบาลขนาดเล็ก	ร้อยละ	๘๐	๘๕	๑.๖.๓.๑
ความพึงพอใจของผู้ป่วยในต่อการให้บริการของโรงพยาบาลขนาดเล็ก	ร้อยละ	๘๕	๙๐	๑.๖.๓.๑
เวลาเฉลี่ยในการรอเข้ารับบริการของผู้ป่วยนอก	นาที	๑๓๐	๑๓๐	๑.๖.๓.๒
ความสำเร็จในการส่งต่อระหว่างโรงพยาบาลในสังกัดสำนักการแพทย์	ร้อยละ	๙๐	๙๕	๑.๖.๓.๒
ความสำเร็จในการส่งต่อระหว่างโรงพยาบาลกับศูนย์บริการสาธารณสุข	ร้อยละ	๙๐	๙๕	๑.๖.๓.๒
ศูนย์บริการสาธารณสุขมีคุณภาพตามมาตรฐานศูนย์บริการสาธารณสุข	แห่ง	๑๕	๖๘	๑.๖.๓.๓

โครงการลงทุนที่สำคัญ

โครงการ/ปีที่จะดำเนินการ	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
โครงการพัฒนาศูนย์ความเป็นเลิศทางการแพทย์	✓	✓	✓	✓	✓	สนพ.
โครงการก่อสร้างโรงพยาบาลผู้สูงอายุบางขุนเทียน	✓	✓	✓			สนพ.
โครงการก่อสร้างโรงพยาบาลในเขตคลองสามวา	✓	✓	✓			สนพ.
โครงการก่อสร้างโรงพยาบาลในเขตดอนเมือง	✓	✓	✓			สนพ.
โครงการก่อสร้างโรงพยาบาลในเขตบางนา	✓	✓	✓			สนพ.

หมายเหตุ : โอนงบประมาณการก่อสร้างโรงพยาบาลให้สำนักการโยธา

เป้าหมายที่ ๑.๖.๔

ประชาชนได้รับบริการช่วยเหลือฉุกเฉินเมื่อเกิดอุบัติเหตุและเจ็บป่วยขั้นวิกฤติ

สถานการณ์และแนวโน้ม

กรุงเทพมหานครมีศูนย์บริการการแพทย์ฉุกเฉินกรุงเทพมหานคร (ศูนย์เอราวัณ) ทำหน้าที่บริหารจัดการระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉินในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครทั้งหมด โดยแบ่งพื้นที่รับผิดชอบเป็น ๙ โซน ประกอบด้วยโรงพยาบาลทั้งภาครัฐและเอกชนจำนวน ๔๘ แห่ง มูลนิธิต่างๆ ๘ แห่ง และศูนย์เอราวัน ๑ แห่ง มีรถพยาบาลที่ขึ้นทะเบียนเครือข่ายรวม ๑๘๔ คัน ประกอบด้วยรถพยาบาลระดับสูง ๑๑๒ คัน และระดับพื้นฐาน ๗๒ คัน มีบุคลากรรวมทั้งสิ้น ๘๖๖ คน ประกอบด้วยเวชกรฉุกเฉินจำนวน ๓๖๐ คน และพยาบาลกู้ชีพจำนวน ๕๐๖ คน

ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ศูนย์เอราวัณรับแจ้งเหตุจำนวนทั้งสิ้น ๓๓๗,๑๘๕ ครั้ง มีการจัดบริการการแพทย์ฉุกเฉินจำนวน ๕๒,๓๖๖ ครั้ง ให้บริการทางการแพทย์ขั้นสูง (Advance) จำนวน ๑๙,๐๗๑ ราย ในจำนวนนี้ ร้อยละ ๓๒.๔๕ ได้รับบริการภายในเวลา ๑๐ นาที หลังจากรับแจ้ง และให้บริการทางการแพทย์ขั้นพื้นฐาน (Basic) จำนวน ๓๓,๒๙๕ ราย ในจำนวนนี้ ร้อยละ ๖๑.๕๙ ได้รับบริการภายในเวลา ๑๕ นาที หลังจากรับแจ้ง

ภาพที่ ๑๓ สัดส่วนการรับแจ้งเหตุศูนย์การบริการแพทย์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๕๗

ในช่วงแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ ๒๐ ปี ระยะที่ ๑ ระหว่างวันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๗ มีสถานการณ์สาธารณภัยที่มีจำนวนผู้เจ็บป่วยมากกว่า ๑๐ คน จำนวน ๑๓ เหตุการณ์ อาทิ เหตุการณ์ปะทะของกลุ่มผู้ชุมชนทางการเมืองบริเวณมหาวิทยาลัยรามคำแหง เมื่อวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๖ มีผู้ได้รับบาดเจ็บ ๖๔ ราย และเสียชีวิตจำนวน ๕ ราย เหตุการณ์ปะทะของกลุ่มชุมนุมทางการเมืองบริเวณโดยรอบทำเนียบรัฐบาล ระหว่างวันที่ ๑ - ๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๖ มีผู้ได้รับบาดเจ็บ ๒๒๑ ราย และ เหตุการณ์ปะทะของกลุ่มผู้ชุมชุมทางการเมืองบริเวณสนามกีฬาไทย-ญี่ปุ่น ดินแดง เมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๖ มีผู้ได้รับบาดเจ็บจำนวน ๑๖๐ ราย และเสียชีวิต จำนวน ๒ ราย เป็นต้น

ภาพที่ ๑๔ ระยะเวลาเฉลี่ยที่ใช้ในการปฏิบัติการ (Response Time) พ.ศ. ๒๕๕๗

ยุทธศาสตร์และมาตรการสำคัญ

บทบาทและหน้าที่ของกรุงเทพมหานครที่เกี่ยวข้องโดยตรง

- ศูนย์บริการการแพทย์ฉุกเฉินกรุงเทพมหานคร (สนพ.)

ความร่วมมือกับส่วนราชการอื่นๆ

- ควบคุมคุณภาพห้องฉุกเฉินร่วมกับกรมการแพทย์
- เครือข่ายโรงพยาบาลภาครัฐและเอกชน
- มูลนิธิต่างๆ

ส่วนราชการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหา

- โรงพยาบาลภาครัฐและเอกชนที่ยังไม่เข้าร่วมเป็นเครือข่าย

เป้าประสงค์ที่ ๑.๖.๔.๑ เพิ่มประสิทธิภาพการเข้าถึงเพื่อช่วยเหลือผู้เจ็บป่วยฉุกเฉิน

สภาพปัจจุบัน

การจัดหาพื้นที่เพื่อเป็นจุดจอดรถพยาบาลในพื้นที่ที่มีผู้รับบริการสูงเพื่อให้การเข้าถึงผู้เจ็บป่วยได้รวดเร็วยิ่งขึ้น ยังคงเป็นปัญหาหลัก หน่วยงานและผู้ปฏิบัติงานบางส่วนยังขาดการเตรียมความพร้อมและประสิทธิภาพในการจัดการเหตุสาธารณภัย อาสาสมัครของมูลนิธิต่างๆ ยังไม่ได้รับการขึ้นทะเบียน อีกทั้งประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่สามารถช่วยเหลือผู้เจ็บป่วยฉุกเฉินเบื้องต้น

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

กรุงเทพมหานครจะมีจุดจอดรถพยาบาลทั่วถึงมากขึ้น โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีผู้รับบริการสูง มีการประสานงานกับเครือข่ายผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่สามารถแสดงความพร้อมหรือไม่พร้อมในการให้บริการ บุคลากรและอาสาสมัครที่ปฏิบัติหน้าที่ได้รับการสอบขึ้นทะเบียน และมีมาตรฐานในการปฏิบัติงาน ประชาชนได้รับการเผยแพร่ความรู้ให้สามารถดูแลตนเองหรือช่วยเหลือผู้เจ็บป่วยฉุกเฉินเบื้องต้น

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
เพิ่มจุดจอดรถพยาบาลให้เข้าถึงพื้นที่ที่มีสถิติเกิดเหตุบ่อยครั้ง	จุด	๑	๑	๑	๑	๑	สนพ.
ขึ้นทะเบียนและอบรมอาสาสมัครของมูลนิธิเครือข่าย	คน	๒๕๐	๕๐๐	๕๐๐	๕๐๐	๕๐๐	สนพ.
อบรมให้ประชาชนสามารถดูแลตนเองในภาวะฉุกเฉิน	ครั้ง	๔	๔	๖	๖	๑๒	สนพ.
พัฒนาบุคคลกรให้มีความพร้อมในการให้บริการการแพทย์ฉุกเฉิน	คน	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐	สนพ. สนอ.
ซ้อมแผนปฏิบัติการทางการแพทย์ในเหตุสาธารณภัย	ครั้ง	๑	๑	๑	๑	๑	สนพ. และทุกหน่วยงาน

การติดตามความก้าวหน้า

ตัวชี้วัดผลการดำเนินงานหลัก	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๕	เป้าประสงค์
จำนวนจุดจอดรถพยาบาลที่เพิ่มทั้งสิ้น	จุด	๑	๕	๑.๖.๔.๑
อาสาสมัครมูลนิธิที่ได้รับการขึ้นทะเบียนและผ่านการอบรม	ร้อยละ	๓	๓๐	๑.๖.๔.๑
ประชาชนที่เข้ารับการอบรมสามารถดูแลตนเองในภาวะฉุกเฉิน (ผลสำรวจความพึงพอใจ)	ร้อยละ	๘๐	๘๐	๑.๖.๔.๑
ผลสำเร็จในการซ้อมแผนปฏิบัติการทางการแพทย์ในเหตุสาธารณภัย (ผลสำรวจความพึงพอใจ)	ร้อยละ	๘๐	๘๐	๑.๖.๔.๑

โครงการลงทุนที่สำคัญ

โครงการ/ปีที่จะดำเนินการ	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
โครงการจัดซื้อรถพยาบาลฉุกเฉิน	✓	✓	✓	✓		สนพ.
โครงการพัฒนาระบบเทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติการการแพทย์ฉุกเฉิน	✓					สนพ.

เป้าหมายที่ ๑.๖.๕

ประชาชนบริโภคอาหารที่มีความปลอดภัย ปราศจากเชื้อโรคและสารปนเปื้อนที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ

สถานการณ์และแนวโน้ม

ปัจจุบันกรุงเทพมหานครยังคงเผชิญกับสภาพปัญหาความไม่ปลอดภัยด้านอาหาร แม้ว่าสถานการณ์โดยรวมจะดีขึ้นโดยลำดับ ทั้งนี้ กรุงเทพมหานครเป็นศูนย์รวมของวัตถุดิบอาหาร เป็นแหล่งกระจายสินค้า วัตถุดิบอาหาร ส่วนใหญ่มีการนำเข้ามาจากต่างจังหวัด จากหลากหลายช่องทาง การผลิตวัตถุดิบอาหารซึ่งคือต้นน้ำของอาหาร ขั้นตอนการผลิตบางส่วนอยู่นอกเหนือการควบคุมกำกับดูแลของกรุงเทพมหานคร ส่งผลให้ผู้บริโภคในกรุงเทพมหานครยังคงพบความเสี่ยงต่อการปนเปื้อนด้านจุลินทรีย์ สารเคมีอันตรายต่างๆ ในวัตถุดิบอาหาร

จากการดำเนินการด้านอาหารปลอดภัยตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๙ เป็นต้นมา ในภาพรวมพบว่าสถานการณ์ความไม่ปลอดภัยด้านอาหารมีแนวโน้มลดลง โดยสถิติการปนเปื้อนสารเคมีอันตราย ในปี พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๖ พบการปนเปื้อนร้อยละ ๒.๔๙ ๑.๖๖ ตามลำดับ และเพิ่มขึ้นเล็กน้อยในปี ๒๕๕๗ (ร้อยละ ๑.๘๗) เนื่องจากในปี ๒๕๕๗ มีการสุ่มตรวจคุณภาพอาหารโดยเน้นที่อาหารกลุ่มเสี่ยงเป็นหลัก และสถิติการปนเปื้อนเชื้อโรคที่ก่อให้เกิดโรคระบบทางเดินอาหาร ในปี พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๗ พบการปนเปื้อนร้อยละ ๒๔.๖๘ ๒๖.๕๒ และ ๒๑.๓๑ ตามลำดับ

ตัวอย่างที่ไม่ผ่านเกณฑ์นั้น ตรวจพบเชื้อ E.coli มากที่สุด รองลงมา ได้แก่ Salmonella และ S.aureus แสดงให้เห็นว่าสาเหตุหลักคือการปนเปื้อนจุลินทรีย์ สอดคล้องกับอัตราป่วยด้วยโรคอุจจาระร่วงเฉียบพลันต่อแสนประชากร ในกรุงเทพมหานครซึ่งพบว่ามีแนวโน้มลดลง โดยในปี พ.ศ. ๒๕๕๕ เท่ากับ ๖๙๖.๖๓ สูงขึ้นเล็กน้อยในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ (๗๐๘.๙๖) และลดลงในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ (๖๖๘.๗๙) โดยพบว่าในช่วงเวลาเดียวกันอัตราป่วยด้วยโรคอุจจาระร่วงเฉียบพลันต่อแสนประชากรในระดับประเทศมีแนวโน้มลดลงในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๖ (๑,๙๑๓.๓๕ ๑,๔๕๓.๔๕) และเพิ่มขึ้นเล็กน้อยปี พ.ศ. ๒๕๕๗ (๑,๔๗๙)

ประเด็นปัญหาสำคัญที่กรุงเทพมหานครต้องให้ความสำคัญในช่วง ๕ ปี ข้างหน้า คือ

- ผู้ประกอบการยังขาดความตระหนัก ขาดความรับผิดชอบและขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดเตรียม ประกอบปรุงและจำหน่ายอาหารที่สะอาด ถูกสุขลักษณะ รวมทั้งไม่ปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมาย
- สภาวะปัญหาทางเศรษฐกิจส่งผลต่อการปรับปรุงสถานประกอบการอาหารให้ถูกสุขลักษณะ และการใช้วัตถุดิบอาหารที่มีคุณภาพในการประกอบอาหาร ทำให้ผู้บริโภคที่มีรายได้น้อยไม่สามารถเข้าถึงอาหารที่สะอาดและปลอดภัย
- การเคลื่อนย้าย และการเพิ่มจำนวนแรงงานต่างด้าวซึ่งขาดความรู้ด้านอาหารปลอดภัยในระบบการผลิต ประกอบปรุง และจำหน่ายอาหาร ส่งผลต่อสุขลักษณะและความปลอดภัยของอาหาร
- ผู้บริโภคยังคงไม่ตระหนัก ขาดความรู้และความเข้าใจเรื่องความปลอดภัยในอาหาร เข้าไม่ถึงแหล่งข้อมูลด้านอาหารปลอดภัย และไม่ทราบสิทธิของตนเองในการเลือกซื้อและบริโภคอาหารที่สะอาดและปลอดภัย
- เจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีหน้าที่ในการควบคุมกำกับ ดูแลสถานประกอบการอาหารให้ถูกสุขลักษณะ และเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานด้านอาหารปลอดภัย ขาดความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติตามขั้นตอนของกฎหมาย และคลายประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมาย
- กฎหมายที่ใช้บังคับในปัจจุบันยังไม่ครอบคลุมการดำเนินงานเพื่อให้อาหารปลอดภัย เช่น ไม่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการควบคุมอุณหภูมิอาหาร/วัตถุดิบอาหาร ระยะเวลาในการจัดเก็บอาหารให้ปลอดภัย เป็นต้น

ยุทธศาสตร์และมาตรการสำคัญ

บทบาทและหน้าที่ของกรุงเทพมหานครที่เกี่ยวข้องโดยตรง

- สุขาภิบาลสถานที่จำหน่ายอาหาร (สนอ.)
- สุขาภิบาลอาหารริมบาทวิถี (สนอ.)
- คุ้มครองผู้บริโภคด้านอาหาร (สนอ.)
- สุขาภิบาลตลาดและสถานที่สะสมอาหาร (สนอ.)
- ควบคุมการฆ่าและจำหน่ายเนื้อสัตว์ (สนอ.)
- สิ่งแวดล้อมและสุขาภิบาล (สนข.)

ความร่วมมือกับส่วนราชการอื่นๆ

- ยังไม่มีความร่วมมืออย่างเป็นทางการ

ส่วนราชการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหา

- กรมอนามัย สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กรมควบคุมโรค กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์

เป้าประสงค์ที่ ๑.๖.๕.๑ ควบคุม กำกับ ดูแล ให้สถานประกอบการอาหาร เตรียม ประกอบปรุง และจำหน่ายอาหารถูกสุขลักษณะ

สภาพปัจจุบัน

สถานประกอบการอาหารบางส่วนยังขาดสุขลักษณะตามที่กฎหมายกำหนด ส่งผลให้อาหารที่จำหน่ายมีการปนเปื้อนด้านจุลินทรีย์และสารเคมีที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพของผู้บริโภค

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

สถานประกอบการอาหารมีการรักษาคุณภาพมาตรฐานการประกอบปรุงและจำหน่ายอาหารที่สะอาดถูกสุขลักษณะ เป็นไปตามหลักเกณฑ์สุขลักษณะตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
ควบคุม กำกับให้ผู้ประกอบการ ผู้สัมผัสอาหาร ตรวจสุขภาพเพื่อป้องกันโรคติดต่อ	ร้อยละ	๔๐	๔๕	๕๐	๕๕	๖๐	สนอ. สนข.
กำกับให้ผู้ประกอบการ ผู้สัมผัสอาหารเข้ารับการอบรมตามหลักสูตรที่กรุงเทพมหานครกำหนด	ร้อยละ	๔๐	๔๕	๕๐	๕๕	๖๐	สนอ. สนข.
ควบคุม กำกับให้สถานประกอบการอาหารมีการพัฒนาผ่านเกณฑ์มาตรฐานอาหารปลอดภัยของกรุงเทพมหานคร ระดับดี	ร้อยละ	๖๕	๖๖	๖๗	๖๘	๗๐	สนอ. สนข.
สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงาน/องค์กรที่ดำเนินงานเรื่องอาหารปลอดภัยในการส่งเสริมความรู้แก่ผู้บริโภค	จำนวนเครือข่าย	๓	๓	๓	๓	๓	สนอ. สนข.

เป้าประสงค์ที่ ๑.๖.๕.๒ ผู้บริโภครู้จักพิทักษ์สิทธิคุ้มครองความปลอดภัยให้แก่ตนเอง

สภาพปัจจุบัน

ผู้บริโภคบางส่วนยังเข้าไม่ถึงแหล่งข้อมูลด้านอาหารปลอดภัย และไม่ทราบถึงสิทธิของตนเอง

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

ผู้บริโภคมีความรู้ความเข้าใจเรื่องความปลอดภัยในอาหาร สามารถเลือกซื้อและบริโภคอาหารที่สะอาด ปลอดภัยต่อสุขภาพ และเข้าถึงแหล่งข้อมูลด้านอาหารปลอดภัยได้สะดวก รวมทั้งสามารถปกป้องสิทธิของตนเองได้

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
สร้างช่องทางให้ผู้บริโภคสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารด้านอาหารปลอดภัย และกฎหมายคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภคได้สะดวก และรับรู้ได้อย่างกว้างขวาง (ช่องทาง ได้แก่ ๑. สื่อสิ่งพิมพ์/ ๒. ป้ายขนาดใหญ่/ ๓. สื่อออนไลน์ social media/ ๔. สื่อสาธารณะในวงกว้าง เช่น ทีวี วิทยุ)	ช่องทาง	๒	๒	๓	๓	๔	สนอ.

เป้าประสงค์ที่ ๑.๖.๕.๓ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านสุขาภิบาลอาหารมีศักยภาพในการดำเนินงานด้านอาหารปลอดภัย

สภาพปัจจุบัน

สถานการณ์อาหารปลอดภัยในกรุงเทพมหานคร มีความซับซ้อน อาหารมีการปลอมปนของสารเคมีอันตรายหลากหลายชนิดมากขึ้น เครื่องมือตรวจทางวิทยาศาสตร์ รวมทั้งคู่มือ/แบบตรวจประเมินสถานประกอบการอาหารยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ กฎหมายที่ใช้ในปัจจุบันไม่สามารถครอบคลุมการดำเนินงานเพื่อให้อาหารปลอดภัย

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

เจ้าหน้าที่มีศักยภาพในการปฏิบัติงาน มีหลักเกณฑ์ตรวจประเมินที่ชัดเจน มีชุดทดสอบ และเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพที่สามารถตรวจสอบพิษภัยทางอาหารได้ครอบคลุม เจ้าหน้าที่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
พัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านอาหารปลอดภัย	คน	๒๑๐	๒๑๐	๒๑๐	๒๑๐	๒๑๐	สนอ.
ปรับปรุงกฎหมายให้ครอบคลุมความปลอดภัยทางด้านอาหาร	ช่วงเวลาดำเนินงาน	✓	✓	✓	✓	✓	สนอ.
สนับสนุนชุดทดสอบ/วัสดุอุปกรณ์ ตรวจสอบคุณภาพอาหาร ให้ครอบคลุมความปลอดภัยทางอาหาร และเพียงพอต่อการใช้งาน	ช่วงเวลาดำเนินงาน	✓	✓	✓	✓	✓	สนอ.
จัดทำคู่มือ เอกสารวิชาการสำหรับเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานด้านความปลอดภัยอาหาร	ช่วงเวลาดำเนินงาน	✓	✓	✓	✓	✓	สนอ.

เป้าประสงค์ที่ ๑.๖.๕.๔ ควบคุมและตรวจเนื้อสัตว์ ณ โรงฆ่าสัตว์ที่กรุงเทพมหานครกำกับดูแล เพื่ออนุญาตให้นำเนื้อนั้นไปจำหน่ายได้ตามกฎหมาย

สภาพปัจจุบัน

กรุงเทพมหานครมีโรงฆ่าสัตว์ที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์ พ.ศ. ๒๕๓๕ รวมจำนวน ๑๐ โรง ประกอบด้วยโรงฆ่าสุกร ๔ โรง โรงฆ่าโค-กระบือ ๔ โรง โรงฆ่าแพะ-แกะ ๑ โรง และโรงฆ่าไก่ ๑ โรง ทั้งนี้สัตว์ที่เข้าทำการฆ่าจะต้องผ่านการตรวจจากพนักงานตรวจโรคสัตว์ก่อน จากนั้นจึงจะอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ให้นำเนื้อนั้นไปจำหน่ายตามกฎหมายต่อไป

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

กรุงเทพมหานครยังต้องควบคุมและตรวจเนื้อสัตว์ ณ โรงฆ่าสัตว์ที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์ พ.ศ. ๒๕๓๕ เพื่ออนุญาตให้นำเนื้อนั้นไปจำหน่ายได้ตามกฎหมายต่อไป

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
จำนวนสุกรที่ผ่านการตรวจสุขภาพก่อนเข้าฆ่าและผ่านการตรวจเนื้อหลังฆ่าเพื่ออนุญาตให้นำเนื้อนั้นไปจำหน่ายตามกฎหมาย	ร้อยละ	๙๕	๙๕	๙๕	๙๕	๙๕	สนอ.
จำนวนโค-กระบือที่ผ่านการตรวจสุขภาพก่อนเข้าฆ่าและผ่านการตรวจเนื้อหลังฆ่าเพื่ออนุญาตให้นำเนื้อนั้นไปจำหน่ายตามกฎหมาย	ร้อยละ	๙๕	๙๕	๙๕	๙๕	๙๕	สนอ.
จำนวนแพะ-แกะที่ผ่านการตรวจสุขภาพก่อนเข้าฆ่าและผ่านการตรวจเนื้อหลังฆ่าเพื่ออนุญาตให้นำเนื้อนั้นไปจำหน่ายตามกฎหมาย	ร้อยละ	๙๕	๙๕	๙๕	๙๕	๙๕	สนอ.
จำนวนไก่ที่ผ่านการตรวจสุขภาพก่อนเข้าฆ่าและผ่านการตรวจเนื้อหลังฆ่าเพื่ออนุญาตให้นำเนื้อนั้นไปจำหน่ายตามกฎหมาย	ร้อยละ	๙๐	๙๐	๙๐	๙๐	๙๐	สนอ.

การติดตามความก้าวหน้า

ตัวชี้วัดผลการดำเนินงานหลัก	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๕	เป้าประสงค์
จำนวนสถานประกอบการอาหารที่ปฏิบัติถูกสุขลักษณะ	ร้อยละ	๖๕	๗๐	๑.๖.๕.๑
ผู้บริโภคมีความรู้ในการเลือกซื้ออาหารและทราบถึงสิทธิของผู้บริโภค	ร้อยละ	๖๐	๗๐	๑.๖.๕.๒
เจ้าหน้าที่มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานอาหารปลอดภัย	ร้อยละ	๗๐	๘๐	๑.๖.๕.๓
จำนวนสัตว์ที่ผ่านการตรวจสุขภาพก่อนเข้าฆ่าและผ่านการตรวจเนื้อหลังฆ่าเพื่ออนุญาตให้นำเนื้อนั้นไปจำหน่ายตามกฎหมาย	ร้อยละ	๙๓	๙๓	๑.๖.๕.๔

เป้าหมายที่ ๑.๖.๖

คนกรุงเทพฯ มีวิถีชีวิตแบบตื่นตัวและกระตือรือร้น

สถานการณ์และแนวโน้ม

แนวโน้มของโรคของชาวกรุงเทพมหานครเป็น "โรคคนเมือง"สูงขึ้น อันมีสาเหตุเนื่องมากจากวิถีชีวิตของคนเมืองต้องใช้ชีวิตที่แข่งขันกับเวลา เผชิญกับมลภาวะอยู่ทุกวัน มีค่าใช้จ่ายที่สูง กินอาหารที่ไม่เหมาะสม ขาดการออกกำลังกาย เยาวชนส่วนใหญ่ยังไม่ให้ความสำคัญกับการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์อย่างสร้างสรรค์ รวมทั้งสถานบริการกีฬาและนันทนาการของกรุงเทพมหานครยังมีจำนวนไม่เพียงพอ ส่งผลต่อพฤติกรรมการเล่นกีฬาและออกกำลังของเด็ก เยาวชน และประชาชนทั่วไป

ยุทธศาสตร์และมาตรการสำคัญ

บทบาทและหน้าที่ของกรุงเทพมหานครที่เกี่ยวข้องโดยตรง

- นันทนาการและการกีฬา (สวท.)
- ศูนย์กีฬากรุงเทพมหานคร (สวท.)
- ศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานคร (สวท.)

เป้าประสงค์ที่ ๑.๖.๖.๑ สนับสนุนให้คนกรุงเทพฯ มีความตื่นตัวและกระตือรือร้น

สภาพปัจจุบัน

คนกรุงเทพฯ ออกกำลังกายน้อย และมีดัชนีมวลกายที่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานเพียงร้อยละ ๕๑

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

คนกรุงเทพฯออกกำลังกายตามเกณฑ์เมืองไทยแข็งแรงมากขึ้น และมีดัชนีมวลกายที่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานที่สูงขึ้น

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
ส่งเสริมให้ชาว กทม. ออกกำลังกายตามเกณฑ์เมืองไทยแข็งแรง	ร้อยละ	๕๑	๕๓	๕๕	๕๘	๖๐	สวท.
ประชาสัมพันธ์ให้ชาวกทม.ทราบถึงการคำนวณค่าดัชนีมวลกาย (Body Mass Index (BMI))	ร้อยละ	๖๐	๗๐	๘๐	๙๐	๑๐๐	สวท.
ประชาสัมพันธ์ให้ชาวกทม. เห็นถึงประโยชน์ของการออกกำลังกายและให้เป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวัน	ครั้ง	๖๐	๗๐	๘๐	๙๐	๑๐๐	สวท.

เป้าประสงค์ที่ ๑.๖.๖.๒ ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานของศูนย์กีฬา ศูนย์เยาวชน ลานกีฬา

สภาพปัจจุบัน

โครงสร้างพื้นฐานของศูนย์กีฬา ศูนย์เยาวชน และลานกีฬา ได้รับงบประมาณไม่เพียงพอในการซื้ออุปกรณ์เพิ่มเติมและบำรุงรักษา ลานกีฬาเป็นจำนวนมากยังไม่ผ่านการรับรองคุณภาพและเกณฑ์มาตรฐาน

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

โครงสร้างพื้นฐานของศูนย์กีฬา ศูนย์เยาวชน และลานกีฬามีงบประมาณเพียงพอในการซื้ออุปกรณ์เพิ่มเติมและบำรุงรักษาให้เพียงพอต่อความต้องการของผู้ใช้บริการ และลานกีฬาร้อยละ ๕๐ สามารถผ่านการรับรองคุณภาพและเกณฑ์มาตรฐาน

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานของศูนย์กีฬา ศูนย์เยาวชน และลานกีฬา	ร้อยละ	๘๗.๖๙	๙๐	๙๒	๙๕	๑๐๐	สวท.
สนับสนุนให้ลานกีฬากทม.ได้รับการรับรองคุณภาพและมาตรฐาน	ร้อยละ	๑๒.๘๕	๒๐	๓๐	๔๐	๕๐	สวท.

เป้าประสงค์ที่ ๑.๖.๖.๓ พัฒนาบริการและจัดกิจกรรมให้มีความหลากหลายและตรงกับความต้องการของประชาชน

สภาพปัจจุบัน

สภาพสังคมที่มีความหลากหลายของคนแต่ละรุ่น (generation) และช่วงอายุ ซึ่งมีผลต่อสมรรถนะทางกายที่แตกต่างกัน ความต้องการที่แตกต่างกัน ทำให้กทม. รวมถึงชาวต่างชาติเป็นจำนวนมากที่เข้ามาอาศัยใน กทม. ทำให้ความต้องการทางกีฬาและนันทนาการมีความแตกต่างกัน ความท้าทายคือ กทม. จำเป็นต้องพัฒนาและจัดกิจกรรมให้มีความหลากหลายตรงกับความต้องการของ คนต่างเพศ ต่างวัย ต่างรุ่น คนพิการและชาวต่างชาติ ให้มีความพร้อม

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

กทม. สามารถที่จะพัฒนาศักยภาพในการพัฒนาบริการและจัดกิจกรรมให้มีความหลากหลายตรงความต้องการกับคนทุกเพศ ทุกวัย ทุกช่วงอายุ คนพิการ และนานาชาติได้

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
สนับสนุนให้มีกีฬาและกิจกรรมนันทนาการที่มีความหลากหลายเพิ่ม	กิจกรรม	๕	๑๐	๑๕	๒๐	๒๕	สวท.
สนับสนุนให้มีอุปกรณ์ออกกำลังกายเพิ่มสำหรับทุกช่วงอายุ	ชิ้น	๕๐	๑๐๐	๑๕๐	๒๐๐	๒๕๐	สวท.

เป้าประสงค์ที่ ๑.๖.๖.๔ ส่งเสริมการเล่นกีฬาขั้นพื้นฐาน กีฬาเพื่อมวลชน กีฬาเพื่อความเป็นเลิศ และกีฬาเพื่ออาชีพ

สภาพปัจจุบัน

อันเนื่องมาจากงบประมาณที่จำกัดในด้านกีฬาและนันทนาการทำให้ การส่งเสริมการเล่นกีฬาขั้นพื้นฐานและมวลชนไม่สามารถเป็นไปตามที่ต้องการได้ รวมถึงการยกเลิกกีฬายุวชน/เยาวชน กทม. และกีฬาระดับอุดมศึกษา ซึ่งมีผลกระทบต่อการผลิตนักกีฬาที่มีความสามารถสูงไปแข่งขันในระดับนานาชาติได้

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

กทม. ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการเล่นกีฬาขั้นพื้นฐาน มวลชนและกีฬาเพื่อความเป็นเลิศ โดยการเพิ่มจำนวนการแข่งขันกีฬาให้มากขึ้น รวมถึงเพิ่มทุนให้กับนักกีฬาที่มีความสามารถสำหรับกีฬาเพื่อความเป็นเลิศ

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
ส่งนักกีฬาเข้าแข่งขันและจัดให้มีการแข่งขันกีฬาเพื่อความเป็นเลิศ	ครั้ง	๑๕	๑๖	๑๗	๑๘	๒๐	สวท.
เพิ่มจำนวนทุนสำหรับนักกีฬาที่มีความโดดเด่น	ทุน	๔๒	๕๐	๖๐	๗๐	๘๐	สวท.

การติดตามความก้าวหน้า

ตัวชี้วัดผลการดำเนินงานหลัก	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๕	เป้าประสงค์
ร้อยละของชาวกทม.มี ดัชนีมวลกาย (BMI) อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน	ร้อยละ	๕๑	๖๐	๑.๖.๑
ร้อยละของชาวกทม. ออกกำลังกายตามเกณฑ์เมืองไทยแข็งแรง	ร้อยละ	๗๒	๘๐	๑.๖.๑
จำนวนของประชาชนที่เข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการของกทม. เพิ่มขึ้น/ปี	คน	๖๒๗,๕๑๓	๘๐๐,๐๐๐	๑.๖.๑
จำนวนครั้งในการประชาสัมพันธ์การให้บริการกีฬาและนันทนาการของกรุงเทพมหานครต่อปี	ครั้ง	๑๓	๒๐	๑.๖.๑
ร้อยละของความสำเร็จเฉลี่ยในการก่อสร้าง/ปรับปรุงสถานบริการกีฬาและนันทนาการ	ร้อยละ	๘๗.๖๙	๑๐๐	๑.๖.๒
ร้อยละของผู้ใช้บริการในสถานที่บริการด้านกีฬาของกรุงเทพมหานครมีสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์มาตรฐาน	ร้อยละ	๘๖.๙๓	๙๐	๑.๖.๒
ร้อยละของสถานบริการด้านกีฬาและนันทนาการของ กทม. อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน	ร้อยละ	๗๐.๙๕	๘๐	๑.๖.๒
จำนวนการจัดกิจกรรมกีฬาและนันทนาการที่มีความหลากหลายและสอดคล้องกับความต้องการเพิ่มขึ้นต่อปี	กิจกรรม		๒	๑.๖.๓
จำนวนครั้งในการจัดการแข่งขันกีฬาหรือส่งนักกีฬาตัวแทนกรุงเทพมหานครเข้าร่วมการแข่งขันกีฬาเพื่อความเป็นเลิศและ/หรืออาชีพต่อปี	ครั้ง	๑๕	๒๐	๑.๖.๔
จำนวนทุนการศึกษาที่ กทม. มีให้กับผู้ที่มีความสามารถโดดเด่นด้านกีฬาและนันทนาการ	ทุน	๔๒	๘๐	๑.๖.๔

ด้านที่ ๒

มหานครสีเขียว สะดวกสบาย

เป้าหมาย - มหานครสีเขียว สะดวกสบาย

มิติที่ ๒.๑ ภูมิทัศน์สวยงาม ไม่มีสายไฟฟ้า สายโทรศัพท์รกรุงรัง	
เป้าหมายที่ ๒.๑.๑	กรุงเทพมหานครจัดระเบียบเมือง ปรับปรุงทัศนียภาพของเมืองให้แลดูสะอาด ไม่มีสายไฟฟ้า สายโทรศัพท์รกรุงรัง
มิติที่ ๒.๒ พื้นที่สวนสาธารณะ พื้นที่สีเขียวกระจายทั่วทุกพื้นที่	
เป้าหมายที่ ๒.๒.๑	กรุงเทพมหานครเป็นมหานครที่ร่มรื่นด้วยพรรณไม้ มีพื้นที่สีเขียวเพื่อการพักผ่อนเพียงพอตามมาตรฐานสากล
มิติที่ ๒.๓ ระบบขนส่งมวลชนทั่วถึง สะดวกประหยัด การจราจรคล่องตัว และมีทางเลือก	
เป้าหมายที่ ๒.๓.๑	ประชาชนเข้าถึงระบบขนส่งสาธารณะ มีทางเลือกในการเดินทางไม่ต้องพึ่งพารถส่วนบุคคล
เป้าหมายที่ ๒.๓.๒	การจราจรมีความคล่องตัวไม่แออัด
มิติที่ ๒.๔ การใช้พลังงานที่มีประสิทธิภาพและพลังงานทางเลือก	
เป้าหมายที่ ๒.๔.๑	กรุงเทพมหานครเป็นที่เมืองประหยัดพลังงาน ใช้พลังงานสะอาดที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

มิติที่ ๒.๑ ภูมิทัศน์สวยงาม

เป้าหมายที่ ๒.๑.๑

กรุงเทพมหานครจัดระเบียบเมือง ปรับปรุงทัศนียภาพของเมืองให้แลดูสะอาด

สถานการณ์และแนวโน้ม

๑) การจัดระเบียบเมือง

การจัดระเบียบผู้ค้าหาบเร่-แผงลอย เพื่อคืนทางเท้าให้แก่ประชาชนตามนโยบายผู้บริหารกรุงเทพมหานคร ขณะนี้ได้ดำเนินการแล้ว จำนวน ๒๘ จุด ในพื้นที่ ๑๖ เขต รวมจำนวนผู้ค้า ๑๒,๕๗๕ ราย โดยการเข้าดำเนินการจัดระเบียบได้ทำร่วมกับกองบัญชาการตรวจนครบาล เน้นการเจรจาและขอความร่วมมือจากผู้ค้า โดยเฉพาะที่อยู่ในพื้นที่จุดผ่อนผันให้ผู้ค้าปฏิบัติเป็นไปตามเกณฑ์และเงื่อนไขที่กรุงเทพมหานครกำหนดซึ่งได้รับความร่วมมือจากผู้ค้าเป็นอย่างดี มีการปรับเปลี่ยนช่วงเวลาทำการค้าของแต่ละจุดให้เหมาะสมเพื่อให้ประชาชนสามารถสัญจรได้โดยสะดวก เช่น บางจุดแบ่งเป็น ๒ กะ บางจุดยกเลิกขายกลางวัน และบางจุดที่มีปัญหาและส่งผลต่อการจราจรมากจะกำหนดห้ามตั้งวางสินค้าโดยเด็ดขาดตลอด ๒๔ ชั่วโมง อย่างไรก็ดีในการจัดระเบียบทางเท้ามีผู้ค้าที่ได้รับผลกระทบ ซึ่ง กทม. ไม่ได้ทอดทิ้งแต่ได้จัดหาสถานที่ทำการค้ารองรับไว้ ๑๑ แห่ง รองรับได้จำนวน ๑๒,๔๔๔ แผงค้า พร้อมทั้งเจรจากับผู้ประกอบการหรือเจ้าของพื้นที่บางแห่งให้ยกเว้นค่าเช่าในช่วง ๓ - ๖ เดือนแรก เพื่อเป็นการช่วยเหลือและบรรเทาความเดือดร้อนของผู้ค้า ทั้งนี้ที่ผ่านมากรุงเทพมหานครได้รับการร้องเรียนจากประชาชนเป็นจำนวนมากที่ไม่ได้รับความสะดวกในชีวิตประจำวัน ไม่สามารถใช้ทางเท้าสัญจรไปมาได้อย่างสะดวก ปัญหาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อย การดูแลความปลอดภัย อุปสรรคในการเข้าถึงพื้นที่กรณีเกิดอัคคีภัยหรือวินาศภัยต่างๆ รวมถึงปัญหาความมั่นคงและปัญหาอุบัติเหตุและการจราจรติดขัด ทำให้ กทม. ต้องเข้าไปจัดระเบียบทางเท้าดังกล่าว

๑.๑ ควบคุม ๔ จุดผ่อนผันให้เป็นไปตามระเบียบ

สำหรับการจัดระเบียบรูปแบบที่ ๑ พื้นที่จุดผ่อนผันให้ทำการค้าในช่วงเวลาเดิมตามประกาศกรุงเทพมหานคร เรื่อง กำหนดจุดผ่อนผันให้ทำการค้าหาบเร่-แผงลอย ลงวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๔๘ โดยดำเนินการจัดระเบียบ ตีเส้นกำหนดแนวตั้งวางและเวลาทำการค้าให้ชัดเจน ห้ามตั้งวางอุปกรณ์การค้าและสินค้าล้ำลงบนผิวการจราจร และให้เก็บอุปกรณ์การค้าหลังเลิกทำการค้าทุกครั้ง มีจำนวน ๔ จุด ในพื้นที่ ๔ เขต จำนวนผู้ค้า ๑,๑๘๓ ราย ได้แก่ บริเวณปากซอยอุดมสุข ถนนสุขุมวิท เขตบางนา ผู้ค้า ๒๒๓ ราย ปากซอยอ่อนนุช ถนนสุขุมวิท เขตวัฒนา ผู้ค้า ๖๖ ราย ถนนราชปรารภ ประตูน้ำ เขตราชเทวี ผู้ค้า ๖๐๒ ราย ถนนราชปรารภ ประตูน้ำ เขตราชเทวี ผู้ค้า ๖๐๒ ราย หน้าศูนย์การค้าบิ๊กซี ถนนราชดำริ เขตปทุมวัน ผู้ค้า ๒๙๒ ราย

๑.๒ จัดแบ่ง ๒ รอบเวลาขายให้นอกจุดผ่อนผัน ๔ จุด

รูปแบบที่ ๒ พื้นที่นอกจุดผ่อนผัน ทำการค้า ๒ รอบเวลา จัดระเบียบให้ทำการค้าตามเวลาที่กำหนด ห้ามตั้งวางอุปกรณ์การค้าและสินค้าล้ำลงบนผิวการจราจร และให้เก็บอุปกรณ์การค้าหลังเลิกทำการค้าทุกครั้ง มีจำนวน ๔ จุด ในพื้นที่ ๔ เขต จำนวนผู้ค้า ๑,๖๗๗ ราย ได้แก่ จุดที่ ๑. บริเวณหน้าห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลเวิลด์ ถ.ราชดำริ เขตปทุมวัน ผู้ค้า ๓๒๖ ราย ผู้ค้ารอบกลางวันตั้งวางแนวเดียวชิดด้านใน ส่วนรอบกลางคืนตั้งวางสองแนวเว้นช่องทางเดินตรงกลาง จุดที่ ๒. บริเวณริมคลองผดุงกรุงเกษม (โบ๊เบ๊) ถ.กรุงเกษม เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย ผู้ค้า ๙๗๗ ราย

เป็นผู้ค้ากลางวัน ๓๔๒ ราย ผู้ค้ารอบกลางคืน ๖๓๕ ราย โดยให้ผู้ค้ารอบกลางวัน ตั้งแนวเดียวชิดริมคลอง ๒๐๐ แผง ทำการค้าเวลา ๐๙.๐๐ - ๑๖.๐๐ น. ส่วนผู้ค้าที่ไม่สามารถจับสลากได้แผงในรอบกลางวัน ให้ไปจับสลากขายในรอบกลางคืน โดยจัดทำแผงค้ารูปแบบเดียวกันและจัดระเบียบผู้ค้าตั้งวางตามที่กำหนดแล้ว ส่วนผู้ค้ากลางคืนให้ตั้งสองแนว เว้นช่องว่างตรงกลางให้ประชาชนเดินได้ จัดแผงค้าได้ ๖๖๐ แผง ขายช่วงเวลา ๒๓.๐๐ - ๐๕.๐๐ น. มีการจับสลากผู้ค้าลงทำการค้าตามแผงที่จัดไว้แล้วและอยู่ระหว่างจัดทำแผงค้าให้เป็นรูปแบบเดียวกัน จุดที่ ๓. ถนนข้าวสาร เขตพระนคร ผู้ค้า ๒๗๓ ราย แบ่งเป็นผู้ค้ารอบกลางวัน ๑๓๓ ราย ผู้ค้ารอบกลางคืน ๑๔๐ ราย จัดระเบียบให้ทำการค้าที่เดิมให้รื้อแผงค้าที่ยึดติดกับตัวอาคารออกห้ามตั้งวางล้ำผิวจราจรทั้งเวลากลางวันและกลางคืน ให้เจ้าของอาคารหรือผู้ครอบครองอาคารรื้อโครงหลังคาเหล็ก กันสาดที่ต่อเติมยื่นล้ำออกมาในที่สาธารณะทั้งหมด อยู่ระหว่างออกแบบแผงค้าให้เป็นรูปแบบเดียวกัน สอดคล้องกับสภาพของถนนข้าวสารซึ่งเป็นสถานที่ท่องเที่ยว และจุดที่ ๔. ถนนบางกระดี่ เขตบางขุนเทียน ผู้ค้า ๑๐๑ ราย ให้ผู้ค้าตั้งแผงค้าแนวเดียวชิดหน้าอาคาร

๑.๓ ยกเลิกขายกลางวันขายเฉพาะกลางคืน ๗ จุด

รูปแบบที่ ๓ พื้นที่จุดผ่อนผันและนอกจุดผ่อนผัน ให้ปรับเปลี่ยนเวลาทำการค้า ยกเลิกเวลาทำการค้าในช่วงเวลากลางวัน ให้ทำการค้าตั้งแต่เวลา ๑๙.๐๐ น. เป็นต้นไป ห้ามตั้งวางอุปกรณ์การค้าและสินค้าล้ำลงบนผิวการจราจรและให้เก็บอุปกรณ์ การค้าหลังเลิกทำการค้าทุกครั้ง มีจำนวน ๗ จุด ในพื้นที่ ๗ เขต จำนวนผู้ค้า ๒,๙๒๑ ราย ได้แก่ จุดที่ ๑ ถนนสุขุมวิท ๒ ฝั่ง ซอยสุขุมวิท ๑ - ๑๐๗ และซอยสุขุมวิท ๒-๗๐/๕ เขตวัฒนา เขตคลองเตย เขตพระโขนง และเขตบางนา เป็นผู้ค้าในจุดผ่อนผัน ๕๓๒ ราย ผู้ค้านอกจุดผ่อนผัน ๑๙๕ ราย รวมผู้ค้า ๗๒๗ ราย ให้เลิกทำการค้าช่วงเวลากลางวันแล้วขายช่วงกลางคืน ๑๙.๐๐ - ๐๒.๐๐ น. จุดที่ ๒ บริเวณรอบอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ เขตราชเทวี ผู้ค้า ๑๓๗ ราย (ในจุดผ่อนผัน) ให้เลิกทำการค้าช่วงกลางวันมาขายช่วงกลางคืน ๑๙.๐๐-๒๔.๐๐ น. จุดที่ ๓ หน้าศูนย์การค้าสยามสแควร์ ถนนพระราม ๑ เขตปทุมวัน ผู้ค้า ๔๗๐ ราย (นอกจุดผ่อนผัน) จุดที่ ๔ ถนนรามคำแหงเขตบางกะปิ ผู้ค้า ๔๘๘ ราย เป็นผู้ค้าในจุดผ่อนผันจำนวน ๘ จุด เลิกทำการค้าช่วงเวลากลางวันมาขายเฉพาะกลางคืน ๑๙.๐๐ - ๐๒.๐๐ น. และให้เจ้าของอาคารรื้อส่วนที่ต่อเติมล้ำออกมาในที่สาธารณะทั้งหมด จุดที่ ๕ บริเวณหน้าวัดหัวลำโพง ถนนพระราม ๔ เขตบางรัก ผู้ค้า ๗๒ ราย (นอกจุดผ่อนผัน) ให้ขายเฉพาะกลางคืนตั้งแต่เวลา ๑๙.๐๐ - ๐๒.๐๐ น. จุดที่ ๖ ถนนสีลม เขตบางรัก ผู้ค้า ๘๕๐ ราย (นอกจุดผ่อนผัน) แบ่งเป็นถนนสีลมขาเข้าจากแยกถนนพระราม ๔ ถึงสีลมซอย ๗ ผู้ค้า ๒๙๙ ราย ส่วนถนนสีลมขาออกตั้งแต่สีลมซอย ๑๐ ถึงแยกพระราม ๔ ผู้ค้ารอบกลางวัน ผู้ค้า ๕๕๑ ราย และจุดที่ ๗ บริเวณถนนอโศกมนตรี เขตวัฒนา เป็นผู้ค้าในจุดผ่อนผัน ๒ จุด ผู้ค้า ๒๘ ราย ผู้ค้านอกจุดผ่อนผัน ๑๔๙ ราย รวมผู้ค้า ๑๗๗ ราย จัดระเบียบโดยให้ผู้ค้าในจุดผ่อนผันทำการค้าตั้งแต่เวลา ๑๙.๐๐ - ๒๔.๐๐ น. ผู้ค้านอกจุดผ่อนผันไม่ให้ทำการค้าตลอด ๒๔ ชั่วโมง

๑.๔ ห้ามตั้งวางสินค้าเด็ดขาด ๒๔ ชั่วโมงใน ๑๓ จุดที่กระทบหนักต่อการจราจร

รูปแบบที่ ๔ พื้นที่ที่ห้ามตั้งวางสินค้าโดยเด็ดขาดตลอด ๒๔ ชั่วโมง เนื่องจากเป็นจุดที่มีผลกระทบต่อการจราจรเป็นอย่างมาก เป็นพื้นที่ที่อยู่ใกล้สถานที่สำคัญๆ เช่น พระบรมมหาราชวัง สถานที่ราชการ โบราณสถาน เป็นต้น มีจำนวน ๑๓ จุด ในพื้นที่ ๘ เขต ผู้ค้า ๖,๗๙๔ ราย ได้แก่ จุดที่ ๑. ริมคลองคูเมืองเดิมและโดยรอบศาลฎีกา ถนนอัษฎางค์ ถนนราชินี และถนนราชดำเนินใน เขตพระนคร ผู้ค้าประมาณ ๑,๐๐๐ ราย เป็นผู้ค้านอกจุดผ่อนผัน ให้เลิกทำการค้าทั้งหมด และผู้ค้าส่วนใหญ่ย้ายไปทำการค้าที่ตลาดเอกชนในถนนท่าดินแดง เขตคลองสาน ตลาดสถานี

ขนส่งสายใต้เก่า เขตบางกอกน้อย ตลาดสถานีขนส่งสายใต้ใหม่ เขตตลิ่งชัน จุดที่ ๒ ถนนราชดำเนินกลาง เขตพระนคร ผู้ค้า ๑๕๗ ราย เป็นผู้ค้านอกจุดผ่อนผัน ขายสลากกินแบ่งรัฐบาลให้เลิกทำการค้าทั้งหมด ผู้ค้าส่วนใหญ่ย้ายไปสนามบินน้ำ และบางรายก็ย้ายเข้าไปขายในซอยใกล้เคียงในที่ที่ไม่เกะกะกีดขวาง จุดที่ ๓ ถนนสีหบุรานุกิจ หน้าตลาดจตุจักร ๒ เขตมีนบุรี ผู้ค้า ๓๗๖ ราย เป็นผู้ค้าในจุดผ่อนผัน ๕๕ ราย ผู้ค้านอกจุดผ่อนผัน ๓๒๑ ราย ให้ผู้ค้าย้ายเข้าไปทำการค้าในตลาดนัดจตุจักร ๒ ซึ่งอยู่บริเวณใกล้เคียง จุดที่ ๔ บริเวณรอบตลาดจตุจักร ถนนพหลโยธิน ถนนกำแพงเพชร ๑ ถนนกำแพงเพชร ๒ เขตจตุจักร ผู้ค้า ๕๕๙ ราย ส่วนใหญ่มีแผงค้าภายในตลาดนัดจตุจักรแล้ว จุดที่ ๕ หน้าโรงพยาบาลศิริราช ถนนวังหลัง เขตบางกอกน้อย ผู้ค้า ๗๒ ราย ยกเลิกจุดผ่อนผันและให้เลิกทำการค้าทั้งหมด จุดที่ ๖ ถนนหน้าพระลาน ถนนหน้าพระธาตุ และถนนมหาราช (ท่าช้าง - ท่าเตียน) เขตพระนคร ผู้ค้าประมาณ ๔๐๐ ราย จุดที่ ๗ หน้าโรงภาพยนตร์เมเจอร์รัชโยธินถึงปากซอยพหลโยธิน ๓๓ - ๓๕ ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร ผู้ค้านอกจุดผ่อนผัน ๑๗๗ ราย จุดที่ ๘ ซอยศรีนครินทร์ ๕๕ - ทางเข้าสวนหลวง ร.๙ ประตู ๕ (มณฑารพ) ถนนศรีนครินทร์ เขตประเวศ ๒๓๗ ราย จุดที่ ๙ ถนนดินสอ เขตพระนคร ผู้ค้า ๓๒ ราย ได้มีการปรับปรุงภูมิทัศน์รอบศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร และกำหนดไม่ให้มีผู้ค้าทำการค้าบนทางเท้าตลอด ๒๔ ชั่วโมง จุดที่ ๑๐ ถนนพญาไม้ เขตคลองสาน ผู้ค้า ๖๑ ราย จุดที่ ๑๑ หน้าบ้านมนังคศิลา(ตลาดมหานาค) ถนนหลานหลวง เขตดุสิต ผู้ค้า ๑๗๕ ราย ยกเลิกจุดผ่อนผัน จุดที่ ๑๒ บริเวณตลาดคลองถมเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย ผู้ค้าในจุดผ่อนผันจำนวน ๗ จุด ผู้ค้า ๖๗ ราย ผู้ค้านอกจุดผ่อนผัน ประมาณ ๓,๕๐๐ ราย ทำการค้าบนทางเท้า ประมาณ ๑,๒๐๐ ราย ทำการค้า บนผิวการจราจร ประมาณ ๒,๓๐๐ ราย จัดระเบียบ ผู้ค้าในจุดผ่อนผันให้ทำการค้าเป็นไปตามหลักเกณฑ์เงื่อนไขที่กรุงเทพมหานครกำหนด และยกเลิกการค้านอกจุดผ่อนผันตลอด ๒๔ ชั่วโมง และจุดที่ ๑๓ บริเวณหน้าอาคารสินสาทร ถนนกรุงธนบุรี เขตคลองสาน ยกเลิกผู้ค้านอกจุดผ่อนผัน ๔๘ ราย

ยุทธศาสตร์และมาตรการสำคัญ

บทบาทและหน้าที่ของกรุงเทพมหานครที่เกี่ยวข้องโดยตรง

- ประสานสาธารณูปโภค (สนย.)
- ก่อสร้างและบูรณะ (สนย.)
- ตรวจและบังคับใช้กฎหมาย (สนท. สนข.)
- ดูแลสวนหย่อม เกาะกลาง และต้นไม้ริมทาง (สนข.)

เป้าประสงค์ที่ ๒.๑.๑.๑ ตลาดหรือแผงค้าขายที่กีดขวางทางเท้า กีดขวางการจราจรและบดบังทัศนียภาพได้รับการจัดระเบียบได้ครบทุกกลุ่มเขต

สภาพปัจจุบัน

แผงค้าขายยังขาดความเป็นระเบียบเรียบร้อย กีดขวางการสัญจรทางเท้า

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

มีการจัดระเบียบแผงค้าขายให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย ไม่มีการกีดขวางการจราจร ทางเท้า หรือเป็นสาเหตุให้เกิดการจราจรติดขัดบนท้องถนน รวมไปถึงการจัดระเบียบอย่างเข้มงวดเพื่อมิให้เกิดจุดค้าขายใหม่ ๆ

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
ศึกษาและวิเคราะห์ผลกระทบจากการกำหนดจุดผ่อนผัน							สนท.
กำหนดแผนการดำเนินงานจัดระเบียบแผงค้าในเขตที่สำคัญต่าง ๆ							สนท.
กำหนดกฎข้อบังคับเพื่อมิให้เกิดผู้ค้ากลับมาขาย ณ จุดเดิม							สนท.
กำหนดและประกาศแนวทางการใช้ข้อบังคับอย่างเข้มงวด เพื่อมิให้เกิดจุดขายใหม่							สนท.
ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น เจ้าหน้าที่ตำรวจ เพื่อกำจัดผู้มีอิทธิพล							สนท.

เป้าประสงค์ที่ ๒.๑.๑.๒ นำระบบท่อร้อยสายระบบสาธารณูปโภคลงใต้ดิน

สภาพปัจจุบัน

ปัจจุบัน กรุงเทพมหานคร การไฟฟ้านครหลวงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้ทำข้อตกลงร่วมมือกันในโครงการนำสายลงดินในกรุงเทพมหานคร โดยการไฟฟ้านครหลวงจะดำเนินการนำเสาไฟฟ้าออกจากถนนต่างๆ ทำให้จำเป็นต้องมีการติดตั้งไฟฟ้าแสงสว่างสาธารณะทดแทนตามเส้นทางที่จะดำเนินการนำสายลงดิน

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

กรุงเทพมหานครร่วมกับการไฟฟ้านครหลวงดำเนินการโครงการนำสายลงดินในกรุงเทพมหานคร โดยมีความคืบหน้าตามเป้าหมายของโครงการ พร้อมทั้งติดตั้งไฟฟ้าแสงสว่างทดแทนเสาไฟเดิมที่ต้องทำการรื้อถอนออกเพื่อให้การดำเนินการตามโครงการนำสายลงดินมีความเรียบร้อยและสมบูรณ์

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
ติดตั้งไฟฟ้าสาธารณะตามแนวเส้นทางโครงการนำสายลงดินในกรุงเทพมหานครส่วนเพิ่มเติม (๗ เส้นทาง)	ร้อยละ	๑๐	๒๐	๔๐	๖๐	๘๐	สนย.

โครงการลงทุนที่สำคัญ

โครงการ/ปีที่จะดำเนินการ	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
ถนนพญาไท (ซอยรางน้ำ - อนุสาวรีย์ชัยฯ)	✓					สนย.
ถนนโยธี (ถนนพญาไท - ถนนพระรามที่ ๖)	✓					สนย.
ถนนเพชรบุรี (ถนนบรรทัดทอง - แแยกราชเทวี)	✓					สนย.
ถนนศรีอยุธยา (แยกพญาไท - พหลโยธิน ซ.๗)	✓					สนย.
ถนนพหลโยธิน (พหลโยธิน ซ.๗ - คลองบางซื่อ)	✓					สนย.
ถนนประดิพัทธิ์ (ถนนพหลโยธิน - ถนนพระรามที่ ๖)	✓					สนย.
ถนนพหลโยธิน (คลองบางซื่อ - ห้าแยกลาดพร้าว)	✓					สนย.

มิติที่ ๒.๒ พื้นที่สวนสาธารณะ พื้นที่สีเขียว กระจายทั่วทุกพื้นที่

เป้าหมายที่ ๒.๒.๑

กรุงเทพมหานครเป็นมหานครร่มรื่นด้วยพรรณไม้ มีพื้นที่สีเขียวเพื่อการพักผ่อนเพียงพอตามมาตรฐานสากล

สถานการณ์และแนวโน้ม

กรุงเทพมหานครมีพื้นที่ ๑,๕๖๘.๗๓๗ ตร.กม. ข้อมูล ณ เดือนกันยายน ๒๕๕๘ มีประชากรตามทะเบียนราษฎร์ ๕.๗ ล้านคน หากรวมประชากรแฝงจะมีประชากรประมาณ ๘.๓ ล้านคน[๑] มีพื้นที่สีเขียวในรูปแบบของสวนสาธารณะ/สวนหย่อมจำนวนทั้งสิ้น ๗,๑๖๐ แห่ง คิดเป็นพื้นที่ ๓๔ ล้าน ตร.ม. สัดส่วนต่อประชากร ๕.๙๗ ตร.ม ต่อ คน หรือคิดเป็นร้อยละ ๒.๑๖ ของพื้นที่กรุงเทพมหานคร หากพิจารณาเฉพาะพื้นที่สีเขียวในรูปแบบสวนสาธารณะหลักซึ่งให้บริการเพื่อการดำเนินกิจกรรมและพักผ่อนหย่อนใจมีจำนวนเพียง ๓๔ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๐.๓ ของพื้นที่เมือง สัดส่วน ๐.๘๓ ตร.ม. ต่อ คน เปรียบเทียบเกณฑ์มาตรฐานพื้นที่สีเขียวเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีของประชากรซึ่งองค์การอนามัยโลกกำหนดเมืองควรมีพื้นที่ดังกล่าวถึง ๙ ตร.ม. หรือ ๑๕ ตร.ม.[๒] ตามมาตรฐานพื้นที่สีเขียวสากลต่อประชากร ๑ คน ตัวเลขดังกล่าวบ่งชี้ให้เห็นว่ากรุงเทพมหานครมีพื้นที่สีเขียวเพื่อบริการประชาชนต่ำกว่ามาตรฐานการเป็นเมืองเพื่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี

ภาพที่ ๑๕ สัดส่วนพื้นที่สวนของกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๓๙ - ๒๕๕๘

ส่วนพื้นที่สีเขียวยั่งยืน[๓] ซึ่งสร้างความร่มรื่นให้แก่เมือง ประมาณการว่ากรุงเทพมหานครมีพื้นที่ดังกล่าวมากกว่าร้อยละ ๐.๖๖ (๑๐,๓๖๘,๕๕๓ ตร.ม.) จากที่เมืองควรจะมีถึงร้อยละ ๕[๔] นอกจากนี้ข้อมูลจากสำนักงานสวนสาธารณะ สำนักสิ่งแวดล้อมแสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงของการพัฒนาพื้นที่สีเขียวในรูปแบบสวนสาธารณะ/สวนหย่อม ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๓๙ - ๒๕๕๘ ว่ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้น แต่ในระยะเวลาที่ผ่านมากรุงเทพมหานครกลับประสบปัญหาการจัดหาพื้นที่สาธารณะเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาเป็นสวนสาธารณะ/สวนหย่อม ปัจจุบันหลายเขตไม่สามารถจัดหาพื้นที่สาธารณะเพื่อนำไปพัฒนาได้อีก การกระจายตัวดังกล่าวไม่ครอบคลุมการให้บริการประชาชน

---

[๑] เอกสารสานสถิติของสำนักงานสถิติแห่งชาติปีที่ ๒๕ ฉบับที่ ๑ เดือนมกราคม - มีนาคม ๒๕๕๗

[๒] รายงานการศึกษาฉบับสมบูรณ์, มาตรการในการเพิ่มและการจัดการพื้นที่สีเขียวในเขตชุมชนอย่างยั่งยืน, กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, มีนาคม ๒๕๕๗

[๓] พื้นที่สีเขียวยั่งยืนคือพื้นที่สีเขียวที่มีไม้ยืนต้นขนาดใหญ่เป็นองค์ ประกอบหลักและได้รับการดูแลบำรุงรักษาให้คงอยู่อย่างยั่งยืน

[๔] กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิงแวดล้อม. (๒๕๕๐) แผนปฏิบัติการเชิงนโยบายด้านการจัดการพื้นที่สีเขียวชุมชนเมืองอย่างยั่งยืน. หน้า ๘.

ภาพที่ ๑๖ จำนวนสวนสาธารณะหลักในแต่ละกลุ่มเขต

หากพิจารณาตามกลุ่มเขตต่างๆ พบว่ากลุ่มกรุงเทพตะวันออก กรุงเทพใต้ และกรุงธนใต้มีสัดส่วนพื้นที่สวนสาธารณะ/สวนหย่อมต่อประชากรคิดเป็น ๗.๐๒, ๖.๖๒ และ ๖.๔ ตร.ม. ต่อคนตามลำดับ สวนสาธารณะหลักให้บริการมากที่สุดในกลุ่มกรุงเทพกลางและกลุ่มกรุงเทพใต้กลุ่มเขตละ ๘ แห่ง กลุ่มกรุงธนใต้มีสวนสาธารณะหลักน้อยที่สุดเพียง ๑ แห่ง[๕] เขตซึ่งมีพื้นที่สวน ๙ ตร.ม. ขึ้นไปมีเพียง ๙ เขต ประกอบด้วย เขตคันนายาว เขตจตุจักร เขตตลิ่งชัน เขตทวีวัฒนา เขตบางขุนเทียน เขตปทุมวัน เขตประเวศ เขตพระนคร และเขตหลักสี่ เท่านั้น

นอกจากนี้กรุงเทพมหานครยังมีพื้นที่สีเขียวในรูปแบบอื่นซึ่งไม่ใช่สวนสาธารณะ/สวนหย่อม คือสนามกีฬากลางแจ้ง สนามกอล์ฟ แหล่งน้ำ ที่ลุ่ม ที่ว่าง พื้นที่ไม้ยืนต้น พื้นที่เกษตรกรรม พื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และพื้นที่อื่นๆ ซึ่งกำหนดตามแผนแม่บทพื้นที่สีเขียวของกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๔๖ พื้นที่เหล่านี้มีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าพื้นที่ในรูปแบบสวน เนื่องจากมีความสำคัญต่อการรักษาสภาพแวดล้อมของเมืองให้น่าอยู่ไม่แออัดซึ่งมีไม่น้อยกว่า ๓,๓๒๓ แห่ง คิดเป็นพื้นที่ ๘๙,๙๔๒,๑๓๒.๓๒ ไร่ คิดเป็นสัดส่วน ๒๕.๒๘ ตร.ม. ต่อ คน ทั้งนี้หากมีการบริหารจัดการพื้นที่เหล่านี้อย่างเหมาะสมอาจสามารถนำไปพัฒนาเป็นพื้นที่สีเขียวในรูปแบบสวนได้ในอนาคต แต่อาจจะติดขัดในเงื่อนไขที่พื้นที่เหล่านี้มีประชาชน ภาคเอกชน และหน่วยราชการอื่นเป็นเจ้าของที่ดิน

ภาพที่ ๑๗ การกระจายตัวของสวนสาธารณะหลักของกรุงเทพมหานคร ระยะ ๕ กม. (พ.ศ. ๒๕๕๘)

[๕] เอกสารประกอบการบรรยาย สานเสวนาสำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล วันที่.๓๐ มกราคม ๒๕๕๘

อนึ่ง ตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ กำหนดให้อาคารขนาดใหญ่พิเศษขนาดพื้นที่เกิน ๑๐,๐๐๐ ตร.ม. และอาคารสูงที่มีความสูงเกิน ๒๓ เมตร ต้องมีระยะถ่อยร่น ๖ เมตร พื้นที่ดังกล่าวสามารถไปใช้เป็นพื้นที่สีเขียวช่วยเสริมความสวยงามให้กับอาคารได้ด้วยการจัดสวนหรือการจัดภูมิทัศน์ให้กับอาคารได้และในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ กรุงเทพมหานครได้มีการประกาศกฎกระทรวงให้บังคับใช้ผังเมืองรวมในท้องที่กรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๕๖ ได้มีการกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินตามที่จำแนกไว้ ซึ่งได้จำแนกการใช้ประโยชน์พื้นที่โล่งไว้เป็นส่วนหนึ่งของการเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้กรุงเทพมหานคร นอกจากนี้ยังได้กำหนดมาตรการทางผังเมืองตามกฎกระทรวงบังคับผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๕๖ เรื่องการจัดให้มีพื้นที่โล่งเพื่อประโยชน์สาธารณะหรือสวนสาธารณะเกิดผลในทางปฏิบัติ สนับสนุนให้เอกชนพัฒนาที่โล่งเพื่อประโยชน์สาธารณะหรือสวนสาธารณะในพื้นที่ของตนเองแลกกับประโยชน์ที่จะได้รับพื้นที่ใช้สอยอาคารเพิ่มเติมเกิดผลอย่างจริงจัง

ตารางที่ ๑๑ แนวโน้มการพัฒนาพื้นที่สีเขียวในรูปแบบสวนสาธารณะ/สวนหย่อมของกรุงเทพมหานคร

ปี	สวนสาธารณะหลัก (แห่ง)	สวนหย่อม/สวนสาธารณะ (แห่ง)	พื้นที่สีเขียวทั้งหมด (ตร.ม.)	สัดส่วน (ตร.ม./คน)	ร้อยละของพื้นที่ กทม.
เกณฑ์ขององค์การอนามัยโลก (World Health Organization : WHO)				๙	
พื้นที่สีเขียวเพื่อสภาพแวดล้อมที่ดีของกรุงเทพมหานคร (๑๐ ประเภท)			๑๗๗,๘๖๙,๘๙๐	๓๑.๒๘	๑๑.๓๓๘
สวนสาธารณะหลัก ๓๔ แห่ง (ก.ย. ๒๕๕๘)			๔,๗๑๓,๓๔๒.๒	๐.๘๓	๐.๓
ก่อนปี ๒๕๓๙	-	๑๑๕	๕,๕๑๖,๘๐๐	๐.๙๙	๐.๓๕
๒๕๓๙	-	๕๒๐	๔,๗๕๖,๗๒๖.๕	๐.๘๕	๐.๓๐
๒๕๔๐	-	๓๙๗	๔,๓๑๖,๕๕๗.๒	๐.๗๗	๐.๒๘
๒๕๔๑	-	๔๑๐	๕,๐๒๕,๕๒๗.๒	๐.๙๐	๐.๓๒
๒๕๔๒	-	๔๐๔	๖,๒๙๐,๔๕๘.๒	๑.๑๑	๐.๔๐
๒๕๔๓	๑๔	๖๒๒	๗,๘๙๒,๘๐๐	๑.๓๙	๐.๕๐
๒๕๔๔	๑๔	๑,๑๖๘	๙,๑๓๔,๘๓๖.๒	๑.๖๐	๐.๕๘
๒๕๔๕	๑๔	๑,๑๘๖	๑๒,๖๐๒,๘๑๕	๒.๒๐	๐.๘๐
๒๕๔๖	๑๔	๑,๒๔๕	๑๒,๙๕๕,๒๗๖	๒.๒๔	๐.๘๓
๒๕๔๗	๑๔	๑,๘๘๔	๑๕,๗๒๒,๘๔๑	๒.๖๙	๑.๐๐
๒๕๔๘	๑๘	๒,๐๔๖	๑๖,๓๕๕,๙๘๓	๒.๙	๑.๐๔
๒๕๔๙	๒๐	๒,๔๑๑	๑๘,๐๕๙,๗๗๓	๓.๑๗	๑.๑๕
๒๕๕๐	๒๓	๒,๙๒๓	๑๘,๗๙๒,๕๐๙.๐๘	๓.๒๙	๑.๒๐
๒๕๕๑	๒๕	๓,๕๖๐	๑๙,๙๔๗,๕๓๑	๓.๔๙	๑.๒๗
๒๕๕๒	๒๕	๔,๑๘๐	๒๒,๓๙๒,๓๘๖	๓.๙๓	๑.๔๓
๒๕๕๓	๒๗	๔,๖๐๑	๒๓,๕๖๙,๕๐๒.๖	๔.๑๓	๑.๕๐
๒๕๕๔	๒๗	๕,๖๘๗	๒๕,๓๔๑,๐๐๙.๒	๔.๔๔	๑.๖๒
๒๕๕๕	๓๑	๖,๐๔๘	๒๖,๘๖๗,๑๗๘.๔๔	๔.๗๓	๑.๗๑
๒๕๕๖	๓๑	๖,๑๖๓	๒๘,๔๐๔,๘๓๘.๙๘	๕.๐๑	๑.๘๑
๒๕๕๗	๓๑	๓,๓๔๐	๓๐,๙๔๒,๕๘๐.๗๘	๕.๔๔	๑.๙๗
ก.ย. ๒๕๕๘	๓๔	๗,๑๖๐	๓๓,๙๖๒,๑๖๐.๕๔	๕.๙๗	๒.๑๖

สาเหตุสำคัญซึ่งส่งผลให้กรุงเทพมหานครไม่มีพื้นที่ที่จะใช้ในการพัฒนาเป็นพื้นที่เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจอย่างเพียงพอเป็นผลมาจากการใช้ประโยชน์ที่ดินของเมืองไม่เป็นไปตามผังเมืองวางแผนไว้ ที่ดินมีราคาแพง เมืองให้ความสำคัญกับการเติบโตทางเศรษฐกิจมากกว่าการรักษาสภาพแวดล้อมที่ร่มรื่นน่าอยู่ของเมือง ทิศทางการขยายตัวเป็นไปอย่างไร้ทิศทางและขาดระเบียบซึ่งปัจจุบันมีการขยายตัวไปตามแนวทิศทางการพัฒนาระบบรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนขนาดใหญ่ที่เกิดใหม่ การก่อสร้างได้มีการทำลายพื้นที่สีเขียวของเมืองโดยเฉพาะไม้ยืนต้นขนาดใหญ่เป็นจำนวนมากโดยขาดมาตรการปลูกทดแทนที่เหมาะสม เมืองไม่มีแผนการพัฒนาพื้นที่สีเขียวที่ชัดเจน เน้นการเช่าและขอใช้พื้นที่เป็นหลัก การจัดซื้อที่ดินเป็นของตนเองเป็นไปได้ยากทำให้ไม่สามารถกำหนดกรอบเวลาแห่งความสำเร็จที่ชัดเจนได้ นอกจากนี้พื้นที่สวนสาธารณะหลักที่มีอยู่ในปัจจุบันส่วนใหญ่ดำเนินการบนพื้นที่ของหน่วยงานอื่นๆ เช่น การรถไฟแห่งประเทศไทย การทางพิเศษแห่งประเทศไทย พื้นที่ของราชพัสดุ เป็นต้น หากหน่วยงานเจ้าของที่ดินประสงค์จะนำที่ดินไปเพื่อการพัฒนาเช่นเดียวกับตลาดนัดสวนจตุจักรจะส่งผลกระทบต่อพื้นที่ที่ลงทุนพัฒนาไปแล้วพื้นที่ให้บริการจะหายไปในอนาคต

ท้ายที่สุดปริมาณพื้นที่สีเขียวที่มีอยู่ของกรุงเทพมหานครยังมีผลต่อการบรรเทามลภาวะทางอากาศที่เกิดขึ้นจากยานพาหนะมีเพิ่มมากขึ้น อุณหภูมิภายในเขตเมืองเพิ่มสูงขึ้นหรือลดลง และความเพียงพอของพื้นที่ให้บริการแก่ประชาชนเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ หากกรุงเทพมหานครจะก้าวไปเป็นมหานครแห่งเอเชียตามที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนากรุงเทพมหานครระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๗๕) จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหานี้ในลำดับต้นๆ ต่อไป

ยุทธศาสตร์และมาตรการสำคัญ

บทบาทและหน้าที่ของกรุงเทพมหานครที่เกี่ยวข้องโดยตรง

- พัฒนาและให้บริการสวนสาธารณะ (สสล.)
- บำรุงดูแลรักษาสวนหย่อม เกาะกลาง และต้นไม้ริมทางเท้า (สสล.)
- ประดับตกแต่งเมืองให้เกิดความสวยงาม (สสล.)
- อนุรักษ์พันธุกรรมพืช (สสล.)
- ดูแลสวนหย่อม เกาะกลาง และต้นไม้ริมทาง (สนข.)

ความร่วมมือกับส่วนราชการอื่นๆ

- กรุงเทพมหานครขอใช้พื้นที่เพื่อการพัฒนาหรือสนับสนุนส่งเสริมให้ส่วนราชการหรือภาคเอกชนจัดสร้างสวนสาธารณะ/สวนหย่อมในพื้นที่เหล่านั้น เช่น สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ การทางพิเศษแห่งประเทศไทย การรถไฟแห่งประเทศไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ส่วนราชการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหา

- สำนักนายกรัฐมนตรี กำหนดระเบียบ ข้อบังคับให้ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจทั่วประเทศถือปฏิบัติในการพัฒนาพื้นที่สีเขียวในพื้นที่ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงาน
- กระทรวงการคลัง กระจายอำนาจให้ท้องถิ่นสามารถใช้มาตรการทางภาษี มาตรการทางเศรษฐศาสตร์เพื่อเพิ่มและลดแรงจูงใจในการพัฒนาพื้นที่สีเขียวในภาคประชาชนและภาคเอกชน นอกจากนี้ยังอาจกำหนดระเบียบหลักเกณฑ์ให้การพัฒนาพื้นที่สีเขียวเป็นส่วนหนึ่งของการจัดทำข้อกำหนดในการก่อสร้างสาธารณูปโภคถนน ระบบขนส่งมวลชนขนาดใหญ่ในทุกโครงการ

เป้าประสงค์ที่ ๒.๒.๑.๑ พัฒนาพื้นที่สีเขียวสำหรับพักผ่อนหย่อนใจและสร้างความร่มรื่นเพิ่มขึ้นกระจายทั่วในพื้นที่

สภาพปัจจุบัน

สวนสาธารณะหลักซึ่งกรุงเทพมหานครเปิดให้บริการกระจายอยู่ในพื้นที่เพียงเขต ๒๐ เขต ประชาชนสามารถเข้าถึงคิดเป็นร้อยละ ๔๒.๑๖ ของประชากรตามทะเบียนราษฎร์ นอกจากนี้พื้นที่สีเขียวยั่งยืนซึ่งมีไม้ยืนต้นเป็นองค์ประกอบหลักมีเพียงร้อยละ ๐.๖๖ ของพื้นที่เมือง

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

ประชาชนสามารถเข้าถึงพื้นที่สวนสาธารณะหลักได้ในระยะทางไม่เกิน ๕ กิโลเมตร และมีพื้นที่สีเขียวยั่งยืนมีเพิ่มมากขึ้นมากกว่าแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ๒๐ ปี ระยะที่ ๑

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
กำหนดกรอบพัฒนาพื้นที่สีเขียวให้เหมาะสมและตรวจสอบการใช้ประโยชน์พื้นที่สีเขียวเพื่อสภาพแวดล้อมที่ดีของเมือง[๑] ในแต่ละพื้นที่เขต	แผนหลัก	๑					สผม./สสล.
ปรับปรุงกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับการส่งเสริมการเพิ่มและบริหารจัดการพื้นที่สีเขียวยั่งยืนของชุมชนและผลักดันให้มีผลใช้บังคับอย่างเคร่งครัด	ช่วงปีดำเนินการ	✓	✓	✓	✓	✓	สสล.
ผลักดันให้มาตรการทางผังเมืองตามกฎกระทรวงบังคับผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๕๖ เรื่องการจัดให้มีพื้นที่โล่งเพื่อประโยชน์สาธารณะหรือสวนสาธารณะเกิดผลในทางปฏิบัติ	ช่วงปีดำเนินการ	✓	✓	✓	✓	✓	สสล./สนย.
บูรณาการแนวทางการพัฒนาสวนสาธารณะ/สวนหย่อมร่วมกับการหน่วยงานพัฒนาระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐานของเมือง	ช่วงปีดำเนินการ		✓				สสล./สนย.
พัฒนาพื้นที่สีเขียวเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจและปรับปรุงภูมิทัศน์ให้ร่มรื่นสวยงามเหมาะสมกับเมืองและชุมชนเพิ่มขึ้น	ร้อยละ	๓.๙	๓.๙	๓.๙	๓.๙	๓.๙	สสล.

[๑] พื้นที่สีเขียวเพื่อสภาพแวดล้อมที่ดีหมายถึงพื้นที่สีเขียว ๑๐ ประเภทตามที่แผนแม่บทพื้นที่สีเขียวของกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๔๖ กำหนด ประกอบด้วย สานสาธารณะ สวนหย่อม สนามกีฬากลางแจ้ง สนามกอล์ฟ แหล่งน้ำ ที่ลุ่ม ที่ว่าง พื้นที่ไม้ยืนต้น พื้นที่เกษตร พื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และพื้นที่อื่นๆ

เป้าประสงค์ที่ ๒.๒.๑.๒ อนุรักษ์ ฟื้นฟูและรักษาพื้นที่สีเขียวเพื่อรักษาสภาพแวดล้อมที่ดีของกรุงเทพมหานคร

สภาพปัจจุบัน

ข้อมูลจากการสำรวจและรวบรวมของกรุงเทพมหานครพบว่าพื้นที่สีเขียวเพื่อรักษาสภาพแวดล้อมที่ดีของกรุงเทพมหานครมีไม่น้อยกว่า ๓,๓๒๓ แห่ง คิดเป็นพื้นที่มากกว่า ๘๙,๙๔๒ - ๑-๓๒.๓๒ ไร่ สัดส่วน ๒๕.๒๘ ตร.ม./คน

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

สัดส่วนต่อประชากรของพื้นที่สีเขียวเพื่อรักษาสภาพแวดล้อมที่ดีของกรุงเทพมหานครเพิ่มขึ้นจากแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ๒๐ ปี ระยะที่ ๑

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
ปรับปรุงกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับการส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมอนุรักษ์ รักษา และฟื้นฟูพื้นที่สีเขียวของเมืองและผลักดันให้มีผลใช้บังคับอย่างเคร่งครัด	ช่วงปีดำเนินการ	✓	✓	✓			สสล.
สร้างองค์ความรู้ จิตสำนึกและความตระหนักให้แก่ภาคส่วนต่างๆ ต่อความสำคัญของพื้นที่สีเขียวของเมือง	กิจกรรมหลัก	๓	๓	๓	๓	๓	สสล.
ผลักดันให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมอนุรักษ์ ฟื้นฟู และรักษาพื้นที่สีเขียว	กิจกรรมหลัก	๓	๓	๓	๓	๓	สนล.
พัฒนาและผลักดันยกระดับขีดความสามารถบุคลากรกรุงเทพมหานครในการจัดการพื้นที่สีเขียวของเมืองให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน	กิจกรรมหลัก	๒	๒	๒	๒	๒	สสล.
พัฒนาและปรับปรุงฐานข้อมูลพื้นที่สีเขียวของกรุงเทพมหานคร	ช่วงปีดำเนินการ	✓	✓	✓	✓	✓	สสล./สยป.

การติดตามความก้าวหน้า

ตัวชี้วัดผลการดำเนินงานหลัก	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๕	เป้าประสงค์
ขนาดพื้นที่ซึ่งถูกนำไปพัฒนาเป็นสีเขียวในรูปแบบของสวนสาธารณะ/สวนหย่อม	ไร่	๒๔,๐๓๑.๖๙	๒๗,๖๓๑.๖๙	๒.๒.๑.๑
จำนวนสวนสาธารณะหลัก[๑]	แห่ง	๓๕	>๓๗	๒.๒.๑.๑
ขนาดพื้นที่สีเขียวยั่งยืนของพื้นที่กรุงเทพมหานครเพิ่มขึ้น	ล้าน ตร.ม.	๑๒	๓๑.๔	๒.๒.๑.๑
ขนาดพื้นที่สีเขียวเพื่อสภาพแวดล้อมที่ดีของเมืองต่อประชากรเพิ่มขึ้น	ล้าน ตร.ม.	๒๒๐	๒๓๘	๒.๒.๑.๒

โครงการลงทุนที่สำคัญ

โครงการ/ปีที่จะดำเนินการ	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
โครงการสร้างสวนสาธารณะในพื้นที่ซอยสุขสวัสดิ์ ๓๐ แยก ๘ เขตราษฎร์บูรณะ (๖๕-๐-๒๔ ไร่)	✓					สนข. ราษฎร์บูรณะ
โครงการสร้างสวนสาธารณะในที่ดินสาธารณะประโยชน์บริเวณโคกบ่าวสาว เขตบางเขน-คันนายาว (๔๓ ไร่)		✓				สสล.
โครงการสร้างสวนสาธารณะในที่ดินสาธารณะประโยชน์บริเวณถนนเชื่อมคลองมอญ แขวงทับยาว เขตลาดกระบัง (๑๙-๒-๕๙ ไร่)			✓			สนข. ลาดกระบัง
โครงการสร้างสวนสาธารณะในที่ดินบ่อฝังกลบขยะ แขวงลำปลาทิว เขตลาดกระบัง (๑๗๔ ไร่)				✓		สสล.
โครงการสร้างสวนสาธารณะในที่สาธารณประโยชน์ แขวงท่าแร้ง หนองจระเข้บัว เขตบางเขน (๒๑-๑-๒๑ ไร่)				✓		สนข. บางเขน
โครงการสร้างสวนสาธารณะในที่สาธารณประโยชน์ ซอยอ่อนนุช ๔๖ เขตสวนหลวง (๔-๒-๒๗ ไร่)				✓		สนข. สวนหลวง
โครงการก่อสร้างสวนสาธารณะเฉลิมพระเกียรติ ๘๔ พรรษามหาราชา ถนนช่างอากาศอุทิศ ๔ แขวงดอนเมือง เขตดอนเมือง (๓ งาน ๓๓ ตารางวา)					✓	สนข. ดอนเมือง

[๑] พื้นที่สีเขียวในรูปแบบสวนสาธารณะตามนิยามซึ่งสำนักงานสวนสาธารณะ สำนักสิ่งแวดล้อม กำหนด

มิติที่ ๒.๓ ระบบขนส่งมวลชนทั่วถึง สะดวก ประหยัด การจราจรคล่องตัว และมีทางเลือก

เป้าหมายที่ ๒.๓.๑

ประชาชนเข้าถึงระบบขนส่งสาธารณะ มีทางเลือกในการเดินทางไม่ต้องพึ่งพารถส่วนบุคคล

สถานการณ์และแนวโน้ม

ถนนในพื้นที่กรุงเทพมหานครมีจำนวนจำกัดเมื่อเปรียบเทียบกับปริมาณรถยนต์ที่เพิ่มขึ้นในแต่ละปี ทำให้มีปริมาณรถยนต์มากกว่าพื้นที่ถนนที่มีอยู่ การดำเนินการโครงการระบบขนส่งมวลชน เป็นวิธีหนึ่งที่จะใช่วยให้บรรเทาปัญหาจราจรได้ หากผู้ใช้รถยนต์เปลี่ยนพฤติกรรมมาใช้ระบบขนส่งมวลชนมากขึ้น และเป็นทางเลือกในการเดินทางที่ปลอดภัย ประหยัด รวดเร็ว ปัจจุบันกรุงเทพมหานครได้ลงทุนก่อสร้างระบบขนส่งมวลชนส่วนต่อขยาย เดินรถโดยสารประจำทางด่วนพิเศษ (BRT) ศึกษาระบบขนส่งมวลชนขนาดรอง รวมทั้งก่อสร้างทางเดินเพื่อเชื่อมเข้าระบบขนส่งมวลชน (Sky Walk) เพื่ออำนวยความสะดวกและจูงใจให้ประชาชนหันมาใช้บริการมากยิ่งขึ้น

ในส่วนของการรณรงค์ให้ประชาชนหันมาใช้จักรยานเป็นพาหนะในการเดินทางนั้น เป็นประเด็นที่กรุงเทพมหานครได้ให้ความสำคัญเป็นลำดับต้นๆ และได้มีการดำเนินการโดยประชาสัมพันธ์ การทำเส้นทางสำหรับจักรยาน แต่ที่ผ่านมานั้นพบว่ามีปัญหาที่ต้องนำมาพิจารณาในหลายประการ กล่าวคือ ปัจจุบันจักรยานถือเป็นพาหนะที่เข้ามามีส่วนในชีวิตประจำวันของประชาชนมากยิ่งขึ้น และเกิดกระแสการปั่นจักรยานไปทั่วโลก สำหรับประเทศไทยก็เริ่มมีการปั่นจักรยานในรูปแบบของการสัญจร การใช้ในชีวิตประจำวันและการออกกำลังเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยผลสำรวจทั้งประเทศพบว่า มีผู้ใช้จักรยานในการเดินทางมากกว่า ๒ ล้านคน และในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีผู้ใช้จักรยานมากกว่า ๑๕๐,๐๐๐ คน ซึ่งในอนาคตจำนวนผู้ใช้จักรยานจะมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น

การเดินทางทางน้ำด้วยเรือโดยสารสาธารณะเป็นอีกทางเลือกหนึ่งของคนกรุงเทพฯ การเดินทางในคลองภาษีเจริญได้รับความนิยม โดยมีผู้ใช้บริการระหว่าง ๓ หมื่น ถึง ๗ หมื่นคนต่อเดือน

ตารางที่ ๑๒ ปริมาณผู้ใช้เรือโดยสารสาธารณะในคลองภาษีเจริญระหว่างเดือนมกราคม - ตุลาคม ๒๕๕๘

ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ษ.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.
๕๑,๕๔๙	๕๔,๖๐๙	๔๑,๙๑๑	๓๕,๐๐๘	๔๗,๑๖๔	๖๖,๖๑๕	๖๘,๓๓๖	๖๘,๒๙๑	๗๓,๘๓๑	๔๗,๖๗๕

ในอนาคตกรุงเทพมหานครจึงมีนโยบายที่จะส่งเสริมการเดินทางทางน้ำตามลำคลองต่างๆ อย่างจริงจัง ในเบื้องต้นประกอบด้วย ๒๘ คลอง คือ คลองเปรมประชากร คลองบางเขน คลองลาดพร้าว คลองบาชื่อ คลองห้วยขวาง คลองสามเสน คลองผดุงกรุงเกษม คลองมหานาค คลองหลุมไผ่ คลองจั่น คลองตัน คลองพระโขนง คลองบางนา คลองประเวศบุรีรมย์ คลองลาดบัวขาว คลองสอง คลองแสนแสบ คลองมหาสวัสดิ์ คลองบางกอกน้อย คลองชักพระ คลองบางกอกใหญ่ คลองภาษีเจริญ คลองด่น คลองบางขุนเทียน คลองดาวคะนอง คลองบางบอน คลองราชมนตรี และคลองสนามชัย

ยุทธศาสตร์และมาตรการสำคัญ

บทบาทและหน้าที่ของกรุงเทพมหานครที่เกี่ยวข้องโดยตรง

- ระบบขนส่งมวลชนกรุงเทพมหานคร-BTS (สจส.)
- รถโดยสารประจำทางด่วนพิเศษ-BRT (สจส.)
- ก่อสร้างและบูรณะ (สนย.)
- ดูแลและติดตั้งเครื่องหมาย สัญญาณ อุปกรณ์จราจร และความปลอดภัย (สจส.)

ส่วนราชการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหา

- กระทรวงคมนาคม

เป้าประสงค์ที่ ๒.๓.๑.๑ ขยายระบบขนส่งมวลชนให้ครอบคลุมพื้นที่

สภาพปัจจุบัน

ระบบขนส่งมวลชนยังมีไม่เพียงพอ ไม่ทั่วถึง และไม่ทันการเติบโตของเมือง

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

ระบบขนส่งมวลชนได้รับการต่อขยาย มีระบบขนส่งมวลชนขนาดรองเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงบริการได้มากขึ้น

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
จัดทำระบบขนส่งมวลชนส่วนต่อขยายเพิ่มขึ้น	ช่วงปีที่ดำเนินการ	✓	✓	✓	✓	✓	สจส.
จัดทำระบบขนส่งมวลชนขนาดรอง	ช่วงปีที่ดำเนินการ	✓	✓	✓	✓	✓	สจส.
จัดทำทางเดินยกระดับเพื่อให้ความสะดวกกับผู้ใช้ระบบขนส่งมวลชน	ช่วงปีที่ดำเนินการ	✓	✓	✓	✓	✓	สจส.

เป้าประสงค์ที่ ๒.๓.๑.๒ เพิ่มเส้นทางจักรยานให้มีความสะดวกและทั่วถึง

สภาพปัจจุบัน

เส้นทางจักรยานยังไม่ทั่วถึง ยังไม่มีความปลอดภัยเท่าที่ควร เนื่องจากยังไม่มีกฎหมายบังคับห้ามยานพาหนะอื่นเข้าไปใช้ หรือจอดกีดขวางทาง

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

เส้นทางจักรยานควรจะมีความกว้างเพียงพอในการสัญจรและครอบคลุมทั่วทุกพื้นที่ของกรุงเทพมหานคร มีความสะดวกและปลอดภัยเพิ่มมากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
จัดทำเส้นทางจักรยานในเส้นทางหลักครอบคลุมทั่วทั้งกรุงเทพมหานคร	ช่วงปีที่ดำเนินการ	✓	✓	✓	✓	✓	สจส.
กำหนดกฎหมายสำหรับการใช้จักรยาน	ช่วงปีที่ดำเนินการ	✓	✓	✓	✓	✓	สนท.
กำหนดให้มีการสร้างทางจักรยานที่มีมาตรฐานในถนนที่สร้างใหม่ทุกสายซึ่งมีทางเท้ากว้างกว่า ๑.๒๐ เมตร	ช่วงปีที่ดำเนินการ	✓	✓	✓	✓	✓	สจส. สนย.
คุ้มครองความปลอดภัยของผู้ขับขี่จักรยาน	ช่วงปีที่ดำเนินการ	✓	✓	✓	✓	✓	สจส. สนท.

เป้าประสงค์ที่ ๒.๓.๑.๓ ส่งเสริมการเดินทางทางน้ำ

สภาพปัจจุบัน

ลำคลองต่างๆ ไม่มีท่าเทียบเรือหรือมีเป็นบางจุดแต่อยู่ในสภาพไม่เหมาะกับการใช้งาน

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

ท่าเทียบเรือตามลำคลองต่างๆ เพิ่มขึ้นและอยู่ในสภาพสวยงาม มั่นคง แข็งแรงและปลอดภัย

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
ก่อสร้าง ปรับปรุง หรือบำรุงรักษาท่าเทียบเรือ	ช่วงปีที่ดำเนินการ	✓	✓	✓	✓	✓	สจส.

การติดตามความก้าวหน้า

ตัวชี้วัดผลการดำเนินงานหลัก	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๕	เป้าประสงค์
สัดส่วนที่เพิ่มขึ้นระหว่างประชาชนที่ใช้ระบบขนส่งสาธารณะกับประชาชนที่ใช้รถยนต์ส่วนบุคคล	ร้อยละ	๕๐:๕๐	๗๕:๒๕	๒.๓.๑.๑
จำนวนเส้นทางจักรยานที่เพิ่มขึ้นหรือได้รับการปรับปรุง	จำนวนเส้นทาง	๘	๑๘	๒.๓.๒.๑
ร้อยละของประชาชนที่ใช้จักรยานเป็นพาหนะหลักในการเดินทาง	ร้อยละ	๔๐	๗๐	๒.๓.๒.๑

โครงการลงทุนที่สำคัญ

โครงการ/ปีที่จะดำเนินการ	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
โครงการจัดทำระบบขนส่งมวลชนส่วนต่อขยายสายสุขุมวิท	✓	✓	✓	✓	✓	สจส.
โครงการจัดทำระบบขนส่งมวลชนส่วนต่อขยายสายหมอชิต	✓	✓	✓	✓	✓	สจส.
โครงการจัดทำระบบขนส่งมวลชนส่วนต่อขยายสายสีลม	✓	✓	✓	✓	✓	สจส.
โครงการรถไฟฟ้ารางเดี่ยว (Monorail) จากวัชรพล-ทองหล่อ	✓	✓	✓	✓	✓	สจส.
โครงการ Light Rail บางนา-สุวรรณภูมิ	✓	✓	✓	✓	✓	สจส.
โครงการขนส่งมวลชนรอง (AGT) สายสีทอง จากสถานี BTS กรุงธนบุรีถึงถนนประชาธิปก	✓	✓	✓	✓	✓	สจส.
โครงการก่อสร้างทางเดินยกระดับ (Sky Walk)	✓	✓	✓	✓	✓	สจส.

เป้าหมายที่ ๒.๓.๒

การจราจรมีความคล่องตัวไม่แออัด

สถานการณ์และแนวโน้ม

ในปี ๒๕๕๗ กรุงเทพมหานครมีรถยนต์จดทะเบียนสะสม ๘,๖๓๘,๒๐๔ คัน ซึ่งเป็นตัวเลขที่ยังไม่รวมรถที่จดทะเบียนในจังหวัดอื่นแล้วนำมาขับขี่ในกรุงเทพมหานคร จากการลงพื้นที่สำรวจปัญหาสภาพการจราจรติดขัดในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นการเก็บข้อมูลจากพื้นที่ตัวอย่างพบว่า ปัจจัยหลักที่เห็นประจักษ์ชัดที่ทำให้เกิดปัญหารถติดหนักในกรุงเทพมหานครโดยภาพรวมแล้วมากจาก ปริมาณรถบนท้องถนนเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ยังมีปัญหาจากโครงการก่อสร้างการสร้างรถไฟฟ้าและอุโมงค์ในพื้นที่ที่มีการก่อสร้าง ปัญหาจากฝนตก โดยเฉพาะช่วงที่ฝนตกหนักอาจทำให้เกิดภาวะน้ำขังตามพื้นผิวจราจร และอาจส่งผลให้ไฟจราจรเสียหรือติดขัดในขณะหนึ่งได้ และปัญหาจากการที่ผู้ปกครองจอดรถรับส่งบุตรหลานไปโรงเรียน หรือปัญหาพื้นผิวจราจรที่เป็นหลุมเป็นบ่อทำให้รถชะลอตัวได้ลำบาก ทำให้การเคลื่อนตัวของรถติดขัด ไม่สามารถเคลื่อนตัวได้สม่ำเสมอ ปริมาณรถจึงสะสมเพิ่มขึ้น

ช่วงเวลาเร่งด่วน คือช่วงเช้าเวลา ๗.๐๐ - ๘.๓๐ น. และช่วงเย็นเวลา ๑๕.๓๐ - ๑๗.๐๐ น. เป็นช่วงเวลาที่มีปริมาณรถติดค่อนข้างมาก สาเหตุมาจากปริมาณผู้คนที่เดินทางไปทำงาน เลิกงานและสถานศึกษาต่างๆ เปิดเรียน เลิกเรียน ซึ่งในช่วงเวลานี้จะมีการจราจรที่หนาแน่นมาก แนวทางในการดำเนินการที่มีอยู่ประจำคือ การให้เจ้าหน้าที่ตำรวจไปประจำตามจุดต่างๆ ที่มีพื้นที่เสี่ยงในการเกิดปัญหารถหนาแน่น เพื่อรีบเร่งระบายรถ อาทิ จุดกลับรถ สะพานหน้าโรงเรียนและสถานศึกษาต่างๆ

ภาพที่ ๑๘ เปรียบเทียบอัตราความเร็วเฉลี่ยในชั่วโมงเร่งด่วนแบ่งตามชั้นเขตพื้นที่ในเขตกรุงเทพมหานคร

ยุทธศาสตร์และมาตรการสำคัญ

บทบาทและหน้าที่ของกรุงเทพมหานครที่เกี่ยวข้องโดยตรง

- ดูแลและติดตั้งเครื่องหมาย สัญญาณ อุปกรณ์จราจรและความปลอดภัย (สจส.)
- จัดระบบจราจร (สจส.)
- สนับสนุนข้อมูลการจราจร (สจส.)
- เสริมสร้างวินัยและความปลอดภัยทางจราจร (สจส.)
- ก่อสร้างและบูรณะ (สนย.)
- บำรุงรักษาซ่อมแซม (สนข.)

เป้าประสงค์ที่ ๒.๓.๒.๑ เพิ่มประสิทธิภาพโครงข่ายถนนในกรุงเทพมหานคร

สภาพปัจจุบัน

โครงข่ายถนนในกรุงเทพมหานครยังไม่สมบูรณ์

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

สภาพการจราจรในกรุงเทพมหานคร จะมีความคล่องตัวเพิ่มมากขึ้น ไม่เกิดการจราจรติดขัดเพิ่มขึ้น และในจุดที่มีการก่อสร้าง เช่น รถไฟฟ้า หรือการซ่อมแซมถนน จะมีการประชาสัมพันธ์และการบริหารจัดการความคล่องตัวในการจราจรอย่างมีประสิทธิภาพ โดยความร่วมมือกับตำรวจจราจร

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
เพิ่มประสิทธิภาพถนนที่มีอยู่เดิมโดยการก่อสร้าง (ถนนสายหลัก สะพานข้ามทางแยก ทางแยก ทางลอด และสะพานข้ามแม่น้ำเจ้าพระยา)	โครงการ	๑	-	-	-	-	สนย.
พัฒนาโครงข่ายถนนโดยการก่อสร้างถนนและสะพานข้ามแม่น้ำเจ้าพระยาตามที่ผังเมืองกำหนด	-	-	-	-	-	-	สนย.
ขยายช่องจราจร เพื่อรองรับปริมาณการจราจรในเขตกรุงเทพมหานคร	-	-	-	-	-	-	สนย.

เป้าประสงค์ที่ ๒.๓.๒.๒ เพิ่มประสิทธิภาพระบบควบคุมการจราจร

สภาพปัจจุบัน

ปัจจุบันกรุงเทพมหานครมีจำนวนยานพาหนะเพิ่มขึ้นทุกปี ในขณะที่การตรวจสอบสภาพการจราจรที่เป็นปัจจุบัน (Real Time) จากกล้องโทรทัศน์วงจรปิด (CCTV) ยังมีน้อยและไม่ครอบคลุมพื้นที่กรุงเทพมหานคร ตลอดจนการรับข่าวสารด้านการจราจรที่ล่าช้า ส่งผลให้ประชาชนผู้ใช้รถใช้ถนนไม่สามารถวางแผนการเดินทาง หรือหลีกเลี่ยงการจราจรที่ติดขัดในบางพื้นที่ได้

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

กรุงเทพมหานครติดตั้งกล้องโทรทัศน์วงจรปิด (CCTV) สำหรับการรายงานสภาพจราจรเพิ่มขึ้นให้ครอบคลุมพื้นที่กรุงเทพมหานคร และนำเทคโนโลยีทันสมัยเข้ามาวิเคราะห์และแก้ปัญหา ประชาชนผู้ใช้รถใช้ถนนสามารถตรวจสอบ วางแผนการเดินทาง และหลีกเลี่ยงเส้นทางที่การจราจรติดขัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังสามารถลดระยะเวลาการเดินทาง ลดพลังงานทางด้านเชื้อเพลิง ลดมลภาวะทางอากาศ เสียง และเพิ่มคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
เพิ่มกล้องโทรทัศน์วงจรปิด (CCTV) ให้ครอบคลุมพื้นที่กรุงเทพมหานคร	จุด	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	สจส.
พัฒนาป้ายจราจรอัจฉริยะให้มีประสิทธิภาพเพื่อแก้ไขปัญหาจราจร	จุด	๕	๕	๕	๕	๕	สจส.

การติดตามความก้าวหน้า

ตัวชี้วัดผลการดำเนินงานหลัก	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๕	เป้าประสงค์
ถนนมีการเชื่อมโครงข่ายให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น	ร้อยละ			๔.๒.๑.๑
พื้นที่ (ทางแยก) ที่นำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดระบบจราจร	ร้อยละ			๔.๒.๑.๒

โครงการลงทุนที่สำคัญ

โครงการ/ปีที่จะดำเนินการ	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
โครงการจัดหาพร้อมติดตั้งกล้องโทรทัศน์วงจรปิด (CCTV) ตรวจวัดและรายงานสภาพจราจร ระยะที่ ๒	✓	✓	✓	✓	✓	สจส.
โครงการจัดหาติดตั้งพร้อมปรับปรุงป้ายจราจรอัจฉริยะในพื้นที่กรุงเทพมหานคร	✓	✓	✓	✓	✓	สจส.
โครงการจัดหาพร้อมติดตั้งป้ายรายงานสภาพจราจรและข้อมูลข่าวสาร (Smart Traffic and Information Sign) ในถนนรอบพื้นที่กรุงเทพมหานคร	✓	✓	✓	✓	✓	สจส.

มิติที่ ๒.๔ การใช้พลังงานที่มีประสิทธิภาพ และพลังงานทางเลือก

เป้าหมายที่ ๒.๔.๑

กรุงเทพมหานครเป็นเมืองที่ประหยัดพลังงาน ใช้พลังงานสะอาดที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

สถานการณ์และแนวโน้ม

กรุงเทพมหานครได้จัดกิจกรรมให้ความรู้และสร้างจิตสำนึกในการใช้พลังงานร่วมกับหน่วยงานของรัฐและองค์กรระหว่างประเทศมากมายโดยเฉพาะกับสถานศึกษาทั้งกับโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร โรงเรียนในสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและโรงเรียนเอกชน สร้างจิตสำนึกให้แก่ประชาชนด้านการอนุรักษ์พลังงานและพลังงานทดแทน

การอนุรักษ์พลังงานของกรุงเทพมหานครจะดำเนินการให้สอดคล้องกับแผนอนุรักษ์พลังงาน ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๗๙) ของกระทรวงพลังงาน โดยการประชาสัมพันธ์รูปแบบต่างๆเพื่อสร้างความตระหนักของสาธารณชน การใช้มาตรการแบบผสมผสาน ทั้งการบังคับด้วยกฎระเบียบและมาตรฐาน และการส่งเสริมและสนับสนุนด้วยแรงจูงใจ การใช้มาตรการที่จะส่งผลกระทบในการสร้างความตระหนักและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการใช้พลังงานของผู้ใช้พลังงาน และพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้ประกอบการ

การใช้พลังงานทางเลือกในกรุงเทพมหานครยังไม่แพร่หลายเกิดจากการขาดความรู้ความเข้าใจ และการลงทุนในการเปลี่ยนมาใช้พลังงานทางเลือกอาจมีราคาเริ่มต้นที่สูง ในแผนพัฒนาระยะที่ ๒ กรุงเทพมหานครจะดำเนินการส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทน ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาพลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือก ๑๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๗๙) ของกระทรวงพลังงาน โดยส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการใช้พลังงานทดแทนให้กับเยาวชนและสถานศึกษาในการศึกษา วิจัย และพัฒนาพลังงานทดแทน และดำเนินโครงการนำร่องการใช้พลังงานทดแทนในพื้นที่กรุงเทพมหานคร

ยุทธศาสตร์และมาตรการสำคัญ

บทบาทและหน้าที่ของกรุงเทพมหานครที่เกี่ยวข้องโดยตรง

- ซ่อมแซมบำรุงรักษายานพาหนะส่วนกลาง (สนค.)
- นโยบายและแผน (สสล.)
- ออกแบบ (สนย.)
- อาคารและสถานที่ (สนป. สนย. และทุกหน่วยงาน)

ความร่วมมือกับส่วนราชการอื่นๆ

- กระทรวงพลังงาน
- การไฟฟ้านครหลวง
- คณะกรรมาธิการการพลังงาน วุฒิสภา
- UNEP
- WWF
- องค์กรความร่วมมือระหว่างประเทศของญี่ปุ่น หรือ JICA

เป้าประสงค์ที่ ๒.๔.๑.๑ ลดการใช้พลังงานของหน่วยงานในกรุงเทพมหานคร

สภาพปัจจุบัน

กรุงเทพมหานครมียานพาหนะและอุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้าบางส่วนที่มีอายุการใช้งานมานาน เสื่อมสภาพ และสิ้นเปลืองพลังงาน

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

กรุงเทพมหานครมีเป้าหมายลดการใช้ไฟฟ้าและน้ำมันเชื้อเพลิง รวมทั้งจัดซื้อยานพาหนะและอุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้าใหม่ มาทดแทนของเดิมที่ต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
ใช้ยานยนต์มลพิษต่ำ (Low Emission Vehicles; LEV) สำหรับยานยนต์สาธารณะของ กทม.	ร้อยละของยานยนต์	๕๐	๖๐	๗๐	๘๐	๙๐	ทุกส่วนราชการ
ปรับเปลี่ยนระเบียบสถานที่เติมเชื้อเพลิง และโควต้าน้ำมัน	ช่วงปีที่ดำเนินการ	✓					สนค.
สิ่งอำนวยความสะดวกใหม่ของ กทม. อยู่ภายใต้มาตรฐานด้านพลังงาน	ช่วงปีที่ดำเนินการ		✓	✓	✓	✓	สนย.
หลอดไฟในอาคารกรุงเทพมหานครเป็นหลอดประหยัดพลังงาน	ช่วงปีที่ดำเนินการ	✓	✓	✓	✓	✓	ทุกส่วนราชการ
ปรับปรุงดัดแปลงอาคารของกทม. ที่เป็นระบบเพื่อการจัดการพลังงานอย่างเหมาะสม	ช่วงปีที่ดำเนินการ	✓	✓	✓	✓	✓	สนย.
การใช้ระบบการจัดการพลังงานในอาคาร (Building Energy Management System : BEMS)	ช่วงปีที่ดำเนินการ	✓	✓	✓	✓	✓	สสล.
ปรับพฤติกรรมของข้าราชการและลูกจ้างให้ใช้พลังงานอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพ	ช่วงปีที่ดำเนินการ	✓	✓	✓	✓	✓	ทุกส่วนราชการ

เป้าประสงค์ที่ ๒.๔.๑.๒ ประชาชนมีส่วนร่วมในการประหยัดพลังงาน

สภาพปัจจุบัน

กรุงเทพมหานครเป็นมหานครที่มีการเติบโตของเศรษฐกิจ มีอาคารสำนักงาน โรงแรม และที่พักอาศัยโดยเฉพาะคอนโดมิเนียมที่เพิ่มมากขึ้นในเมืองหลวง ทำให้มีการใช้พลังงานสูง

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญในการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ เอกชนให้ความร่วมมือในการปรับปรุงอาคารสำนักงานให้เป็นอาคารประหยัดพลังงาน

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
จัดกิจกรรมรณรงค์เผยแพร่ความรู้ด้านการประหยัดพลังงานและพลังงานทดแทน	ช่วงปีที่ดำเนินการ	✓	✓	✓	✓	✓	สสล.

การติดตามความก้าวหน้า

ตัวชี้วัดผลการดำเนินงานหลัก	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๕	เป้าประสงค์
ผลการดำเนินงานตามแผนแม่บทกรุงเทพมหานครว่าด้วยกาเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๖๖ ด้านการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพและการใช้พลังงานทางเลือก	ร้อยละ	๓๐	๖๐	๒.๔.๑.๑ ๒.๔.๑.๒

ด้านที่ ๓

มหานครสำหรับทุกคน

เป้าหมาย - มหานครสำหรับทุกคน

มิติที่ ๓.๑ ผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ด้อยโอกาส ได้รับการดูแลอย่างครบวงจร	
เป้าหมายที่ ๓.๑.๑	ผู้สูงอายุและผู้พิการสามารถใช้ชีวิตได้สะดวก
เป้าหมายที่ ๓.๑.๒	ผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ด้อยโอกาสสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีศักดิ์ศรี
เป้าหมายที่ ๓.๑.๓	ผู้สูงอายุได้รับการดูแลสุขภาพอย่างครบวงจรเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี
มิติที่ ๓.๒ เมืองแห่งโอกาสทางเศรษฐกิจ	
เป้าหมายที่ ๓.๒.๑	ผู้ที่อยู่ในภาคเศรษฐกิจนอกระบบและแรงงานนอกระบบเข้าถึงสวัสดิการและแหล่งเงินทุนอย่างเท่าเทียม
เป้าหมายที่ ๓.๒.๒	คนกรุงเทพฯมีโอกาสได้รับการฝึกอาชีพตามความถนัด
มิติที่ ๓.๓ การศึกษาสำหรับทุกคน	
เป้าหมายที่ ๓.๓.๑	การกระจายโอกาสทางการศึกษาอย่างเท่าเทียมและเสมอภาค
เป้าหมายที่ ๓.๓.๒	การพัฒนาคุณภาพการศึกษา
เป้าหมายที่ ๓.๓.๓	ประชาชนมีโอกาสศึกษาตลอดชีวิต
มิติที่ ๓.๔ สังคมพหุวัฒนธรรม	
เป้าหมายที่ ๓.๔.๓	คนกรุงเทพฯที่มีความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรมสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุขและปรองดอง

มิติที่ ๓.๑ ผู้สูงอายุ ผู้พิการ และ ผู้ด้อยโอกาส ได้รับการดูแลอย่างครบวงจร

เป้าหมายที่ ๓.๑.๑

ผู้สูงอายุและผู้พิการสามารถใช้ชีวิตได้สะดวก

สถานการณ์และแนวโน้ม

การบริหารจัดการมหานครให้มีประสิทธิภาพย่อมต้องคำนึงถึงการตอบสนองความต้องการของคนทุกกลุ่มที่อาศัยในมหานครนั้นๆ ได้ครบทุกกลุ่ม กลุ่มคนอีกกลุ่มหนึ่งที่ภาครัฐต้องเข้าไปให้การสนับสนุนและการช่วยเหลือเพื่อให้สามารถดูแลตนเองหรือดำรงชีพได้อย่างมีศักดิ์ศรีตามศักยภาพของตนเอง คือ กลุ่มผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส ซึ่งเป็นกลุ่มที่มักจะถูกมองว่าเป็นภาระของสังคม และถูกละเลยการเอาใจใส่อย่างจริงจังในการพัฒนาศักยภาพให้สามารถเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างความก้าวหน้าให้กับสังคม กลุ่มคนเหล่านี้มีแนวโน้มที่จะมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น อาทิ กลุ่มผู้สูงอายุสัญชาติไทยที่มีอายุ ๖๑ ปีขึ้นไป และมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน ณ เดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ มีจำนวน ๘๓๓,๙๙๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๑๒ เมื่อเทียบกับจำนวนประชากรในกรุงเทพมหานคร ๕,๕๑๒,๘๘๙ คน[๑] ซึ่งเพิ่มจากปี พ.ศ. ๒๕๔๙[๒] ถึง ๒๕๒,๓๔๑ คน กลุ่มคนพิการ ซึ่งมีแนวโน้มจะสูงขึ้น เนื่องจากอุบัติเหตุทางรถยนต์ที่ทำให้มีจำนวนผู้พิการเพิ่มปีละ ๕๐,๐๐๐ คน[๓] และจำนวนคนพิการปี ๒๕๕๘ในกรุงเทพมหานครมีจำนวนเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ที่มีจำนวน ๓๒,๗๒๘ คน[๔] เป็น ๖๘,๘๓๔ คน[๕] เท่ากับเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ ๔๖.๖๔

กลุ่มผู้สูงอายุและผู้พิการมีความคล้ายคลึงกันในการใช้ชีวิตที่ไม่แคล่วคล่องว่องไวเฉกเช่นผู้ที่ยังมีอายุน้อย แม้ผู้สูงอายุจะไม่มีความพิการ แต่สมรรถภาพในการมองเห็น เคลื่อนไหว ได้ยินหรือแม้แต่การคิดต่างๆ ก็ลดน้อยถอยลง กรุงเทพมหานครได้จัดสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุและพิการที่จะช่วยให้ การใช้ชีวิตภายนอกที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุและผู้พิการมีความสะดวกมากขึ้น โดยเป็นไปตามกฎกระทรวงกำหนดสิ่งอำนวยความสะดวกในอาคารสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชรา พ.ศ.๒๕๔๘ ได้แก่ ทางลาด ห้องน้ำ ป้ายสัญลักษณ์ ที่จอดรถ บริการข้อมูล และอื่นๆ (รถเข็นสำหรับคนพิการ ลิฟต์สำหรับคนพิการ ช่องทาง fast track ฉลากซองยาอักษรเบลล์ และไม้เท้าสี่ขา)

ระบบสาธารณูปโภคสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุและคนพิการภายในสถานที่แต่ละแห่งในกรุงเทพมหานครนั้น เมื่อพิจารณาข้อมูลทางสถิติที่แม้กรุงเทพมหานครจะดำเนินการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้สูงอายุและคนพิการ แต่ข้อมูลดังกล่าวเป็นเพียงข้อมูลจากสำนักงานของกรุงเทพมหานครเท่านั้น ยังขาดการสำรวจข้อมูลของสถานที่อื่นๆ เช่น อาคารของเอกชน หรือโรงพยาบาลของรัฐ เนื่องจากไม่มีการเชื่อมโยงข้อมูลกันระหว่างหน่วยงาน ซึ่งมีสาเหตุมาจากการทำงานที่แยกจากกัน และการของบประมาณไม่ได้ขึ้นกับกรุงเทพมหานคร

---

[๑] http://stat.dopa.go.th/stat/statnew/upstat_age_disp.php[๒] กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (๒๕๕๐) แผนปฏิบัติการเชิงนโยบายด้านการจัดการพื้นที่สีเขียวชุมชนเมืองอย่างยั่งยืน. หน้า ๘.

[๒] จากฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร์ในปี ๒๕๔๙ มีจำนวนผู้สูงอายุ ๕๘๑,๖๕๕ คน

[๓] http://www.thaipost.net/?q=เมาแล้วขับ-ดับอนาคต

[๔] ttp://๒๐๓.๑๕๕.๒๒๐.๒๓๐/bmainfo/docs/plans/plana๕๓_๕๔.pdf

[๕] แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ กรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๕๓-๒๕๕๔.http://nep.go.th/th/disability-statistic

ยุทธศาสตร์และมาตรการสำคัญ

บทบาทและหน้าที่ของกรุงเทพมหานครที่เกี่ยวข้องโดยตรง

- ดูแลและติดตั้งเครื่องหมาย สัญญาณ อุปกรณ์จราจร และความปลอดภัย (สจส.)
- ก่อสร้างและบูรณะ (สนย.)
- ออกแบบ (สนย.)
- โรงพยาบาลกรุงเทพมหานคร (สนพ.)

ความร่วมมือกับส่วนราชการอื่นๆ

- กรมโยธาธิการ
- กรมทางหลวง กรมทางหลวงชนบท

เป้าประสงค์ที่ ๓.๑.๑.๑ ผู้สูงอายุและผู้พิการสามารถใช้ชีวิตได้สะดวก

สภาพปัจจุบัน

ผู้สูงอายุและผู้พิการยังไม่สามารถที่จะใช้ชีวิตได้โดยสะดวก รวมถึงการอำนวยความสะดวกในลักษณะอารยะสถาปัตย์ (universal design) เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับผู้สูงอายุและผู้พิการสามารถที่จะเข้าถึงบริการสาธารณะต่างๆ ได้อย่างสะดวกและทัดเทียมเหมือนคนทั่วไป

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

กรุงเทพมหานครดำเนินการปรับปรุง ก่อสร้างสาธารณูปโภค และจัดหาบริการเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้สูงอายุและผู้พิการ ในการเข้าถึงบริการสาธารณะต่างๆ ให้มีความสะดวกเท่าเทียมเหมือนคนทั่วไป

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
ผลักดันให้อาคารราชการ/อาคารสาธารณะ/อาคารเอกชนสาธารณะขนาดใหญ่จัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุและผู้พิการ	ร้อยละของจำนวนอาคาร						ยังไม่มี
ก่อสร้างปรับปรุงสาธารณูปโภคเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้สูงอายุและผู้พิการ	ร้อยละของสาธารณูปโภค						ยังไม่มี
ผลักดันให้จุดจอดรถโดยสารประจำทาง และสถานีระบบขนส่งมวลชนจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุและผู้พิการ	ร้อยละของจุดจอดรถและสถานี						ยังไม่มี
ผลักดันให้มีการจัดหาบริการสาธารณะสำหรับผู้สูงอายุและผู้พิการ	อัตราส่วนของผู้สูงอายุและผู้พิการต่อบริการสาธารณะ						ยังไม่มี
ออกแบบโครงการก่อสร้างอาคารสาธารณะ/ถนน และออกแบบปรับปรุงอาคารสาธารณะ/ถนน ให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุและผู้พิการ	ร้อยละของจำนวนโครงการ	๒๐	๒๐	๒๐	๒๐	๒๐	สนย.

การติดตามความก้าวหน้า

ตัวชี้วัดผลการดำเนินงานหลัก	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๕	เป้าประสงค์
ร้อยละของสถานีระบบขนส่งมวลชนกรุงเทพมหานครที่มีลิฟท์สำหรับผู้สูงอายุและผู้พิการ	ร้อยละ	๕๐	๑๐๐	๓.๑.๑.๑
ร้อยละของสัญญาณไฟจราจรทางแยกที่มีการติดตั้งดวงโคมพร้อมอุปกรณ์เสียงประกอบทางข้ามสำหรับผู้พิการ	ร้อยละ	๔๐	๑๐๐	๓.๑.๑.๑
แท๊กซี่สำหรับผู้สูงอายุและผู้พิการ	คัน	๓๐	๑๐๐	๓.๑.๑.๑

โครงการลงทุนที่สำคัญ

โครงการ/ปีที่จะดำเนินการ	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
โครงการก่อสร้างลิฟต์สำหรับผู้สูงอายุและผู้พิการของระบบขนส่งมวลชนกรุงเทพมหานคร	✓	✓	✓	✓	✓	สจส.
โครงการติดตั้งดวงโคมพร้อมอุปกรณ์เสียงประกอบทางข้ามสำหรับผู้พิการบริเวณทางแยกที่ติดตั้งสัญญาณไฟจราจร	✓	✓	✓	✓	✓	สจส.
โครงการจัดหาและให้บริการรถแท็กซี่สำหรับผู้สูงอายุและคนพิการ	✓	✓	✓	✓	✓	สจส.

เป้าหมายที่ ๓.๑.๒

ผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ด้อยโอกาสสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีศักดิ์ศรี

สถานการณ์และแนวโน้ม

สำหรับกลุ่มผู้ด้อยโอกาสนั้น จากคำนิยามมีการจำแนกแบ่งออกเป็น ๕ กลุ่ม คือ คนยากจน บุคคลเร่ร่อน ผู้ไม่มีสถานะทางทะเบียนราษฎร ผู้ติดเชื้อ HIV / ผู้ป่วยเอดส์และผู้ได้รับผลกระทบ เช่น ครอบครัว ชุมชน และผู้พ้นโทษ กรุงเทพมหานครไม่ได้มีการจำแนกของกลุ่มผู้สูงอายุที่ด้อยโอกาส ผู้พิการที่ด้อยโอกาส และเด็กด้อยโอกาสอย่างชัดเจน แต่มีแนวโน้มที่จะเพิ่มจำนวนในกลุ่มของ

- คนยากจน จากรายงานการวิเคราะห์สถานการณ์ความยากจนและความเหลื่อมล้ำในประเทศไทย ปี ๒๕๕๕[๑] พบว่า จำนวนคนจน (เมื่อวัดจากรายจ่ายเพื่อการบริโภค) มีแนวโน้มลดลง โดยในปี ๒๕๕๐ มีจำนวน ๒๖๙,๐๐๐ คน ลดลงเหลือเพียง ๑๖๑,๐๐๐ คนในปี ๒๕๕๕ แต่ปัญหาคนจนเมืองก็มีความซับซ้อน ทั้งปัญหาที่อยู่อาศัย ซึ่งส่วนใหญ่จะอยู่ใน “ชุมชนแออัด” หรือ “ชุมชนผู้มีรายได้น้อย” ปัญหาการขาดแคลนหรือด้อยคุณภาพด้านสาธารณูปโภค ประปา ไฟฟ้า และสิ่งอำนวยความสะดวกในการคมนาคม ปัญหาระบบกำจัดขยะและบำบัดของเสียที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยและชีวิตความเป็นอยู่ ปัญหาอาชญากรรมในเมืองที่จะส่งผลกระทบถึงความปลอดภัยในการใช้ชีวิต[๒]
- บุคคลเร่ร่อน ผลจากการสำรวจคนเร่ร่อนในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ฯ พบว่าจำนวนผู้ใช้ชีวิตในที่สาธารณะเพิ่มขึ้น โดยปี ๒๕๕๗ มีทั้งหมด ๓,๒๔๙ คน เพิ่มจากปี ๒๕๕๖ ที่มีอยู่ ๓,๑๔๐ คน และปี ๒๕๕๕ ที่มีอยู่ ๒,๘๕๖ คน โดยอัตราการเพิ่มขึ้นของคนเร่ร่อนมากกว่าอัตราการเพิ่มของประชากรที่ประมาณ ร้อยละ ๐.๓ ในขณะนี้คนเร่ร่อนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องตามพื้นที่ต่างๆ ประมาณ ๓,๓๖๐ คน ทั้งนี้จำนวนคนเร่ร่อนจะเพิ่มอีกประมาณร้อยละ ๕ - ๑๐ ในอีก ๑ - ๒ ปีข้างหน้า[๓] สำหรับเขตที่พบคนเร่ร่อนมากที่สุด คือ เขตพระนคร ๕๕๙ คนหรือร้อยละ ๑๗ รองลงมาคือ เขตบางซื่อ ๒๘๑ คน หรือร้อยละ ๙ และเขตจตุจักร ๒๓๐ คน หรือร้อยละ ๗ นอกจากนั้นยังพบครอบครัวเร่ร่อนของพลเมืองประเทศเพื่อนบ้าน เช่น เขมร เมียนมาร์ แต่ไม่ใช่กลุ่มขอทานซึ่งนอกเหนือการสำรวจ และชาวตะวันตกที่เร่ร่อนอยู่ในเขตพระนคร โดยพบจำนวน ๒๘ คน เพิ่มขึ้นจากปีที่แล้ว ๓ คน[๔]

---

[๑] สำนักพัฒนาฐานข้อมูลและตัวชี้วัดภาวะสังคม. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (สิงหาคม ๒๕๕๗) http://social.nesdb.go.th/social/Portals/๐/Poverty%๒๐Report%๒๐๒๕๕๕.pdf. หน้า ๑-๑๑

[๒] สำนักพัฒนาฐานข้อมูลและตัวชี้วัดภาวะสังคม. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (สิงหาคม ๒๕๕๗) http://social.nesdb.go.th/social/Portals/๐/Poverty%๒๐Report%๒๐๒๕๕๕.pdf. หน้า ๑-๙

[๓] แก้ปัญหาคนเร่ร่อน (๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๘) http://dailyplans.bangkok.go.th/dailyplans๕๘/index.php/๑๑๑๕-๔-๑๗-๒๕๖๐

[๔] คนเร่ร่อนในกรุงพุ่งกว่า ๓ พันคน. (๑๙ มีนาคม ๒๕๕๘) http://www.dailynews.co.th/bangkok/๓๐๘๕๙๓

กรุงเทพมหานครได้มีการสนับสนุนการจัดสวัสดิการสังคมและการสงเคราะห์สำหรับผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาสอย่างเหมาะสมและทั่วถึง โดย

- กลุ่มผู้สูงอายุ กรุงเทพมหานครได้จัดสวัสดิการในรูปแบบการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุรายเดือนแบบขั้นบันไดให้แก่ผู้สูงอายุที่ขึ้นทะเบียน และสวัสดิการในรูปแบบอื่นๆ เช่น สถานสงเคราะห์ผู้สูงอายุ ค่าจัดการศพตามประเพณี ค่าครองชีพประจำวัน ทุนประกอบอาชีพ ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวเนื่องในการรักษาพยาบาล และด้านเครื่องอุปโภค บริโภค เป็นต้น
- กลุ่มคนพิการ กรุงเทพมหานครได้จ่ายเบี้ยยังชีพความพิการให้แก่คนพิการ ทุนประกอบอาชีพ ค่าครองชีพประจำวัน และค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวเนื่องในการรักษาพยาบาล รวมทั้งจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ เช่น วันคนพิการสากล กิจกรรมทัศนศึกษาศิลปวัฒนธรรม การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการทั้งในระบบและนอกระบบ (โรงเรียนเรียนร่วม และการฝึกอาชีพสำหรับคนพิการ) การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุและคนพิการ การจัดช่องทางพิเศษ (Fast Track) บริการตรวจและประเมินสภาพความพิการ การจัดทำเว็บไซต์สำหรับคนพิการทางสายตา การจัดทำหนังสือเสียงในห้องสมุดหนังสือเสียง กีฬาสำหรับคนตาบอด (ได้แก่ ฟุตซอล ว่ายน้ำ และกรีฑา) รถบริการสำหรับผู้พิการและผู้สูงอายุ/แท็กซี่สำหรับคนพิการ เป็นต้น
- กลุ่มผู้ด้อยโอกาส กรุงเทพมหานครได้จัดสวัสดิการเด็ก โดยส่งเสริมให้ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนผ่านเกณฑ์มาตรฐานของกรุงเทพมหานคร กรณีจัดสวัสดิการในรูปแบบอื่นๆ เพื่อสงเคราะห์ช่วยเหลือกลุ่มเด็กด้อยโอกาส เด็กในสภาพยากลำบาก เด็กพิการ เด็กเร่ร่อน และเด็กยากจนในชุมชนพื้นที่ ๕๐ เขตของกรุงเทพมหานคร รวมทั้งจัดสวัสดิการในรูปแบบอื่นๆ เพื่อสงเคราะห์ช่วยเหลือครอบครัว สตรี ประชาชน ผู้ติดเชื้อ และผู้ด้อยโอกาส ที่มีอายุตั้งแต่ ๑๘ ปีขึ้นไป จนถึงอายุต่ำกว่า ๖๐ ปี ที่ประสบปัญหายากลำบาก ในด้านทุนประกอบอาชีพ ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวเนื่องในการรักษาพยาบาล ค่าครองชีพประจำวัน ทุนการศึกษา เครื่องอุปโภคบริโภค เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม การดำเนินการของกรุงเทพมหานครยังคงประสบปัญหาในการดำเนินการดังกล่าว อันเนื่องมาจากปัญหาหลัก ๗ ประการ คือ

๑. การจัดสวัสดิการ กรณีการจ่ายเบี้ยยังชีพฯ ไม่ทั่วถึงเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนผู้สูงอายุที่ขึ้นทะเบียนขอรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ
๒. การไม่เชื่อมต่อข้อมูลระหว่างหน่วยงานของรัฐ และไม่มีการจำแนกบุคคลที่มีความพิการที่ด้อยโอกาสเอาไว้ ทำให้การให้ความช่วยเหลือเป็นไปได้แค่รายกรณีที่ยื่นคำขอเท่านั้น
๓. กรุงเทพมหานครมีประชากรหนาแน่นและมีประชากรแฝงเป็นจำนวนมากแต่ไม่ทราบจำนวนและสภาพที่ชัดเจนแน่นอนซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการวางแผนการบริหารจัดการและการพัฒนาสังคม

---

[๑] นอกจากปัญหาจากการดำเนินการของกรุงเทพมหานคร ยังคงมีปัญหาเนื่องจากทัศนคติของผู้รับสวัสดิการเองที่ทำให้การดำเนินการไม่สามารถทำได้อย่างครอบคลุม ทั่วถึงในกลุ่มคนพิการ คือ ผู้พิการบางรายไม่ต้องการรับสวัสดิการในรูปแบบการสงเคราะห์ เนื่องจากไม่สามารถยอมรับการถูกตีตราว่า “พิการ” ที่ต้องได้รับเบี้ยยังชีพแบบการสงเคราะห์ที่ทำให้รู้สึกว่าไร้ศักดิ์ศรีได้

๔. การขาดการจำแนกประเภทของผู้สูงอายุที่ต้องการได้รับความช่วยเหลืออย่างแท้จริง ทำให้ผู้ที่ได้รับเบี้ยยังชีพบางกลุ่มเป็นบุคคลที่ไม่มีความต้องการอย่างเร่งด่วนในการช่วยเหลือแบบสงเคราะห์จากภาครัฐ ในขณะที่ผู้ที่ต้องการและจำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลืออย่างเร่งด่วน เช่น ผู้สูงอายุที่มีความยากจน ผู้สูงอายุที่มีความพิการ กลับเข้าไม่ถึงสิทธิ หรือไม่ได้รับสิทธิที่นอกเหนือไปมากกว่ากลุ่มผู้สูงอายุธรรมดา

๕. ขั้นตอน ระเบียบ ข้อกฎหมายมีความยุ่งยาก ซับซ้อนไม่สนับสนุนการดำเนินการในชุมชน ส่งผลให้การทำงานพัฒนาชุมชนเป็นไปด้วยความลำบาก

๖. อัตรากำลังไม่เพียงพอกับภาระงาน ส่งผลให้การปฏิบัติงานบางเรื่องไม่ทันตามกำหนดเวลา

๗. อุปกรณ์เทคโนโลยีที่รองรับการทำงานมีไม่เพียงพอ ส่งผลให้การปฏิบัติงานล่าช้า เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องพิมพ์ Network

ส่วนปัจจัยที่ส่งผลในทางบวกนั้นพบว่า เสาหลักที่ ๓ การเข้าสู่ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ตามแผนการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ของกรุงเทพมหานคร ในปี ๒๕๕๘ เป็นปัจจัยที่สำคัญให้เกิดการขับเคลื่อนด้านการคุ้มครองและสวัสดิการ ที่มีพันธกรณีในการส่งเสริมความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน และด้านความยุติธรรมและสิทธิ ที่มีพันธกรณีในการส่งเสริมความยุติธรรม โดยให้สิทธิของประชาชนสะท้อนอยู่ในนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของประชาชน ซึ่งรวมถึงสิทธิและสวัสดิการสำหรับกลุ่มด้อยโอกาส

ยุทธศาสตร์และมาตรการสำคัญ

บทบาทและหน้าที่ของกรุงเทพมหานครที่เกี่ยวข้องโดยตรง

- สงเคราะห์และสวัสดิการสังคม (สพส.)
- บ้านผู้สูงอายุ (สพส.)
- ศูนย์บริการผู้สูงอายุ (สพส.)
- สงเคราะห์สาธารณสุข (สนอ.)
- บ้านพักฉุกเฉินผู้สูงอายุ (สพส.)
- บ้านอิ่มใจ (สพส.)
- พัฒนาชุมชนและสวัสดิการ (สนข.)

เป้าประสงค์ที่ ๓.๑.๒.๑ ผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ด้อยโอกาสสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีศักดิ์ศรี

สภาพปัจจุบัน

ผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ด้อยโอกาสในกรุงเทพมหานครยังไม่สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีศักดิ์ศรี อันเนื่องมาจากขาดความรู้และทักษะที่สำคัญๆ ที่สามารถจะแข่งขันกับคนทั่วไปได้ ผู้สูงอายุและผู้เกษียณอายุราชการรู้สึกว่าไม่สามารถที่จะสร้างประโยชน์ให้กับสังคมได้ ผู้พิการและผู้พิการไม่สามารถแข่งขันในตลาดงานกับคนทั่วไปได้ กทม. มีการจัดทำโครงการในการฝึกอาชีพ เพิ่มความรู้และทักษะให้กับกลุ่มคนเหล่านี้ แต่ก็ยังไม่เพียงพอ

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

ผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ด้อยโอกาสได้รับการจัดสวัสดิการได้อย่างเพียงพอ สามารถที่จะมีคุณภาพชีวิตเทียบกับคนทั่วไปได้อย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม ผู้สูงอายุและผู้เกษียณอายุราชการได้รับการยกย่องและยอมรับ มีโอกาสนำความรู้และภูมิปัญญามาสร้างประโยชน์ให้แก่สังคม

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
สนับสนุนผู้สูงอายุมีการสะสมภูมิปัญญาเพิ่มขึ้น	ภูมิปัญญาต่อสำนักงานเขต	๑	๑	๑	๑	๑	สพส. สนข.
จัดกิจกรรมฝึกอบรมวิชาชีพให้กับผู้สูงอายุหรือผู้เกษียณอายุราชการ	ครั้ง/ปี	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	สพส.
ส่งเสริมให้ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนผ่านเกณฑ์มาตรฐานของกรุงเทพมหานคร	ร้อยละ	๘๕	๘๕	๘๕	๘๕	๘๕	สพส.
จัดสรรเบี้ยยังชีพสำหรับผู้สูงอายุที่ต้องการความช่วยเหลือ	ร้อยละ	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	สพส.
จัดสรรเบี้ยยังชีพสำหรับคนพิการที่ต้องการความช่วยเหลือ	ร้อยละ	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	สพส.
จัดทำเว็บไซต์เพื่อเพิ่มช่องทางการสื่อสารให้แก่ผู้สูงอายุ	จำนวนผู้เข้าเยี่ยมชมเว็บไซต์ต่อเดือน	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐	สพส.
การจัดสวัสดิการด้านที่อยู่อาศัยให้แก่ผู้สูงอายุและผู้ด้อยโอกาสที่ต้องการความช่วยเหลือ	ร้อยละ	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	สพส.
ผู้สูงอายุคนพิการ และผู้ด้อยโอกาสได้รับสิทธิการรักษา พยาบาลในสถานพยาบาลใกล้บ้าน	ร้อยละ	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	สนอ. สนพ.
ผู้ป่วยทุพพลภาพและผู้สูงอายุติดเตียงได้รับการดูแลพยาบาลที่บ้าน	ร้อยละ	๒๐	๓๐	๔๐	๕๐	๕๐	สนอ.

การติดตามความก้าวหน้า

ตัวชี้วัดผลการดำเนินงานหลัก	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๕	เป้าประสงค์
จัดสรรเบี้ยยังชีพสำหรับผู้สูงอายุที่ต้องการความช่วยเหลือ	ร้อยละ	๑๐๐	๑๐๐	๓.๑.๒
จัดสรรเบี้ยยังชีพสำหรับคนพิการที่ต้องการความช่วยเหลือ	ร้อยละ	๑๐๐	๑๐๐	๓.๑.๒
การจัดสวัสดิการด้านที่อยู่อาศัยให้แก่ผู้สูงอายุและผู้ด้อยโอกาสที่ต้องการความช่วยเหลือ	ร้อยละ	๑๐๐	๑๐๐	๓.๑.๒
ผู้สูงอายุคนพิการ และผู้ด้อยโอกาสได้รับสิทธิการรักษา พยาบาลในสถานพยาบาลใกล้บ้าน	ร้อยละ	๑๐๐	๑๐๐	๓.๑.๒
สนับสนุนผู้สูงอายุมีการสะสมภูมิปัญญาเพิ่มขึ้น	ภูมิปัญญาต่อสำนักงานเขต	๑	๑	๓.๑.๒
จัดกิจกรรมฝึกอบรมวิชาชีพให้กับผู้สูงอายุหรือผู้เกษียณอายุราชการ	ครั้งต่อปี	๑๐๐	๑๐๐	๓.๑.๒
ส่งเสริมให้ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานของกรุงเทพมหานคร	ร้อยละ	๑๐๐	๑๐๐	๓.๑.๒
จัดทำเว็บไซต์เพื่อเพิ่มช่องทางการสื่อสารให้แก่ผู้สูงอายุ	จำนวนผู้เยี่ยมชมต่อเดือน	๑๐๐๐	๑๐๐๐	๓.๑.๒
ผู้ป่วยทุพพลภาพและผู้สูงอายุติดเตียงได้รับการดูแลพยาบาลที่บ้าน	ร้อยละ	๒๐	๕๐	๓.๑.๒

เป้าหมายที่ ๓.๑.๓

ผู้สูงอายุได้รับการดูแลสุขภาพอย่างครบวงจรเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี

สถานการณ์และแนวโน้ม

โครงสร้างทางอายุของประชากรไทยเปลี่ยนแปลงจากในอดีตอย่างชัดเจน กล่าวคือ ในขณะที่จำนวนและสัดส่วนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น จำนวนและสัดส่วนของประชากรเด็กลดลง อีกทั้งประชากรสูงอายุยังมีอัตราการเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง ซึ่งแสดงถึงการเปลี่ยนผ่านเข้าสู่สังคมสูงวัย นอกจากนี้ประชากรสูงอายุน่าจะมีอายุยืนยาวขึ้น ปัจจุบันกรุงเทพมหานครมีจำนวนประชากรสูงอายุมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับจังหวัดอื่น ทั้งยังมีแนวโน้มที่ประชากรสูงอายุจะเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดภาวะเสี่ยงและปัญหาด้านสุขภาพ โดยเฉพาะการเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรังจากการเสื่อมลงทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ เป็นที่น่าสังเกตว่า ผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานครมีสัดส่วนผู้ที่อยู่ในภาวะทุพพลภาพหรือภาวะพึ่งพาสูงกว่าที่อื่น การเข้าถึงบริการสุขภาพที่เท่าเทียมของผู้สูงอายุจึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง

ปัจจุบันโรงพยาบาลภาครัฐมีจำนวนผู้สูงอายุที่มารับบริการเพิ่มขึ้นอย่างมาก ผลการศึกษาวิจัยพบว่าผู้สูงอายุมากกว่าร้อยละ ๕๐ มีโรคเรื้อรังอย่างน้อย ๑ โรค และจำนวนไม่น้อยที่มีโรคเรื้อรังหลายโรค ทำให้การดูแลรักษาเป็นรายโรคไม่สามารถที่จะแก้ไขปัญหาสุขภาพผู้สูงอายุได้ครบทุกมิติ

ยุทธศาสตร์และมาตรการสำคัญ

บทบาทและหน้าที่ของกรุงเทพมหานครที่เกี่ยวข้องโดยตรง

- โรงพยาบาลสังกัดกรุงเทพมหานคร (สนพ.)

ส่วนราชการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหา

- โรงพยาบาลสังกัดรัฐบาล

เป้าประสงค์ที่ ๓.๑.๓.๑ พัฒนาคลินิกผู้สูงอายุคุณภาพ

สภาพปัจจุบัน

กรุงเทพมหานครเริ่มจัดตั้งคลินิกผู้สูงอายุอย่างเป็นรูปธรรมในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ จำนวน ๑ แห่ง ที่โรงพยาบาลราชพิพัฒน์ และขยายผลต่อเนื่องในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ จนสามารถให้บริการได้ครบทั้ง ๙ แห่ง โดยเปิดให้บริการรักษาโรคผู้สูงอายุอย่างน้อยอาทิตย์ละหนึ่งวัน

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

คลินิกผู้สูงอายุได้รับการพัฒนาศักยภาพให้สามารถรักษาในระดับตติยภูมิเป็น “คลินิกผู้สูงอายุคุณภาพ” ครบทุกโรงพยาบาลในสังกัดกรุงเทพมหานคร

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
พัฒนาศักยภาพบุคลากรที่ปฏิบัติงานในคลินิกผู้สูงอายุคุณภาพ	ครั้ง/คน/ปี/รพ.	๑	๑	๑	๑	๑	สนพ.
ผลิตงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ	เรื่อง/๙ รพ.	๑	๒	๓	๔	๕	สนพ.
ตรวจประเมินตามหลักเกณฑ์อย่างต่อเนื่อง	คลินิก	๙	๙	๙	๙	๙	สนพ.

เป้าประสงค์ที่ ๓.๑.๓.๒ พัฒนาระบบบริการช่องทางด่วนให้กับผู้สูงอายุ (Fast Track)

สภาพปัจจุบัน

โรงพยาบาลในสังกัดกรุงเทพมหานครเริ่มพัฒนาระบบบริการช่องทางด่วนให้กับผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ ๖๐ ปีขึ้นไปอย่างเป็นรูปธรรมในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ และขยายผลต่อเนื่องจนครบ ทั้ง ๙ แห่ง โดยติดตั้งตราสัญลักษณ์ผู้สูงอายุ (สติกเกอร์) บริเวณหน่วยให้บริการ ๕ ช่องทาง ได้แก่ เวชระเบียน/ห้องบัตร ห้องตรวจ/พบแพทย์ และห้องรับยาหรือเภสัชกรรม ห้องเอกซเรย์ และห้องตรวจปฏิบัติการ (Lab) เพื่อให้บริการแก่ผู้สูงอายุในตึกผู้ป่วยนอกอายุรกรรม

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

ผู้สูงอายุได้รับบริการจากโรงพยาบาลในสังกัดกรุงเทพมหานครสะดวกรวดเร็ว เนื่องจากมีการขยายระบบบริการช่องทางด่วนให้กับผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น รวมเป็นจำนวน ๕ ช่องทาง ได้แก่ เวชระเบียน/ห้องบัตร ห้องตรวจ/พบแพทย์ และห้องรับยาหรือเภสัชกรรม ห้องเอกซเรย์ และห้องตรวจปฏิบัติการ (Lab) เพิ่มขึ้นรวมเป็น ๔ กลุ่มงานผู้ป่วยนอก ได้แก่ อายุรกรรม ศัลยกรรม กระดูก และ จักษุ

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
เพิ่มช่องทางด่วน (Fast Track) ที่โรงพยาบาลจัดให้บริการแก่ผู้สูงอายุ	กลุ่มงาน (OPD)	๑	๒	๓	๔	๔	สนพ.

การติดตามความก้าวหน้า

ตัวชี้วัดผลการดำเนินงานหลัก	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๕	เป้าประสงค์
คลินิกผู้สูงอายุที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน “คลินิกผู้สูงอายุคุณภาพ”	คลินิก	๖	๙	๓.๑.๓.๑
จำนวนช่องทางด่วน (Fast Track) ที่โรงพยาบาลจัดให้บริการแก่ผู้สูงอายุ	ช่องทาง	๓	๕	๓.๑.๑.๒
ความพึงพอใจของผู้สูงอายุที่มารับบริการในคลินิกผู้สูงอายุคุณภาพ	ร้อยละ	๘๐	๙๐	๓.๑.๓.๑

มิติที่ ๓.๒ เมืองแห่งโอกาสทางเศรษฐกิจ

เป้าหมายที่ ๓.๒.๑

กลุ่มผู้ที่อยู่ในภาคเศรษฐกิจนอกระบบและแรงงานนอกระบบเข้าถึงสวัสดิการและแหล่งเงินทุนอย่างเท่าเทียม

สถานการณ์และแนวโน้ม

กรุงเทพมหานครโดยสำนักพัฒนาสังคมและสำนักงานเขตได้มีความพยายามที่จะส่งเสริมให้ประชาชนผู้มีรายได้น้อย ผู้ประกอบอาชีพอิสระ ผู้ประกอบอาชีพรับจ้าง และแรงงานนอกระบบ ได้มีโอกาสทางเศรษฐกิจ โดยมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาศักยภาพ ทักษะ ความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพ เพื่อให้สามารถนำความรู้ไปใช้ในการประกอบอาชีพ เสริมรายได้ เพิ่มความมั่นคงให้ชีวิต และการสร้างโอกาสในการเข้าถึงทรัพยากรต่างๆ เช่น สถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน ผลผลิตทางการเกษตร ฯลฯ ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการแรงงานนอกระบบ พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙ ยุทธศาสตร์ที่ ๒ เสริมสร้างองค์ความรู้และพัฒนาสมรรถนะแรงงานนอกระบบเพื่อขยายโอกาสการมีงานทำ

การดำเนินการเพื่อให้บรรลุตามแผนวิสัยทัศน์ของประชาชนที่ต้องการให้ผู้ด้อยโอกาสทางเศรษฐกิจและแรงงานนอกระบบได้มีสวัสดิการและเข้าถึงแหล่งเงินทุนทำงานในระยะต่อไปนั้น กรุงเทพมหานครจำเป็นต้องมี

๑. ข้อมูลพื้นฐานของแรงงานนอกระบบ ซึ่งต้องร่วมมือกับหน่วยงานทั้งในกรุงเทพมหานครและหน่วยราชการอื่น เช่นสำนักงานสถิติแห่งชาติ กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ฯลฯ

๒. ให้คำนิยามของแรงงานนอกระบบให้ชัดเจนว่าใครคือกลุ่มเป้าหมายที่เหมาะสมกับลักษณะภารกิจของกรุงเทพมหานคร ซึ่งที่ผ่านมายังไม่มีการระบุที่ชัดเจน คำนิยามของ “แรงงานนอกระบบ” ในแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการแรงงานนอกระบบ พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙ หมายถึง “ผู้มีงานทำที่ไม่ได้รับความคุ้มครองและไม่มีหลักประกันทางสังคมจากการทำงาน” คำจำกัดความของแรงงานนอกระบบจากรายงานวิชาการ เรื่อง “แรงงานนอกระบบ : การคุ้มครองประกันสังคม” ซึ่งจัดทำโดยกลุ่มงานวิจัยและข้อมูล สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาซึ่งได้แบ่งได้แบ่งลักษณะแรงงานนอกระบบออกเป็น ๔ ประเภท ได้แก่ ๑) คนที่ทำงานไม่เต็มเวลา (Part-Time Worker) ๒) คนที่รับงานไปทำที่บ้าน (Home-Base Worker) ๓) คนงานที่ทำงานแบบเหมาช่วง (Sub-Contracts Worker) และ ๔) คนงานที่ทำงานระยะสั้น (Sort-Time Worker) และยังสามารถแบ่งแรงงานนอกระบบออกเป็น ๒ กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ทำงานรับจ้าง และมีเงินเดือนประจำ ได้แก่ แรงงานที่รับจ้างเอางานไปทำที่บ้าน แรงงานรับจ้างทำของ แรงงานรับจ้างทำการเกษตรตามฤดูกาล แรงงานประมง งานรับใช้และคนทำงานบ้าน คนขับรถ (ส่วนตัวตามบ้าน) เป็นต้น และกลุ่มที่ทำงานอาชีพอิสระทั่วไป ได้แก่ คนขับรถรับจ้าง (มอเตอร์ไซด์รับจ้าง แท็กซี่) เกษตรกร ชาวนา ชาวไร่ แม่ค้าหาบเร่แผงลอย ช่างเสริมสวย ช่างตัดผม ช่างตัดเสื้อ เจ้าของร้านขายของขนาดเล็ก เป็นต้น

๓. รวบรวมข้อมูลเพื่อการช่วยเหลืออย่างตรงจุดโดยจะช่วยเหลือกลุ่มที่ทำงานอาชีพอิสระทั่วไปก่อนเป็นกลุ่มแรก โดยประชาสัมพันธ์ให้แรงงานเหล่านี้ได้ทราบสิทธิของสวัสดิการต่างๆที่เป็นสิทธิตามกฎหมาย เช่น การประกันสังคมตามมาตร ๔๐ กองทุนการออมแห่งชาติ หลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ฯลฯ สนับสนุนให้แรงงานนอกระบบสามารถเข้าถึงระบบสวัสดิการสังคมของรัฐ อาทิ การเข้าเป็นผู้ประกันตนกองทุนประกันสังคม มาตรา ๔๐ เป็นสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) หรือสมาชิกกองทุนอื่นๆ ที่มีวัตถุประสงค์ใกล้เคียงกัน รวมทั้งสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับตลาดงาน และแหล่งทุนเพื่อการประกอบอาชีพ

๔. กรุงเทพมหานครจะตรวจสอบปัญหาความไม่ปลอดภัยในการทำงาน จากสถิติแรงงานนอกระบบได้รับอันตรายเพราะเหตุจากการได้รับสารเคมีเป็นพิษถึงร้อยละ ๗๒.๒ และปัญหาสภาพแวดล้อมในการทำงาน ซึ่งจากการสำรวจพบว่าร้อยละ ๑๖ ของแรงงานนอกระบบมีปัญหาสภาพแวดล้อมในการทำงานดังนี้ ปัญหาฝุ่นละอองควัน กลิ่น ร้อยละ ๔๖ สถานที่ทำงานคับแคบ/อากาศไม่ถ่ายเท ร้อยละ ๓๙ สถานที่ทำงานไม่สะอาด เสียงดัง และ อื่นๆ ร้อยละ ๔-๕ ปัญหาที่พบกิจกรรมที่อยู่ภายใต้ภารกิจของกรุงเทพมหานครได้แก่อาชีวอนามัน ในช่วงแผนพัฒนาระยะที่สอง กรุงเทพมหานครจะเพิ่มความเข้มข้นของการตรวจอาชีวอนามัยของสถานประกอบการที่มีแรงงานนอกระบบมากขึ้น

ยุทธศาสตร์และมาตรการสำคัญ

บทบาทและหน้าที่ของกรุงเทพมหานครที่เกี่ยวข้องโดยตรง

- สงเคราะห์และสวัสดิการสังคม (สพส.)
- ส่งเสริมอาชีพ (สพส.)
- พัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม (สนข.)
- พัฒนาชุมชน (สพส.)
- อาชีวอนามัยและความปลอดภัยในสถานประกอบการ (สนอ.)

ความร่วมมือกับส่วนราชการอื่นๆ

- สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- คณะกรรมการบริหารจัดการแรงงานนอกระบบแห่งชาติ
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ
- กรมการจัดหางาน
- กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน
- กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน
- สมาคมธนาคารไทย

เป้าประสงค์ที่ ๓.๒.๑.๑ แรงงานนอกระบบทราบสิทธิทางสวัสดิการสังคมและแหล่งเงินกู้

สภาพปัจจุบัน

กรุงเทพมหานครยังไม่มีฐานข้อมูลแรงงานนอกระบบ แรงงานนอกระบบส่วนใหญ่ยังไม่ทราบว่าตนมีสิทธิทางสวัสดิการสังคมใดบ้าง แรงงานนอกระบบบางส่วนเข้าไม่ถึงหรือไม่ทราบการเข้าถึงแหล่งเงินกู้

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

กรุงเทพมหานครมีข้อมูลแรงงานนอกระบบเพื่อการจัดทำนโยบาย แรงงานนอกระบบกลุ่มเป้าหมายทราบสวัสดิการตามสิทธิแรงงานนอกระบบได้รับการช่วยเหลือด้านเงินทุนหากต้องการ

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
สำรวจและรวบรวมข้อมูลแรงงานนอกระบบในพื้นที่กรุงเทพมหานคร	ช่วงปีที่ดำเนินการ	✓	✓	✓	✓	✓	สพส. สนท. สนข. สนอ.
ประชาสัมพันธ์ แรงงานฯ กลุ่มเป้าหมายให้ได้รับทราบสิทธิและสวัสดิการภาครัฐจัดให้และเข้าถึงแหล่งทุน	ช่วงปีที่ดำเนินการ		✓	✓	✓	✓	สพส. สนข.

เป้าประสงค์ที่ ๓.๒.๑.๒ สถานประกอบการขนาดเล็กมีสภาพแวดล้อมในการทำงานดีขึ้น

สภาพปัจจุบัน

การตรวจอาชีวอนามันเป็นการเวียนไปตามประเภทธุรกิจประเภทต่างๆ แต่ไม่ได้นำแรงงานนอกระบบเข้ามาเป็นเป้าหมายหลัก

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

สถานประกอบการขนาดเล็กที่มีแรงงานนอกระบบได้รับการตรวจและให้คำแนะนำเพื่อหรับปรุงสภาพแวดล้อมในการทำงานแรงงานนอกระบบรับทราบการป้องกันตนจากอันตรายในการทำงาน

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
ตรวจสถานประกอบการขนาดเล็กตามแผน	ช่วงปีที่ดำเนินการ	✓	✓	✓	✓	✓	สนอ. สนข.

การติดตามความก้าวหน้า

ตัวชี้วัดผลการดำเนินงานหลัก	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๕	เป้าประสงค์
สัดส่วนของแรงงานนอกระบบกลุ่มเป้าหมายรับทราบสวัสดิการและแหล่งเงินทุน	ร้อยละ	๒๐	๑๐๐	๓.๒.๑.๑
กรุงเทพมหานครมีข้อมูลแรงงานนอกระบบตามที่กำหนด	มี	มี	มี	๓.๒.๑.๑

เป้าหมายที่ ๓.๒.๒

คนกรุงเทพฯมีโอกาสได้รับการฝึกอาชีพตามความถนัด

สถานการณ์และแนวโน้ม

กรุงเทพมหานครมีความพยายามในการพัฒนาขีดความสามารถในการประกอบอาชีพของประชาชน เพื่อนำไปสู่การมีอาชีพและรายได้ที่มั่นคง โดยจัดฝึกอบรมวิชาชีพให้แก่ประชาชนทั่วไปให้สามารถนำความรู้ไปใช้ในการประกอบอาชีพหรือสร้างรายได้เสริม ณ โรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร จำนวน ๑๐ แห่ง ซึ่งมีผู้สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร เฉลี่ยปีละประมาณ ๑๕,๐๐๐ คน จัดทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานให้กับผู้ที่จบการฝึกอบรมวิชาชีพจากโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ฝึกอบรมวิชาชีพระยะสั้น ณ ศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร จัดกิจกรรมฝึกอาชีพสัญจรในพื้นที่กรุงเทพมหานคร เพิ่มทักษะอาชีพให้แก่กลุ่มผู้สูงอายุ ผู้ต้องขัง ฯลฯ แนวโน้มการดำเนินงานในระยะต่อไป จะมุ่งเน้นการพัฒนาโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ศูนย์ฝึกอาชีพ และการจัดฝึกอาชีพสัญจร เพื่อให้เกิดกระบวนการสร้างอาชีพอย่างแท้จริง รวมทั้งการพัฒนาทักษะด้านภาษาต่างประเทศให้แก่ประชาชนเพื่อรองรับโอกาสทางอาชีพหลังการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

ยุทธศาสตร์และมาตรการสำคัญ

บทบาทและหน้าที่ของกรุงเทพมหานครที่เกี่ยวข้องโดยตรง

- โรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร (สพส.)
- ศูนย์ฝึกอาชีพ (สพส./สนข.)
- การจัดฝึกอาชีพสัญจร (สพส.)

ความร่วมมือกับส่วนราชการอื่นๆ

- กระทรวงแรงงาน
- กระทรวงศึกษาธิการ
- กระทรวงอุตสาหกรรม

เป้าประสงค์ที่ ๓.๒.๒.๑ พัฒนาโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ศูนย์ฝึกอาชีพ และการจัดฝึกอาชีพสัญจรเพื่อให้เกิดกระบวนการสร้างอาชีพอย่างแท้จริง

สภาพปัจจุบัน

โรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร และศูนย์ฝึกอาชีพยังไม่เป็นที่รู้จักและยอมรับจากสถานประกอบการ และประชาชนทั่วไปเท่าที่ควร ผู้ที่มาฝึกอาชีพกับกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่เป็นแม่บ้าน ผู้ว่างงาน ซึ่งเป็นกลุ่มที่ไม่ตรงกับความต้องการของสถานประกอบการหรือตลาดแรงงาน

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

โรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานครได้รับการยกฐานะให้เทียบเท่าวิทยาลัยการอาชีพ สามารถจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษามีหลักสูตรวิชาชีพที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ผู้ผ่านการฝึกอาชีพจากกรุงเทพมหานครมีความสามารถในการประกอบอาชีพและเป็นที่ยอมรับของตลาดแรงงาน

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
พัฒนาหลักสูตรวิชาชีพให้สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายในแต่ละพื้นที่ และสอดคล้องกับแนวโน้มธุรกิจ ความต้องการของตลาดแรงงาน	ช่วงปีที่ดำเนินการ	✓	✓	✓	✓	✓	สพส.
ยกระดับมาตรฐานวิชาชีพตามมาตรฐานฝีมือแรงงาน	ช่วงปีที่ดำเนินการ	✓	✓	✓	✓	✓	สพส.
พัฒนาบุคลากรด้านการฝึกสอนวิชาชีพ และพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในกระบวนการเรียนการสอน	ช่วงปีที่ดำเนินการ	✓	✓	✓	✓	✓	สพส.
ยกระดับโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานครให้เป็นโรงเรียนอาชีวะ	ช่วงปีที่ดำเนินการ	✓	✓	✓	✓	✓	สพส.

การติดตามความก้าวหน้า

ตัวชี้วัดผลการดำเนินงานหลัก	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๕	เป้าประสงค์
ผู้ผ่านการอบรมวิชาชีพสามารถนำความรู้ไปใช้ในการประกอบอาชีพหรือสร้างรายได้เสริม	ร้อยละ	๗๐	๗๐	๓.๒.๒.๑

มิติที่ ๓.๓ การศึกษาสำหรับทุกคน

เป้าหมายที่ ๓.๓.๑

การกระจายโอกาสทางการศึกษาอย่างเท่าเทียมและเสมอภาค

สถานการณ์และแนวโน้ม

เด็กในกรุงเทพมหานครบางส่วนยังไม่ได้รับการตอบสนองความต้องการในการเข้าเรียนในโรงเรียนที่ประสงค์จะเข้าเรียน รวมถึงโรงเรียนมีชื่อเสียงและเป็นที่ต้องการของผู้ปกครอง ซึ่งหากพิจารณาในส่วนของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครจะพบว่า ส่วนใหญ่จะเปิดสอนตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงประถมศึกษาปีที่ ๖ และในบางเขตพื้นที่ไม่มีโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครที่เปิดให้บริการการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ได้แก่ เขตดุสิต เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย เขตพญาไท เขตพระนคร เขตบางรัก เขตยานนาวา เขตสาทร เขตคันนายาว เขตธนบุรี เขตบางกอกใหญ่ เขตวังทองหลาง และเขตสัมพันธวงศ์ ซึ่งอาจจะเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผู้ปกครองมุ่งเน้นจะให้บุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนที่จัดการศึกษาครบ ๑๒ ปีมากกว่า ทั้งนี้ อาจจะต้องมาพิจารณาในข้อมูลเบื้องต้นว่าในความเป็นจริงแล้วเด็กต้องการที่จะเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมากน้อยแค่ไหน เพื่อเป็นการวางแผนการเปิดชั้นเรียนเพิ่มในอนาคต

ประเด็นปัญหาที่ควรได้รับการแก้ไขในช่วงแผนพัฒนาฯ ระยะที่ ๒

๑) วางแผนการจัดชั้นเรียนให้เพียงพอต่อความต้องการ เด็กในกรุงเทพมหานครบางส่วนยังไม่ได้รับการตอบสนองความต้องการในการเข้าเรียนในโรงเรียนที่ประสงค์จะเข้าเรียน ทั้งที่เด็กอยู่ในเขตบริการส่งผลให้เด็กต้องไปหาที่เรียนซึ่งอยู่ไกลออกไปจากบ้าน ซึ่งแม้ว่าจะสามารถหาโรงเรียนอื่นได้แต่ก็ทำให้เกิดความไม่สะดวกในการเดินทาง อย่างไรก็ตามในอนาคตเด็กควรจะต้องได้รับการศึกษาในโรงเรียนที่ตนเองต้องการ หรือ โรงเรียนที่ใกล้บ้านในระยะ ๑๐ กิโลเมตร

๒) การกระจายโอกาสทางการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๑๒ ปี ยังไม่ทั่วถึงการจัดการศึกษาของโรงเรียน กทม.ในเขตดุสิต เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย เขตพญาไท เขตพระนคร เขตคลองเตย เขตบางคอแหลม เขตบางรัก เขตยานนาวา เขตสาทร เขตคันนายาว เขตธนบุรี เขตบางกอกใหญ่ เขตวังทองหลาง และเขตสัมพันธวงศ์ ยังไม่มีการให้บริการการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ทำให้เมื่อผู้เรียนจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแล้วต้องหาที่เรียนใหม่

ยุทธศาสตร์และมาตรการสำคัญ

บทบาทและหน้าที่ของกรุงเทพมหานครที่เกี่ยวข้องโดยตรง

- ยุทธศาสตร์การศึกษา (สนศ.)
- พัฒนาข้าราชการครูกรุงเทพมหานคร (สนศ.)
- ศึกษานิเทศก์ (สนศ.)
- เทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน (สนศ.)
- บริหารการศึกษา (สนข.)
- โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร (สนข.)

ความร่วมมือกับส่วนราชการอื่นๆ

- กระทรวงศึกษาธิการ

ส่วนราชการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหา

- ร่วมมือกับกระทรวงมหาดไทยในการจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อคาดประมาณจำนวนนักเรียนใหม่
- ร่วมมือกับกระทรวงสาธารณสุขในการสำรวจข้อมูลของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

เป้าประสงค์ที่ ๓.๓.๑.๑ เด็กที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครทุกคนจะต้องได้รับการศึกษาตามความต้องการ

สภาพปัจจุบัน

แม้ว่าโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่จะรับนักเรียนโดยไม่มีการสอบคัดเลือก เพื่อให้เด็กทุกคนมีความเสมอภาคในด้านสิทธิและโอกาสที่จะได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง แต่ก็ยังพบว่าเด็กในกรุงเทพมหานครบางส่วนไม่ได้รับการตอบสนองความต้องการในการเข้าเรียนในโรงเรียนที่ประสงค์จะเข้าเรียนทั้งที่เด็กอยู่ในเขตบริการ นอกจากนี้ยังพบว่าในบางเขตพื้นที่ไม่มีโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครที่เปิดให้บริการการศึกษาระดับมัธยมศึกษาส่งผลให้เด็กต้องไปหาที่เรียนซึ่งอยู่ไกลออกไปจากบ้าน ถึงแม้ว่าจะสามารถหาโรงเรียนอื่นได้แต่ก็ทำให้เกิดความไม่สะดวกในการเดินทาง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจำกัดจำนวนการรับนักเรียนทำให้เด็กไม่ได้รับการตอบสนองความต้องการเข้าเรียน เช่น ขนาดของโรงเรียน อัตราครู จำนวนห้องเรียนที่รองรับนักเรียนได้ งบประมาณรายหัวของนักเรียน เป็นต้น ทั้งนี้โรงเรียนควรจะมีการจัดสรรที่เรียนให้ตอบสนองความต้องการในการเข้าเรียนในโรงเรียนที่นักเรียนมีความประสงค์ เพื่อให้นักเรียนทุกคนได้รับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

เด็กควรจะต้องได้รับการศึกษาในโรงเรียนที่ตนเองต้องการ หรือโรงเรียนที่ใกล้เคียงกับบ้านในระยะ ๑๐ กิโลเมตร และในทุกเขตมีความต้องการจำเป็น การให้บริการการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานครบ ๑๒ ปี

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
จัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อคาดประมาณจำนวนนักเรียนใหม่และอัตราการเคลื่อนของจำนวนนักเรียน โดยพิจารณาจากข้อมูลประชากรวัยเรียนในกรุงเทพมหานคร เพื่อวางแผนการจัดชั้นเรียนให้เพียงพอต่อความต้องการ	ช่วงปีดำเนินการ	✓	✓	✓	✓	✓	สนศ.
สำรวจความต้องการของผู้เรียนในการเข้าศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษา	ช่วงปีดำเนินการ	✓	✓	✓	✓	✓	สนศ.
ขยายการจัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ครบ ๑๒ ปี ในเขตที่มีความต้องการจำเป็น	ช่วงปีดำเนินการ	✓	✓	✓	✓	✓	สนศ.
สำรวจความต้องการจำเป็นในการเปิดโรงเรียนมัธยมในเขตพื้นที่แต่ละเขต	ช่วงปีดำเนินการ	✓	✓	✓	✓	✓	สนศ.
สำรวจความต้องการของผู้เรียนในการเข้าศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษา	ช่วงปีดำเนินการ	✓	✓	✓	✓	✓	สนศ.

เป้าประสงค์ที่ ๓.๓.๑.๒ โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครทุกแห่งสามารถให้บริการการศึกษาสำหรับผู้เรียนในกลุ่มที่มีความต้องการพิเศษ

สภาพปัจจุบัน

ปัจจุบันมีโรงเรียนที่เปิดการจัดการศึกษาพิเศษ (เรียนร่วม) สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้เรียนที่มีเพิ่มขึ้นทุกปี ซึ่งในปีการศึกษา ๒๕๕๘ กรุงเทพมหานครเปิดสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษจำนวน ๑๑๕ โรงเรียน นอกจากนี้ ระบบคัดกรองเด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นเพียงการคัดกรองเบื้องต้นโดยครูการศึกษาพิเศษที่ผ่านการอบรมแล้วเพื่อจัดการศึกษาให้ตรงกับความต้องการพิเศษของเด็กแต่ละประเภท

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

กรุงเทพมหานครมีโรงเรียนที่เปิดการจัดการศึกษาพิเศษ (เรียนร่วม) สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในเขตที่มีความต้องการจำเป็น และทุกโรงเรียนจะมีครูการศึกษาพิเศษอย่างน้อย ๑ คน

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อสำรวจข้อมูลของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ พร้อมทั้งจัดระบบคัดกรองเด็กที่มีความต้องการพิเศษเพื่อเตรียมความพร้อมในการรองรับการให้บริการการศึกษา	ช่วงปีดำเนินการ	✓	✓				สนศ.
พัฒนาบุคลากรของโรงเรียนให้มีทักษะความรู้ความสามารถในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนในกลุ่มที่มีความต้องการพิเศษ	ช่วงปีดำเนินการ	✓	✓	✓	✓	✓	สนศ.
จัดสรรงบประมาณในการจัดจ้างครูการศึกษาพิเศษให้ครบทุกโรงเรียน	ช่วงปีดำเนินการ	✓	✓	✓	✓	✓	สนศ.

การติดตามความก้าวหน้า

ตัวชี้วัดผลการดำเนินงานหลัก	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๕	เป้าประสงค์
ร้อยละของโรงเรียนที่ตอบสนองความต้องการของเด็กที่ประสงค์จะเข้าศึกษา	ร้อยละ	๙๕	๙๙	๓.๓.๑.๑
จำนวนของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครที่เปิดการจัดการศึกษาพิเศษ (เรียนร่วม) สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	โรงเรียน	๑๒๔	๑๓๖	๓.๓.๑.๒

เป้าหมายที่ ๓.๓.๒

การพัฒนาคุณภาพการศึกษา

สถานการณ์และแนวโน้ม

ผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนสังกัด กทม. ในปีการศึกษา ๒๕๕๕ ที่ผ่านมา พบว่ามีคะแนนต่ำกว่าร้อยละ ๕๐ ในวิชาภาษาไทย วิชาคณิตศาสตร์ วิชาวิทยาศาสตร์ วิชาสังคมศึกษาฯ และวิชาภาษาอังกฤษ ขณะที่ผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ มีคะแนนต่ำกว่าร้อยละ ๕๐ ในวิชาคณิตศาสตร์ วิชาวิทยาศาสตร์ วิชาสังคมศึกษา วิชาภาษาอังกฤษ วิชาศิลปะ และวิชาการงานพื้นฐานอาชีพและเทคโนโลยี ซึ่งหากพิจารณาจากสถานการณ์การจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนพบว่าครูไม่มีเวลาเพียงพอในการสอนในชั้นเรียนเนื่องจากต้องเข้าร่วมการฝึกอบรมที่จัดขึ้นโดยไม่มีการวางแผนล่วงหน้า นอกจากนี้ ผู้เรียนบางส่วนก็ต้องขาดเรียนเพื่อเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้นโดยส่วนกลาง ทำให้ไม่ได้รับการศึกษาอย่างครบถ้วนตามจำนวนชั่วโมงเรียนที่บังคับ

ประเด็นปัญหาที่ควรได้รับการแก้ไขในช่วงแผนพัฒนาฯ ระยะที่ ๒

๑) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาหลักจากการทดสอบระดับชาติมีคะแนนต่ำกว่าร้อยละ ๕๐ การจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานครจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาอย่างเร่งด่วน โดยเฉพาะในวิชาหลัก เช่น วิชาภาษาไทย วิชาคณิตศาสตร์ วิชาวิทยาศาสตร์ วิชาสังคมศึกษาฯ และวิชาภาษาอังกฤษ

๒) ครูไม่มีเวลาเพียงพอในการสอนในชั้นเรียน ครูต้องเข้าร่วมการฝึกอบรมที่จัดขึ้นโดยไม่มีการวางแผนล่วงหน้า ทำให้ไม่มีเวลาในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนอย่างเต็มที่

๓) ผู้เรียนบางส่วนก็ต้องขาดเรียนเพื่อเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้นโดยส่วนกลาง ทำให้ไม่ได้รับการศึกษาอย่างครบถ้วนตามจำนวนชั่วโมงเรียนที่บังคับ

ยุทธศาสตร์และมาตรการสำคัญ

บทบาทและหน้าที่ของกรุงเทพมหานครที่เกี่ยวข้องโดยตรง

- ยุทธศาสตร์การศึกษา (สนศ.)
- พัฒนาข้าราชการครูกรุงเทพมหานคร (สนศ.)
- ศึกษานิเทศก์ (สนศ.)
- เทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน (สนศ.)
- บริหารการศึกษา (สนข.)
- โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร (สนข.)

ความร่วมมือกับส่วนราชการอื่นๆ

- กระทรวงศึกษาธิการ

เป้าประสงค์ที่ ๓.๓.๒.๑ โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาหลักจากการทดสอบระดับชาติ ขั้นพื้นฐานมีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้น

สภาพปัจจุบัน

ผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนสังกัด กทม. ในปีการศึกษา ๒๕๕๕ ที่ผ่านมา พบว่ามีคะแนนต่ำกว่าร้อยละ ๕๐ ในวิชาภาษาไทย วิชาคณิตศาสตร์วิชาวิทยาศาสตร์ วิชาสังคมศึกษาฯ และวิชาภาษาอังกฤษ ขณะที่ผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ มีคะแนนต่ำกว่าร้อยละ ๕๐ ในวิชาคณิตศาสตร์ วิชาวิทยาศาสตร์วิชาสังคมศึกษา วิชาภาษาอังกฤษ วิชาศิลปะ และวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาหลักจากการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐานมีคะแนนมากกว่าร้อยละ ๕๐

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
ยกระดับครูให้ผ่านการประเมินการประกันคุณภาพภายในในด้านการจัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับ ๓ ขึ้นไป	ร้อยละ	-	-	-	-	๗๕	สนศ.
สอนเสริมในรายวิชาที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำ พร้อมทั้งสนับสนุนและส่งเสริมในรายวิชาที่ผู้เรียนถนัด	ช่วงปีดำเนินการ	✓	✓	✓	✓	✓	สนศ.

เป้าประสงค์ที่ ๓.๓.๒.๒ คืนครูสู่ห้องเรียน

สภาพปัจจุบัน

ครูต้องเข้าร่วมการฝึกอบรมที่จัดขึ้นโดยไม่มีการวางแผนล่วงหน้า ทำให้ไม่มีเวลาในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนอย่างเต็มที่

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

ครูมีเวลาในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนมากกว่าร้อยละ ๙๐ โดยอาจจะเปลี่ยนรูปแบบการอบรมโดยให้มีศึกษานิเทศก์มาประจำอยู่ในโรงเรียนเพื่อนิเทศและอบรมแทนการจัดอบรมนอกสถานที่เพื่อเป็นการประหยัดเวลาและแก้ปัญหาการสอนได้อย่างถูกจุด

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
กำหนดแผนการฝึกอบรมครูล่วงหน้า ๑ ปีการศึกษา	ช่วงปีดำเนินการ	✓	✓	✓	✓	✓	สนศ.
จัดระบบการนิเทศภายในให้เป็นรูปธรรม สามารถตรวจสอบได้	ช่วงปีดำเนินการ	✓	✓	✓	✓	✓	สนศ.

เป้าประสงค์ที่ ๓.๓.๒.๓ ผู้เรียนมีชั่วโมงเข้าเรียนครบตามโครงสร้างเวลาเรียนของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

สภาพปัจจุบัน

ผู้เรียนบางส่วนก็ต้องขาดเรียนเพื่อเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้นโดยส่วนกลาง ทำให้ไม่ได้รับการศึกษาอย่างครบถ้วนตามจำนวนชั่วโมงเรียนที่บังคับ

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

ผู้เรียนเข้าเรียนครบตามโครงสร้างเวลาเรียนของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ซึ่งกำหนดกรอบโครงสร้างเวลาเรียนในแต่ละระดับชั้น ชั้น ป.๑ - ป.๖ ไม่เกิน ๑,๐๐๐ ชั่วโมง/ปี ชั้น ม.๑ - ม.๓ ไม่เกิน ๑,๒๐๐ ชั่วโมง/ปี และ ชั้น ม.๔ - ม.๖ เวลาเรียนรวม ๓ ปี ไม่น้อยกว่า ๓,๖๐๐ ชั่วโมง โดยสถานศึกษาสามารถจัดการเรียนการสอนยืดหยุ่นตามโครงสร้างเวลาเรียนของหลักสูตรสถานศึกษาได้

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
วางแผนกิจกรรมที่ผู้เรียนต้องเข้าร่วมและคัดเลือกเฉพาะกิจกรรมที่เหมาะสม	ช่วงปีดำเนินการ	✓	✓	✓	✓	✓	สนศ.
จัดการเรียนการสอนชดเชยให้กับผู้เรียนที่ขาดเรียน	ช่วงปีดำเนินการ	✓	✓	✓	✓	✓	สนศ.

การติดตามความก้าวหน้า

ตัวชี้วัดผลการดำเนินงานหลัก	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๕	เป้าประสงค์
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาหลักจากการทดสอบระดับชาติ ขั้นพื้นฐาน มีคะแนนเฉลี่ยมากกว่าร้อยละ ๕๐	ร้อยละ	<๕๐	>๕๐	๓.๓.๒.๑
ร้อยละของครูในการจัดการเรียนการสอนครบตามโครงสร้างหลักสูตร มากกว่าร้อยละ ๙๐	ร้อยละ	๗๐	๘๐	๓.๓.๑.๒
ร้อยละของผู้เรียนในการเข้าเรียนตามโครงสร้างเวลาเรียนของหลักสูตรสถานศึกษา	ร้อยละ	๗๐	๘๐	๓.๓.๑.๓

เป้าหมายที่ ๓.๓.๓

ประชาชนมีโอกาสศึกษาตลอดชีวิต

สถานการณ์และแนวโน้ม

ในแผนพัฒนาระยะที่ ๑ แผนด้านการศึกษาของกรุงเทพมหานครระบุเฉพาะการศึกษาในระบบซึ่งทำให้ไม่ครอบคลุมนิยามของการศึกษาในแผนพัฒนาระยะที่ ๒ จึงได้เพิ่มเป้าประสงค์เรื่องประชาชนมีโอกาสศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อให้มิติด้านการศึกษาครบถ้วน

การเรียนรู้ตามอัธยาศัยในโลกปัจจุบันจะกลายเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคนและสังคมยิ่งกว่าการศึกษาในระบบด้วยซ้ำการเรียนรู้ตามอัธยาศัยหมายถึงการศึกษาที่เกิดขึ้นตามวิถีชีวิตที่เป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์จากการทำงานจากบุคคล จากครอบครัว จากชุมชน จากแหล่งความรู้ต่างๆ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ ความบันเทิง และการพัฒนาคุณภาพชีวิต ซึ่งลักษณะการเรียนส่วนใหญ่เป็นการเรียนเพื่อความรู้และนันทนาการที่คนทุกคนทุกช่วงวัยทุกอาชีพสามารถเข้าถึงข่าวสารข้อมูลต่างๆได้โดยอิสระสะดวกสบายและเรียนรู้ที่จะนำข่าวสารข้อมูลเหล่านั้นไปใช้ประโยชน์ในชีวิตได้ การเรียนรู้ตามอัธยาศัยมีขอบเขตกว้างขวางตามความสนใจและความต้องการในชีวิตจริงของประชาชนตั้งแต่ความรู้ในการดูแลบุตรหลาน การดูแลบ้านไปจนกระทั่งความรู้เรื่องกฎหมาย ภาษี จนถึงความรู้เฉพาะทางในแต่ละสาขาวิชาชีพ โดยผ่านการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านสื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่ที่จะไม่ถูกจำกัดอยู่แต่เพียงหนังสือหรือห้องสมุดในรูปแบบเดิมอย่างเดียวอีกต่อไป เป็นการเรียนรู้ที่ยังอาจเสริมสร้างโอกาสและความเท่าเทียมแก่ผู้ด้อยโอกาสมีการวางระบบสนับสนุนทางการเงินและการให้แรงจูงใจอย่างเหมาะสมให้แก่ประชาชนชุมชนกลุ่มเป้าหมายต่างๆให้สามารถเข้าถึงและใช้บริการการจัดการเรียนรู้ตามอัธยาศัยนี้ตามความต้องการหรือความจำเป็นของตนเอง

ในปัจจุบัน กรุงเทพมหานครได้มีการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการเรียนรู้ตามอัธยาศัยของประชาชนไปค่อนข้างมากในรอบหลายปีที่ผ่านมา ทั้งห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้ ห้องสมุดเคลื่อนที่ ศูนย์เยาวชน ศูนย์กีฬา ลานกีฬาตลอดจนแหล่งเรียนรู้ในด้านต่างๆ เป็นจำนวนมาก อย่างไรก็ตาม สภาพการใช้ชีวิตของประชาชนในกรุงเทพมหานครที่ส่วนใหญ่อยู่ภายใต้บริบทของการใช้ชีวิตแบบเร่งรีบและแข่งขันกันทำมาหากินทำให้โอกาสในการเรียนรู้ตามอัธยาศัยทั้งเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและการงานอาชีพกลับลดน้อยลงอย่างน่าเสียดายอัตราการใช้ประโยชน์ในโครงสร้างพื้นฐานต่างๆดังกล่าวของกรุงเทพมหานครจึงไม่สูงเท่าที่ควร ทั้งที่การศึกษาตามอัธยาศัยมีศักยภาพที่จะยกระดับคุณภาพชีวิตและการทำงานของประชาชนในพื้นที่กรุงเทพมหานครได้อย่างมาก ด้วยเหตุนี้จึงเป็นที่มาของความจำเป็นในการทบทวนและเสนอยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาตามอัธยาศัยขึ้น เพื่อให้เกิดประโยชน์คุ้มค่าต่อชีวิตประชาชนในกรุงเทพมหานครอย่างแท้จริง

โลกยุคข่าวสารข้อมูลได้นำมาซึ่งความเปลี่ยนแปลงในวิถีชีวิตและการเรียนรู้ของคนรุ่นใหม่อย่างมาก ปัจจุบันการเรียนรู้มิได้ถูกจำกัดอยู่แต่ในห้องเรียนหรือโรงเรียนหรือในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งหรือกับเฉพาะกลุ่มเป้าหมายวัยเรียนอีกต่อไป แต่การเรียนรู้สามารถเกิดขึ้นได้ทุกที่ทุกเวลากับคนทุกช่วงวัย คำว่า **“เรียนจบ”** หรือ **“เรียนในระบบ”** การศึกษากลายเป็นคำที่มีความหมายอ่อนตัวลงมากในยุคนี้ ประกอบกับสภาพเศรษฐกิจสังคมที่มีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและสร้างเงื่อนไขความจำเป็นที่คนรุ่นใหม่จำต้องมีทักษะการเรียนรู้และปรับตัวต่อความเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆดังกล่าวได้ดียิ่งขึ้น การเรียนรู้ตลอดชีวิตหรือ **“การศึกษาตามอัธยาศัย”** จึงมิใช่เป็นเพียงวิถีชีวิตคนรุ่นใหม่ที่มาพร้อมกับความสะดวกสบายที่เทคโนโลยีสารสนเทศให้เท่านั้น แต่การศึกษาตามอัธยาศัยกลับกลายเป็นความจำเป็นที่คนรุ่นใหม่ต้องเข้าใจ เข้าถึง และใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ด้วย

ในช่วงแผนพัฒนาระยะที่ ๒ กรุงเทพมหานครจึงต้องศึกษาและพัฒนาเนื้อหาการเรียนรู้ตามอัธยาศัยที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนแต่ละช่วงวัยและกลุ่มเป้าหมาย พัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามอัธยาศัยที่มีประสิทธิภาพ พัฒนาระบบและกลไกสนับสนุนการเรียนรู้ตามอัธยาศัยและพัฒนาเครือข่ายการใช้ประโยชน์จากการเรียนรู้ตามอัธยาศัยในพื้นที่กรุงเทพมหานคร

ยุทธศาสตร์และมาตรการสำคัญ

บทบาทและหน้าที่ของกรุงเทพมหานครที่เกี่ยวข้องโดยตรง

- พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นกรุงเทพมหานคร (สวท.)
- พิพิธภัณฑ์เด็กกรุงเทพมหานคร (สวท.)
- หอศิลปวัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร (สวท.)
- ห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้ ห้องสมุดเคลื่อนที่ บ้านหนังสือ (สวท.)
- ศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานคร ศูนย์กีฬา ลานกีฬา (สวท.)

ความร่วมมือกับส่วนราชการอื่นๆ

- ภาคเอกชน
- สมาคมพิพิธภัณฑ์ไทย
- สถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ
- สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (สบร.)

เป้าประสงค์ที่ ๓.๓.๒.๑ ศึกษาและพัฒนาเนื้อหาการเรียนรู้ตามอัธยาศัยที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนแต่ละช่วงวัยและกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่กรุงเทพมหานคร

สภาพปัจจุบัน

กรุงเทพมหานครมีการเรียนรู้ตามอัธยาศัยโดยการจัดแหล่งเรียนรู้ที่ไม่ได้มาจากฐานข้อมูลตามความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริงและกว้างขวาง

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

มีข้อมูลความต้องการของประชาชนเพื่อการจัดเนื้อหาการเรียนรู้ให้ตรงกลุ่มเป้าหมาย

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
สำรวจความต้องการการเรียนรู้ตามอัธยาศัยของประชาชนในช่วงวัยและกลุ่มเป้าหมายต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ	รายเขตต่อปี	๑	๑	๑	๑	๑	สวท. สนข.
จัดหาทรัพยากรสารสนเทศที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน	จำนวนเรื่องต่อปี	๑๐๐	๒๐๐	๓๐๐	๔๐๐	๕๐๐	สวท. สนข

เป้าประสงค์ที่ ๓.๓.๒.๒ พัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามอัธยาศัยที่มีประสิทธิภาพในพื้นที่กรุงเทพมหานคร

สภาพปัจจุบัน

แหล่งเรียนรู้บางแห่งยังไม่ได้รับการพัฒนา แหล่งเรียนรู้ส่วนใหญ่ยังไม่ตรงกับความต้องการของประชาชน

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

มีแหล่งเรียนรู้หลายช่องทางมีแหล่งเรียนรู้ที่มีอัตลักษณ์น่าสนใจ

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
พัฒนาขีดความสามารถของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ตามอัธยาศัย	ร้อยละ	๖๐	๗๐	๘๐	๙๐	๑๐๐	สวท/ สนข
จัดโครงการนำร่องการเรียนรู้ตามอัธยาศัยในพื้นที่ของกรุงเทพมหานครโดยมีความหลากหลายตามบริบทความต้องการของประชาชนในแต่ละพื้นที่	จำนวนเขต	๕	๑๐	๑๕	๒๐	๒๕	สวท /สนข
พัฒนาอัตลักษณ์ให้ห้องสมุดกรุงเทพมหานคร	แห่ง	๑	๒	๓	๔	๕	สวท/สนข

เป้าประสงค์ที่ ๓.๓.๒.๓ พัฒนาระบบและกลไกสนับสนุนการเรียนรู้ตามอัธยาศัย

สภาพปัจจุบัน

แหล่งเรียนรู้บางแห่งยังไม่ได้รับการพัฒนา แหล่งเรียนรู้ส่วนใหญ่ยังไม่ได้ตามความต้องการของประชาชน

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

มีแหล่งเรียนรู้หลายช่องทางตามบริบทความต้องการของประชาชน

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
พัฒนา BMA MOOC (Massive Online Open Courses) หรือBMA Learning Applications บนโทรศัพท์มือถือเพื่อรองรับการเข้าถึงเนื้อหาการเรียนรู้ตามอัธยาศัยของประชาชน	กิจกรรม	-	๑	๒	๒	๒	สวท. สยป.
สร้าง BMA Learning Corner เพื่อส่งเสริมการเข้าถึงสื่อและอุปกรณ์การเรียนรู้ที่มีคุณภาพในแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ ของกรุงเทพมหานคร	แห่ง	-	๑	๒	๓	๔	สวท. สนข.
จัดให้มี BMA Learning Festival หรือ “มหกรรมการเรียนรู้กทม.” เพื่อเป็นการกระตุ้น ส่งเสริมและให้ข้อมูลเกี่ยวกับบริการการเรียนรู้ตามอัธยาศัยแก่ประชาชน	จำนวนครั้งต่อปี	๑	๑	๒	๒	๒	สวท. สนข.

เป้าประสงค์ที่ ๓.๓.๒.๔ พัฒนาเครือข่ายและกลไกการใช้ประโยชน์การเรียนรู้ตามอัธยาศัยแก่ประชาชนกลุ่มและช่วงวัยต่างๆ

สภาพปัจจุบัน

กรุงเทพมหานครจัดกิจกรรมเองเป็นส่วนใหญ่

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

มีความร่วมมือกับภาคประชาชนและเอกชนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามอัธยาศัยอย่างกว้างขวาง

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
พัฒนาเครือข่ายชุมชนในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามอัธยาศัยในพื้นที่ที่มีความพร้อม	จำนวนเครือข่าย	๒	๒	๒	๒	๒	สวท. สนข.
ร่วมมือกับภาคเอกชนในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตามอัธยาศัยแก่ประชาชนของกรุงเทพมหานคร	จำนวนโครงการ	๒	๓	๔	๕	๖	สวท. สนข.
นำร่องการจัดการเรียนรู้ตามอัธยาศัยเฉพาะเรื่องเฉพาะกลุ่มเป้าหมายเพื่อยกระดับการใช้ประโยชน์การเรียนรู้ตามอัธยาศัย	โครงการ	๒	๓	๔	๕	๖	สวท. สนข.

การติดตามความก้าวหน้า

ตัวชี้วัดผลการดำเนินงานหลัก	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๕	เป้าประสงค์
จำนวนเขตที่มีการสำรวจความต้องการการเรียนรู้ตามอัธยาศัยที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนแต่ละช่วงวัยและกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่กรุงเทพมหานคร	เขต/ปี	๑	๕	๓.๓.๒.๑
จำนวนโครงการ/กิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามอัธยาศัยให้มีประสิทธิภาพในพื้นที่กรุงเทพมหานคร	โครงการ/กิจกรรม	๒	๕	๓.๓.๒.๒
จำนวนโครงการการพัฒนาระบบและกลไกสนับสนุนการเรียนรู้ตามอัธยาศัย	โครงการ	๑	๒	๓.๓.๒.๓
จำนวนโครงการความร่วมมือกับภาคส่วนต่างๆ ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตามอัธยาศัยแก่ประชาชน	โครงการ	๑	๑	๓.๓.๒.๔
ระดับความพึงพอใจเฉลี่ยของผู้เข้าร่วมโครงการการจัดการเรียนรู้ตามอัธยาศัย	ระดับ	๓	๔	๓.๓.๒.๔

มิติที่ ๓.๔ สังคมพหุวัฒนธรรม

เป้าหมายที่ ๓.๔.๑

คนกรุงเทพฯที่มีความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรมสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุขและปรองดอง

สถานการณ์และแนวโน้ม

กรุงเทพมหานครมีการวางกลไกขับเคลื่อนงานด้านวัฒนธรรมลงไปในระดับชุมชนอย่างกว้างขวางผ่านการทำงานของสภาวัฒนธรรมในเขตต่างๆ โดยการสนับสนุนของกรุงเทพมหานคร รวมถึงการมีพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นกรุงเทพมหานครและพื้นที่การเรียนรู้ทางวัฒนธรรมของประชาชนทุกช่วงวัย อย่างไรก็ตาม ในช่วงเวลาที่ผ่านมาการมีส่วนร่วมและเรียนรู้ของประชาชนสร้างผลกระทบที่กว้างขวางต่อการเสริมสร้างความเป็นสังคมพหุวัฒนธรรมยังไม่เป็นไปอย่างที่ควร การใช้ประโยชน์ในพื้นที่การเรียนรู้ทางวัฒนธรรมดังที่กล่าวอยู่ในระดับที่น้อย จึงจำเป็นต้องมีการทบทวนและเสนอแผนยุทธศาสตร์ด้านพหุวัฒนธรรมที่ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย มีการขับเคลื่อนที่เป็นรูปธรรมสามารถนำไปสู่เป้าหมายการเสริมสร้างสังคมที่เข้มแข็งในอนาคต

ความเป็นสังคมพหุวัฒนธรรมที่ผู้คนที่มีความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรมสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุขและปรองดองเป็นเป้าหมายสำคัญประการหนึ่งของการปฏิรูปประเทศ อย่างไรก็ตาม ความหมายที่เป็นสาระสำคัญของการเสริมสร้างสังคมพหุวัฒนธรรมยังไม่เป็นที่เข้าใจอย่างถ่องแท้และตรงกัน ขาดการให้ความสำคัญ และนำไปสู่การขาดการลงมือปฏิบัติอย่างกว้างขวางโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่จะเป็นการวางพื้นฐานของสังคมเพื่อการอยู่ร่วมกันในอนาคตดังที่กล่าวข้างต้น

ความเป็นสังคมพหุวัฒนธรรมไม่ได้มีความหมายแต่เพียงการรู้จักหรือเรียนรู้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้คนที่ต่างวัฒนธรรมจากเรา หรือมิได้มีความหมายแต่เพียงความแตกต่างทางวัฒนธรรมในมิติของเชื้อชาติหรือศาสนาเท่านั้น แต่ความเป็นสังคมพหุวัฒนธรรมมีความหมายรวมถึงการรู้จัก เข้าใจ เคารพและเห็นคุณค่าอย่างเท่าเทียมทั้งวัฒนธรรมของตัวเราเองและผู้คนที่แตกต่างตั้งแต่ระดับชุมชนท้องถิ่นไปจนถึงระดับชาติ ที่มีความแตกต่างกันทั้งเชื้อชาติ ศาสนา ภาษา ช่วงวัยและวิถีชีวิต ด้วยเหตุนี้ ความเป็นสังคมพหุวัฒนธรรมจึงมีความหมายที่กว้างขวางที่ครอบคลุมแม้แต่การเสริมสร้างความเข้าใจในอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตัวเราเองควบคู่ไปกับความเข้าใจในผู้อื่นที่อยู่ร่วมในสังคมเดียวกัน

ในช่วงแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ ๒๐ ปี ระยะที่ ๒ กรุงเทพมหานครควรบูรณาการกับหน่วยงานในพื้นที่เพื่อการอนุรักษ์และเผยแพร่ พัฒนากระบวนการเรียนรู้ด้านพหุวัฒนธรรม ด้วยการพัฒนากลไกและเครือข่ายในการขับเคลื่อนการเรียนรู้ด้านพหุวัฒนธรรม และรณรงค์สร้างความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนในพื้นที่กรุงเทพมหานคร

ยุทธศาสตร์และมาตรการสำคัญ

บทบาทและหน้าที่ของกรุงเทพมหานครที่เกี่ยวข้องโดยตรง

- พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นกรุงเทพมหานคร (สวท.)
- พิพิธภัณฑ์เด็กกรุงเทพมหานคร (สวท.)
- หอศิลปวัฒนธรรมกรุงเทพมหานคร (สวท.)
- สังคีต (สวท.)
- สภาวัฒนธรรมเขต (สนข.)

ความร่วมมือกับส่วนราชการอื่นๆ

- กระทรวงวัฒนธรรม
- สภาวัฒนธรรม
- สถาบันการศึกษา
- โรงเรียนนอกสังกัดกรุงเทพมหานคร

เป้าประสงค์ที่ ๓.๔.๑.๑ สร้างเนื้อหาความรู้ด้านพหุวัฒนธรรมในพื้นที่กรุงเทพมหานคร

สภาพปัจจุบัน

เนื้อหาความรู้ด้านพหุวัฒนธรรมยังมีจำกัด

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

มีเนื้อหาด้านพหุวัฒนธรรมจากการวิจัยในทุกพื้นที่เขตกรุงเทพมหานคร

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
สร้างข้อมูลความรู้ด้านพหุวัฒนธรรมในพื้นที่เขตกรุงเทพมหานคร โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง	เรื่อง/ปี	๒	๒	๒	๒	๒	สวท.
พัฒนาปรับปรุงเนื้อหาความรู้ท้องถิ่นในแหล่งเรียนรู้ด้านพหุวัฒนธรรมของกรุงเทพมหานคร	แห่ง	๒	๒	๒	๒	๒	สวท. สนข.

เป้าประสงค์ที่ ๓.๔.๑.๒ พัฒนากระบวนการเรียนรู้ด้านพหุวัฒนธรรมในสถานศึกษาและชุมชนในพื้นที่กรุงเทพมหานครผ่านหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ทางเลือก

สภาพปัจจุบัน

ยังไม่มีกระบวนการเรียนรู้ในระดับประชาชน

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

ประชาชนมีส่วนร่วมในการสร้างการเรียนรู้วัฒนธรรมอื่นๆ

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
พัฒนาหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนรู้เสริมจากการเรียนปกติสำหรับสถานศึกษาทั้งหมดในสังกัดกรุงเทพมหานคร	จำนวนโรงเรียน	–	–	๒	๒	๒	สนศ. สนข. โรงเรียน
เสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ทางเลือกด้านพหุวัฒนธรรมของประชาชนกรุงเทพมหานคร	จำนวนแห่ง	๕	๕	๕	๕	๕	สวท.

เป้าประสงค์ที่ ๓.๔.๑.๓ พัฒนากลไกและเครือข่ายการขับเคลื่อนการเรียนรู้ด้านพหุวัฒนธรรมในพื้นที่กรุงเทพมหานคร

สภาพปัจจุบัน

มีสภาวัฒนธรรมเขตและสภาวัฒนธรรมกรุงเทพมหานครเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนการเรียนรู้ด้านพหุวัฒนธรรม การเรียนรู้ด้านวัฒนธรรมผ่านพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นกรุงเทพมหานคร และการจัดการแสดงดนตรี

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

ประชาชนมีส่วนร่วมในการสร้างการเรียนรู้วัฒนธรรมอื่นๆ

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านพหุวัฒนธรรมของกรุงเทพมหานคร	จำนวนเครือข่าย	๑	๒	๓	๔	๕	สวท. สนข.
จัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านพหุวัฒนธรรมผ่านการแสดงดนตรีในพื้นที่ กรุงเทพมหานคร	จำนวนครั้ง	๑๒	๑๒	๑๒	๑๒	๑๒	สวท.

เป้าประสงค์ที่ ๓.๔.๑.๔ รณรงค์สร้างความรู้ความเข้าใจด้านพหุวัฒนธรรมแก่ประชาชนในพื้นที่โดยใช้ช่องทางสื่อที่หลากหลายของกรุงเทพมหานคร

สภาพปัจจุบัน

ยังไม่มีการสร้างความรู้ความเข้าใจด้านพหุวัฒนธรรมในวงกว้าง

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

ประชาชนรับรู้ถึงวัฒนธรรมอื่นในกรุงเทพมหานคร

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
เผยแพร่ความรู้ด้านพหุวัฒนธรรมผ่านสื่อของกรุงเทพมหานครและสื่อมวลชนแขนงต่างๆ	ช่องทาง	๕	๕	๕	๕	๕	สวท. กปส. สนป.

การติดตามความก้าวหน้า

ตัวชี้วัดผลการดำเนินงานหลัก	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๕	เป้าประสงค์
จำนวนชุดข้อมูลความรู้ด้านพหุวัฒนธรรมในพื้นที่เขตกรุงเทพมหานครได้รับการพัฒนา	เรื่อง	๒	๒	๓.๔.๑.๑
จำนวนชุดนิทรรศการที่จัดแสดงในแหล่งเรียนรู้ด้านวัฒนธรรมของกรุงเทพมหานครเพิ่มขึ้น	ชุด	๕	๕	๓.๔.๑.๒
จำนวนเครือข่ายด้านพหุวัฒนธรรมที่มีในกรุงเทพมหานคร	เครือข่าย	๑	๕	๓.๔.๑.๓
จำนวนช่องทางการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจด้านพหุวัฒนธรรมในกรุงเทพมหานครอย่างหลากหลายช่องทาง	ช่องทาง	๕	๕	๓.๔.๑.๔

ด้านที่ ๔

มหานครกระชับ

เป้าหมาย - มหานครกระชับ

มิติที่ ๔.๑ กรุงเทพมหานครเติบโตอย่างเป็นระเบียบตามผังเมืองรวม	
เป้าหมายที่ ๔.๑.๑	กรุงเทพมหานครชั้นในและชั้นกลาง มีการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างเต็มศักยภาพ สอดคล้องกับระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ
เป้าหมายที่ ๔.๑.๒	ศูนย์ชุมชนย่อยในเมืองชั้นนอกเติบโตตามผังเมืองรวมอย่างเต็มศักยภาพ

มิติที่ ๔.๑ กรุงเทพมหานครเติบโต อย่างเป็นระเบียบตามผังเมืองรวม

เป้าหมายที่ ๔.๑.๑

กรุงเทพมหานครชั้นในและชั้นกลางมีการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างเต็มศักยภาพสอดคล้องกับระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ

สถานการณ์และแนวโน้ม

๑. การเติบโตของประชากรเพิ่มขึ้นในอัตราที่ลดลง

การเจริญเติบโตของจำนวนประชากรของกรุงเทพมหานครตามทะเบียนราษฎร์ลดลงอย่างต่อเนื่องจากเดิมในปี ๒๕๕๓ มีจำนวน ๕.๗๐ ล้านคน ลดลงในปี ๒๕๕๗ เหลือจำนวน ๕.๖๙ ล้านคน โดยประชากรตามทะเบียนราษฎร์ที่อยู่บริเวณเขตเมืองชั้นในมีแนวโน้มลดลงร้อยละ ๐.๕ ต่อปี เนื่องจากเกิดการย้ายออกของเด็กแรกเกิดที่มารดามีภูมิลำเนานอกเขตกรุงเทพมหานคร รวมถึงการย้ายออกไปซื้อที่อยู่อาศัยใหม่นอกเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งส่วนใหญ่ประชากรย้ายออกไปเขตเมืองชั้นกลางและเมืองชั้นนอก ทั้งทางฝั่งตะวันออกและตะวันตกของกรุงเทพมหานคร สำหรับบริเวณเขตเมืองชั้นกลางประชากรตามทะเบียนราษฎร์มีแนวโน้มลดลงร้อยละ ๑.๐ ต่อปี เนื่องจากการย้ายเข้าของประชากรจากเขตเมืองชั้นใน

๒. การพัฒนาที่อยู่อาศัยยังขยายตัวไปในแนวราบ

จากสถิติการขออนุญาตปลูกสร้างอาคารของกรุงเทพมหานครที่อนุญาตโดยสำนักการโยธา กรุงเทพมหานคร พบว่า ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๒ - ๒๕๕๖ มีทั้งหมด ๔,๗๗๕ หน่วย พื้นที่อาคารรวม ๓๔,๖๐๔,๕๑๓ ตารางเมตร โดยกลุ่มเขตที่มีการขออนุญาตปลูกสร้างอาคารมากที่สุดคือ เขตศูนย์กลางธุรกิจและพาณิชยกรรม (เขตเมืองชั้นใน) จำนวน ๑,๘๑๙ หน่วย คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๐๙ ของกรุงเทพมหานคร รองลงมาคือ กลุ่มเขตที่อยู่อาศัย (เขตเมืองชั้นกลาง) มีจำนวน ๑,๘๐๔ หน่วย คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๗๘ ของกรุงเทพมหานคร

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าเขตเมืองชั้นในมีสถิติการขออนุญาตปลูกสร้างอาคารมากที่สุด แต่รูปแบบการอยู่อาศัยยังคงขยายตัวออกไปในเขตเมืองชั้นนอก ทั้งทางฝั่งตะวันออกและตะวันตกตอนล่าง โดยขยายตัวในลักษณะแนวราบอันเป็นผลจากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ได้แก่ การพัฒนาเส้นทางคมนาคมขนส่ง ที่มีการเพิ่มโครงข่ายต่อเชื่อมไปในพื้นที่เขตเมืองชั้นนอกและปริมณฑลทั้งระบบถนนและระบบขนส่งมวลชนทางราง รวมทั้งโครงการพัฒนาขนาดใหญ่ของภาครัฐที่กระตุ้นให้เกิดการพัฒนาเขตที่อยู่อาศัยในเขตเมืองชั้นนอก ในขณะที่พื้นที่ในเขตศูนย์กลางเมือง (เขตเมืองชั้นใน) ซึ่งเป็นศูนย์กลางธุรกิจและพาณิชยกรรม รวมถึงบริเวณอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและส่งเสริมการท่องเที่ยวจะมีการเพิ่มขึ้นของพื้นที่พัฒนาเมืองเล็กน้อยหรือแทบจะไม่มีการเปลี่ยนแปลง เนื่องจากปัจจัยด้านที่ดินมีการพัฒนาเต็มพื้นที่แล้ว การเปลี่ยนแปลงส่วนใหญ่จึงเป็นลักษณะกิจกรรมการใช้ประโยชน์ที่ดินและการก่อสร้างอาคารที่มีความหนาแน่นเพิ่มขึ้น ในรูปแบบอาคารสูงขนาดใหญ่ในรัศมีการให้บริการของระบบขนส่งมวลชนทางราง

๓. การพัฒนาพื้นที่ว่างเปล่าไม่ได้ใช้ประโยชน์

ภาครัฐ สำนักผังเมือง กรุงเทพมหานคร มีการพัฒนาพื้นที่ด้วยวิธีการจัดรูปที่ดินบริเวณพื้นที่ว่างเปล่าที่ถูกปิดล้อมจากพื้นที่ของสวนหลวง ร.๙ และที่ดินของกรุงเทพมหานคร เป็นการดำเนินโครงการในลักษณะที่มีการประสานความร่วมมือระหว่างรัฐและเอกชน โดยกรุงเทพมหานครมีบทบาทในการเป็นที่ปรึกษาโครงการ

ภาคเอกชน ประสบความสำเร็จในการซื้อพื้นที่ว่างเปล่าลักษณะพื้นที่ตาบอด พื้นที่ที่มีคลองคั่น พื้นที่ติดทางรถไฟ พื้นที่ติดคลองชลประทานในการจัดทำโครงการจัดสรรที่ดิน ที่ทำให้เมืองมีการขยายตัวลึกออกไปเป็นบริเวณกว้าง ส่งผลกระทบต่อการจราจรในซอยต่างๆ

ประเด็นปัญหาสำคัญที่กรุงเทพมหานครต้องให้ความสำคัญในช่วง ๕ ปี ข้างหน้า

- การพัฒนาพื้นที่ที่ไม่ได้อยู่ในรัศมีเส้นทางให้บริการของระบบขนส่งมวลชนทางราง จากการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินส่วนใหญ่ที่ผ่านมาเป็นการเปลี่ยนแปลงในรูปของกิจกรรมการใช้ประโยชน์ที่ดินและการก่อสร้างที่มีความหนาแน่นเพิ่มขึ้นในรูปแบบอาคารสูงใหญ่ กระจุกตัวอยู่ในบริเวณรัศมีการให้บริการของระบบขนส่งมวลชนทางราง ทำให้เกิดความเคลื่อนไหวของนักพัฒนาอสังหาริมทรัพย์และเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินแปลงใหญ่ที่ช่วงชิงทำเลที่ตั้งในบริเวณที่มีศักยภาพสูงและสามารถทำกำไรได้มหาศาล ส่งผลให้พื้นที่ที่อยู่ห่างจากรัศมีของระบบขนส่งทางรางหรือพื้นที่ที่อยู่รอบนอกออกไป ได้รับการพัฒนาอย่างไม่มีประสิทธิภาพมากนัก โดยพัฒนาไปในรูปแบบหอพัก คอนโดมิเนียมระดับกลาง หรือโรงแรมขนาดเล็ก (Hostel) อยู่ลึกเข้าไปในพื้นที่ด้านใน ขาดแคลนระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการที่เพียงพอ หรือเข้าถึงได้ยาก จึงต้องออกมาใช้บริการที่อยู่ไกลออกไป เพิ่มการเดินทางและสร้างปัญหาการจราจรต่อไปไม่จบสิ้น
- การพัฒนาประสิทธิภาพระบบโครงสร้างพื้นฐานให้สอดคล้องกับรูปแบบการใช้ประโยชน์ที่ดินที่เปลี่ยนแปลงกิจกรรมการใช้ประโยชน์ที่ดินและการก่อสร้างที่มีความหนาแน่นเพิ่มขึ้นในรูปแบบอาคารสูง อาคารขนาดใหญ่ และอาคารขนาดใหญ่พิเศษ จำเป็นต้องมีโครงสร้างพื้นฐานที่มีประสิทธิภาพในการรองรับมากขึ้น ได้แก่ ระบบประปา ให้เพียงพอกับประชากรที่จะเพิ่มขึ้น ระบบโครงข่ายถนน ให้สามารถเชื่อมต่อทะลุเข้าถึงกันได้ตลอดพื้นที่ เพื่อรองรับความหนาแน่นประชากรที่มากขึ้นและลดปัญหาการจราจร
- เพิ่มการดำเนินการจัดรูปที่ดินเพื่อแก้ปัญหาพื้นที่ด้อยศักยภาพหรือพื้นที่ตาบอด ทั้งนี้ แม้ว่าสำนักผังเมืองเคยดำเนินโครงการจัดรูปที่ดินสำเร็จมาแล้วนั้น แต่จากการดำเนินการที่ผ่านมาพบว่า ความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการจัดรูปที่ดินของเจ้าของที่ดินยังไม่มีความชัดเจนเพียงพอ โดยเจ้าของที่ดินมุ่งเน้นให้ที่ดินของตนเองมีทางเข้าออกและเสียผลประโยชน์น้อยที่สุด ซึ่งสวนทางกับหลักการการจัดรูปที่ดิน ที่จะต้องมีการจัดรูปแปลงที่ดินใหม่และมีการเสียสละที่ดินของเจ้าของทุกรายในโครงการจัดรูปที่ดิน ดังนั้นในแผน พัฒนาฯ ระยะที่ ๒ ต้องเพิ่มการดำเนินการเพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจในการจัดรูปที่ดินให้มากขึ้น ซึ่งจะช่วยให้โครงการจัดรูปที่ดินเกิดประสิทธิภาพ และได้รับความร่วมมือจากประชาชนในการดำเนินการมากขึ้น
- เพิ่มพื้นที่ที่โล่งเพื่อสาธารณประโยชน์ในเขตเมืองชั้นในและพื้นที่รองรับน้ำในเขตเมืองชั้นกลาง ในช่วงแผนพัฒนาฯ ระยะที่ ๑ ที่โล่งเพื่อสาธารณประโยชน์หรือสวนสาธารณะตามข้อกำหนดผังเมืองรวมที่ให้โบนัสให้อาคารรวมเพิ่มขึ้นไม่เกินร้อยละ ๒๐ หรือไม่เกินห้าเท่าของพื้นที่โล่งเพื่อสาธารณประโยชน์หรือสวนสาธารณะที่จัดให้มีขึ้น ไม่ประสบความสำเร็จนั้น แผนพัฒนาฯ ระยะที่ ๒ จึงควรดำเนินการจัดหาและพัฒนาที่โล่งเพื่อสาธารณประโยชน์หรือสวนสาธารณะในเขตเมืองชั้นในเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีรองรับประชากรที่จะเพิ่มขึ้น โดยการซื้อหรือเวนคืนที่ดิน ในทำนองเดียวกันจำเป็นต้องเตรียมพื้นที่รองรับน้ำ (พื้นที่แก้มลิง) เพื่อป้องกันความเสียหายจากอุทกภัยในเขตเมืองชั้นในที่มีความสำคัญโดยการซื้อหรือเวนคืนที่ดินเพื่อสร้างเป็นพื้นที่รับน้ำในบริเวณเขตเมืองชั้นกลาง

ยุทธศาสตร์และมาตรการสำคัญ

บทบาทและหน้าที่ของกรุงเทพมหานครที่เกี่ยวข้องโดยตรง

- วางผังเมืองรวม (สผม.)
- มาตรการและการควบคุมทางผังเมือง (สผม.)
- จัดรูปที่ดินเพื่อการพัฒนาเมือง (สผม.)
- อนุญาตและควบคุมการก่อสร้าง (สนย.)
- ตรวจสอบและควบคุมการใช้อาคาร (สนย.)
- บังคับใช้กฎหมายอาคาร (สนท.)
- พัฒนาระบบโครงข่ายคมนาคม (สนย.)
- พัฒนาระบบขนส่งมวลชน (สจส.)
- สวนสาธารณะ (สสล.)
- ศูนย์บริการสาธารณสุข (สนอ.)
- ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (สปภ.)
- บำบัดน้ำเสีย (สนน.)
- บริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สนศ.)
- กำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล (สสล.)
- ควบคุมอาคาร (สนข.)

ความร่วมมือกับส่วนราชการอื่นๆ

- ยังไม่มีความร่วมมืออย่างเป็นทางการ

ส่วนราชการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหา

- ประสานแผนการพัฒนาระบบขนส่งมวลชนทางรางเพื่อให้สอดคล้องกับผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร ได้แก่ การรถไฟขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย การรถไฟแห่งประเทศไทย
- ประสานแผนกับการไฟฟ้านครหลวงและการประปานครหลวงเพื่อวางแผนการพัฒนาเมือง เพื่อให้เป็นไปตามกรอบที่ผังเมืองรวมกรุงเทพมหานครกำหนด
- ประสานแผนการพัฒนาเมืองตามที่ผังเมืองรวมกรุงเทพมหานครกำหนดกับหน่วยงานทางด้านระบบคมนาคมขนส่ง ได้แก่ การทางพิเศษแห่งประเทศไทย กรมทางหลวง กรมทางหลวงชนบท
- ประสานแผนงานการพัฒนาเมืองกับหน่วยงานที่มีการพัฒนาโครงการขนาดใหญ่ ได้แก่ การรถไฟแห่งประเทศไทย กรมธนารักษ์ การท่าเรือแห่งประเทศไทย การเคหะแห่งชาติ

เป้าประสงค์ที่ ๔.๑.๑.๑ ส่งเสริมการขยายตัวในการใช้ประโยชน์ที่ดินเต็มประสิทธิภาพตามผังเมืองรวมและเพิ่มความหนาแน่นประชากรในเขตเมืองชั้นในและเขตเมืองชั้นกลาง

สภาพปัจจุบัน

เขตเมืองชั้นในมีประชากรลดลง รวมทั้งการพัฒนาเมืองขยายตัวกระจายไปในทุกทิศทาง โดยเฉพาะเขตเมืองชั้นนอก ส่งผลให้เมืองไม่กระชับตามที่กำหนดไว้

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

ประชากรกลับเข้ามาในเขตเมืองชั้นใน จนมีความหนาแน่นมากขึ้น มีรูปแบบการใช้ประโยชน์ที่ดินผสมผสาน มีการใช้พื้นที่โดยรอบสถานีขนส่งมวลชนและพื้นที่ปิดล้อมมากขึ้น

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
ศึกษาและทบทวนความเหมาะสมของ FAR	ช่วงปีที่ดำเนินการ	✓					สผม.
จัดทำผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร ฉบับใหม่ (ปรับปรุงครั้งที่ ๔) ให้แล้วเสร็จ และประเมินผลกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมฉบับที่ ๔	ช่วงปีที่ดำเนินการ	✓		✓	✓	✓	สผม.
บังคับใช้มาตรการทางผังเมืองอย่างเคร่งครัด	ช่วงปีที่ดำเนินการ			✓	✓	✓	สผม.
เพิ่มมาตรการเชิงบวกเพื่อส่งเสริมการขยายตัวในเขตเมืองชั้นใน	ช่วงปีที่ดำเนินการ	✓	✓	✓	✓	✓	สผม.
พัฒนาและกำหนดมาตรการทางกฎหมายสำหรับพื้นที่ที่มีศักยภาพรอบบริเวณสถานีขนส่งมวลชน (TOD)	ช่วงปีที่ดำเนินการ	✓	✓	✓	✓	✓	สผม.
พัฒนาพื้นที่ปิดล้อมในเขตเมืองชั้นในและชั้นกลาง	ช่วงปีที่ดำเนินการ	✓	✓	✓	✓	✓	สผม.
ทำแผนพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานทั้งสาธารณูปโภคและสาธารณูปการที่สอดคล้องกับผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร	ช่วงปีที่ดำเนินการ	✓	✓	✓	✓	✓	สผม.
สำรวจ จัดเก็บ และจัดทำระบบฐานข้อมูลเพื่อการวางผังเมือง	ช่วงปีที่ดำเนินการ	✓	✓	✓	✓	✓	สผม.

การติดตามความก้าวหน้า

ตัวชี้วัดผลการดำเนินงานหลัก	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๕	เป้าประสงค์
สาธารณูปโภคและสาธาณูปการได้รับการพัฒนาให้ดีขึ้น	ตร.ม.	๘๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๔.๑.๑.๑ ๔.๑.๒.๑
ความพึงพอใจของประชากรกรุงเทพมหานคร	ร้อยละ	๘๐	๘๐	๔.๑.๑.๑ ๔.๑.๒.๑
ความหนาแน่นของประชากรเพิ่มขึ้นในเขตเมืองชั้นใน	คน/ตร.กม.	๘,๔๔๔.๓๘	๔๐,๐๐๐	๔.๑.๒.๑

เป้าหมายที่ ๔.๑.๒

ศูนย์ชุมชนย่อยในเมืองชั้นนอกเติบโตตามผังเมืองรวมอย่างเต็มศักยภาพ

สถานการณ์และแนวโน้ม

๑. ความหนาแน่นของประชากรสูงขึ้น

การบริหารการเติบโตของเมืองเพื่อให้เกิดการพัฒนาเมืองแบบกระชับ (Compact city) ตามการประกาศใช้บังคับกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๕๖ ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เห็นได้จากการพัฒนาเขตเมืองชั้นในมีแนวโน้มลดลงหรือคงที่ แต่การพัฒนาในเขตเมืองชั้นนอกทั้งด้านตะวันออกและตะวันตกของกรุงเทพมหานครเพิ่มสูงขึ้น โดยประชากรมีความหนาแน่นเฉลี่ย ๓๐ คน ต่อ ๑,๐๐๐ ตร.ม. สถานการณ์ดังกล่าวส่งผลให้พื้นที่เกษตรกรรมของกรุงเทพมหานครลดลงอย่างต่อเนื่อง หรือแม้แต่พื้นที่ที่ได้ถูกกำหนดเป็นศูนย์ชุมชนย่อยของเขตเมืองชั้นนอก เพื่อส่งเสริมความเป็นศูนย์กลางธุรกิจการค้า การบริการและนันทนาการที่จะก่อให้เกิดความสมดุลระหว่างแหล่งงานและที่อยู่อาศัยของประชาชนบริเวณเขตเมืองชั้นนอกนั้น ปรากฏว่ายังไม่มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพิ่มเติม ทำให้ไม่มีปัจจัยดึงดูดให้เกิดการพัฒนาตามที่ผังเมืองรวมกรุงเทพมหานครกำหนดไว้เท่าที่ควร อย่างไรก็ตาม มีศูนย์ชุมชนย่อยของเขตเมืองชั้นนอก จำนวน ๔ ศูนย์ชุมชนย่อยที่มีแนวโน้มพัฒนาไปตามเป้าหมาย ได้แก่ ศูนย์มีนบุรี ศูนย์บางแค ศูนย์รามอินทรา กม.๘ และศูนย์รามที่ ๒

๒. การพัฒนาที่อยู่อาศัยมีอัตราเพิ่มขึ้น

การขยายตัวของพื้นที่พัฒนาเมืองในเขตเมืองชั้นนอกพบว่า เขตเมืองชั้นนอกทางฝั่งตะวันออกมีอัตราการเพิ่มขึ้นของพื้นที่พัฒนาเมืองสูงที่สุดในกรุงเทพมหานคร ได้แก่ เขตบางขุนเทียน เขตลาดกระบัง และเขตคลองสามวา คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๒๘ ๑๔.๘๘ และ ๑๓.๖๒ ตามลำดับ นอกจากนี้ ด้วยปัจจัยความสะดวกของโครงข่ายคมนาคมขนส่ง โดยเฉพาะการเชื่อมต่อถนนกาญจนาภิเษก (ถนนวงแหวนรอบนอก) ด้านใต้ ทำให้เกิดการขยายตัวของที่อยู่อาศัย จากที่กล่าวมาข้างต้นนี้ แสดงให้เห็นชัดเจนว่า การบริหารการเติบโตเพื่อให้เกิดการพัฒนาเมืองกระชับตามแผนพัฒนาฯ ระยะที่ ๑ ไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร

๓. ศูนย์ชุมชนย่อยในเมืองชั้นนอกพัฒนาได้ไม่เต็มขีดความสามารถ

การที่ผังเมืองรวมกรุงเทพมหานครได้กำหนดพื้นที่ศูนย์ชุมชนย่อยในเขตเมืองชั้นนอก เพื่อส่งเสริมความเป็นศูนย์กลางธุรกิจการค้า การบริการและนันทนาการ ที่จะสร้างความสมดุลระหว่างแหล่งงานและที่อยู่อาศัยของประชาชนในเขตเมืองชั้นนอก แต่ปรากฏว่า ศูนย์ชุมชนย่อยเหล่านั้นไม่สามารถพัฒนาได้เต็มขีดความสามารถ เนื่องจากยังไม่มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพิ่มเติม เช่น การเพิ่มโรงพยาบาลและโรงเรียนภายในศูนย์ชุมชนย่อยให้อยู่ใกล้แหล่งที่อยู่อาศัย การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางถนนให้สามารถเชื่อมโยงเส้นทางรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนได้อย่างสะดวก เป็นต้น จึงยังไม่มีปัจจัยดึงดูดให้เกิดการพัฒนาตามผังเมืองรวมเท่าที่ควร ทั้งนี้มีเพียงบางศูนย์ชุมชนย่อยเท่านั้นที่มีการเติบโตขึ้นเล็กน้อย เนื่องจากเป็นศูนย์ชุมชนที่ทำหน้าที่เป็นศูนย์เปลี่ยนถ่ายระบบคมนาคมขนส่งทางราง เช่น ศูนย์พาณิชยกรรมชุมชนย่านบางนา-ศรีนครินทร์ เป็นต้น ดังนั้น จำเป็นต้องจัดทำแผนพัฒนาพื้นที่ศูนย์ชุมชนย่อยและบริเวณโดยรอบเพื่อให้ศูนย์ชุมชนย่อยสามารถดึงดูดการพัฒนาให้เต็มศักยภาพ

ยุทธศาสตร์และมาตรการสำคัญ

บทบาทและหน้าที่ของกรุงเทพมหานครที่เกี่ยวข้องโดยตรง

- วางผังเมืองรวม (สผม.)
- มาตรการและการควบคุมทางผังเมือง (สผม.)
- จัดรูปที่ดินเพื่อการพัฒนาเมือง (สผม.)
- อนุญาตและควบคุมการก่อสร้าง (สนย.)
- ตรวจสอบและควบคุมการใช้อาคาร (สนย.)
- ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (สปภ.)
- บำบัดน้ำเสีย (สนน.)
- บังคับใช้กฎหมายอาคาร (สนท.)
- พัฒนาระบบโครงข่ายคมนาคม (สนย.)
- พัฒนาระบบขนส่งมวลชน (สจส.)
- สวนสาธารณะ (สสล.)
- ศูนย์บริการสาธารณสุข (สนอ.)
- บริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สนศ.)
- กำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล (สสล.)

ความร่วมมือกับส่วนราชการอื่นๆ

- ยังไม่มีความร่วมมืออย่างเป็นทางการ

ส่วนราชการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหา

- ประสานแผนการพัฒนาระบบขนส่งมวลชนทางรางเพื่อให้สอดคล้องกับผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร ได้แก่ การรถไฟขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย การรถไฟแห่งประเทศไทย
- ประสานแผนกับการไฟฟ้านครหลวงและการประปานครหลวงเพื่อวางแผนการพัฒนาเมือง เพื่อให้เป็นไปตามกรอบที่ผังเมืองรวมกรุงเทพมหานครกำหนด
- ประสานแผนการพัฒนาเมืองตามที่ผังเมืองรวมกรุงเทพมหานครกำหนดกับหน่วยงานทางด้านระบบคมนาคมขนส่ง ได้แก่ การทางพิเศษแห่งประเทศไทย กรมทางหลวง กรมทางหลวงชนบท
- ประสานแผนงานการพัฒนาเมืองกับหน่วยงานที่มีการพัฒนาโครงการขนาดใหญ่ ได้แก่ การรถไฟแห่งประเทศไทย กรมธนารักษ์ การท่าเรือแห่งประเทศไทย การเคหะแห่งชาติ

เป้าประสงค์ที่ ๔.๑.๒.๑ ส่งเสริมการใช้ประโยชน์ที่ดินที่ดินในศูนย์ชุมชนย่อยของเขตเมืองชั้นนอก

สภาพปัจจุบัน

เขตเมืองชั้นนอกมีการพัฒนาเมืองตามเศรษฐกิจ มากกว่าการพัฒนาตามศูนย์ชุมชนย่อยที่ได้กำหนดไว้

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในศูนย์ชุมชนย่อยเขตเมืองชั้นนอกให้มีประสิทธิภาพและสามารถเชื่อมโยงเข้าสู่เขตเมืองชั้นในและชั้นกลางได้สะดวก เพื่อลดการตั้งถิ่นฐานออกนอกศูนย์ชุมชนย่อยที่จะรุกล้ำพื้นที่เกษตรกรรมและพื้นที่รับน้ำ

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
จัดทำฐานข้อมูลและแผนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับศูนย์ชุมชนย่อยในเขตเมืองชั้นนอกที่จะมีประชากรเพิ่มมากขึ้น	ช่วงปีที่ดำเนินการ	✓	✓	✓	✓	✓	สผม.
จัดทำแผนแม่บทการพัฒนาศูนย์ชุมชนย่อย และดำเนินการพัฒนาในพื้นที่นำร่อง	ช่วงปีที่ดำเนินการ	✓	✓	✓	✓	✓	สผม.
จัดทำแผนความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน และองค์กรที่ดูแลระบบสัญจรหลักและรองของเมือง	ช่วงปีที่ดำเนินการ	✓	✓			✓	สผม.
บังคับใช้มาตรการทางผังเมืองรุกล้ำไม่ให้มีการรุกล้ำพื้นที่เกษตรกรรม รวมถึงการออกข้อบัญญัติเฉพาะ	ช่วงปีที่ดำเนินการ		✓	✓	✓		สผม.

การติดตามความก้าวหน้า

ตัวชี้วัดผลการดำเนินงานหลัก	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๕	เป้าประสงค์
สาธารณูปโภคและสาธาณูปการได้รับการพัฒนาให้ดีขึ้น	ตร.ม.	๘๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๔.๑.๑.๑ ๔.๑.๒.๑
ความพึงพอใจของประชากรกรุงเทพมหานคร	ร้อยละ	๘๐	๘๐	๔.๑.๑.๑ ๔.๑.๒.๑
ความหนาแน่นของประชากรเพิ่มขึ้นในเขตเมืองชั้นใน	คน/ตร.กม.	๘,๔๔๔.๓๘	๔๐,๐๐๐	๔.๑.๒.๑

โครงการลงทุนที่สำคัญ

โครงการ/ปีที่จะดำเนินการ	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
โครงการพัฒนาศูนย์ชุมชนย่อยในเขตเมืองชั้นนอก						สผม.
โครงการพัฒนาระบบขนส่งมวลชนทางราง เรือ ถนน						สจส.

ด้านที่ ๕

มหานครประชาธิปไตย

เป้าหมาย - มหานครประชาธิปไตย

มิติที่ ๕.๑ มหานครกรุงเทพแบบบูรณาการ	
เป้าหมายที่ ๕.๑.๑	กรุงเทพมหานครมีองค์การบริหารจัดการระบบสาธารณูปโภคมหานคร
มิติที่ ๕.๒ เมืองธรรมาภิบาล	
เป้าหมายที่ ๕.๒.๑	ประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอนโยบายและตรวจสอบการทำงานของกรุงเทพมหานคร โดยการใช้ระบบงบประมาณแบบมีส่วนร่วม
มิติที่ ๕.๓ กระจายอำนาจสู่ประชาชน	
เป้าหมายที่ ๕.๓.๑	ลดบทบาทส่วนกลางลงเหลือภารกิจหลักเท่าที่ต้องทำ เท่าที่จำเป็น และให้อำนาจในการกำหนดนโยบายและตัดสินใจในการจัดบริการสาธารณะในระดับพื้นที่
มิติที่ ๕.๔ การเมืองสีขาว	
เป้าหมายที่ ๕.๔.๑	ประชาชนมีความเชื่อมั่นในข้าราชการและผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองของกรุงเทพมหานคร
มิติที่ ๕.๕ พลเมืองกรุงเทพฯ ขับเคลื่อนวิสัยทัศน์	
เป้าหมายที่ ๕.๕.๑	ประชาชนจะร่วมกันติดตาม ตรวจสอบ และผลักดันให้นำวิสัยทัศน์กรุงเทพฯ พ.ศ. ๒๕๗๕ ไปปฏิบัติให้บังเกิดผลสำเร็จจริงจัง

มิติที่ ๕.๑ มหานครกรุงเทพแบบบูรณาการ

เป้าหมายที่ ๕.๑.๑

กรุงเทพมหานครมีองค์การบริหารจัดการระบบสาธารณูปโภคมหานคร (ให้เป็นองค์กรปกครองท้องถิ่นแบบพิเศษ ลักษณะ Functional Decentralization)

สถานการณ์และแนวโน้ม

กรุงเทพมหานครได้เสนอร่างพระราชบัญญัติระเบียบบริหาราชการกรุงเทพมหานครฉบับใหม่ซึ่งมีมาตราที่กำหนดให้กรุงเทพมหานครสามารถจัดตั้งองค์การบริหารจัดการระบบสาธารณูปโภคได้ ซึ่งร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวอยู่ในขั้นตอนเสนอกระทรวงมหาดไทยพิจารณา และกระทรวงมหาดไทยขอให้กรุงเทพมหานครปรับข้อมูลในร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวบางส่วน และปรับรูปแบบการเสนอร่าง พระราชบัญญัติดังกล่าวใหม่

ยุทธศาสตร์และมาตรการสำคัญ

บทบาทและหน้าที่ของกรุงเทพมหานครที่เกี่ยวข้องโดยตรง

- ประสานกับหน่วยงานสาธารณูปโภค (สนย.)

ความร่วมมือกับส่วนราชการอื่นๆ

- การไฟฟ้านครหลวง
- การประปานครหลวง
- กระทรวงคมนาคม
- บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน)
- บริษัท ก ส ท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน)
- บริษัท โทรคมนาคม เอกชน

เป้าประสงค์ที่ ๕.๑.๑.๑ ปรับปรุงระเบียบกฎหมายให้รองรับการพัฒนาเมืองมหานคร

สภาพปัจจุบัน

กรุงเทพมหานครมีการขยายตัวมากขึ้น การจัดบริการสาธารณะโดยเฉพาะด้านสาธารณูปโภคที่มีหน่วยงานนอกกรุงเทพมหานครหลายหน่วยงานเข้ามาจัดบริการในพื้นที่ รวมถึงปัญหาการให้บริการในพื้นที่รอยต่อกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ที่ขาดการลงทุนพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาร่วมกัน ทำให้การบริการสาธารณะขาดประสิทธิภาพ

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

กรุงเทพมหานครมีองค์การบริหารจัดการระบบสาธารณูปโภคมหานครเพื่อการจัดการการให้บริการสาธารณะอย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
จัดทำร่างกฎหมายระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร	ช่วงปีที่ดำเนินการ	✓	✓	✓			สนป.
จัดเวทีรับฟังความคิดเห็นร่างกฎหมายระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร	ช่วงปีที่ดำเนินการ				✓		สนป.
จัดตั้งบริษัทพัฒนาเมือง	ช่วงปีที่ดำเนินการ					✓	สยป.
ศึกษาวิจัยการจัดตั้งองค์กรปรครองท้องถิ่นแบบพิเศษ	ช่วงปีที่ดำเนินการ			✓			สยป.

มิติที่ ๕.๒ เมืองธรรมาภิบาล

เป้าหมายที่ ๕.๒.๑

ประชาชนกรุงเทพฯมีส่วนร่วมในการเสนอนโยบายและตรวจสอบการทำงานของกรุงเทพมหานครโดยการใช้ระบบงบประมาณแบบมีส่วนร่วม

สถานการณ์และแนวโน้ม

กรุงเทพมหานครมีการเปิดรับฟังความคิดเห็นในโครงการใหญ่ที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนจำนวนมาก แต่ยังไม่มีการจัดตั้ง “สภาประชาชนกรุงเทพมหานคร” และ “สภาประชาชนระดับเขต” เพื่อรับฟังความเห็นของประชาชน การนำเสนอข้อมูลการจัดทำกิจการสาธารณะและการให้ข้อมูลงบประมาณนำเสนอประชาชนผ่านเว็ปไซต์ของกรุงเทพมหานคร

ในแผนพัฒนาฯ ระยะที่ ๒ กรุงเทพมหานครจะออกระเบียบ/ข้อบังคับกรุงเทพมหานครว่าด้วยการจัดตั้งสภาประชาชน โดยคาดหวังว่าจะมีการประชุมรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินกิจการสาธารณะขนาดใหญ่ของกรุงเทพมหานครที่มีผลกระทบต่อประชาชนผ่านสภาประชนชนได้ในปี ๒๕๖๕ และจะจัดทำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานเพื่อให้ประชาชนทราบว่ากรุงเทพมหาใช้เงินภาษีในการจัดบริการใดให้ประชาชนบ้างในปริมาณใด (ดูมาตรการภายใต้เป้าประสงค์ที่ ๗.๔.๑.๒ นำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานมาใช้ภายในปีงบประมาณ ๒๕๖๕) เพื่อให้ประชาชนสามารถตรวจสอบการทำงานของกรุงเทพมหานครผ่านระบบงบประมาณได้ในแผนพัฒนาระยะที่สาม

ยุทธศาสตร์และมาตรการสำคัญ

บทบาทและหน้าที่ของกรุงเทพมหานครที่เกี่ยวข้องโดยตรง

- นโยบายและแผน (สยป.)
- กฎหมาย (สนป.)

เป้าประสงค์ที่ ๕.๒.๑.๑ รับฟังความคิดเห็นของประชาชนผ่าน “สภาประชาชนกรุงเทพมหานคร”

สภาพปัจจุบัน

กรุงเทพมหานครมีการเปิดรับฟังความคิดเห็นในโครงการใหญ่ที่ส่งผลกระทบต่อประชนชนจำนวนมากแต่ยังไม่มีการจัดตั้ง “สภาประชาชนกรุงเทพมหานคร” และ “สภาประชาชนระดับเขต”

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

กรุงเทพมหานครจัดตั้ง “สภาประชาชนกรุงเทพมหานคร” และ “สภาประชาชนระดับเขต” เพื่อรับฟังความเห็นของประชาชน

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
จัดตั้ง “สภาประชาชนกรุงเทพมหานคร” และ “สภาประชาชน”	ช่วงปีที่ดำเนินการ	✓	✓	✓			สนป.
จัดเวทีรับฟังความคิดเห็นผ่าน “สภาประชาชน”	ช่วงปีที่ดำเนินการ					✓	สยป.

มิติที่ ๕.๓ กระจายอำนาจสู่ประชาชน

เป้าหมายที่ ๕.๓.๑

ลดบทบาทส่วนกลางลงเหลือภารกิจหลักเท่าที่จำเป็น และให้อำนาจในการกำหนดนโยบายและตัดสินใจในการจัดบริการสาธารณะในระดับพื้นที่

สถานการณ์และแนวโน้ม

กรุงเทพมหานครบริหารราชการเป็นโครงสร้างชั้นเดียว แผนพัฒนาฯ๒๐ปี มีแนวคิดกระจายอำนาจจากราชการส่วนกลางให้เป็นระบบสองชั้น (Two Tiers) และมีการจัดตั้งองค์กรปกครองท้องถิ่นระดับล่าง เป็นเทศบาลนคร

ยุทธศาสตร์และมาตรการสำคัญ

บทบาทและหน้าที่ของกรุงเทพมหานครที่เกี่ยวข้องโดยตรง

- นโยบายและแผน (สยป.)
- กฎหมาย (สนป.)

เป้าประสงค์ที่ ๕.๓.๑.๑ จัดตั้งเทศบาลนครในกรุงเทพมหานคร

สภาพปัจจุบัน

กรุงเทพมหานครยังอยู่ระหว่างดำเนินการจัดทำร่าง พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร และได้เสนอต่อสภาผ่านกระทรวงมหาดไทย และกระทรวงมหาดไทยได้พิจารณาให้กรุงเทพมหานครปรับแก้ไขข้อความในร่างพระราชบัญญัติบัญญัติดังกล่าว และให้ปรับรูปแบบการเสนอร่างพระราชบัญญัติด้วย ซึ่งหากพระราชบัญญัติดังกล่าวผ่านการพิจารณาและมีผลบังคับใช้ จะทำให้เป้าหมายนี้ดำเนินการได้โดยมีกฎหมายรองรับ

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

กรุงเทพมหานครจัดตั้งเทศบาลนครในกรุงเทพมหานคร

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
ร่างแก้ไขกฎหมายบริหารราชการกรุงเทพมหานคร	ช่วงปีที่ดำเนินการ	✓	✓	✓			สนป.
ศึกษาจัดตั้งเทศบาลในกรุงเทพมหานคร	ช่วงปีที่ดำเนินการ					✓	สนป. สยป.

เป้าประสงค์ที่ ๕.๓.๑.๒ เพิ่มอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานครในการทำกิจการสาธารณะ

สภาพปัจจุบัน

อำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานครตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘ และภารกิจ อำนาจ หน้าที่ ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ รวมทั้งภารกิจที่จะได้รับการถ่ายโอนจากส่วนราชการในส่วนกลาง ตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ ๑ - ๓) และ แผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ ๑ - ๓) ไม่ครอบคลุมอำนาจหน้าที่ในการจัดทำกิจการสาธารณะที่มีความจำเป็นระดับมหานครเป็นผลให้กรุงเทพมหานครไม่สามารถแก้ไขปัญหาสำคัญๆ ที่เกิดขึ้นในพื้นที่และส่งผลกระทบแก่ประชาชนที่อาศัยในพื้นที่กรุงเทพมหานคร กรุงเทพมหานครอยู่ระหว่างดำเนินการจัดทำร่างพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานครและได้พร้อมรับการถ่ายโอน

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

กรุงเทพมหานครรับถ่ายโอนภารกิจ อำนาจหน้าที่ตามแผนการกระจายอำนาจ

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
ร่างแก้ไขกฎหมายบริหารราชการกรุงเทพมหานคร	ช่วงปีที่ดำเนินการ	✓	✓	✓			สนป.
รับการถ่ายโอนภารกิจ อำนาจหน้าที่ตามแผนการกระจายอำนาจ	ช่วงปีที่ดำเนินการ		✓	✓	✓	✓	สยป.

มิติที่ ๕.๔ การเมืองสีขาว

เป้าหมายที่ ๕.๔.๑

ประชาชนมีความเชื่อมั่นในความซื่อสัตย์สุจริตของข้าราชการและผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองของกรุงเทพมหานคร

สถานการณ์และแนวโน้ม

การทุจริต คอร์รัปชั่น ในหน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่รัฐ นักการเมืองระดับชาติและระดับท้องถิ่นมีให้เห็นได้เป็นระยะทำให้ประชาชนขาดความเชื่อมั่นต่อเจ้าหน้าที่และนักการเมืองในหน่วยงานต่างๆ ว่ามีความซื่อสัตย์สุจริตในการบริหารงานรักษาผลประโยชน์ของประชาชน กรุงเทพมหานครสามารถสร้างความมั่นใจให้กับประชาชนได้โดยทำให้ประชาชนสามารถตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณภาครัฐผ่านการจัดทำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานซึ่งจะจัดทำแล้วเสร็จในปีงบประมาณ ๒๕๖๕ (ดูมาตรการภายใต้เป้าประสงค์ที่ ๗.๔.๑.๒ นำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานมาใช้ภายในปีงบประมาณ ๒๕๖๕)

ยุทธศาสตร์และมาตรการสำคัญ

บทบาทและหน้าที่ของกรุงเทพมหานครที่เกี่ยวข้องโดยตรง

- นโยบายและแผน (สยป.)

เป้าประสงค์ที่ ๕.๔.๑.๑ ประชาชนมีความเชื่อมั่นในหน่วยงานและผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

สภาพปัจจุบัน

ประชาชนยังไม่มีข้อมูลที่จะสร้างความเชื่อมั่นในหน่วยงานและผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

ประชาชนมีข้อมูลการให้บริการสาธารณะและการใช้จ่ายงบประมาณของกรุงเทพมหานคร

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
สำรวจความคิดเห็นประชาชนต่อความเชื่อมั่นในความซื่อสัตย์สุจริตของหน่วยงานและข้าราชการ กทม. ระดับเขต	ร้อยละของหน่วยงานระดับเขตที่ถูกสำรวจ/ปี	ร้อยละ ๕๐/๒ครั้งต่อปี	ร้อยละ ๕๐/๒ครั้งต่อปี	ร้อยละ ๕๐/๒ครั้งต่อปี	ร้อยละ ๖๕/๒ครั้งต่อปี	ร้อยละ ๖๕/๒ครั้งต่อปี	สนป.
สำรวจความคิดเห็นประชาชนต่อความเชื่อมั่นในความซื่อสัตย์สุจริตของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง	ช่วงปีที่ดำเนินการ					✓	สนป. สยป.

มิติที่ ๕.๕ พลเมืองกรุงเทพฯ ขับเคลื่อนวิสัยทัศน์

เป้าหมายที่ ๕.๕.๑

ประชาชนจะร่วมกันติดตาม ตรวจสอบ และผลักดันให้นำวิสัยทัศน์กรุงเทพฯ พ.ศ. ๒๕๗๕ ไปปฏิบัติให้บังเกิดผลสำเร็จ

สถานการณ์และแนวโน้ม

กรุงเทพมหานครยังไม่ได้จัดตั้ง “สภาประชาชนกรุงเทพมหานคร” (ดูเป้าประสงค์ที่ ๕.๒.๑.๑ รับฟังความคิดเห็นของประชาชนผ่าน “สภาประชาชนกรุงเทพมหานคร)

ยุทธศาสตร์และมาตรการสำคัญ

บทบาทและหน้าที่ของกรุงเทพมหานครที่เกี่ยวข้องโดยตรง

- นโยบายและแผน (สยป.)

เป้าประสงค์ที่ ๕.๕.๑.๑ ติดตามตรวจสอบความก้าวหน้าวิสัยทัศน์กรุงเทพฯ พ.ศ. ๒๕๗๕

สภาพปัจจุบัน

กรุงเทพมหานครกำลังจัดทำรายงานผลการดำเนินงานตามวิสัยทัศน์กรุงเทพฯ พ.ศ. ๒๕๗๕ ระยะที่ ๑

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

ประชาชนทราบความก้าวหน้าของวิสัยทัศน์กรุงเทพฯ พ.ศ. ๒๕๗๕

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
รายงานผลการดำเนินงานตามวิสัยทัศน์กรุงเทพมหานคร ๒๕๗๕	ครั้งต่อปี	๑	๑	๑	๑	๑	สยป.

ด้านที่ ๖

มหานครแห่งเศรษฐกิจและการเรียนรู้

เป้าหมาย - มหานครเศรษฐกิจและการเรียนรู้

มิติที่ ๖.๑ เมืองแห่งโอกาสทางธุรกิจและการลงทุน

เป้าหมายที่ ๖.๑.๑ กรุงเทพมหานครมีความสามารถในการแข่งขันทางธุรกิจ

มิติที่ ๖.๒ เมืองแห่งนักท่องเที่ยวระดับโลก

เป้าหมายที่ ๖.๒.๑ กรุงเทพมหานครเป็นเมืองที่น่าท่องเที่ยวระดับโลก

มิติที่ ๖.๓ เมืองแห่งการจัดประชุม นิทรรศการ และจัดงานนานาชาติ

เป้าหมายที่ ๖.๓.๑ กรุงเทพมหาครเป็นเมืองแห่งการจัดประชุมและนิทรรศการในอันดับแรกของภูมิภาคอาเซียน

มิติที่ ๖.๑ เมืองแห่งโอกาสทางธุรกิจ และการลงทุน

เป้าหมายที่ ๖.๑.๑

กรุงเทพมหานครมีความสามารถในการแข่งขันทางธุรกิจ

สถานการณ์และแนวโน้ม

๑. ศูนย์ส่งเสริม SMEs กรุงเทพมหานคร

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) มีจำนวนมากถึงร้อยละ ๙๗ รวมถึงวิสาหกิจชุมชน สหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร และผู้ประกอบการรายย่อยเป็นธุรกิจฐานรากของประเทศ[๑] ถือว่าเป็นกลุ่มธุรกิจที่มีปริมาณมากที่สุด ควรได้รับการสนับสนุนให้มีการเติบโตเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ การสนับสนุนข้อมูลให้ผู้ประกอบการระดับเริ่มต้น (Pre-entry, New-entry) จึงมีความสำคัญ เพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถออกแบบธุรกิจที่มีแนวโน้มความสำเร็จสร้างความเชื่อมั่นและโอกาสในการได้รับการสนับสนุนสินเชื่อจากสถาบันการเงิน กรุงเทพมหานครโดยสำนักพัฒนาสังคมอยู่ระหว่างการจัดทำศูนย์ส่งเสริม SMEs กรุงเทพมหานครเพื่อให้เป็นฐานข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง สำนักการคลัง มีการจัดทำเว็บไซต์ศูนย์ข้อมูลเศรษฐกิจการคลังและการลงทุนของกรุงเทพมหานคร ซึ่งรวบรวมสถิติต่างๆ เศรษฐกิจในภาพรวม รายงานเขต รายงานมหภาค และข้อมูลอื่นๆ ที่เป็นประโยชน์ในการแก่ผู้ประกอบการ กรุงเทพมหานครจึงควรพิจารณารวมศูนย์ข้อมูลนี้เข้าไว้ด้วยกันเพื่อให้ศูนย์ข้อมูลนี้เป็นประโยชน์ในการเป็นฐานข้อมูลที่เชื่อถือได้ของผู้ประกอบการทุกระดับ

๒. พัฒนาคุณภาพ/สร้างมูลค่าของผลิตภัณฑ์ชุมชนของกรุงเทพมหานคร (OTOP และ Bangkok Brand)

กรุงเทพมหานครได้นำเครื่องหมายผลิตภัณฑ์ “Bangkok Brand” มาใช้เพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพ/สร้างมูลค่าของผลิตภัณฑ์ชุมชนกรุงเทพมหานครให้มีจุดเด่นและมีเอกลักษณ์ ปัจจุบันกรุงเทพมหานครมีผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ผ่านการคัดสรรได้มาตรฐานภายใต้ตรา “Bangkok Brand” จำนวน ๑๘๕ ผลิตภัณฑ์ มีการจัดจำหน่ายสินค้าโดยการจัดมหกรรมสินค้าและผลิตภัณฑ์ชุมชนกรุงเทพมหานครเป็นประจำทุกปี โดยในปีงบประมาณ ๒๕๕๘ มียอดจำหน่ายถึง ๔๖,๒๖๗,๗๐๙ บาท สำหรับการคัดสรรผลิตภัณฑ์ “Bangkok Brand” เป็นภารกิจที่ต้องใช้งบประมาณในการดำเนินการค่อนข้างสูง กรุงเทพมหานครจึงควรมีการทบทวนว่า ยังควรต้องมีการคัดสรรเพื่อให้ใช้ตรา “Bangkok Brand” ตามหลักเกณฑ์การคัดสรรเดิมอยู่หรือไม่ หรือควรพิจารณาให้ใช้ตรา “Bangkok Brand” ในสินค้า OTOP ระดับ ๔ และ ๕ ดาว ที่ผลิตในกรุงเทพมหานครได้เลย และควรนำงบประมาณสำหรับใช้ในการคัดสรร ไปใช้ด้านการตลาดแทน เนื่องจากการจัดงานมหกรรมสินค้าและผลิตภัณฑ์ชุมชนกรุงเทพมหานครที่จัดเป็นประจำทุกปีและการจัดจำหน่ายสินค้าตามสถานที่ต่างๆ แม้จะประสบความสำเร็จในระดับหนึ่ง แต่ด้วยข้อจำกัดด้านงบประมาณ ทำให้การเช่าสถานที่เพื่อจัดงานจำหน่าย/แสดงสินค้าที่เหมาะสมทำได้ยากขึ้น ดังนั้น ในช่วงแผนพัฒนาฯระยะที่ ๒ กรุงเทพมหานครจะปรับเปลี่ยนกลยุทธ์จากเดิมที่จัดงานเพื่อจำหน่าย/แสดงสินค้าขายโดยกรุงเทพมหานครเอง เป็นการเช่าพื้นที่สำหรับจัดแสดงสินค้าที่เจาะจงกลุ่มเป้าหมาย เช่น งาน “บ้านและสวนแฟร์” เพื่อนำผลิตภัณฑ์ชุมชนของกรุงเทพมหานครที่เกี่ยวกับการตกแต่งบ้านไปจัดแสดง ทั้งนี้ เพื่อเป็นการเจาะจงไปที่กลุ่มผู้ซื้อได้อย่างถูกต้องและเพิ่มโอกาสในการขายผลิตภัณฑ์ของผู้ประกอบการ โดยกรุงเทพมหานครอาจเก็บค่าเช่าสถานที่บางส่วนกับผู้ประกอบการเพื่อนำรายได้ไปใช้ในการจัดแสดงสินค้าได้ตลอดทั้งปี

---

[๑] วาระปฏิรูปที่ ๑๕ : การสร้างสังคมผู้ประกอบการม, สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, สำนักพิมพ์สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร สิงหาคม ๒๕๕๘ หน้า....

๓. สนับสนุนความรู้ผู้ประกอบการ

กรุงเทพมหานครได้จัดอบรมประชาชนทั่วไป ผู้ผลิต/ผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ชุมชนกรุงเทพมหานครเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะในด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ กฎหมายที่เกี่ยวข้องในการจำหน่ายสินค้าทั้งในและต่างประเทศ แต่การจัดอบรมยังไม่ครอบคลุมได้ทุกกลุ่มธุรกิจ กรุงเทพมหานครไม่มีหน่วยงานรับผิดชอบด้านเศรษฐกิจโดยตรง หน่วยงานทั้งในระดับสำนักและสำนักงานเขตยังขาดความพร้อมและมีข้อจำกัดในหลายด้าน ทั้งด้านบุคลากร องค์ความรู้ สถานที่ เทคโนโลยี และงบประมาณ ข้อจำกัดที่สำคัญที่สุด คือ การขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญทางด้านเศรษฐศาสตร์ การเงิน การค้า การลงทุน การต่างประเทศ เทคโนโลยีสารสนเทศ ส่งผลต่อการดำเนินภารกิจด้านการส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจเมือง

ในช่วงแผนพัฒนาฯ ระยะที่ ๒ กรุงเทพมหานครควรวางบทบาทด้านการส่งเสริมธุรกิจ และ SMEs ในลักษณะการประสานเกื้อกูลกันกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยไม่เกิดความซ้ำซ้อน ควรทำหน้าที่เป็นผู้ให้การช่วยเหลือ วิเคราะห์ และแนะนำผู้ประกอบการในการแสวงหาความช่วยเหลือการดำเนินธุรกิจจากแหล่งต่างๆ และควรมีบทบาทในการเป็นผู้ให้บริการองค์ความรู้และข้อมูลที่จำเป็น รวมทั้งจัดทำช่องทางการสื่อสารที่หลากหลายเพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถเข้าถึงข้อมูลได้สะดวก ส่วนการจัดทำระบบฐานข้อมูล SMEs กรุงเทพมหานครควรใช้วิธีการประสาน เชื่อมโยงเพื่อใช้ข้อมูลร่วมกันกับหน่วยงานที่มีความเชี่ยวชาญด้านนี้โดยตรง ประกอบกับรัฐบาลได้มีนโยบายบ่มเพาะผู้ประกอบการและการเริ่มต้นธุรกิจ (Incubation and Start - up) โดยร่วมมือกับหน่วยงานสถาบันการศึกษาในการจัดฝึกอบรมทักษะการจัดการธุรกิจโดยเฉพาะผู้ประกอบการรายเล็ก เพิ่มการอบรม/งบประมาณสนับสนุนการอบรมทางด้านการยกระดับความรู้/สมรรถนะ/มาตรฐานในการบริหารด้านต่างๆ มากขึ้น กรุงเทพมหานครจึงควรแสวงหาความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอกทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถาบันการศึกษา เช่น มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช ซึ่งเป็นสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของกรุงเทพมหานคร นอกจากนี้ ควรเร่งพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการให้บริการแก่ SMEs ในรูปของบริการอิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งให้ความสำคัญกับการสร้างและพัฒนาบุคลากรที่รับผิดชอบในด้านการส่งเสริมธุรกิจ และ SMEs ในด้านพัฒนาการเกษตรกรุงเทพมหานครจะให้การสนับสนุนเกษตรกรในการเพิ่มผลผลิตโดยยังคำนึกถึงการรักษาสิ่งแวดล้อม ส่งเสิรมการแปรรูปผลิตภัณฑ์ และการจัดจำหน่าย

ยุทธศาสตร์และมาตรการสำคัญ

บทบาทและหน้าที่ของกรุงเทพมหานครที่เกี่ยวข้องโดยตรง

- จดทะเบียนพาณิชย์ (สนค. สนข.)
- ศูนย์ข้อมูลธุรกิจกรุงเทพมหานคร (สนค.)
- ส่งเสริมอาชีพและพัฒนาผลิตภัณฑ์ (สพส.)
- ส่งเสริมการเกษตร (สพส.)

ความร่วมมือกับส่วนราชการอื่นๆ

- สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
- กระทรวงพาณิชย์
- กระทรวงมหาดไทย
- กระทรวงอุตสาหกรรม

เป้าประสงค์ที่ ๖.๑.๑.๑ สนับสนุนการประกอบธุรกิจ และพัฒนาผลิตผลการเกษตร

สภาพปัจจุบัน

การส่งเสริมผลิตภัณฑ์ OTOPS และ Bangkok Brand ขาดงบประมาณสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง การอบรมพัฒนาทักษะผู้ประกอบการยังไม่ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย ผลผลิตทางการเกษตรยังไม่ได้มาตรฐาน และยังไม่มีตลาดสำหรับจัดจำหน่ายสินค้าเกษตรของกรุงเทพมหานครโดยเฉพาะ

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

กรุงเทพมหานครมีศูนย์ข้อมูล SMEs ที่เป็นที่ยอมรับของผู้ประกอบการ มีฐานข้อมูลผู้ประกอบการรายธุรกิจ ส่งเสริมการขายและการตลาดให้ผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ชุมชนของกรุงเทพมหานคร ร่วมจัดแสดงสินค้าเฉพาะกลุ่ม และพัฒนาเว็บไซต์เพื่อเผยแพร่ผลิตภัณฑ์ชุมชนของกรุงเทพมหานคร พัฒนาสินค้าเกษตรแปรรูป และเพิ่มยอดขายผลผลิตการเกษตรที่ปลูกในกรุงเทพมหานคร

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
สร้างภาคีเครือข่ายผู้ประกอบการในธุรกิจรายประเภท	ช่วงปีที่ดำเนินการ	✓	✓	✓	✓	✓	สพส. สนข.
ส่งเสริม/พัฒนาความรู้แก่ผู้ประกอบการเฉพาะกลุ่มโดยประสาน/จัดเอง	ช่วงปีที่ดำเนินการ	✓	✓	✓	✓	✓	สพส. สนข.
ร่วมจัดงานแสดงสินค้าผลิตภัณฑ์ชุมชนเฉพาะกลุ่มและจัดแสดงสินค้าผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรของกรุงเทพมหานคร	ช่วงปีที่ดำเนินการ	✓	✓	✓	✓	✓	สพส. สนข.
ประสานความร่วมมือ/เป็นตัวกลางเพื่อให้ผู้ประกอบการเข้าถึงแหล่งทุน	ช่วงปีที่ดำเนินการ		✓	✓	✓	✓	สพส. สนค.
พัฒนาศูนย์ข้อมูลการลงทุนเพื่อผู้ประกอบการและได้รับการปรับปรุงให้ทันสมัยอยู่เสมอ	ช่วงปีที่ดำเนินการ	✓	✓	✓	✓	✓	สนค. สพส. สนข.
ส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนกรุงเทพมหานคร ผลิตภัณฑ์ฮาลาล และผลิตภัณฑ์การเกษตรแปรรูป	ช่วงปีที่ดำเนินการ	✓	✓	✓	✓	✓	สพส. สนข.
สนับสนุนให้หน่วยงานกรุงเทพมหานครใช้ผลผลิตการเกษตรที่ปลูกในกรุงเทพมหานคร	ช่วงปีที่ดำเนินการ	✓	✓	✓	✓	✓	สพส. ทุกหน่วยงาน

การติดตามความก้าวหน้า

ตัวชี้วัดผลการดำเนินงานหลัก	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๕	เป้าประสงค์
ความพึงพอใจของผู้รับบริการด้านการส่งเสริม SMEs ของกรุงเทพมหานคร	ร้อยละ	๖๐	๗๐	๖.๑.๑.๑
ร้อยละของผลิตภัณฑ์ด้านการเกษตรที่ได้รับมาตรฐาน ปลอดภัย เป็นที่ยอมรับจากตลาด/ผู้บริโภค	ร้อยละ	๖๐	๗๐	๖.๑.๑.๑
ร้อยละของผลิตภัณฑ์ชุมชนของกรุงเทพมหานครที่ได้รับการส่งเสริมและพัฒนา	ร้อยละ	๘๐	๘๐	๖.๑.๑.๑

มิติที่ ๖.๒ เมืองแห่งนักท่องเที่ยวระดับโลก

เป้าหมายที่ ๖.๒.๑

กรุงเทพมหานครเป็นเมืองที่น่าท่องเที่ยวระดับโลก

สถานการณ์และแนวโน้ม

กรุงเทพมหานครได้รับรางวัลเมืองน่าเที่ยวติดอันดับต้นๆมาตลอดระยะเวลา ๕ ปี ถึงแม้จะมีเหตุการณ์ความไม่สงบแต่ภาคการท่องเที่ยวก็สามารถฟื้นตัวกลับมาได้เร็วกว่าอุตสาหกรรมอื่น โดยภาพรวมของการดำเนินการภายในปีงบประมาณ ๒๕๕๘ กรุงเทพมหานครมีจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งสิ้น ๓๔,๗๖๑,๘๕๒ คน มีรายได้จากการท่องเที่ยวในช่วงมกราคม - กันยายน ๒๕๕๘ รวม ๑,๐๔๙,๖๑๗.๘ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๕๐ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมปี ๒๕๕๘ แต่อย่างไรก็ตามจากการวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคพบว่าปัญหาสำคัญอันดับต้นคือความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งในแผนพัฒนาฯ ระยะที่ ๑ ไม่ได้มีการดำเนินการใดๆ เพื่อที่จะคงสถานภาพความเป็นเมืองน่าท่องเที่ยวนั้น กรุงเทพมหานครควรให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวซึ่งถือเป็นเกณฑ์หนึ่งในการจัดอันดับเมืองน่าท่องเที่ยวนั้น กรุงเทพมหานครจำต้องพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวทุกกลุ่มโดยเฉพาะกลุ่มผู้สูงอายุและผู้พิการ ให้ข้อมูลการท่องเที่ยวที่ทันสมัยเป็นปัจจุบัน ให้ความรู้นักท่องเที่ยวในการระวังการถูกหลอกลวงจากมิจฉาชีพสร้างบุคลากรด้านการท่องเที่ยวที่เป็นมืออาชีพ สร้างผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวใหม่ๆ สร้างเอกลักษณ์ชุมชนเพื่อสร้างจุดขาย และปรับปรุงการทำงานของกองการท่องเที่ยวให้คล่องตัว

ยุทธศาสตร์และมาตรการสำคัญ

บทบาทและหน้าที่ของกรุงเทพมหานครที่เกี่ยวข้องโดยตรง

- อนุรักษ์และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว (สวท.)
- ส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยวและการจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว (สวท.)
- บริการข้อมูลและการอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว (สวท.)
- พัฒนาคุณภาพบริการการท่องเที่ยว (สวท.)

เป้าประสงค์ที่ ๖.๒.๑.๑ นักท่องเที่ยวมีความมั่นใจด้านความปลอดภัยในการเดินทางท่องเที่ยว

สภาพปัจจุบัน

นักท่องเที่ยวประสบปัญหาการหลอกลวงนักท่องเที่ยวจากมิจฉาชีพ อาทิ ไกด์ผี ร้านตัดสูท สามล้อเครื่อง (ตุ๊กตุ๊ก) แท็กซี่ (ไม่กดมิเตอร์) และร้านขายเครื่องประดับและอัญมณี ร้านอาหารฯลฯ

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

นักท่องเที่ยวได้รับทราบข้อมูล และสามารถระวังตัวจากการถูกหลอกลวง กรณีการหลอกลวงจากมิจฉาชีพมีจำนวนลดลง

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
ประชาสัมพันธ์ข้อมูลให้นักท่องเที่ยวทราบและระมัดระวังตัวจากมิจฉาชีพรูปแบบต่างๆ ผ่านการจัดทำแผ่นพับคู่มือ และ/หรือประชาสัมพันธ์ผ่านทางเว็บไซด์ /แอพพลิเคชั่น	ช่องทาง/กลุ่มเป้าหมาย	๑	๑	๑	๑	๑	กกท. สวท.
ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องปราม ดูแล ให้การเยียวยา หรือช่วยเหลือนักท่องเที่ยวที่ตกเป็นเหยื่อในเบื้องต้น	สัดส่วนของการจัดการกรณีที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวต่อกรณีที่เกิดขึ้น	๑:๓	๑:๓	๑:๓	๑:๓	๑:๓	สนข./ สนท. สปภ./ ตร.ทท. และ สวท.

เป้าประสงค์ที่ ๖.๒.๑.๒ จัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยวกลุ่มคนพิการและผู้สูงอายุเพิ่ม กลุ่มเป้าหมายทางการตลาดคนพิการและผู้สูงอายุชาวต่างชาติ

สภาพปัจจุบัน

นักท่องเที่ยวกลุ่มคนพิการและผู้สูงอายุยังประสบปัญหาในการเดินทางท่องเที่ยวหรือเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานครที่ยังไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยเท่าที่ควร

นักท่องเที่ยวกลุ่มคนพิการและผู้สูงอายุยังขาดการเข้าถึงข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวที่มีความพร้อมที่จะอำนวยความสะดวกและรองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวโดยเฉพาะ

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

กรุงเทพมหานครเป็นมหานครชั้นนำด้านการท่องเที่ยว สำหรับคนทุกกลุ่ม (Universal Tourism City) ที่นักท่องเที่ยวให้ความมั่นใจในการเดินทางท่องเที่ยวได้อย่างสะดวก

นักท่องเที่ยวกลุ่มคนพิการและผู้สูงอายุได้รับทราบข้อมูลทางการท่องเที่ยวที่จำเป็นต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวที่มีความพร้อมในการรองรับ มีสิ่งอำนวยความสะดวกและปลอดภัยในการท่องเที่ยว

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
จัดบริการรองรับการท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวทุกกลุ่ม	บริการ	๑	๑	๑	๑	๑	กกท. สวท.
มีแผนบูรณาการ เพื่อให้มีความพร้อมที่จะเป็นมหานครแห่งการท่องเที่ยวสำหรับคนทุกกลุ่ม (Universal Tourism City)	แผน	๑	๑	๑	๑	๑	สงม. สจส. สนย. สผม. สวท. สนข.
จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ที่พร้อมที่จะรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มคนพิการและผู้สูงอายุ ในรูปแบบของสื่อแผ่นพับ สื่ออักษรเบลล์ และสื่อออดิโอซาวน์ (เสียง) ฯลฯ	แสนฉบับ/แสนแผ่น	๑	๑	๑	๑	๑	กกท. สวท.

เป้าประสงค์ที่ ๖.๒.๑.๓ กรุงเทพมหานครมีมาตรฐานด้านการบริการข้อมูลข่าวสารที่จะช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยวในระดับสากล สามารถแข่งขันกับเมืองท่องเที่ยวชั้นนำในภูมิภาคอาเซียนและเอเชียได้อย่างภาคภูมิ

สภาพปัจจุบัน

การให้บริการข้อมูลข่าวสารท่องเที่ยว ยังขาดการเชื่อมโยงหรือการจัดทำระบบฐานข้อมูล (Database System) ที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน และบางส่วนไม่เป็นปัจจุบัน บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในการให้บริการข้อมูลของกรุงเทพมหานครยังขาดความพร้อมของการให้บริการข้อมูลโดยทั่วไป และการพัฒนาทักษะด้านภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะภาษาที่ใช้สื่อสารในกลุ่มประเทศอาเซียน

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

ลดข้อผิดพลาดในการให้บริการข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยว มีความสะดวก รวดเร็ว บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในการให้บริการข้อมูลของกรุงเทพมหานคร ได้รับโอกาสในการเรียนรู้และฝึกฝนทักษะจนสามารถสื่อสารโดยใช้ภาษาในกลุ่มประเทศอาเซียนได้

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
จัดทำระบบฐานข้อมูลส่วนกลางที่มีระบบปฏิบัติการที่สะดวกในการใช้งาน	ระบบ	๑	๑	๑	๑	๑	กกท. สวท.
จัดฝึกอบรมองค์ความรู้ด้านต่างๆ ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติหน้าที่	ครั้ง/ปี	๑	๑	๑	๑	๑	กกท. สวท.

เป้าประสงค์ที่ ๖.๒.๑.๔ กรุงเทพมหานครมีผลิตภัณฑ์ชุมชนที่มีเอกลักษณ์และเป็นจุดขายทางการท่องเที่ยวเป็นของตนเอง

สภาพปัจจุบัน

ชุมชนยังขาดความรู้ความตระหนักในคุณค่าของทรัพยากรการท่องเที่ยว และความสำคัญทางประวัติศาสตร์ที่ตนเองมีอยู่ ขาดทักษะในการออกแบบผลิตภัณฑ์ ขาดการสนับสนุน และการแนะแนวทางจากผู้เชี่ยวชาญ

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

ชุมชนท่องเที่ยวในพื้นที่ของกรุงเทพมหานครมีการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว มีเอกลักษณ์เฉพาะ

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
ให้ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน โดยประสานหน่วยงาน หรือองค์กรวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง	ครั้ง	๒	๒	๒	๒	๒	สวท. สนข. สพส. องค์กรวิชาชีพ/ กพร.
สนับสนุนการเผยแพร่ผลิตภัณฑ์ชุมชน ผ่านการจัดงานส่งเสริมการตลาดท่องเที่ยวทั้งภายในและต่างประเทศ (Road Show/Trade Show)	ครั้ง	๒	๒	๒	๒	๒	สวท.

เป้าประสงค์ที่ ๖.๒.๑.๕ แหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรการท่องเที่ยวในพื้นที่ของกรุงเทพมหานครได้รับการส่งเสริมพัฒนา อนุรักษ์และฟื้นฟู ให้มีศักยภาพพร้อมที่จะรองรับนักท่องเที่ยวได้อย่างมีคุณภาพ

สภาพปัจจุบัน

แหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรในพื้นที่ ยังไม่ได้รับการอนุรักษ์ และพัฒนาทางกายภาพให้มีสภาพแวดล้อมที่มีความพร้อมรองรับกับปริมาณนักท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ จุดขายของแหล่งท่องเที่ยวในหลายพื้นที่ของกรุงเทพมหานครยังไม่มีการนำเสนอรูปแบบการท่องเที่ยวให้เกิดความหลากหลาย ขาดการสร้างสรรค์เส้นทางการท่องเที่ยว และการเชื่อมโยงหรือร้อยเรียงเรื่องราวให้มีความน่าสนใจและดึงดูดนักท่องเที่ยวใหม่ๆ ให้เข้าไปเที่ยวชม หรือส่งเสริมการเที่ยวซ้ำ

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

กรุงเทพมหานครอนุรักษ์ ฟื้นฟู ส่งเสริม และพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องบนฐานของการมีส่วนร่วมของเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวและผู้ที่เกี่ยวข้อง ชุมชนท่องเที่ยวมีความพร้อมในการจัดการการท่องเที่ยวด้วยตนเอง มีแพคเกจการท่องเที่ยวที่หลากหลายมากขึ้น

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
จัดวงเงินงบประมาณด้านการอนุรักษ์พัฒนาการท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยว	ช่วงปีที่ดำเนินการ	✓	✓	✓	✓	✓	สงม. สยป. สวท.
จัดจ้างที่ปรึกษาที่มีความเชี่ยวชาญและมีความรู้ด้านประวัติศาสตร์ของเมืองและศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นพื้นที่หรือย่านเก่าที่มีความน่าสนใจ	ช่วงปีที่ดำเนินการ	✓		✓		✓	กกท. สวท.
พัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวอย่างสร้างสรรค์	ช่วงปีที่ดำเนินการ	✓	✓	✓	✓	✓	สวท.
จัดทำป้ายสื่อความหมายบอกเล่าเรื่องราวความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว	ช่วงปีที่ดำเนินการ	✓	✓	✓	✓	✓	สวท.
จัดทำป้ายชี้ทาง ป้ายสัญลักษณ์ และป้ายจราจร รวมทั้งป้ายที่เกี่ยวเนื่องกับความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน	ช่วงปีที่ดำเนินการ	✓	✓	✓	✓	✓	สจส.
ปรับภูมิทัศน์เพื่อให้ปลอดภัย สะอาด สวยงาม และเข้าถึงได้สะดวก	ช่วงปีที่ดำเนินการ	✓	✓	✓	✓	✓	สนย. สผม.

เป้าประสงค์ที่ ๖.๒.๑.๖ การส่งเสริมประชาสัมพันธ์องค์กร (Corporate Branding) และการส่งเสริมการตลาดของกรุงเทพมหานครมีนโยบายหรือทิศทางที่ชัดเจนในแต่ละปี มีจุดขายทางการตลาด

สภาพปัจจุบัน

การส่งเสริมการตลาดทั้งในและต่างประเทศ (Road Show/Trade Show) ของกรุงเทพมหานคร ยังไม่มีการวางแผนการดำเนินงานและแผนการตลาดประจำปีที่ขาดความต่อเนื่อง ขาดการพัฒนาและนำเสนอผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว (Tourism Products) ใหม่ๆ ในการส่งเสริมการตลาดทั้งในและต่างประเทศ (Road Show/Trade Show) และการจัดงานส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมหรืองานเทศกาล (Festival/Event) ท่องเที่ยวต่างๆ การส่งเสริมการตลาดทั้งในและต่างประเทศ (Road Show/Trade Show) ของกรุงเทพมหานครเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนหรือผู้ประกอบการในภาคธุรกิจการท่องเที่ยวเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการตลาดที่กรุงเทพมหานครจัดขึ้นหรือเดินทางไปเข้าร่วมจัดงานยังไม่เต็มที่เท่าที่ควร

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

ผู้บริหารของกรุงเทพมหานครมีนโยบายส่งเสริมการตลาดที่ชัดเจน และสนับสนุนงบประมาณดำเนินการให้อย่างต่อเนื่อง หน่วยงานสามารถที่จะจัดทำปฏิทินท่องเที่ยว (Tourism Calendar Year Planner) และอ้างอิงข้อมูลจากปฏิทินมาใช้ในการออกแบบหรือวางแผนการตลาดล่วงหน้าได้ กรุงเทพมหานครมีการนำเสนอแหล่งท่องเที่ยวรูปแบบของเส้นทางการท่องเที่ยวใหม่ๆ หรือผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวหรือจุดขายใหม่ๆ เพื่อนำไปเสนอขายในการออกงาน (Event) ที่กรุงเทพมหานครจัดขึ้น การส่งเสริมการตลาดทั้งในและต่างประเทศ (Road Show/Trade Show) ของกรุงเทพมหานครเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนเข้าร่วมอย่างกว้างขวาง

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
ผลักดันนโยบายส่งเสริมงานด้านการตลาดไปสู่การปฏิบัติโดยจัดสรรงบประมาณดำเนินการโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยว	ช่วงปีที่ดำเนินการ	✓	✓	✓	✓	✓	สงม. / สวท.
จัดทำปฏิทินท่องเที่ยวประจำปี และกำหนดแคมเปญ (Campaign) ประจำปี	ช่วงปีที่ดำเนินการ	✓	✓	✓	✓	✓	กกท. สวท.
จัดเปิดตัวสินค้า (Product) และบริการ (Product Approach) ด้านการท่องเที่ยว	ครั้ง	๑	๑	๑	๑	๑	กกท. สวท.

เป้าประสงค์ที่ ๖.๒.๑.๗ บุคลากรด้านการท่องเที่ยวของกรุงเทพมหานครทั้งภายในและนอกหน่วยงานกรุงเทพมหานคร มีความรู้ ความสามารถพร้อมที่จะปฏิบัติภารกิจตามขอบเขตงาน

สภาพปัจจุบัน

บุคลากรด้านการท่องเที่ยวของกรุงเทพมหานคร ยังขาดโอกาสในการเสริมสร้างความรู้ ทักษะ ที่จำเป็นต่อการดำเนินงานเพื่อให้ก้าวทันสถานการณ์การท่องเที่ยวของโลกในหลายๆ ด้าน

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของกรุงเทพมหานครได้รับโอกาสในการพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่อง

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
เสริมสร้างองค์ความรู้ทักษะ บุคลากรในสังกัดกองการท่องเที่ยว และหน่วยงานอื่นๆ ของกรุงเทพมหานครที่เกี่ยวข้อง	ครั้ง	๒	๒	๒	๒	๒	สวท. สผม.
เสริมสร้างความรู้ให้บุคลากรนอกสังกัดกรุงเทพมหานครที่เกี่ยวข้องกับงานด้านการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน	กลุ่มวิชาชีพ/กลุ่มองค์กร	๒	๒	๒	๒	๒	กกท. สวท.

เป้าประสงค์ที่ ๖.๒.๑.๘ กองการท่องเที่ยวมีศักยภาพในการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ รวมถึงเป็นองค์กรที่เป็นที่รู้จักของสาธารณชนด้านการท่องเที่ยวของกรุงเทพมหานครในวงกว้าง

สภาพปัจจุบัน

การดำเนินงานของกองการท่องเที่ยวภายใต้สังกัดสำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องะเที่ยวการยังขาดความคล่องตัว ยังขาดส่วนงานที่รับผิดชอบด้านการประชาสัมพันธ์และการตลาดโดยตรง ซึ่งทำให้แผนการจัดทำสื่อและการตลาดไม่มีประสิทธิภาพ ภาพลักษณ์ขององค์กรยังไม่เป็นที่รู้จักแก่สาธารณชน ยังขาดแผนแม่บทด้านการท่องเที่ยวที่จะใช้เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานให้เป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ (ปัจจุบัน แผนฯ หมดอายุและได้ขอจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดทำ แต่ไม่ได้รับจัดสรร) ยังติดขัดในด้านของเครื่องมือและอุปกรณ์สำนักงานและเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

กองการท่องเที่ยว สำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว สามารถลดขั้นตอนการนำเสนองาน หรือสังกัดโดยตรงกับหน่วยงานภายใต้ผู้บริหารกรุงเทพมหานคร มีส่วนงานหรือกลุ่มงานที่รับผิดชอบด้านการประชาสัมพันธ์และการตลาดการท่องเที่ยวโดยตรง และสามารถประชาสัมพันธ์ให้องค์กรให้เป็นที่รู้จักต่อสาธารณชน มีแผนแม่บทด้านการท่องเที่ยว มีเครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศที่สะดวก คล่องตัว และทันสมัยในการปฏิบัติงาน ทันต่อสถานการณ์ของโลกในยุคปัจจุบัน อาทิ มีระบบบริการอินเตอร์เน็ตที่มีเสถียรภาพ สามารถใช้งานโต้ตอบกับภาคส่วนอื่นๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และการมีแอพพลิเคชั่นของหน่วยงานบนโทรศัพท์มือถือที่สามารถดำเนินการประชาสัมพันธ์ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวต่างๆ รวมถึงการส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยวให้เข้าถึงนักท่องเที่ยวทุกกลุ่มเป้าหมายได้อย่างกว้างขวาง รวดเร็ว มีประสิทธิภาพและประหยัดงบประมาณ

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
ปรับโครงสร้างกองการท่องเที่ยวโดยโอนย้ายสังกัดขึ้นตรงต่อหน่วยงานของผู้บริหารฯ และเพิ่มกลุ่มงานและขยายอัตรากำลังสำหรับบุคลากรด้านการประชาสัมพันธ์และการตลาดด้านการท่องเที่ยว	มีแผนปรับโครงสร้าง	๑	๑	๑	๑	๑	สวท. สกก.
จัดทำแผนแม่บทด้านการท่องเที่ยวทุกรอบ ๔ ปี	ช่วงปีที่ดำเนินการ	✓				✓	สงม /สวท.
จัดทำระบบอินเตอร์เน็ตของหน่วยงานรองรับความจำเป็นที่ต้องใช้จริง (Demand)	ปีที่ดำเนินการ	✓	✓	✓	✓	✓	กกท. สวท.
จัดทำแอพพลิเคชั่น หรือระบบปฏิบัติการอื่นนำเสนอข้อมูลด้านการท่องเที่ยว	ดำเนินการทุกปี	✓	✓	✓	✓	✓	กกท. สวท.

การติดตามความก้าวหน้า

ตัวชี้วัดผลการดำเนินงานหลัก	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๕	เป้าประสงค์
จำนวนแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับการอนุรักษ์ฟื้นฟูและพัฒนา	แหล่ง	๓	๓	๖.๒.๑.๕
ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการให้บริการด้านการท่องเที่ยว	ร้อยละ	๘๐	๘๐	๖.๒.๑.๒ ๖.๒.๑.๗ ๖.๒.๑.๘
ระดับเมืองท่องเที่ยว	อันดับ	๑-๓	๑-๓	๖.๒.๑.๓ ๖.๒.๑.๖
ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อความปลอดภัย	ร้อยละ	๘๐	๘๐	๖.๒.๑.๑
ระดับการรับรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ชุมชนของนักท่องเที่ยว	ระดับ	มาก	มาก	๖.๒.๑.๔

มิติที่ ๖.๓ เมืองแห่งการจัดประชุม นิทรรศการ และการจัดงานนานาชาติ

เป้าหมายที่ ๖.๓.๑

กรุงเทพมหานครเป็นเมืองแห่งการจัดประชุมและนิทรรศการในอันดับแรกของภูมิภาคอาเซียน

สถานการณ์และแนวโน้ม

กรุงเทพมหานครมีบทบาทด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดประชุม นิทรรศการ การแสดงสินค้า และการท่องเที่ยวเพื่อสร้างแรงบันดาลใจหรือการให้รางวัลแก่พนักงาน (MICE) ในรูปแบบของการดำเนินงานร่วมกับ สำนักงานส่งเสริมการจัดประชุมและนิทรรศการ (สสปน.) ๓ งาน ได้แก่งานส่งเสริมผู้ประกอบการอุตสาหกรรมด้านตลาดดิจิตอล (Bangkok Entertainment Week : BEW) งานประชุม TBEX ASIA ๒๐๑๕ (Travel Blog Exchange) และการจัดประชุมสุดยอด One Young World Summit ๒๐๑๕ การดำเนินงานในการสนับสนุนการเป็นเจ้าภาพของกรุงเทพมหานครต่อการจัดงาน MICE ในระดับต่างๆ กรุงเทพมหานครจำเป็นต้องมีความพร้อมในภาพรวมของเมือง ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือในการดำเนินการทั้งจากภายในและภายนอกกรุงเทพมหานคร

แนวโน้มของตลาดด้านการท่องเที่ยวในอนาคตนั้น การท่องเที่ยวเพื่อการจัดประชุมและนิทรรศการจะเป็นตลาดการท่องเที่ยวที่สำคัญ ซึ่งในฐานะที่กรุงเทพมหานครต้องการพัฒนาตนเองไปสู่การเป็นศูนย์กลางของอาเซียน โดยเฉพาะในเรื่องของเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวนั้น การสร้างศักยภาพการแข่งขันและการเตรียมความพร้อมในเรื่องการเป็นศูนย์กลางการจัดการประชุมและนิทรรศการระดับภูมิภาคดังกล่าวถือเป็นเงื่อนไขจำเป็น และจากข้อมูลของสำนักงานส่งเสริมการจัดการประชุมและนิทรรศการ พบว่าในปี ๒๕๕๗ กรุงเทพมหานครยังมีอัตราการขยายตัวของการจัดการประชุมสัมมนานานาชาติในเอเชียอยู่ในระดับร้อยละ ๑๖.๑ ใกล้เคียงกับ ไทเป ปักกิ่ง และ นิวเดลี โดยพบว่ามีอัตราการเติบโตร้อยละ ๕.๑๖ และมีภาพรวมการขยายตัวของจำนวนผู้เดินทางเพื่อเข้ามาร่วมการจัดการประชุมและนิทรรศการอย่างต่อเนื่อง กรุงเทพมหานครจึงยังคงมีศักยภาพในการเป็นตลาดสำคัญที่ควรส่งเสริมเพื่อให้การท่องเที่ยวเพื่อจัดประชุมและนิทรรศการเป็นส่วนสำคัญส่งเสริมและฟื้นฟูการท่องเที่ยวของกรุงเทพมหานคร

แต่การดำเนินงานที่ผ่านมากรุงเทพมหานครยังไม่สามารถดำเนินการพัฒนาและส่งเสริมการดำเนินงานตามประเด็นยุทธศาสตร์นี้ได้อย่างเต็มที่ด้วยข้อจำกัดด้านพื้นที่ และความร่วมมือจากภาคส่วนต่างๆ ทั้งในแง่การบูรณาการการทำงานและการขอเข้าใช้สถานที่ของหน่วยงาน ซึ่งกรุงเทพมหานครควรดำเนินการในลักษณะประสานการดำเนินงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนรวมทั้งหน่วยงานด้านการท่องเที่ยว เพื่อผลักดันการดำเนินงานดังกล่าวและลดปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน เช่น ควรร่วมมือกับสำนักงานส่งเสริมการจัดการประชุมและนิทรรศการ (สสปน.) ในการผลักดันให้การจัดการประชุมและนิทรรศการในระดับนานาชาติมาจัดที่กรุงเทพมหานครรวมทั้งควรร่วมมือกับจังหวัดในเขตปริมณฑลในการร่วมเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมนิทรรศการเพื่อเป็นการขยายตลาดรองรับการจัดการประชุมและนิทรรศการของกรุงเทพมหานครให้มากขึ้น รวมทั้งควรใช้กิจกรรมประชาสัมพันธ์การตลาดต่างประเทศเข้ามาเป็นกิจกรรมหลักที่จะช่วยสนับสนุนการดำเนินการตามเป้าประสงค์นี้ให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยในเบื้องต้นการริเริ่มดำเนินการอาจนำเรื่องการประกวด Young Designer มาเป็นโครงการนำร่องในการจัดการประชุมและนิทรรศการด้านการออกแบบของนักออกแบบหน้าใหม่ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้เกิดความตื่นตัวและสร้างบรรยากาศโดยรวมของเมืองให้ดึงดูดความสนใจผู้ประกอบการในการที่จะเข้ามาจัดการประชุมและนิทรรศการในกรุงเทพมหานคร

ยุทธศาสตร์และมาตรการสำคัญ

บทบาทและหน้าที่ของกรุงเทพมหานครที่เกี่ยวข้องโดยตรง

- ส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยวและการจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว (สวท.)

ความร่วมมือกับส่วนราชการอื่นๆ

- สำนักงานส่งเสริมการจัดประชุมและนิทรรศการ (สสปน.)

เป้าประสงค์ที่ ๖.๓.๑.๑ ส่งเสริมและสนับสนุนให้กรุงเทพมหานครเป็นศูนย์กลางการจัดประชุม นิทรรศการ การแสดงสินค้า และการท่องเที่ยวเพื่อสร้างแรงบันดาลใจหรือการให้รางวัลแก่พนักงาน (MICE)

สภาพปัจจุบัน

ขาดการประสานความร่วมมือระหว่างกรุงเทพมหานครและ สสปน. และ หน่วยงานภายในอย่างเป็นระบบ การดำเนินการเพื่อให้ได้งานฯมาจัดในประเทศผ่านหลายขั้นตอนทำให้พลาดโอกาส

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

กรุงเทพมหานครมีศักยภาพที่จะเป็นเจ้าภาพหรือเสนอตัวแข่งขันในการประมูลงานด้านการดำเนินการ MICE โดยตรง กรุงเทพมหานคร และ สสปน. ดำเนินงานด้านความร่วมมือระหว่างองค์กรที่เป็นไปอย่างบูรณาการมากยิ่งขึ้น

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
จัดตั้งคณะทำงานระหว่าง กรุงเทพมหานคร และ สสปน.	ชุด	๑					ผู้บริหารกทม. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง/สสปน.
จัดทำข้อตกลงร่วมระหว่างกรุงเทพมหานคร และ สสปน. โดยมีการประชุมหารือถึงแผนการดำเนินการแต่ละปีงบประมาณ นำเสนอความคุ้มค่า ตลอดจนประเมินและสรุปผลการดำเนินงาน	ครั้ง	๑	๑	๑	๑	๑	ผู้บริหารกทม. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง/สสปน.
จัดงบประมาณแบบเงินก้อนเพื่อเพิ่มความคล่องตัวในการดำเนินงาน	ช่วงปีที่ดำเนินการ	✓	✓	✓	✓	✓	สพส. สงม.

การติดตามความก้าวหน้า

ตัวชี้วัดผลการดำเนินงานหลัก	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๕	เป้าประสงค์
ระดับการรับรู้ศักยภาพของกรุงเทพมหานครในการจัดประชุมและนิทรรศการของนักท่องเที่ยวและผู้ประกอบการ	ระดับ	๖๕	๘๐	๖.๓.๑.๑
ร้อยละของความสำเร็จในการสนับสนุนการจัดการประชุมและนิทรรศการที่กรุงเทพมหานครหรือหน่วยงานในพื้นที่ดำเนินการตามที่ร้องขอ	ร้อยละ	๘๐	๑๐๐	๖.๓.๑.๑

ด้านที่ ๗

การบริหารจัดการเมืองมหานคร

เป้าหมาย - การบริหารจัดการเมืองมหานคร

มิติที่ ๗.๑ กฎหมาย	
เป้าหมายที่ ๗.๑.๑	ระบบกฎหมายที่รองรับความเป็นอิสระและให้อำนาจในการบริหารจัดการและจัดบริการสาธารณะตามที่ประชาชนคาดหวัง
มิติที่ ๗.๒ การบริหารแผนและประเมินผล	
เป้าหมายที่ ๗.๒.๑	กรุงเทพมหานครมีระบบการติดตามและรายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ ๒๐ ปี
มิติที่ ๗.๓ การบริหารทรัพยากรบุคคล	
เป้าหมายที่ ๗.๓.๑	บุคลากรกรุงเทพมหานครเป็นผู้ปฏิบัติงานแบบมืออาชีพ มีคุณธรรม จริยธรรม และเป็นที่เชื่อมั่นของประชาชน
เป้าหมายที่ ๗.๓.๒	กรุงเทพมหานครมีระบบบริหารทรัพยากรบุคคลเข้มแข็งเอื้อต่อความเป็นธรรมสามารถสร้างสมดุลระหว่างชีวิตการทำงานและชีวิตส่วนบุคคลของผู้ปฏิบัติงานตลอดจนสามารถดึงดูดผู้มีความรู้ความสามารถสูงและสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรได้
มิติที่ ๗.๔ การคลังและงบประมาณ	
เป้าหมายที่ ๗.๔.๑	กรุงเทพมหานครมีการบริหารจัดการด้านการเงินการคลังและการงบประมาณ ที่เป็นมาตรฐานสากลและเกื้อหนุนต่อการพัฒนากรุงเทพมหานครในระยะยาว
มิติที่ ๗.๕ เทคโนโลยีสารสนเทศ	
เป้าหมายที่ ๗.๕.๑	กรุงเทพมหานครให้บริการประชาชนด้วยความสะดวก รวดเร็ว ถูกต้องและโปร่งใส โดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ที่ทันสมัย (SMART SERVICE) เพื่อสนับสนุนนโยบายเศรษฐกิจดิจิตอล (Digital Economy) และมีการบริหารจัดการเมือง (กรุงเทพมหานคร) ด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ (SMART CITY)

มิติที่ ๗.๑ กฎหมาย

เป้าหมายที่ ๗.๑.๑

กรุงเทพมหานครมีกฎหมายที่รองรับความเป็นอิสระและให้อำนาจในการบริหารจัดการและจัดบริการสาธารณะตามที่ประชาชนคาดหวัง

สถานการณ์และแนวโน้ม

กรุงเทพมหานครเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ ซึ่งอาจสรุปลักษณะพิเศษได้ว่า

๑. เป็นราชการส่วนท้องถิ่นที่นอกจากจะต้องรับผิดชอบงานในหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นแล้วยังต้องรับผิดชอบหน้าที่ของราชการส่วนภูมิภาค (จังหวัดและอำเภอ) และงานที่ได้รับมอบหมายจากราชการส่วนกลางด้วย ภารกิจและความรับผิดชอบจึงมีขอบเขตกว้างขวางมาก

๒. มีโครงสร้างหน่วยงานทั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบการปกครองพื้นที่ (คือสำนักงานเขต) กับที่ทำหน้าที่ตามกิจการ (คือสำนักต่างๆ เช่น สำนักการโยธา สำนักการแพทย์ เป็นต้น)

๓. เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับผิดชอบพื้นที่ที่เป็นเมืองหลวงที่เป็นศูนย์กลางทุกด้านของประเทศ รวมทั้งเป็นที่ตั้งของราชการส่วนกลาง ทำให้การบริหารและการจัดบริการสาธารณะมีความทับซ้อนกับของกทม.

กรุงเทพมหานครมีโครงสร้างเทียบเท่ากระทรวง มีฐานะเป็นนิติบุคคลหนึ่งเดียวเท่านั้น มีผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุด ภายใน กทม. แบ่งส่วนราชการเป็นหน่วยงาน (โดยหลักคือสำนัก) ที่เทียบเท่ากรมและสำนักงานเขต แต่สำนักไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคล และอำนาจหน้าที่ของหัวหน้าสำนักโดยส่วนใหญ่ เป็นไปตามที่ได้รับมอบอำนาจจากผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครหรือปลัดกรุงเทพมหานคร ปัจจุบันการจัดโครงสร้างของสำนักให้ความสำคัญกับงานนิติการค่อนข้างน้อย เช่น สำนักการจราจรและขนส่ง จัดให้มีกลุ่มงานนิติการเฉพาะที่สำนักงานเลขานุการสำนักเท่านั้น โดยมีอัตรากำลังนิติกรเพียง ๓ คน หรือสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย สำนักอนามัย ก็เช่นกัน มีนิติกรที่สำนักงานเลขานุการสำนัก เพียง ๓ - ๔ คนเท่านั้น หากพิจารณาเปรียบเทียบกับกรม ตามโครงสร้างกรมสามารถปฏิบัติราชการตามอำนาจหน้าที่อย่างสมบูรณ์ จะมีสำนักงานกฎหมายหรือกลุ่มงานกฎหมายในแต่ละกองหรือสำนักงานด้วย

ดังนั้น การพัฒนานิติกรให้มีศักยภาพและความชำนาญการจึงมีข้อจำกัด เนื่องจากตำแหน่งนิติกรไม่มีทางเดินของชีวิตราชการที่จะสามารถเติบโตได้ด้วยตนเอง จะมีบางตำแหน่งเท่านั้นที่สามารถทำผลงานวิชาการไปจนถึงระดับชำนาญการพิเศษ มีตำแหน่งผู้อำนวยการเฉพาะด้าน (นิติการ) ระดับต้น เพียง ๒ ตำแหน่ง หากจะเข้าดำรงตำแหน่งระดับอำนวยการต้น ก็โดยคำสั่งของผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจแต่งตั้ง และตำแหน่งสูงสุดของนิติกรคือผู้อำนวยการสำนักงานกฎหมายและคดี ซึ่งนิติกรในสำนักงานกฎหมายและคดี ไม่มีคุณสมบัติที่จะก้าวขึ้นสู่ตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักงานฯ ได้ เพราะไม่มีตำแหน่งผู้อำนวยการเฉพาะด้าน (นิติการ) ระดับต้น อยู่ในสำนักงานกฎหมายและคดี นิติกรในสำนักงานฯ จึงต้องไปดำรงตำแหน่งภายนอกก่อนแล้วจึงจะกลับมาสู่ตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักงานฯ ได้

ค่าตอบแทนพิเศษของนิติกรของ กทม. เป็นไปตามระเบียบ ก.ก. ว่าด้วยเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษของข้าราชการกรุงเทพมหานครในสายงานนิติการ ตำแหน่งนิติกรฯ ที่กำหนดให้ข้าราชการกรุงเทพมหานคร ผู้ดำรงตำแหน่งประเภทวิชาการในสายงานนิติการ ตำแหน่งนิติกร ระดับปฏิบัติการ ระดับชำนาญการ ระดับชำนาญการพิเศษ และผู้อำนวยการเฉพาะด้าน (นิติการ) ระดับต้น ซึ่งอยู่ในหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนด ต้องผ่านการอบรมหลักสูตรการพัฒนานักกฎหมายกรุงเทพมหานครตามบัญชีหมายเลข ๑ ท้ายระเบียบนี้ หรือหลักสูตรอื่นที่เทียบเท่าซึ่ง ก.ก. กำหนดหรือรับรองตามความในข้อ ๓ (๑) โดยในข้อ ๙ แห่งระเบียบ ก.ก. ดังกล่าวได้กำหนดเป็นบทเฉพาะกาลรับรองให้ข้าราชการกรุงเทพมหานคร ผู้ดำรงตำแหน่งประเภทวิชาการในสายงานนิติการ ที่ผ่านการอบรมหลักสูตรการพัฒนานักกฎหมายภาครัฐ หรือหลักสูตรอื่นที่เทียบเท่าซึ่ง ก.พ. กำหนดหรือรับรอง <u>ก่อนวันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับ</u> ให้ถือว่ามีคุณสมบัติตาม

ข้อ ๓ (๑) และให้ใช้บังคับกับข้าราชการกรุงเทพมหานครที่อยู่ระหว่างการอบรมหลักสูตรการพัฒนานักกฎหมายภาครัฐ หรือหลักสูตรอื่นที่เทียบเท่าซึ่ง ก.พ. กำหนดหรือรับรองด้วยตามความในข้อ ๙ แห่งระเบียบ ก.ก. ดังกล่าวด้วย

แต่ระเบียบดังกล่าว ไม่มีบทบัญญัติรับรองให้แก่กรณีข้าราชการกรุงเทพมหานครที่ได้เข้าการอบรมหลักสูตรการพัฒนานักกฎหมายภาครัฐ หรือหลักสูตรอื่นที่เทียบเท่าซึ่ง ก.พ. กำหนดหรือรับรองในภายหลังจากวันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับแต่อย่างใด ทำให้ข้าราชการกรุงเทพมหานครที่ได้รับการอบรมหลักสูตรการพัฒนานักกฎหมายภาครัฐ หรือหลักสูตรอื่นที่เทียบเท่าซึ่ง ก.พ. กำหนดหรือรับรองในภายหลังจากวันที่ระเบียบนี้ ใช้บังคับ ไม่มีคุณสมบัติตามข้อ ๓ (๑) และต้องเสียสิทธิที่จะขอเข้ารับการประเมินเพื่อรับเงินเพิ่มพิเศษฯ ขณะเดียวกันกรุงเทพมหานครก็ไม่ได้ดำเนินการจัดหลักสูตรการฝึกอบรมตามระเบียบฯ เนื่องจากมีผู้ได้รับการบรรจุและแต่งตั้งเข้ารับราชการในตำแหน่งนิติกรจำนวนน้อย นอกจากนี้ยังมีข้อสังเกตว่า ระเบียบ ก.ก. ดังกล่าว ผู้ผ่านการศึกษาหลักสูตรปริญญาโททางด้านกฎหมาย ก็ไม่มีคุณสมบัติที่จะได้รับเงินค่าตอบแทนพิเศษฯ แต่จะต้องผ่านการฝึกอบรมฯตามที่ ก.ก.รับรองเท่านั้น

ยุทธศาสตร์และมาตรการสำคัญ

บทบาทและหน้าที่ของกรุงเทพมหานครที่เกี่ยวข้องโดยตรง

- กฎหมายและคดี (สนป.)

เป้าประสงค์ที่ ๗.๑.๑.๑ กรุงเทพมหานครมีกฎหมายระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานครใหม่ที่ปรับปรุงโครงสร้าง อำนาจ หน้าที่ใหม่

สภาพปัจจุบัน

กรุงเทพมหานครยังคงใช้ พ.ร.บ. ระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘ ซึ่งไม่สอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ที่เปลี่ยนแปลงไปของเมืองมหานคร ร่าง พ.ร.บ. ระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานครฉบับใหม่ยังอยู่ในขั้นตอนของการขอให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยพิจารณาส่งร่างให้คณะรัฐมนตรี

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

กรุงเทพมหานครจะมี พ.ร.บ. ระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานครฉบับใหม่ ที่ปรับปรุงโครงสร้าง อำนาจหน้าที่ที่มีความอิสระในการบริหาร มีความคล่องตัวในการบริหารเมืองมหานคร

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
ทบทวนหลักการขอ ง่าง พ.ร.บ. ระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานครฉบับใหม่	ช่วงปีที่ดำเนินการ	✓					สนป. สยป.
ดำเนินกระบวนการเกี่ยวกับการตรา พ.ร.บ. ให้ครบถ้วน	ช่วงปีที่ดำเนินการ	✓					สนป. สยป.
เตรียมข้อมูลและเอกสารเพื่อชี้แจง ค.ร.ม. และสภาฯ ให้สมบูรณ์	ช่วงปีที่ดำเนินการ	✓	✓				สนป. สยป.

เป้าประสงค์ที่ ๗.๑.๑.๒ ปรับปรุงโครงสร้างของหน่วยงานด้านกฎหมายให้สามารถทำหน้าที่ให้บริการทางกฎหมายแก่ผู้บริหารกรุงเทพมหานครและหน่วยงานกรุงเทพมหานครได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

สภาพปัจจุบัน

โครงสร้างและกรอบอัตรากำลังตลอดจนภารกิจความรับผิดชอบของสำนักงานกฎหมายและคดีที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน มิได้มีการปรับปรุงเป็นระยะเวลากว่า ๑๐ ปี ไม่สอดคล้องกับหน้าที่ความรับผิดชอบในการบริหารงานเมืองมหานคร

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

กรุงเทพมหานครมีหน่วยงานทางกฎหมายระดับสำนักที่มีโครงสร้างและกรอบอัตรากำลังที่สามารถทำหน้าที่ให้คำปรึกษา วินิจฉัยข้อกฎหมายในการบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พัฒนาสมรรถนะของบุคลากร ยกระดับมาตรฐานวิชาชีพและคุณภาพการให้บริการในสายงานกฎหมายอย่างมีคุณภาพ

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
ปรับโครงสร้างการบริหารงานและอัตรากำลังที่เหมาะสม	ช่วงปีที่ดำเนินการ	✓					สนป. ส.กก.
พัฒนาผู้เชี่ยวชาญทางด้านกฎหมายที่ให้บริการด้านกฎหมายอย่างมีคุณภาพ	ช่วงปีที่ดำเนินการ	✓	✓	✓	✓	✓	สนป. ส.กก.
เสริมสร้างองค์ความรู้ทางกฎหมายที่พัฒนาและเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ	ช่วงปีที่ดำเนินการ	✓	✓	✓	✓	✓	สนป. ส.กก.
พัฒนาศูนย์ข้อมูลกฎหมายกลางที่สนับสนุนหน่วยงานเจ้าหน้าที่	ช่วงปีที่ดำเนินการ	✓	✓	✓	✓	✓	สนป.

การติดตามความก้าวหน้า

ตัวชี้วัดผลการดำเนินงานหลัก	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๕	เป้าประสงค์
ค.ร.ม. อนุมัติ ร่าง พ.ร.บ. ระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานครฉบับใหม่	ภายในปี	✓		๗.๑.๑.๑
ร่างกฎหมายเข้าสู่กระบวนการนิติบัญญัติ	ภายในปี	✓		๗.๑.๑.๑
พ.ร.บ. ระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานครฉบับใหม่ใช้บังคับ	ภายนปี		✓	๗.๑.๑.๑
ปรับโครงสร้างและอัตรากำลังสำนักกฎหมายและคดี	ภายนปี	✓		๗.๑.๑.๒

มิติที่ ๗.๒ การบริหารแผนและประเมินผล

เป้าหมายที่ ๗.๒.๑

กรุงเทพมหานครมีระบบการติดตามและรายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ ๒๐ ปี

สถานการณ์และแนวโน้ม

แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ ๒๐ ปี มีลักษณะพิเศษกว่าแผนพัฒนาอื่นๆ ที่กรุงเทพมหานครเคยจัดทำมาทั้งหมด เพราะเป็นแผนพัฒนาฉบับแรกที่ "เปิดโอกาสให้ชาวกรุงเทพฯ ได้นำความคาดหวังของแต่ละภาคส่วน มากำหนดอนาคตเมืองกรุงเทพมหานครร่วมกันว่าในอีก ๒๐ ปี ข้างหน้า เมืองกรุงเทพมหานครของเรา จะก้าวขึ้นสู่การเป็น "มหานครแห่งเอเชียได้อย่างไร" แผนพัฒนากรุงเทพมหานครฯ จึงเป็นการมองกรุงเทพมหานครจาก "มุมมองคนนอก" หรือ Outside In ไม่ใช่เป็นการมองภายใต้กรอบภารกิจหรืออำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบของกรุงเทพมหานครตามที่กฎหมายกำหนดไว้เท่านั้น

การกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดตามแผนพัฒนากรุงเทพฯ จึงเป็นการกำหนดเป้าหมายระดับวิสัยทัศน์ หรือ Visionary Goals เพื่อใช้สำหรับวัดสมรรถนะเกณฑ์มาตรฐานของเมือง หรือ City Benchmark เปรียบเทียบกับเมืองมหานครอื่นๆ ในภูมิภาค ว่าเมืองกรุงเทพฯ ใกล้ที่จะเป็น "มหานครแห่งเอเชีย" ตามที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดขึ้นมาหรือไม่ ไม่ใช่การประเมินผลสำเร็จระดับหน่วยงานแต่อย่างใด การนำตัวชี้วัดเมืองมาใช้ในการประเมินผลการปฏิบัติราชการของหน่วยงานจึงเป็นเรื่องนอกเหนือวิสัย มีผลทำให้หน่วยงานที่มีส่วนร่วมในการกำหนดตัวชี้วัดระดับเมืองตั้งระดับความสำเร็จไว้ต่ำ หรือนำตัวชี้วัดผลการดำเนินงานของหน่วยงานมากำหนดไว้เป็นตัวชี้วัดระดับเมือง

ด้วยเหตุที่การติดตามความก้าวหน้าตามแผนพัฒนาระยะ ๒๐ ปี เป็นการประเมินความสำเร็จของเมืองมหานครในระดับมหภาค ประเด็นท้าทายในการติดตามและประเมินผลก็คือ เป้าหมายและตัวชี้วัดเหล่านี้จะไม่มีหน่วยงานที่เป็น "เจ้าภาพ" โดยตรง ไม่ว่าจะเป็นการจัดทำสารานุกรมตัวชี้วัด การทบทวนและปรับตัวชี้วัดให้มีความน่าเชื่อถือ การวางระบบการจัดเก็บข้อมูล การติดตามความก้าวหน้า การวิเคราะห์และประเมินผลสำเร็จ การจัดทำรายงานประจำปีเสนอผู้บริหารและสภากรุงเทพมหานคร ตลอดจนการเผยแพร่ข้อมูลดังกล่าวต่อประชาชนอย่างสม่ำเสมอ การวางระบบการจัดเก็บข้อมูลและการจัดทำรายงานความก้าวหน้าระดับเมือง จึงควรได้รับการดำเนินการให้เป็นรูปธรรมในช่วงแผนพัฒนากรุงเทพมหานครฯ ระยะที่ ๒

แผนพัฒนากรุงเทพมหานครฯ เป็นแผนระดับมหภาค ซึ่งแบ่งเป้าหมายการพัฒนาเป็น ๔ ระยะๆ ละ ๕ ปี โดยจัดลำดับความสำคัญของการพัฒนาตามประเด็นยุทธศาสตร์ทั้ง ๗ ด้านก่อนหลังไว้ว่า ในช่วง ๑๐ ปีแรก (พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๖๕) กรุงเทพมหานครควรจะเน้นในเรื่องการก้าวสู่การเป็นมหานครที่มีความสะดวกสบาย ประหยัดและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และเป็นมหานครสำหรับทุกคน ในช่วง ๑๕ ปี หลังจากนี้ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) เมืองกรุงเทพฯ จะปรับตัวในเชิงโครงสร้างทางกายภาพของเมือง จากเมืองที่เป็นศูนย์กลางเดียวไปเป็นกลุ่มเมืองหลายๆ เมืองกระจายตัวออกไปเชื่อมต่อกันเป็นโครงข่ายเมือง โดยระบบขนส่งมวลชนที่ประหยัดและมีประสิทธิภาพ ในขณะที่พื้นที่ใจกลางเมืองจะถูกจำกัดการขยายตัว ในด้านการเมืองจะก้าวสู่มหานครประชาธิปไตย และในช่วง ๒๐ ปี ข้างหน้า เมืองกรุงเทพฯ จะพร้อมเข้าสู่การเป็นมหานครเศรษฐกิจและการเรียนรู้ การติดตามและประเมินผลแผนการพัฒนากรุงเทพมหานครฯ ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕) อยู่ในช่วง ๑๐ ปีแรก จึงควรมีการจัดลำดับความสำคัญของการติดตามและประเมินผลตามเป้าหมายดังกล่าวข้างต้น

แม้ว่า แผนพัฒนากรุงเทพมหานครฯ จะเป็นแผนระดับมหภาค แต่ก็มีการรวบรวมโครงการไว้มากมาย ตั้งแต่โครงการลงทุนขนาดใหญ่ที่เป็นการพัฒนาระบบสาธรณูปโภคและสาธารณูปการ ไปจนถึงโครงการปลีกย่อยซึ่งอยู่ในระดับกิจกรรม หน่วยงานที่เป็นเจ้าของโครงการได้ประมาณการค่าใช้จ่ายไว้ถึง ๒๐ ปีล่วงหน้า แต่ก็ไม่มีหลักประกันว่าโครงการเหล่านี้จะได้รับการจัดสรรงบประมาณแต่อย่างใด โครงการส่วนใหญ่เป็นโครงการที่หน่วยงานทำเป็นประจำ

อยู่แล้ว ไม่ได้ผ่านการวิเคราะห์ทางเลือกเชิงนโยบายอย่างเป็นระบบ ว่าจะช่วยขับเคลื่อนผลสำเร็จตามที่กำหนดไว้ในแผนหรือไม่ โครงการสาธารณูปโภคและสาธารณูปการส่วนใหญ่ก็ยังไม่มีการสำรวจออกแบบหรือวางแผนร่วมกับสำนักผังเมืองให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาเมืองกระชับ (ด้านที่ ๔) แต่อย่างใด

ดังนั้น การติดตามและประเมินผลแผนพัฒนากรุงเทพมหานครฯ จึงไม่ควรลงลึกไปถึงระดับโครงการ เพราะจะทำให้ขาดความยืดหยุ่น ทำให้ทุกหน่วยงานต้องนำโครงการเดิมๆ ไปดำเนินการตลอดระยะเวลา ๒๐ ปี โดยไม่คำนึงถึงสถานการณ์ที่อาจเปลี่ยนไป แต่ควรจะวางระบบให้หน่วยงานระดับสำนักจัดทำแผนพัฒนาหรือแผนยุทธศาสตร์เฉพาะด้าน ซึ่งจะแสดงความสอดคล้องระหว่างยุทธศาสตร์และทิศทางการดำเนินงานของหน่วยงานกับเป้าหมายการพัฒนาของกรุงเทพมหานครฯ อีกชั้นหนึ่ง

ยุทธศาสตร์และมาตรการสำคัญ

บทบาทและหน้าที่ของกรุงเทพมหานครที่เกี่ยวข้องโดยตรง

- นโยบายและแผน (สยป.)

ส่วนราชการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหา

- หน่วยงานนโยบายและแผนในกระทรวงต่างๆ

เป้าประสงค์ที่ ๗.๒.๑.๑ พัฒนาระบบการติดตามและรายงานความก้าวหน้าตามแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ ๒๐ ปี

สภาพปัจจุบัน

แผนพัฒนากรุงเทพมหานครฯ ระยะที่ ๑ กำลังสิ้นสุดลง แต่ชาวกรุงเทพฯ ซึ่งเป็นเจ้าของความคิดวิสัยทัศน์ยังไม่สามารถติดตามความก้าวหน้าของเมืองมหานครทั้ง ๗ ด้านตามที่กำหนดไว้ ข้อมูลพื้นฐานที่จะใช้ในการรายงานความก้าวหน้ายังขาดเจ้าภาพในการจัดเก็บและทำรายงานประจำปีอย่างเป็นระบบ

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

ชาวกรุงเทพฯ มีช่องทางที่หลากหลายในการติดตามความก้าวหน้าของแผนพัฒนากรุงเทพมหานครฯ ผู้บริหารกรุงเทพมหานคร และสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร ได้รับรายงานความก้าวหน้าที่สามารถนำมาใช้ในการเปรียบเทียบความสำเร็จกับเมืองมหานครในภูมิภาค

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
ศึกษาทบทวนและปรับตัวชี้วัดระดับเมืองตามแผนพัฒนากรุงเทพมหานครฯ ระยะที่ ๒ ให้มีความครบถ้วนสมบูรณ์	ช่วงปีที่ดำเนินการ	✓					สยป.
จัดทำสารานุกรมตัวชี้วัดซึ่งแสดงคำจำกัดความ หน่วยวัด วิธีการคำนวณ แหล่งข้อมูลที่ชัดเจน	ช่วงปีที่ดำเนินการ	✓					สยป.
สร้างฐานข้อมูลตัวชี้วัดเมืองโดยนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วย	ช่วงปีที่ดำเนินการ	✓	✓				สยป.
จัดทำรายงานประจำปีแสดงความก้าวหน้าเมืองกรุงเทพฯ (Bangkok City Performance Report)	ช่วงปีที่ดำเนินการ		✓	✓	✓	✓	สยป.
เผยแพร่ความก้าวหน้าผ่านเว็ปไซด์ให้ประชาชนได้รับทราบ	ช่วงปีที่ดำเนินการ			✓	✓	✓	สยป.

เป้าประสงค์ที่ ๗.๒.๑.๒ หน่วยงานมีแผนยุทธศาสตร์สอดคล้องกับแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ ๒๐ ปี

สภาพปัจจุบัน

แผนยุทธศาสตร์ของหน่วยงานมีลักษณะเป็นเอกเทศจากแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร และมีลักษณะเป็นแผนงาน/โครงการมากกว่าที่จะเป็นแผนยุทธศาสตร์ การแสดงความเชื่อมโยงระหว่างโครงการกับผลสำเร็จตามแผนพัฒนากรุงเทพมหานครยังขาดความชัดเจน ทำให้ไม่สามารถประเมินผลและวิเคราะห์ทางเลือกนอกเหนือไปจากโครงการที่ดำเนินอยู่เป็นประจำทุกปี

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

หน่วยงานมีแผนยุทธศาตร์ที่สามารถแสดงความเชื่อมโยงระหว่างเป้าหมาย ผลสำเร็จ และมาตรการที่นำไปปฏิบัติลดหลั่นลงไป (cascaded) อย่างเป็นระบบ สามารถใช้เป็นกรอบกำหนดแนวทางในการจัดทำแผนปฏิบัติราชการประจำปีของหน่วยงาน และเป็นเครื่องมือในการติดตามและวิเคราะห์หาทางเลือกในเชิงนโยบายได้

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
ศึกษาและวางระบบการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ของหน่วยงานให้มีมาตรฐานเดียวกัน	ช่วงปีที่ดำเนินการ	✓					สยป.
พัฒนาศักยภาพนักวิเคราะห์นโยบายและแผนและผู้รับผิดชอบในการทำแผนของหน่วยงาน	ช่วงปีที่ดำเนินการ		✓	✓	✓		สยป.
จัดทำแผนยุทธศาสตร์ระดับหน่วยงาน	ช่วงปีที่ดำเนินการ		✓	✓	✓	✓	สยป.

การติดตามความก้าวหน้า

ตัวชี้วัดผลการดำเนินงานหลัก	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๕	เป้าประสงค์
ร้อยละของตัวชี้วัดระดับเมืองที่ได้รับการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ	ร้อยละ	-	๑๐๐	๗.๒.๑.๑
หน่วยงานมีแผนยุทธศาสตร์ที่สอดคล้องกับแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ ๒๐ ปี	ร้อยละ		๑๐๐	๗.๒.๑.๑

มิติที่ ๗.๓ การบริหารทรัพยากรบุคคล

เป้าหมายที่ ๗.๓.๑

บุคลากรกรุงเทพมหานครเป็นผู้ปฏิบัติงานแบบมืออาชีพ มีคุณธรรม จริยธรรม และเป็นที่เชื่อมั่นของประชาชน

สถานการณ์และแนวโน้ม

เมื่อพิจารณาจากกรอบแผนพัฒนากรุงเทพมหานครระยะ ๒๐ปี และแผนพัฒนากรุงเทพมหานครระยะที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๖๐) นั้น ประเด็นปัญหาที่ควรได้รับการพิจารณาและปรับปรุงได้แก่

- การผลักดันในการนำนโยบายและแผนงานไปสู่การปฏิบัติ และสอดคล้องเชื่อมโยงกันระหว่างแผนพัฒนากรุงเทพมหานครระยะ ๒๐ปี และแผนบริหาร/แผนปฏิบัติการของหน่วยงาน
- การศึกษาภารกิจในอนาคตของกรุงเทพมหานครที่อาจเปลี่ยนแปลงไป เพื่อกำหนดกรอบความรู้ ความสามารถ ทักษะ และสมรรถนะ และทบทวนการกำหนดสมรรถนะให้สอดคล้องกับการปฏิบัติราชการตามแผนบริหารราชการ การปรับเปลี่ยนของนโยบายการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม และการปรับรูปแบบการบริหารราชการของกรุงเทพมหานคร
- การกำหนดคุณสมบัติและความสามารถเฉพาะตำแหน่งให้มีความชัดเจนและเฉพาะเจาะจงโดยเฉพาะการปฏิบัติหน้าที่ทางวิชาชีพของแต่ละสาขาเพื่อให้ได้บุคลากรที่เหมาะสมและสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ยุทธศาสตร์และมาตรการสำคัญ

บทบาทและหน้าที่ของกรุงเทพมหานครที่เกี่ยวข้องโดยตรง

- บริหารทรัพยากรบุคคล (สกก.)
- การเจ้าหน้าที่ (สนป.)
- พัฒนาทรัพยากรบุคคล (สนป.)

เป้าประสงค์ที่ ๗.๓.๑.๑ การพัฒนาบุคลากรให้มีทักษะ ความรู้ ความสามารถ มีความเป็นมืออาชีพที่เหมาะสมกับการบริหารมหานครและเป็นผู้มีคุณธรรมและจริยธรรม

สภาพปัจจุบัน

กรุงเทพมหานครมีการดำเนินการในการพัฒนาบุคลากรตามหลักสมรรถนะ รวมทั้งมีการจัดทำแผนเส้นทางการฝึกอบรม (Training Roadmap) ไว้ในแต่ละปีที่ผ่านมา รวมถึงมีการประเมินผล และติดตามผลการฝึกอบรม/การพัฒนาในบางเรื่องจากผู้บังคับบัญชาของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ยังมิได้ขยายออกไปยังผู้รับบริการที่แท้จริงคือ ประชาชนในพื้นที่กรุงเทพมหานคร นอกจากนี้ ในการจัดการฝึกอบรมและพัฒนานั้นยังคงมีการจัดสรรงบประมาณและการดำเนินการในการฝึกอบรม/พัฒนา โดยหน่วยงานต่างๆของกรุงเทพมหานครด้วย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารและการพัฒนาทรัพยากรบุคคลโดยตรงของกรุงเทพมหานคร ได้ปฏิบัติหน้าที่ในการรับทราบ และให้ความเห็นชอบในการดำเนินการ

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

งบประมาณในด้านทรัพยากรบุคคล และการพัฒนาบุคลากรกรุงเทพมหานคร มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น จึงควรบูรณาการและกำหนดแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรในด้านต่างๆให้มีความเป็นเอกภาพ และสอดคล้องตามแผนยุทธศาสตร์เพื่อให้เกิดประสิทธิผลในการพัฒนาและคุ้มค่าในการใช้งบประมาณอย่างแท้จริง

การส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรของกรุงเทพมหานครให้มีความเป็นมืออาชีพ มีคุณธรรมและจริยธรรม ควรดำเนินการควบคู่ทุกด้านไปทั้งการพัฒนาและปลูกฝังบุคลากรที่มีอยู่ในปัจจุบัน และมุ่งส่งเสริมพัฒนาความรู้ ความสามารถ และทักษะของบุคลากรรุ่นใหม่ที่เพิ่งเข้ามาร่วมงานในกรุงเทพมหานคร เพื่อเป็การเตรียมความพร้อมของบุคลากรในอนาคตสำหรับวิสัยทัศน์กรุงเทพมหานคร

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
พัฒนาสมรรถนะของบุคลากร ยกระดับมาตรฐานวิชาชีพและคุณภาพการให้บริการในแต่ละสายงานให้มุ่งสู่ความเป็นมืออาชีพ และสอดคล้องกับการเป็นมหานครแห่งเอเชีย	ร้อยละ	๓๐				๖๐	สกก.
พัฒนาคุณภาพการให้บริการด้วยความอบอุ่นเป็นมิตรแก่คนทุกชาติ ทุกภาษา ทุกวัฒนธรรม	ร้อยละ	๓๐				๗๐	สกก. สนป.
ส่งเสริมการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการและขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของกรุงเทพมหานคร	ร้อยละ	๓๐				๖๐	สกก. สนป.
สำรวจภาพลักษณ์ด้านความเป็นมืออาชีพ ด้านคุณธรรม /จริยธรรมของบุคลากรต่อสังคมภายนอก	ร้อยละ	๕๐	๕๐	๖๐	๖๐	๗๐	สกก.
สรรหา คัดเลือกและพัฒนาบุคลากรที่มีความเหมาะสมกับงานและมีศักยภาพสูง	ร้อยละ	๓๐				๕๐	สกก. สนป.
พัฒนาระบบการบริหารผลงาน	ร้อยละ	๔๐				๘๐	สกก.
พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อส่งเสริมการจัดการองค์ความรู้และการพัฒนาตนเอง	ร้อยละ	๓๐				๘๐	สกก. สนป. สยป.

การติดตามความก้าวหน้า

ตัวชี้วัดผลการดำเนินงานหลัก	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๕	เป้าประสงค์
ความสำเร็จในการพัฒนาบุคลากรตามหลักสมรรถนะมุ่งสู่ความเป็นมืออาชีพ	ร้อยละ	๓๐	๖๐	๗.๓.๑.๑
ระดับของความเชื่อมั่นของประชาชนต่อภาพลักษณ์ของบุคลากรกรุงเทพมหานครในด้านความเป็นมืออาชีพ และคุณธรรมจริยธรรม	ร้อยละ	-	๘๐	๗.๓.๑.๑
ความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติราชการกรุงเทพมหานครประจาปี	ร้อยละ	-	๘๐	๗.๓.๑.๑

เป้าหมายที่ ๗.๓.๒

กรุงเทพมหานครมีระบบบริหารทรัพยากรบุคคลเข้มแข็งเอื้อต่อความเป็นธรรมสามารถสร้างสมดุลระหว่างชีวิตการทำงานและชีวิตส่วนบุคคลของผู้ปฏิบัติงานตลอดจนสามารถดึงดูดผู้มีความรู้ ความสามารถสูงและสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรได้

สถานการณ์และแนวโน้ม

การสร้างความเข้มแข็งกรุงเทพมหานครให้มีระบบบริหารทรัพยากรบุคคลเข้มแข็งเอื้อต่อความเป็นธรรมสามารถสร้างสมดุลระหว่างชีวิตการทำงานและชีวิตส่วนบุคคลของผู้ปฏิบัติงานตลอดจนสามารถดึงดูดผู้มีความรู้ ความสามารถสูงและสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรได้ มีประเด็นหลักที่ควรต้องพิจารณาและดำเนินการดังนี้

- ทบทวนพิจารณาดำเนินการและวางเป้าประสงค์และประเด็นยุทธศาสตร์ตามแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร การทบทวนและจัดทำแผนยุทธศาสตร์ให้มีความสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน
- การบริหารโครงสร้างอัตรากำลังให้มีความเหมาะสมควรดำเนินการทบทวนกรอบ/แผนอัตรากำลังในอนาคตให้สอดคล้องกับแผนบริหารราชการและรองรับการเปลี่ยนแปลงในเชิงนโยบายของการให้บริการประชาชนผู้รับบริการโดยการใช้ข้อมูลสารสนเทศทาง ทรัพยากรบุคคลให้มีความทันสมัยและเป็นปัจจุบัน สามารถใช้ประโยชน์ในการบริหารทรัพยากรบุคคลได้ อย่างเต็มที่
- การปรับเปลี่ยนโครงสร้างของกรุงเทพมหานครในด้านการบริหารทรัพยากรบุคคลให้เป็นไปตามที่บทบัญญัติของกฎหมายที่ได้กำหนดไว้เพื่อสร้างความพร้อมและสร้างความเข้มแข็งและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ทั้งกลยุทธ์ โครงสร้างและระบบงาน
- การพัฒนาและมุ่งเน้นการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยในการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล
- การบริหารเส้นทางอาชีพให้มีความชัดเจนเหมาะสม และเป็นรูปธรรม มากขึ้นมีการกำหนดเส้นทางอาชีพพิเศษสำหรับคนที่มีความรู้ความสามารถ ที่เรียกว่าการบริหารคนเก่ง (Talent Management) และ การสร้างเส้นทางอาชีพทีเป็นเส้นทางด่วน (Fast Track) สำหรับบุคลากรของกรุงเทพมหานคร
- การสรรหาบุคลากรสายวิชาชีพและสร้างความก้าวหน้า เพิ่มศักยภาพระบบการสรรหาและคัดเลือบุคลากรโดยมุ่งเน้นความสอดคล้องเชื่อมโยงกับสมรรถนะและทักษะทั่วไปและส่งเสริมความก้าวหน้าตามการบริหารเส้นทางอาชีพที่กำหนดไว้
- เสริมสร้างความสมดุลในชีวิตตามแนวคิดองค์กรสุขภาวะ (Happy Workplace) เพื่อสร้างความสมดุลและความสุขในการทำงาน ซึ่งจะช่วยให้เกิดความรักและภูมิใจในการทำงาน อันจะส่งผลต่อการรับรู้และความต้องการที่จะเข้าทำงานในกรุงเทพมหานครในอนาคต
- เสริมภาพลักษณ์องค์กรในด้านระบบบริหารทรัพยากรบุคคลเพื่อเสริมสร้างให้บุคลากรมีความรักภูมิใจในองค์กร

ยุทธศาสตร์และมาตรการสำคัญ

บทบาทและหน้าที่ของกรุงเทพมหานครที่เกี่ยวข้องโดยตรง

- บริหารทรัพยากรบุคคล (สกก.)
- การเจ้าหน้าที่ (สนป.)
- พัฒนาทรัพยากรบุคคล (สนป.)

เป้าประสงค์ที่ ๗.๓.๒.๑ ทบทวนและปรับปรุงกรอบอัตรากำลัง และโครงสร้างอัตรากำลังให้มีความเหมาะสมและรองรับการเปลี่ยนแปลง

สภาพปัจจุบัน

กรุงเทพมหานครมีอัตรากำลังบุคลากรทั้งข้าราชการและลูกจ้างรวม ๘๘,๒๙๕ คน และมีสัดส่วนของค่าใช้จ่ายในส่วนที่เกี่ยวข้องด้านบุคลากรจำนวน ๒๒,๑๓๕,๔๓๗,๖๒๙.๔๙ บาท หรือคิดเป็น ร้อยละ ๓๑.๖๒ ของงบประมาณกรุงเทพมหานคร[๑] ซึ่งยังคงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับปี พ.ศ. ๒๕๕๕ และ พ.ศ. ๒๕๕๖ กำลังคนและค่าใช้จ่ายจึงยังไม่มีแนวโน้มลดลงและคาดว่าจะมีคำขออัตราใหม่เพิ่มขึ้นทุกปี จากความจำเป็นที่ต้องมีการขยายการบริการรูปแบบต่างๆเพื่อให้สามารถสร้างประโยชน์สูงสุดกับประชาชนในทุกระดับชั้น นอกจากนี้ในการปฏิบัติภารกิจในด้านการปรับปรุงพัฒนาในเชิงปฏิบัติยังไม่มีการวัดผลและการประเมินความคุ้มค่าที่ชัดเจน

ปัจจุบันกรุงเทพมหานครมีการใช้ข้อมูลทางด้านทรัพยากรบุคคลในด้านอัตรากำลังโดยใช้ข้อมูลโปรแกรมสำเร็จรูปพื้นฐานในการเก็บรวบรวมและใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ และข้อมูลที่จำเป็นต้องใช้ในการพิจารณาตัดสินใจมีลักษณะกระจายอยู่หลายหน่วยงาน ซึ่งทำให้ต้องใช้เวลาในการรวบรวมและประมวลผล ทำให้ไม่ได้ใช้ประโยชน์เท่าที่ควรจะเป็น

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

การบริหารทรัพยากรบุคคลเกี่ยวกับกรอบอัตรากำลัง และโครงสร้างบุคลากรควรให้ความสำคัญกับการกำหนดกรอบอัตรากำลังในลักษณะเชิงรุกซึ่งเป็นการวิเคราะห์ความต้องการด้านอัตรากำลังที่ประมาณการเปรียบเทียบกับการพยากรณ์ปริมาณภาระงานการให้บริการของหน่วยงานที่เติบโตตามความต้องการของประชาชนโดยเสริมสร้างให้บุคลากรของกรุงเทพมหานครมีความพร้อมทั้งด้านศักยภาพคุณภาพชีวิตถือเป็นภารกิจใหญ่ที่จะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จเพื่อเตรียมตัวในการก้าวสู่มหานครแห่งเอเชียด้วยการ

- ศึกษา ทบทวน และผลักดันการบริหารจัดการในด้านแผนกำลังคนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีขนาดและโครงสร้างที่เหมาะสม เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างแท้จริง รวมถึงการพิจารณารูปแบบการบริหารและการใช้ทรัพยากรด้านบุคลากรในรูปแบบอื่นๆ เช่น การจ้างเหมางานภายนอก (Outsourcing) งานชั่วคราว (Part-time or Hourly Staff)

[๑] ที่มา : รายงานการบริหารทรัพยากรบุคคลกรุงเทพมหานครประจำปีงบประมาณพ.ศ.๒๕๕๗ : สำนักงานคณะกรรมาการข้าราชการกรุงเทพมหานคร

• บูรณาการและเพิ่มประสิทธิภาพระบบการบริหารทรัพยากรบุคคลของกรุงเทพมหานครให้เป็นการบริหารงานที่มีความเข้มแข็ง โดยเฉพาะการใช้ข้อมูลสารสนเทศด้านทรัพยากรบุคคลของกรุงเทพมหานครที่มีความถูกต้องและเป็นปัจจุบัน สนับสนุนระบบบริหารทรัพยากรบุคคลในทุกเรื่องอย่างมีประสิทธิภาพ

• พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารทรัพยากรบุคคลของกรุงเทพมหานคร

• ดังนั้นกรุงเทพมหานครจึงมีภารกิจที่สำคัญคือ การมีโครงสร้างบุคลากร และกรอบอัตรากำลังที่เหมาะสม ซึ่งจะเอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาและการสร้างความเข้มแข็งให้กับกรุงเทพมหานครได้

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
จัดทำแผนกำลังคนของกรุงเทพมหานคร	ร้อยละ	๕๐				๗๐	สกก.
สำรวจและประเมินศักยภาพกำลังคนของกรุงเทพมหานครตามหลักสมรรถนะ	ร้อยละ	๕๐				๗๐	สกก.
ศึกษาภารกิจและโครงสร้างตำแหน่งที่สำคัญและสอดคล้องกับภารกิจ	ร้อยละ	๕๐				๘๐	สกก.
จัดทำเส้นทางความก้าวหน้าในสายอาชีพ	ร้อยละ	๓๐				๗๐	สกก.
พัฒนาระบบการทดแทนตำแหน่งที่ตอบสนองการมุ่งสู่ความเป็นมหานครน่าอยู่อย่างยั่งยืน	ร้อยละ	๓๐				๕๐	สกก.

เป้าประสงค์ที่ ๗.๓.๒.๒ การพัฒนาระบบบริหารทรัพยากรบุคคลและระบบราชการให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีความยืดหยุ่น คล่องตัว และสนับสนุนการบริหารราชการกรุงเทพมหานคร

สภาพปัจจุบัน

ภายใต้การบริหารทรัพยากรบุคคลของกรุงเทพมหานคร มีหน่วยงานที่รับผิดชอบที่เกี่ยวข้องในด้านนี้อยู่หลักๆ คือสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการกรุงเทพมหานคร สถาบันพัฒนาข้าราชการกรุงเทพมหานคร กองการเจ้าหน้าที่ สำนักงานปลัดกรุงเทพมหานคร สำนักการศึกษา ซึ่งมีภารกิจขอบเขตและหน้าที่ความรับผิดชอบของงานที่อาจเหลื่อมและซ้ำซ้อนกันอยู่บ้าง โดยยังขาดความชัดเจนที่จำเป็นในการปฏิบัติและการดำเนินตามแผนยุทธศาสตร์ร่วมกัน ภายใต้พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการกทม.และบุคลากร กทม. พ.ศ. ๒๕๕๔ มาตรา ๒๙ ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการกรุงเทพมหานครไว้อย่างครอบคลุม ซึ่งน่าจะทำให้มีความชัดเจนขึ้นในการปฏิบัติ

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

มีทิศทางและความชัดเจนในการกำหนดโครงสร้าง และการปฏิบัติงานร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารทรัพยากรบุคคล เพื่อสร้างความสำเร็จ ความเข้มแข็งและความมีประสิทธิภาพของระบบการบริหารทรัพยากรบุคคลของกรุงเทพมหานคร มีการใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศด้านการบริหารทรัพยากรบุคคลร่วมกัน เพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
บูรณาการและเพิ่มประสิทธิภาพระบบการบริหารทรัพยากรบุคคลระหว่างหน่วยงานต่างๆ ของกรุงเทพมหานครให้เป็นการบริหารงานที่มีความเข้มแข็ง	ร้อยละ	๓๐				๗๐	สกก.
พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารทรัพยากรบุคคลของกรุงเทพมหานคร	ร้อยละ	๓๐				๘๐	สกก.
เพิ่มศักยภาพและพัฒนาระบบการสรรหาและคัดเลือกบุคลากรโดยมุ่งเน้นความสอดคล้องเชื่อมโยงกับสมรรถนะ	ร้อยละ	๓๐				๕๐	สกก.
พัฒนาระบบงานด้านทรัพยากรบุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น E-Recruitment, E-Learning, E-Job Evaluation	ร้อยละ	๑๐				๔๐	สกก.

เป้าประสงค์ที่ ๗.๓.๒.๓ การพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศด้านทรัพยากรบุคคลของกรุงเทพมหานครมีความถูกต้องและเป็นปัจจุบันสนับสนุนระบบบริหารทรัพยากรบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพ

สภาพปัจจุบัน

ปัจจุบันกรุงเทพมหานครไม่ได้ใช้ประโยชน์จากข้อมูลบุคลากรอย่างเต็มประสิทธิภาพ การจัดเก็บและการรักษาข้อมูล และการประมวลผลให้มีความเหมาะสมทันสมัยยังไม่เกิดผลที่ดี แม้จะมีความพยายามในการพัฒนาฐานข้อมูลพื้นฐานทางด้านทรัพยากรบุคคลในบางด้าน แต่ยังไม่เกิดผลสัมฤทธิ์ การเก็บและการใช้ข้อมูลทางด้านทรัพยากรบุคคลในด้านต่างๆ เพื่อการพิจารณาและตัดสินใจ ยังกระจัดกระจายและเก็บอยู่ในแต่ละหน่วยงาน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปพื้นฐานเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมและใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ เนื่องจากยังขาดการพัฒนาและบูรณาการร่วมกัน ทำให้ข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นบางอย่างก็ถูกละเลย หรือมองข้ามไป เช่น การกำหนดหมายเลขประจำตัวบุคลากรของกรุงเทพมหานคร เป็นต้น

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

หน่วยงานทางด้านทรัพยากรบุคคลของกรุงเทพมหานคร มีการบูรณาการและจัดทำแผนดำเนินงานด้านทรัพยากรบุคคลร่วมกัน โดยจัดทำเป็นโครงการ/ศูนย์ HR BMA Data Center เพื่อประโยชน์สูงสุดในการใช้ทรัพยากร

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
จัดทำฐานข้อมูลบุคคลของกรุงเทพมหานครให้ถูกต้องสมบูรณ์ มีมาตรฐานเดียวกัน และเป็นปัจจุบัน	ร้อยละ	๕๐				๙๐	สกก. สนป.
พัฒนาโครงข่ายระบบเทคโนโลยีสารสนเทศด้านการบริหารทรัพยากรบุคคลให้มีความทันสมัย สามารถใช้งานร่วมกันได้	ร้อยละ	๓๐				๗๐	สกก. สนป. สยป.
จัดทำคลังความรู้เกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรบุคคล	ร้อยละ	๒๐				๕๐	สกก. สนป. สยป.

การติดตามความก้าวหน้า

ตัวชี้วัดผลการดำเนินงานหลัก	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๕	เป้าประสงค์
ความสำเร็จของการพัฒนาระบบบริหารทรัพยากรบุคคลและระบบราชการของกรุงเทพมหานคร	ร้อยละ		๘๐	๗.๓.๒.๑ ๗.๓.๒.๒
ความพึงพอใจของบุคลากรที่มีต่อการบริหารทรัพยากรบุคคล	ร้อยละ		๗๐	๗.๓.๒.๒
ความผูกพันของบุคลากรที่มีต่อกรุงเทพมหานคร	ร้อยละ		๗๐	๗.๓.๒.๒
ความถูกต้องของข้อมูลสารสนเทศด้านทรัพยากรบุคคล	ร้อยละ		๘๐	๗.๓.๒.๒ ๗.๓.๒.๓

มิติที่ ๗.๔ การคลังและงบประมาณ

เป้าหมายที่ ๗.๔.๑

กรุงเทพมหานครมีการบริหารจัดการด้านการเงินการคลังและการงบประมาณ ที่เป็นมาตรฐานสากลและเกื้อหนุนต่อการพัฒนากรุงเทพมหานครในระยะยาว

สถานการณ์และแนวโน้ม

แผนพัฒนาการุงเทพมหานคร ระยะ ๒๐ ปี ระยะที่ ๑ มีเป้าหมายที่จะปรับปรุงและพัฒนาศักยภาพทางการเงินการคลังโดยเฉพาะการปรับปรุงประสิทธิภาพในการใช้จ่ายงบประมาณ การพัฒนาศักยภาพทางการเงินการคลังเพื่อการลงทุนขนาดใหญ่ การพัฒนามาตรฐานทางการเงินการบัญชีให้เป็นสากล การพัฒนาระบบข้อมูลทางการเงินการคลังเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจ (Financial Management Information System : FMIS) และรวมถึงการพัฒนารายได้ของกรุงเทพมหานคร ให้สอดคล้องกับความจำเป็นในการพัฒนาเมืองและยังคงรักษาวินัยทางการคลัง

๑. สถานการณ์ด้านการบริหารจัดเก็บรายได้และการพัฒนารายได้

๑.๑ การประมาณการรายได้และการจัดเก็บรายได้

กรุงเทพมหานครยังคงใช้วิธีการวิเคราะห์แนวโน้มการจัดเก็บรายได้ในการประมาณการรายได้ โดยใช้ข้อมูลผลการจัดเก็บรายได้จริงในปีที่ผ่านมา จากตารางเปรียบเทียบรายรับจริงกับประมาณการรายได้จะเห็นได้ว่าได้รับจริงสูงกว่าประมาณการรายได้ในระดับพันล้านบาท ซึ่งย่อมส่งผลกระทบต่อการตั้งงบประมาณรายจ่าย ในปี ๒๕๕๙ รัฐบาลลดการจัดเก็บภาษีเพื่อระตุ้นการใช้จ่ายภาคครัวเรือนทำให้รายได้ภาษีที่หน่วยงานอื่นจัดเก็บให้ลดลงถึง ๕,๐๐๐ กว่าล้านบาท แต่ค่าใช้จ่ายของกรุงเทพมหารนครไม่ได้ปรับลดลงซึ่งอาจทำให้รายได้ของปี ๒๕๖๐ ไม่สามารถทำได้ตามเป้า

ตารางที่ ๑๓ เปรียบเทียบรายได้จริง - รายจ่ายจริงของกรุงเทพมหนคร ปีงบประมาณ ๒๕๔๗ - ๒๕๕๗ และประมาณการของปีงบประมาณ ๒๕๕๘ - ๒๕๖๕

หน่วย : ล้านบาท

ปีงบประมาณ	ประมาณการรายได้	รายรับจริง	งบประมาณรายจ่ายรวมจ่ายขาดเงินสะสม	รายจ่ายจริง	รวมจ่ายจริง และกันเงินเหลื่อมปี	ร้อยละของจ่ายจริง	
						รายจ่ายในปี	รายจ่ายรวมกันเงินเหลื่อมปี
๒๕๔๗	๒๙,๐๐๐	๓๖,๗๔๔.๕	๓๕,๐๐๐	๒๓,๗๐๓.๑	๓๔,๕๖๙.๖	๖๘	๙๙
๒๕๔๘	๓๑,๐๐๐	๓๖,๗๑๓.๖	๓๖,๗๗๖	๒๖,๔๓๒.๖	๓๕,๖๙๒.๙	๗๓	๙๘
๒๕๔๙	๓๕,๐๐๐	๔๓,๖๑๒.๔	๔๒,๑๑๔	๒๙,๔๐๕.๗	๔๑,๒๒๕.๒	๗๐	๙๘
๒๕๕๐	๓๙,๐๐๐	๔๓,๖๔๔.๐	๓๙,๐๐๐	๓๐,๙๓๔.๒	๓๗,๘๙๘.๙	๗๙	๙๗
๒๕๕๑	๔๕,๐๐๐	๔๕,๔๗๐.๖	๔๙,๖๒๑	๓๘,๖๙๔.๓	๔๘,๒๓๒.๙	๗๘	๙๗
๒๕๕๒	๔๖,๐๐๐	๓๘,๕๐๒.๓	๔๙,๕๐๐	๓๔,๙๓๖.๖	๔๐,๘๙๗.๘	๗๑	๘๓
๒๕๕๓	๔๑,๐๐๐	๔๖,๑๗๙.๕	๔๙,๐๐๐	๔๑,๖๐๓.๗	๔๘,๐๘๗.๐	๘๕	๙๘
๒๕๕๔	๔๖,๐๐๐	๕๗,๔๘๓.๘	๕๖,๐๐๐	๔๕,๒๘๕.๗	๕๕.๑๐๖.๓	๘๑	๙๙
๒๕๕๕	๕๕,๐๐๐	๕๙,๕๔๘.๙	๗๐,๐๐๐	๕๓,๘๐๖.๔	๖๗,๕๘๗.๕	๗๑	๙๗
๒๕๕๖	๖๐,๐๐๐	๖๓,๐๖๑.๒	๖๙,๙๐๐	๕๓,๒๔๙.๐	๖๘,๕๐๗.๖	๗๖	๙๘
๒๕๕๗	๖๕,๐๐๐	๖๖,๕๕๕.๘	๗๐,๐๐๐	๕๗,๖๓๘.๐	๖๘.๙๘๑.๙	๘๒	๙๙

ในปีงบประมาณ ๒๕๕๖ และ ๒๕๕๗ สำนักการคลังได้จัดทำโครงการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับการจัดเก็บรายได้ซึ่งจะได้แผนที่ทั้ง ๕๐ สำนักงานเขต และเมื่อโครงการเสร็จสิ้นคาดว่าจะสามารถจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดินรายใหม่เพิ่มมากขึ้น

การบริหารจัดเก็บรายได้ของสำนักงานเขตยังคงไม่สามารถควบคุมได้โดยสำนักการคลัง ปัญหานี้คาดว่าแก้ได้เมื่อโครงการการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับการจัดเก็บรายได้สำเร็จ

๑.๒ การพัฒนารายได้

การพัฒนารายได้แบ่งเป็นสองประเภทคือจัดเก็บรายได้ใหม่ๆ และการปรับอัตราภาษี ค่าธรรมเนียม ค่าบริการให้สะท้อนต้นทุนบริการเพื่อเพิ่มขีดความสามารถทางการคลังนั้นกรุงเทพมหานครได้ดำเนินการทางกฎหมายเพื่อออกข้อบัญญัติแล้วเสร็จคือข้อบัญญัติกรุงเทพหมานคร เรื่องการเก็บภาษีบำรุงกรุงเทพมหานครสำหรับน้ำมันเบนซินและน้ำมันที่คล้ายกัน น้ำมันดีเซลและน้ำมันที่คล้ายกัน และก๊าซปิโตรเลียมจากสถานการค้าปลีก พ.ศ. ๒๕๕๘ โดยเก็บไม่เกินลิตรละ ๕ สตางค์ มีผลบังคับตั้งแต่วันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๘ ซึ่งคาดว่าจะจัดเก็บภาษีได้ประมาณปีละ ๔๘๐ ล้านบาท ส่วนกรณีรายได้จากภาษียาสูบและค่าธรรมเนียมบำรุงกรุงเทพหมานครจากผู้เข้าพักในโรงแรม อยู่ระหว่างเสนอขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร (ฉบับที่...) พ.ศ. .... เพื่อให้กรุงเทพหมานครมีอำนาจออกข้อบัญญัติจัดเก็บภาษีและค่าธรรมเนียมดังกล่าวได้ ปัจจุบันกรุงเทพมหานครได้เสนอร่าง พ.ร.บ ฯ ให้กระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้ว คาดว่าจะสามารถจัดเก็บได้ในช่วงแผนพัฒนาฯ ระยะที่ ๑ ตอนปลายหรือช่วงแผนพัฒนาระยะที่ ๒ หากจัดเก็บได้กรุงเทพมหานครจะมีรายได้เพิ่มจากรายได้ทั้งสองประเภทรวมกว่า ๑,๕๐๐ ล้านบาท ส่วนค่าธรรมเนียมบำบัดน้ำเสียและกำจัดขยะยังอยู่ในระยะเริ่มต้น คาดว่าจะดำเนินการแล้วเสร็จในช่วงแผนพัฒนาระยะที่ ๒ การปรับอัตราภาษี ค่าธรรมเนียม ค่าบริการ กรุงเทพมหานครกำลังอยู่ในระหว่างดำเนินการดังนี้

- ขอแก้ไขเพิ่มเติมอัตราภาษีน้ำมันฯจาก ๕ สตางค์ต่อลิตรเป็น ๑๐ สตางค์ต่อลิตร
- ผลักดันให้กระทรวงการคลังปรับปรุงอัตราภาษีป้ายให้เหมาะสมกับเทคโนโลยีของป้ายในปัจจุบัน
- ค่าธรรมเนียมบำบัดน้ำเสียปัจจุบันมีการตั้งคณะกรรมการวิสามัญเพื่อศึกษาการบังคับใช้ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครเรื่องการจัดเก็บค่าธรรมเนียมบำบัดน้ำเสียฯ
- ปรับอัตราค่าธรรมเนียมการเก็บมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

ตารางที่ ๑๔ ระดับการพึ่งพาตนเองทางการคลังของกรุงเทพมหานคร
(ข้อมูลระหว่างปีงบประมาณ ๒๕๓๓ - ๒๕๕๕)

หน่วย : ล้านบาท

ประเภทรายได้	ปี ๒๕๕๓	ปี ๒๕๕๔	ปี ๒๕๕๕	ปี ๒๕๕๖	ปี ๒๕๕๗
๑. ภาษีอากรที่จัดเก็บเอง	๙,๕๐๔.๙	๑๐,๓๖๕.๓	๑๐,๕๖๗.๗	๑๑,๒๖๓.๖	๑๑,๙๓๔.๑
๒. ค่าธรรมเนียมค่าบริการฯลฯ	๙๔๖.๓	๑,๑๖๕.๙	๑,๐๙๘.๐	๑,๐๖๕.๖	๑,๐๘๒.๑
๓. รายได้จากทรัพย์สิน	๓๓๒.๓	๖๙๑.๑	๙๒๑.๗	๑.๑๔๕.๗	๙๙๑.๙
๔. รายได้จากสาธารณูปโภค	๓๐.๗	๓๑.๙	๕๖.๖	๗๙.๒	๙๑.๑
๕. รายได้เบ็ดเตล็ด	๒,๔๘๓.๒	๑,๗๖๓.๗	๑,๒๐๕.๓	๘๔๕.๘	๑,๓๐๖.๕
๖. รวมรายได้กรุงเทพมหานครจัดเก็บเอง (๑)	๑๓,๒๙๗.๓	๑๔.๐๑๘.๐	๑๓,๘๔๙.๔	๑๔.๓๙๙.๘	๑๕,๔๐๕.๖
๗. เงินสะสมจ่ายขาด	๘,๐๐๐.๐	๑๐,๐๐๐.๐	๑๕,๐๐๐.๐	๙,๙๐๐.๐	๕,๐๐๐.๐
๘. รวมรายได้กรุงเทพมหานครจัดเก็บเอง (๒)	๒๑,๒๙๘.๓	๒๔,๐๑๘.๐	๒๘,๘๔๙.๗	๒๔,๒๙๙.๘	๒๐,๔๐๕.๖
๙. ภาษีที่หน่วยงานอื่นจัดเก็บให้	๓๒,๘๘๒.๒	๔๓,๔๖๘.๒	๔๕,๖๙๙.๕	๔๘,๖๑๑.๓	๕๑,๑๕๐.๒
๑๐. รวมรายได้ กทม. ทั้งหมด	๕๔,๑๗๙.๕	๖๗,๔๘๖.๓	๗๔,๕๔๘.๙	๗๒,๙๖๑.๒	๗๑,๕๕๕.๘
สัดส่วนรายได้ที่กทมจัดเก็บต่อรายได้รวมไม่รวมจ่ายขาดเงินสะสม	๒๘.๘%	๒๔.๓%	๒๓.๓%	๒๒.๘%	๒๓.๑%
สัดส่วนรายได้ที่กทมจัดเก็บต่อรายได้รวม	๓๙.๓%	๓๕.๔%	๓๘.๗%	๓๓.๓%	๒๘.๕%

อัตราภาษีบำรุงท้องที่ของกรุงเทพมหานครยังคงใช้ราคาปานกลางที่ดิน พ.ศ. ๒๕๒๑ - ๒๕๒๔ การเปลี่ยนราคาประเมินมาใช้เป็นราคาปานกลางที่ดินปีล่าสุดต้องผ่านความเห็นชอบของกระทรวงมหาดไทย

ค่าธรรมเนียม ใบอนุญาต และค่าบริการหลายประเภทของกรุงเทพมหานครไม่ได้มีการปรับปรุงอัตรามาเป็นเวลานาน จากตารางที่ ๒ แสดงรายได้ประเภทต่างๆ รายได้จากค่าธรรมเนียมค่าบริการ ฯลฯ เพิ่มขึ้นน้อยมากค่าบริการบางประเภทตั้งค่าบริการต่ำมาก ทำให้กรุงเทพมหานครต้องรับภาระอุดหนุนค่าใช้จ่ายเหล่านั้น เช่น ค่าบำรุงการศึกษาของโรงเรียนฝึกอาชีพใช้อัตรา ๑๐๕ บาท ต่อหลักสูตรมาตั้งแต่ก่อตั้งโรงเรียน ค่าใบอนุญาตก่อสร้างจัดเก็บใบละ ๒๐ บาท ตามกฎกระทรวงฉบับที่ ๗ (พ.ศ. ๒๕๒๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ กรุงเทพมหานครควรใช้ต้นทุนที่แท้จริงในการคิดค่าธรรมเนียม ใบอนุญาต และบริการให้เป็นไปตามหลักผู้ใช้เป็นผู้จ่าย เพื่อไม่เป็นการเบียดบังงบประมาณที่จะนำไปใช้ในบริการสาธารณะอื่นๆ หรืออย่างน้อยควรปรับตามอัตราเงินเฟ้อ

นอกจากการดำเนินการด้านต่างๆที่กล่าวมาแล้วสิ่งที่กรุงเทพมหานครยังสามารถทำได้ในการพัฒนารายได้คือการบริหารทรัพยสินของกรุงเทพมหานครให้ได้ประโยชน์สูงสุด ปัจจุบันยังไม่มีหน่วยงานใดในกรุงเทพมหานครมีหน้าที่รับผิดชอบการหาประโยชน์จากทรัพย์สินของกรุงเทพมหานคร ข้อมูลทรัพย์สิน (โฉนด) และข้อมูลการเช่าแยกกันอยู่คนละหน่วยงาน ในช่วงแผนพัฒนาระยะที่ ๒ สำนักการคลังจะรวบรวมข้อมูลทรัพย์สินของกรุงเทพมหานครเพื่อหาประโชยน์ต่อไป การแก้กฎระเบียบที่ทำให้สามารถขายทรัพย์สินให้เอกชน เช่นวัสดุจากการจัดงาน ตัวหนอนปูถนน ขยะใบไม้ เศษต้นไม้ที่ตัดทิ้ง ก็จะเพิ่มรายได้อีกทางหนึ่ง เพื่อให้การพัฒนารายได้ที่กระจายอยู่หลายหน่วยราชการกลุ่มงานนโยบายรายได้และรายจ่าย สำนักงานเศรฐกิจการคลังจึงจะตั้งคณะทำงานวิเคราะห์การประมาณการรายได้ของกรุงเทพมมหานครต่อไป

ส่วนการจัดเก็บรายได้นอกระบบงบประมาณ (Off-Budget Revenue) อาทิ สำนักการแพทย์ สำนักอนามัย ฯลฯ ที่แผนพัฒนาฯ ระยะที่ ๑ ตั้งเป้าว่าจะมีระบบบริหารงบประมาณรายรับแบบองค์รวมและสามารถแสดงยอดรายรับทั้งจากในงบประมาณและนอกงบประมาณได้นั้น ปัจจุบันสำนักการคลังมีข้อมูลเพียงประเภทรายรับและรายชื่อหน่วยงานที่จัดเก็บแต่ไม่มีภาพรวมของรายได้ทั้งหมด มีแต่เพียงการตรวจสอบโดยสำนักงานตรวจสอบภายในว่าได้ใช้เงินถูกระเบียบหรือไม่เท่านั้น แต่ในแผนพัฒนาฯ ระยะที่ ๒ นี้จะยังไม่นำรายได้ส่วนนี้มารวมในงบประมาณจนกว่ากรุงเทพมหานครจะสามารถจัดทำปรับโครงสร้างแผนงานให้สะท้อนถึงผลงานที่แท้จริงได้ และมีการจัดทำบัญชีกองทุน (Fund accounting) ก่อน ดังนั้นระหว่างแผนพัฒนาฯ ระยะที่ ๒ สำนักการคลังจะพัฒนาระบบรายงานเงินนอกงบประมาณเป็นเบื้องต้นก่อน

๒. สถานการณ์ด้านการบริหารงบประมาณรายจ่าย

๒.๑ การวางแผนงบประมาณรายจ่ายของกรุงเทพมหานครใช้ระบบงบประมาณแบบแผนงานโครงการ หากแต่ในความเป็นจริงเป็นการใช้งบประมาณแบบรายการจัดสรรลงหน่วยงาน แผนงบประมาณไม่มีการปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับงานที่ทำ จะมีการเปลี่ยนเมื่อมีการจัดองค์กรใหม่เท่านั้น ทำให้ไม่สามารถหารายจ่ายขั้นต่ำของกิจกรรมหรือบริการได้ ไม่สามารถจัดสรรงบประมาณเป็นรายกิจกรรม/บริการบนฐานปริมาณงานได้ ถึงแม้จะมีความพยายามที่จะนำงบประมาณแบบมุ่งแน้นผลงานมาใช้ มีการฝึกอบรมดูงานเจ้าหน้าที่ของสำนักงบประมาณ กรุงเทพมหานครหลายครั้งแต่ความพยายามดังกล่าวก็หยุดชะงักลงเนื่องจากประสบปัญญาหลายด้าน เจ้าหน้าที่ที่ได้รับการฝึกอบรมกว่าร้อยละ ๕๐ เกษียณอายุหรือย้ายไป ในปีงบประมาณ ๒๕๕๙ สำนักงบประมาณ กรุงเทพมหานครจะเริ่มนำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานมาใช้โดยการจัดตั้งคณะกรรมการและคณะทำงานเพื่อการเปลี่ยนระบบงบประมาณ อบรมเจ้าหน้าที่สำนักงบประมาณ กรุงเทพมหานครให้มีความพร้อมก่อน จากนั้นจะในแผนพัฒนาฯ ระยะที่สองจะมีการทบทวนภารกิจประจำพื้นฐานของแต่ละหน่วยงาน ปรับโครงสร้างงบประมาณให้สะท้อนกิจกรรม/บริการของหน่วยงาน พัฒนาระบบคอมพิวเตอร์เพื่อช่วยหน่วยงานในการเก็บข้อมูล ฝึกอบรมหน่วยงานให้เข้าใจงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ปรับกฎระเบียบให้สอดคล้องกับงบประมาณรูปแบบใหม่ ขยายการจัดทำงบประมาณรูปแบบใหม่ลงใช้ควบคู่ไปกับงบประมาณแบบเดิม และจะสามารถเสนองบประมาณแผนใหม่เข้าสภาได้ในปีงบประมาณ ๒๕๖๕

๒.๒ กรุงเทพมหานครไม่มีการวางแผนงบประมาณระยะปานกลางและระยะยาว ไม่มีการวางแผนการลงทุน เป็นการวางแบบปีต่อปี ไม่มีการคาดการณ์งบประมาณดำเนินการของโครงการลงทุนว่าเมื่อโครงการเสร็จแล้วต้องมีค่าดำเนินการหรือค่าบำรุงรักษาเท่าไรทำให้การวางแผนการเงินเป็นไปได้ยาก เป็นการสร้างความเสี่ยงทางการคลังในอนาคต การของบประมาณโครงการลงทุนที่ไม่ดูความสามารถในการดำเนินการและไม่ทำแผนการใช้จ่ายเงินตามความเป็นจริงทำให้เกิดการขอการกันเงินเหลื่อมปี จากตารางที่ ๑๓ แสดงเงินจ่ายจริงในโครงการลงทุนที่กันเงินเหลื่อมปี ในปีงบประมาณ ๒๕๕๒ มีโครงการที่ยังดำเนินการค้างอยู่ตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๔๘ หลังจากปีงบประมาณ ๒๕๕๔ สำนักงบประมาณกรุงเทพมหานครเร่งรัดให้หน่วยงานดำเนินการโครงการที่ค้างให้เสร็จโดยเร็วหรือตัดโครงการออกไปและให้มาของบประมาณใหม่เมื่อสามารถดำเนินการได้ ถึงจะมีมาตรการนั้นแล้วแต่มูลค่าของโครงการกลับเพิ่มขึ้นเป็นเท่าตัวซึ่งไม่ได้ทำสถานะทางการคลังดีขึ้น

๒.๓ ยังไม่มีแผนการซ่อมบำรุงอุปกรณ์หรือโครงสร้างพื้นฐานและสถานที่ทำการ การจัดสรรงบประมาณเพื่อการซ่อมบำรุงไม่เพียงพอหรือไม่ทันต่อการใช้งานปกติ ส่งผลต่อการให้บริการ และเป็นการสิ้นเปลืองงบประมาณในการซ่อมบำรุงเมื่ออุปกรณ์หรือโครงสร้างพื้นฐานเหล่านั้นทรุดโทรม

๒.๔ มีการตั้งงบประมาณที่มีสัญญาผูกพันทั้งปีแต่ตั้งงบประมาณไม่เต็มจำนวนทั้งในรายจ่ายดำเนินการและรายจ่ายลงทุน เมื่อต้องจ่ายเงินตามสัญญาต้องมีการโอนเงินงบประมาณจากส่วนอื่น ยืมเงินสะสม หรือ จ่ายขาดเงินสะสมซึ่งทำให้ขาดวินัยทางการเงินการคลัง ในปีงบประมาณ ๒๕๕๙ มีโครงการในหมวดค่าครุภัณฑ์ ที่ดินสิ่งและก่อสร้างที่บรรจุในข้อบัญญัติงบประมาณประจำปีซ้ำเป็นโครงการต่อเนื่องจำนวนมาก

๒.๕ มีการยืมเงินสะสมสำหรับค่าใช้จ่ายหลายประเภทที่สามารถตั้งงบประมาณได้

๒.๖ การตั้งงบประมาณค่าน้ำมันเชื้อเพลิงยานพาหนะตั้งตามรายจ่ายจริงแล้ว แต่ในขั้นตอนการปฏิบัติงานของหน่วยงานกลับยังคงใช้เกณฑ์โควต้าน้ำมันแบบเดิมทำให้เกิดปัญหาซึ่งต้องขออนุมัติเบิกเกินโควต้าน้ำมันที่ได้รับในแต่ละเดือนในการปฏิบัติงาน เช่นรถฉุกเฉินบางคันต้องหยุดปฏิบัติงานเนื่องจากหมดโควต้าน้ำมัน

๒.๗ หมวดงบประมาณและรหัสรายจ่ายย่อยที่ใช้อยู่ในปัจจุบันต้องมีการปรับปรุงให้สอดคล้องกับการใช้จ่ายจริง การขยายคำจำกัดความของงบกลางออกไปให้สามารถตั้งงบประมาณได้ทุกประเภทไม่ใช่แค่รายจ่ายจำเป็นฉุกเฉินหรือรายจ่ายที่ไม่สามารถคาดการณ์ได้ ทำให้ในงบกลางมีรายจ่ายแทบทุกประเภทยากแก่การวิเคราะห์ หากยังคงงบกลางไว้ควรใช้งบกลางเป็นเพียงที่ตั้งงบประมาณ แต่เมื่อมีการจัดสรรให้โอนงบกลางไปตั้งใช้ที่หน่วยงาน จะไม่มีรายจ่ายจริงเกิดขึ้นที่งบกลางเลย

๒.๘ ไม่สามารถเก็บค่าใช้จ่ายจริงจากระบบ MIS ได้ เนื่องจากความไม่เข้าใจ/ไม่ได้ลงรหัสบัญชีรายจ่ายย่อยของหน่วยงาน อีกทั้งระบบยังไม่เปิดให้ใช้รหัสรายจ่ายย่อยที่ไม่ได้ตั้งงบประมาณไว้

๓. สถานการณ์ด้านการบริหารภาระหนี้และภาระผูกพัน

กรุงเทพมหานครยังไม่สามารถทราบฐานะทางการเงินการคลังที่แท้จริงได้ เพราะยังให้อิสระแก่หน่วยงาน/สำนักต่างๆก่อหนี้หรือสร้างภาระผูกพันระยะยาวหรือการทำสัญญาจัดซื้อจัดจ้างเอง และไม่มีหน่วยงานใดเป็นเจ้าภาพรวบรวมสัญญาและทำรายงานในภาพรวม สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง สำนักการคลังเริ่มเก็บข้อมูลทำรายงานภาระหนี้สินโครงการต่อเนื่องที่ได้ก่อหนี้ผูกพันและดำเนินการมากกว่า ๑ ปี ตั้งแต่ปี ๒๕๕๗ แต่ตัวเลขที่ได้มาไม่สมบูรณ์เพราะมิได้เก็บรวบรวมจากสัญญาจริง หน่วยงานเจ้าของโครงการส่วนใหญ่ไม่สามารถให้ข้อมูลภาระหนี้รายปีเพราะการเบิกจ่ายไม่ตรงกับแผนการใช้จ่ายเงิน และข้อมูลที่ได้มาไม่ตรงกับที่สำนักงบประมาณ กรุงเทพมหานครจัดเก็บ ทำให้ข้อมูลไม่สามารถนำมาใช้เพื่อการวิเคราะห์ได้ว่าภาระผูกพันทางการเงินเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อสภาพคล่องขององค์กรมากน้อยเพียงใด และทำให้เกิดความยากลำบากในการประเมินว่ากรุงเทพมหานครมีขีดความสามารถในการกู้เงินในระยะยาวเพื่อนำเงินมาลงทุนในโครงการขนาดใหญ่ได้มากน้อยเพียงใด

ถึงแม้ว่ากรุงเทพมหานครได้ทำการศึกษาขีดความเป็นไปได้และแนวทางในการจัดหาแหล่งเงินทุน แต่ผลการศึกษากลับพบว่า “หากโครงการลงทุนขนาดใหญ่เป็นไปตามแผน กรุงเทพมหานครอาจไม่มีศักยภาพในการลงทุนโครงการลงทุนด้วยงบประมาณจากส่วนกลางทั้งหมด .... การตัดแบ่งโครงการให้มีช่วงเวลาของการลงทุนออกไป ๓ - ๕ ปี ก็อาจยากภายใต้เงื่อนไขทางการเงินในขณะนี้” การศึกษาของที่ปรึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ตามโครงการจ้างที่ปรึกษาศึกษาความเป็นไปได้และแนวทางในการจัดหาแหล่งเงินทุนของกรุงเทพมหานครยังแนะนำวิธีหาแหล่งเงินทุนด้วยกันหลายวิธี ซึ่งกรุงเทพมหานครกำลังอยู่ระหว่างการเลือกวิธีที่ดีที่สุดในแต่ละรูปแบบโครงการ กรุงเทพมหานครยังไม่มีระบบการบริหารหนี้สิน

ปัจจุบันสำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ กระทรวงการคลัง กำลังยกร่างระเบียบคณะกรรมการนโยบายและกำกับการบริหารหนี้สาธารณะว่าด้วยหลักเกณฑ์การกู้เงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งรวมกรุงเทพมหานครด้วย หากกฎหมายฉบับนี้มีผลบังคับใช้ก็จะเป็นกรอบวินัยด้านการก่อหนี้และบริหารหนี้ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นรวมถึงกรุงเทพมหานครด้วย

๔. สถานการณ์ด้านมาตรฐานการเงินและการบัญชี

ปัจจุบันสำนักการคลัง กรุงเทพมหานครได้กำหนดหลักการและนโยบายการบัญชีของกรุงเทพมหานครโดยใช้หลักเกณฑ์พื้นฐานจากมาตรฐานการบัญชีของการบัญชีภาครัฐบาล มีการบริหารงานการคลังตามเกณฑ์คงค้าง (Accrual Basis) มีการพัฒนาระบบบัญชีโดยใช้ระบบคอมพิวเตอร์มาใช้แต่ไม่สมบูรณ์ทำให้ต้องทำด้วยระบบมือควบคู่กันไป การปิดบัญชีของทุกหน่วยงานของกรุงเทพมหานคร (ไม่รวมเงินนอกงบประมาณจึงทำได้หลังปีงบประมาณ ๑๒ เดือน) การปิดบัญชีล่าช้ามีสาเหตุสำคัญมาจากข้อมูลทรัพย์สินในบัญชีกับในมูลค่าทรัพย์สินระบบทรัพย์สินไม่ตรงกัน

สาเหตุของปัญหาส่วนใหญ่มาจากเจ้าหน้าที่จัดซื้อของหน่วยราชการลงข้อมูลในระบบทรัพย์สินผิดหรือไม่ครบถ้วน การตรวจสอบภายในซึ่งเดิมเคยตรวจสอบข้อมูลทางบัญชีและงบการเงินปัจจุบันการตรวจสอบภายในเดิมมุ่งเน้นตรวจสอบความถูกต้องและเชื่อถือได้ของข้อมูลทางบัญชีและการเงินต่อมาเน้นไปที่เรื่องของการตรวจสอบโครงการ/งาน/กิจกรรมตามฐานความเสี่ยง จึงอาจจะทำให้ลดขอบเขตการตรวจสอบเกี่ยวกับงบการเงินลงไป ซึ่งอาจเป็นสาเหตุให้ข้อมูลงบการเงินของหน่วยงานไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ มีการแก้ไขหลายครั้ง ทำให้การปิดบัญชีได้ในกรอบเวลาที่ควรเป็นไปไม่ได้

สำนักการคลังใช้ระบบกระจายอำนาจในการบันทึกบัญชีรายจ่ายให้แต่ละสำนัก/ส่วนงานเป็นผู้ดำเนินการกันเอง ส่งผลให้การลงบัญชีไม่เป็นไปตามกฎระเบียบหรือหลักการณ์ทางบัญชีอย่างเคร่งครัดทำให้ต้องมีการแก้ไขอยู่เสมอ ทั้งนี้ส่วนใหญ่เนื่องจากนักวิชาการเงินและบัญชีที่ทำหน้าที่บันทึกบัญชีส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นนักบัญชีทำให้ขาดความเข้าใจการลงบัญชีอย่างลึกซึ้ง ถึงแม้จะมีการอบรมหรือประชุมแนวดิ่งบ่อยครั้งก็ยังไม่สามารถแก้ปัญหานี้ได้ เนื่องจากการเงินและบัญชีต้องการเจ้าหน้าที่ที่มีความเป็นมืออาชีพสูง

กรุงเทพมหานครใช้ระบบเกณฑ์คงค้างเฉพาะกับรายจ่ายที่สำคัญคือเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปี เงินอุดหนุนรัฐบาล ส่วนเงินนอกงบประมาณที่มีระเบียบกำหนดไว้โดยเฉพาะกรุงเทพมหานครยังคงใช้เกณฑ์เงินสดอยู่ เช่น เงินบำรุงโรงพยาบาล เงินบำรุงศูนย์บริการสาธารณสุข เงินบำรุงการศึกษา เป็นต้น

การทำรายงานการเงินแบบองค์รวมในช่วงของแผนพัฒนาฯ ระยะที่สองจึงเป็นไปได้ยากจนกว่าจะแก้ปัญหาการลงบัญชีด้วยมือ การไม่มีนักบัญชีประจำหน่วยงาน การยังไม่มีการจัดการทำบัญชีแบบกองทุน (Fund accounting)

๕. สถานการณ์ด้านแนวนโยบายในการบริหารการเงินการคลัง

กรุงเทพมหานครยังไม่มีคณะกรรมการนโยบายทางการเงินการคลังที่จะกำหนดนโยบายการเงินการคลัง ทำให้ขาดแนวทางที่ชัดเจนในการบริหารการเงินการคลัง ขั้นตอนวิธีการควบคุมต่างๆ ที่เคยใช้ก็ตกหล่นไป ยังไม่สามารถรายงานภาพรวมการเงินการคลังของกรุงเทพมหานครได้ รายงานฐานะการคลังตามระบบกระแสเงินสดในปัจจุบันยังไม่เอื้อต่อการนำข้อมูลไปกำหนดนโยบายการคลังและวินัยทางการคลังได้

จากผลการศึกษาโครงการวิจัยและพัฒนางานด้านเศรฐกิจ การเงิน การคลังโดยมูลนิธิสถาบันพัฒนาสยามกันยายน ๒๕๕๒ ที่สำนักการคลังให้ทำการศึกษา ได้ให้ข้อเสนอแนะที่กรุงเทพมหานครจะต้องมีการจัดตั้งคณะกรรมการนโยบายการเงินการคลังที่จะกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการใช้จ่ายและรายได้ของกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย นโยบายการจัดเก็บรายได้ นโยบายด้านรายจ่าย นโยบายการก่อหนี้และบริหารหนี้สาธารณะ และ นโยบายในการบริหารเงินคงคลัง โดยเน้นวัตถุประสงค์ที่ให้มีการจัดสรรงบประมาณที่เน้นประสิทธิภาพ ตอบสนองความต้องการของประชาชน ยึดหลักความคุ้มค่าของเงิน (Value for Money) และรักษาเสถียรภาพทางการคลัง

กรุงเทพมหานครมีเงินนอกงบประมาณจำนวนมากควบคุมโดยหน่วยราชการเป็นเอกเทศ ไม่มีการทำรายการในภาพรวม การใช้เงินนอกงบประมาณไม่มีการรายงานผู้บริหารหรือสภาฯ การรวมเงินนอกงบประมาณเหล่านี้เข้ามาในระบบต้องมีการศึกษาระบบบัญชีกองทุน (Fund accounting) ก่อน

ยุทธศาสตร์และมาตรการสำคัญ

บทบาทและหน้าที่ของกรุงเทพมหานครที่เกี่ยวข้องโดยตรง

- บริหารงาน
- คลัง (สนค.)
- งบประมาณ (สงม.)
- รายได้ (สนค.)
- ทรัพย์สิน (สนค.)
- บัญชี (สนค.)
- พัสดุและทะเบียน

เป้าประสงค์ที่ ๗.๔.๑.๑ เพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้

สภาพปัจจุบัน

กรุงเทพมหานครยังคงใช้วิธีการวิเคราะห์แนวโน้มการจัดเก็บรายได้ในการประมาณการรายได้โดยดูจากผลการจัดเก็บของปีก่อนแล้วประมาณการขึ้น ค่าธรรมเนียม ค่าบริการไม่ได้ปรับมาเป็นเวลานาน ค่าบริการใหม่ๆ ไม่สะท้อนต้นทุนการให้บริการ

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

ปรับปรุงประสิทธิภาพการประมาณการและการจัดเก็บรายได้ เพิ่มช่องทางการหารายได้จากทรัพย์สิน มีการจัดเก็บภาษีแบบใหม่ๆ ทบทวน/เพิ่มค่าธรรมเนียม ค่าบริการให้สะท้อนต้นทุนและคำนึงถึงภาวะเงินเฟ้อ

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
ตั้งคณะทำงานวิเคราะห์การประมาณการรายได้ของกรุงเทพมหานคร	ช่วงปีที่ดำเนินการ	✓					สนค.
พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับการจัดเก็บรายได้	ช่วงปีที่ดำเนินการ	✓					สนค.
ปรับปรุงแผนที่ภาษีตามเวลาที่กำหนด	ร้อยละของพื้นที่ที่ปรับปรุง	-	๒๐	๓๐	๔๐	มากกว่า ๔๕	สนค. สนข.
ทำตามแนวทางการพัฒนาการจัดเก็บรายได้ที่ตั้งไว้	ร้อยละ	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐	สนค.
จัดเก็บรายได้ตามยอดประมาณการรายได้จัดเก็บเอง	ร้อยละ	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	สนค.
คงสัดส่วนลูกหนี้ภาษีท้องถิ่นในปีงบประมาณต่อรายได้ภาษีท้องถิ่นจัดเก็บเอง	ร้อยละ	ไม่เกิน ๕	ไม่เกิน ๕	ไม่เกิน ๕	ไม่เกิน ๕	ไม่เกิน ๕	สนค.
ปรับอัตราค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาตบริการให้สะท้อนต้นทุนบริการ	ประเภท	๗	๑๔	๒๑	๒๘	๓๕	สนค.
ผลักดันให้กระทรวงมหาดไทยเห็นชอบในการใช้ราคาประเมินล่าสุดในการคิดภาษีที่ดิน	ช่วงปีที่ดำเนินการ	✓	✓				สนค.
รวบรวมข้อมูลที่ดิน/ทรัพย์สินที่ยังไม่ได้ทำประโยชน์	ช่วงปีที่ดำเนินการ	✓					สนค.
จัดทำแผนการหาประโยชน์จากที่ดิน/ทรัพย์สิน	ช่วงปีที่ดำเนินการ		✓				สนค.
ให้เช่าที่ดิน/ทรัพย์สินตามแผน	ช่วงปีที่ดำเนินการ			✓			สนค.

เป้าประสงค์ที่ ๗.๔.๑.๒ นำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานมาใช้ภายในปีงบประมาณ ๒๕๖๕

สภาพปัจจุบัน

กรุงเทพมหานครยังคงใช้งบประมาณแบบรายการ/หน่วยงาน ไม่สามารถจัดสรรงบประมาณบนฐานกิจกรรม/บริการ ไม่ตั้งงบประมาณที่มีสัญญาผูกพันไม่เต็มจำนวน ตั้งงบประมาณสำหรับภาระผูกพันที่มองไม่เห็น (Contingent Liabilities) ไม่พอ มีการกันเงินเหลื่อมปีวงเงินสูง ไม่มีแผนซ่อมบำรุงทรัพย์สิน/โครงสร้างพื้นฐาน

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

พัฒนาระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานให้สามารถนำมาใช้เต็มรูปแบบได้ภายในปี งบประมาณ ๒๕๖๕ จัดสรรงบประมาณค่าใช้จ่ายที่สัญญาผูกพันเต็มจำนวน ตั้งงบประมาณสำหรับภาระผูกพันที่มองไม่เห็นอย่างพอเพียง มีแผนงบประมาณระยะปานกลาง มีแผนการลงทุน ทรัพย์สิน/โครงสร้างพื้นฐานได้รับการดูแลให้อยู่ในสภาพดี

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
ทบทวนกฎหมาย/ระเบียบที่เกี่ยวข้อง	ช่วงปีที่ดำเนินการ	✓	✓				สงม. สนค. สกค.
ทบทวนกิจกรรมสำนักงานเขต	ช่วงปีที่ดำเนินการ	✓					สงม. สนข.
ทบทวนกิจกรรมสำนัก/สำนักงาน	ช่วงปีที่ดำเนินการ		✓				สงม. สำนัก/สำนักงาน
สร้างโปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อช่วยหน่วยงานเก็บข้อมูล	ช่วงปีที่ดำเนินการ	✓					สยป. สงม. สนค.
สำนักงานเขตทำงบประมาณคู่ขนาน	ช่วงปีที่ดำเนินการ	✓	✓	✓	✓		สงม. สนข.
ทุกสำนักทำงบประมาณแผนใหม่คู่ขนาน	ช่วงปีที่ดำเนินการ			✓	✓		สงม. สำนัก สนข.
พัฒนาระบบสารสนเทศสำหรับงบประมาณมุ่งเน้นผลงาน	ช่วงปีที่ดำเนินการ		✓	✓	✓		สงม. สยป.
ทดลองใช้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน	ช่วงปีที่ดำเนินการ				✓		ทุกหน่วยงาน
เสนอขอบัญญัติแบบใหม่เข้าสภา	ช่วงปีที่ดำเนินการ					✓	สงม.
จัดทำแผนงบประมาณระยะปานกลาง	ช่วงปีที่ดำเนินการ				✓		สงม.
จัดทำแผนลงทุน/แผนซ่อมบำรุง	ช่วงปีที่ดำเนินการ				✓	มี	สงม. สำนัก สนข.
การกันเงินเหลื่อมปีแบบไม่มีหนี้ไม่เกินร้อยละ ๕ ของวงเงินงบประมาณ	ช่วงปีที่ดำเนินการ		✓	✓	✓	✓	สงม. สนค.

เป้าประสงค์ที่ ๗.๔.๑.๓ กรุงเทพมหานครสามารถรักษาวินัยทางการเงินการคลังทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

สภาพปัจจุบัน

ยังไม่สามารถแสดงภาระหนี้ผูกพันได้ทั้งหมด ไม่มีระบบเตือนทางการคลัง

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

มีข้อมูลฐานะทางการคลังเพื่อการบริหาร สามารถหาแหล่งทุนเพื่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน มีการจัดบริการสาธารณะด้วยวิธีบริหารที่หลากหลาย

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
แสดงข้อมูลรายการภาระผูกพันต่อฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ	ช่วงปีที่ดำเนินการ		✓	✓			สนค. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
มีระบบข้อมูลเศรษฐกิจการคลังที่จำเป็นเพื่อการตัดสินใจ	ช่วงปีที่ดำเนินการ		✓	✓			สนค.หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
มีการจัดการฐานข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน	ช่วงปีที่ดำเนินการ			✓	✓	✓	สนค.หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
จ้างเหมาบริการสาธารณะที่เอกชนมีต้นทุนบริการที่ถูกกว่า	จำนวนบริการ		๑	๑	๑	๑	สนค.หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
ตราระเบียบกฎหมายในการจัดหาแหล่งเงินทุนจากการร่วมทุนระหว่างรัฐและเอกชน (PPP)	ช่วงปีที่ดำเนินการ	✓	✓				สนค. หน่วยงานที่เป็นเจ้าของโครงการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
มีรายงานการประเมินขีดความสามารถในการก่อหนี้	ช่วงปีที่ดำเนินการ		✓				สนค.หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
จัดตั้งกองทุนเพื่อเป็นหลักประกันการชำระหนี้ (Sinking Fund)	ช่วงปีที่ดำเนินการ			✓	✓	✓	สนค.หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
แก้ไขสิทธิในการดูข้อมูลระหว่างหน่วยงาน	ช่วงปีที่ดำเนินการ	✓					สงม. สนค. สยป. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
มีระบบเตือนภัยทางการคลัง	ช่วงปีที่ดำเนินการ		✓	✓			สนค. สยป. สงม. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

เป้าประสงค์ที่ ๗.๔.๑.๔ ปรับปรุงมาตรฐานและแนวปฏิบัติด้านการเงินการบัญชี และการตรวจสอบควบคุมภายในให้ถูกต้อง โปร่งใส ตรวจสอบได้ และมีประสิทธิภาพประสิทธิผล

สภาพปัจจุบัน

กรุงเทพมหานครลงบันทึกบัญชีด้วยระบบงานคอมพิวเตอร์และด้วยมือควบคู่กัน ปิดบัญชีได้ใน ๑๒ เดือน มีข้อผิดพลาดส่วนใหญ่เกิดจากการตรวจสอบทรัพย์สินระหว่างหน่วยงาน กองทะเบียนทรัพย์สินและพัสดุ และบัญชีไม่ถูกต้องตรงกัน เจ้าหน้าที่พัสดุบางส่วนไม่ปฏิบัติเกี่ยวกับพัสดุตามขั้นตอนแนวทางปฏิบัติที่กรุงเทพมหานครเวียนแจ้งให้ถือปฏิบัติ

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

ยกเลิกการบันทึกบัญชีด้วยมือ มีการตรวจสอบข้อมูลทางบัญชีอย่างสม่ำเสมอ เจ้าหน้าที่บันทึกบัญชีมีวุฒิตรงกับสายงาน เจ้าหน้าที่บัญชี/พัสดุมีความเป็นมืออาชีพที่ต้องปฏิบัติตามขั้นตอน วิธีการที่กำหนด

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
พัฒนาระบบคอมพิวเตอร์เพื่อการบันทึกบัญชี	ช่วงปีที่ดำเนินการ				✓	✓	สนค. สยป.
มีการจัดการฐานข้อมูลด้านทรัพย์สินให้เป็นปัจจุบันและถูกต้อง	ช่วงปีที่ดำเนินการ	✓	✓	✓	✓	✓	สนค. ทุกหน่วยงาน
สร้างชุดความรู้ทางบัญชี จัดซื้อจัดจ้าง จัดการข้อมูลทรัพย์สินเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง	จำนวน	๑	๑	๑	๑	๑	สนค. ทุกหน่วยงาน
จัดทำรายงานการเงินในภาพรวมของกรุงเทพมหานครได้ภายในกำหนด	เดือน	๑๑	๙	๗	๕	๔	สนค.
บรรจุนักบัญชีในตำแหน่งนักวิชาการเงินและบัญชีที่หน่วยการคลังละ ๑ คน	ร้อยละของตำแหน่ง	๖๐	๗๐	๘๐	๙๐	๑๐๐	สนค. สกก.
ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลทางบัญชีและงบดุลของหน่วยงานเพื่อปฏิบัติงานด้านบัญชี	ร้อยละของหน่วยรับตรวจ	๔๐	๕๐	๖๐	๘๐	๑๐๐	สตน.
รายการทางการเงินการบัญชีของ กทม ได้รับการรับรองการตรวจสอบจาก สตง. หรือผู้ตรวจบัญชีที่รับอนุญาต	ปีที่ดำเนินการ	ทุกปี	ทุกปี	ทุกปี	ทุกปี	ทุกปี	สนค.
ปรับปรุงกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างให้มีประสิทธิภาพ	ปีที่ดำเนินการ	✓	✓	✓	✓	✓	สนค.
ทะเบียนความเสี่ยงของกรุงเทพมหานคร (Risk Register) ได้รับการปฏิบัติตามแผน	ร้อยละ	๑๐	๒๐	๓๐	๔๐	๕๐	สตน.
ส่งเสริมให้หน่วยงานดำเนินการตามแผนบริหารความเสี่ยงได้อย่างมีประสิทธิผล	ร้อยละ	๓๐	๔๐	๕๐	๖๐	๗๐	สตน.

เป้าประสงค์ที่ ๗.๔.๑.๕ กรุงเทพมหานครมีนโยบายทางการคลังที่ชัดเจน เพื่อรองรับการขยายตัวของเมือง

สภาพปัจจุบัน

ยังไม่มีนโยบายการคลัง

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

มีนโยบายทางการคลังที่ส่งเสริมวินัยการคลัง และรองรับการขยายตัวของเมืองและบริการ

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
จัดตั้งคณะกรรมการนโยบายการเงินการคลังกรุงเทพมหานคร	ช่วงปีที่ดำเนินการ	✓					สนค. สยป. สงม. สกก.
กำหนดนโยบายเงินคงคลัง	ช่วงปีที่ดำเนินการ	✓	ทบทวน	ทบทวน	ทบทวน	ทบทวน	สนค. สยป. สงม. สกก.
กำหนดนโยบายด้านรายจ่าย	ช่วงปีที่ดำเนินการ	✓	ทบทวน	ทบทวน	ทบทวน	ทบทวน	สนค. สยป. สงม. สกก.
กำหนดนโยบายด้านการก่อหนี้และบริหารหนี้สาธารณะ	ช่วงปีที่ดำเนินการ		✓	ทบทวน	ทบทวน	ทบทวน	สนค. สยป. สงม. สกก.
จัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบ (Audit Committee) และกำหนดนโยบายด้านการตรวจสอบและสร้างคุณค่าเพิ่มแก่องค์กร	ช่วงปีที่ดำเนินการ	✓	ทบทวน	ทบทวน	ทบทวน	ทบทวน	สตน.

การติดตามความก้าวหน้า

ตัวชี้วัดผลการดำเนินงานหลัก	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๕	เป้าประสงค์
ความสำเร็จของการจัดเก็บรายได้ตามยอดประมาณการรายได้จัดเก็บเอง	ร้อยละ	๑๐๐	๑๐๐	๗.๔.๑.๑
มีเอกสารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานเข้าสภากรุงเทพมหานครได้ภายในปี ๒๕๖๕	ปี		มี	๗.๔.๑.๒
ติดตามความก้าวหน้าจากการดำเนินมาตรการ	ร้อยละ	๑๐๐	๑๐๐	๗.๔.๑.๑ ๗.๔.๑.๓ ๗.๔.๑.๔ ๗.๔.๑.๕

มิติที่ ๗.๕ เทคโนโลยีสารสนเทศ

เป้าหมายที่ ๗.๕.๑

กรุงเทพมหานครให้บริการประชาชนด้วยความสะดวก รวดเร็ว ถูกต้องและโปร่งใส โดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ที่ทันสมัย (SMART SERVICE) เพื่อสนับสนุนนโยบายเศรษฐกิจดิจิตอล (Digital Economy) และมีการบริหารจัดการเมือง (กรุงเทพมหานคร) ด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ (SMART CITY)

สถานการณ์และแนวโน้ม

กรุงเทพมหานคร มีอำนาจหน้าที่ให้บริการที่ทันสมัย ด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ให้มีความสะดวก รวดเร็ว โปร่งใส และลดขั้นตอนในการติดต่อประสานงาน โดยการขับเคลื่อนนโยบายการบริหารจัดการดังนี้

๑) มีคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของกรุงเทพมหานคร (คำสั่งกรุงเทพมหานครที่ ๒๘๐๐/๒๕๕๗ ลว. ๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๗) โดยคณะกรรมการแบ่งออกเป็น ๒ ชุด ได้แก่

(๑) คณะกรรมการนโยบายการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศกรุงเทพมหานคร มีหน้าที่ในการกำหนดกรอบนโยบายการพัฒนาระบบสารสนเทศและการสื่อสารกรุงเทพมหานคร โดยมีรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครที่สั่งการสำนักยุทธศาสตร์และประเมินผลเป็นประธาน

(๒) คณะกรรมการพิจารณาความเหมาะสมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ มีหน้าที่พิจารณาความเหมาะสมด้านเทคนิคของโครงการจัดหาระบบสารสนเทศและการสื่อสาร โดยมีรองปลัดกรุงเทพมหานครที่สั่งราชการสำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล เป็นประธาน

๑) กรุงเทพมหานครมีผู้บริหารสารสนเทศระดับสูง (Chief Information Officer : CIO) ประกอบด้วย

(๑) ผู้บริหารสารสนเทศระดับสูงประจำกรุงเทพมหานคร

(๒) ผู้บริหารสารสนเทศระดับสูงประจำสำนัก ๑๖ ท่าน

(๓) ผู้บริหารสารสนเทศระดับสูงประจำสภากรุงเทพมหานคร ๑ ท่าน

(๔) ผู้บริหารสารสนเทศระดับสูงประสำนักงานเขต ๑ ท่าน (ตัวแทนคัดเลือกจากผู้แทนกลุ่มเขตละ ๑ ท่าน)

๑) แผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศกรุงเทพมหานคร ระยะ ๔ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๕๙) กำหนดเป้าหมายพัฒนาในระยะยาว เพื่อมุ่งสู่มหานครอิเล็กทรอนิกส์เต็มรูปแบบในระยะ ๒๐ ปี โดยมี Road Map แบ่งออกเป็น ๕ ระยะ ดังนี้

ระยะที่ ๑ เตรียมความพร้อมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของกรุงเทพมหานคร (พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๕๙)

ระยะที่ ๒ บริการประชาชนด้วยบริการอิเล็กทรอนิกส์ (e - Services) (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๓)

ระยะที่ ๓ บริการข้อมูลสารสนเทศผ่านการสื่อสารแบบไร้สาย (m - Services) (พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๗)

ระยะที่ ๔ บูรณาการบริการอิเล็กทรอนิกส์แบบครบวงจร (พ.ศ. ๒๕๖๘ - ๒๕๗๑)

ระยะที่ ๕ มหานครอิเล็กทรอนิกส์ (พ.ศ. ๒๕๗๑ - ๒๕๗๖)

ทิศทางการพัฒนาในช่วง ๕ ปี ข้างหน้า

• การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในภาพรวมของกรุงเทพมหานคร ควรมีการวิจัยและพัฒนาอย่างเป็นระบบ

• มาตรฐานกลาง ควรครอบคลุม ในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ระบบสารสนเทศและระบบข้อมูล

• การบริหารจัดการงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ควรได้รับการผลักดันด้านนโยบายและการสนับสนุนด้านงบประมาณอย่างต่อเนื่อง

• ควรจัดตั้งหน่วยงานกลางเทียบเท่าระดับสำนักที่ทำหน้าที่ด้านบริหารระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ที่ครอบคลุมภารกิจของทุกหน่วยงานในสังกัดกรุงเทพมหานคร และทำหน้าที่กำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์การบริหารจัดการ การควบคุมสั่งการ การอำนวยการ และสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

• ระเบียบ คำสั่ง กฎหมาย ข้อบังคับ และแนวทางปฏิบัติ ควรถูกปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องหรือรองรับ กับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติราชการและการบริการของกรุงเทพมหานคร

ยุทธศาสตร์และมาตรการสำคัญ

บทบาทและหน้าที่ของกรุงเทพมหานครที่เกี่ยวข้องโดยตรง

• เทคโนโลยีและสารสนเทศ (สยป.)

เป้าประสงค์ที่ ๗.๕.๑.๑ มีระบบบริการอิเล็กทรอนิกส์สำหรับให้บริการประชาชน และ/หรือ มีการเชื่อมโยงข้อมูลเพื่อการให้บริการประชาชนระหว่างหน่วยงานภาครัฐ และ/หรือ ภาคเอกชน

สภาพปัจจุบัน

มีระบบบริการอิเล็กทรอนิกส์สำหรับบริการประชาชนที่กระจายอยู่ในหน่วยงานต่างๆ แต่ยังขาดการสำรวจรวบรวม เพื่อให้ครบถ้วนตามภารกิจหรืออำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร เช่น เว็บไซต์ให้บริการข้อมูลพื้นฐานต่างๆ ระบบบริการรับชำระภาษีท้องถิ่นผ่านอินเทอร์เน็ต ระบบรับเรื่องร้องเรียน

ระเบียบ คำสั่ง กฎหมาย ข้อบังคับ และแนวทางปฏิบัติ ไม่ได้ถูกปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องหรือรองรับ กับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาประยุกต์ใช้ในการบริการของกรุงเทพมหานคร

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

ทุกหน่วยงานมีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อเพิ่มนวัตกรรมการบริการประชาชน

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
สำรวจงานให้บริการประชาชนตามภารกิจหรืออำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานครที่ควรจัดทำเป็นบริการอิเล็กทรอนิกส์	ร้อยละ	๑๐๐	-	-	-	-	สยป.
พัฒนาบริการอิเล็กทรอนิกส์สำหรับให้บริการประชาชน	ร้อยละของงานบริการ	๑๐	๒๐	๓๐	๔๐	๕๐	ทุกหน่วยงาน
พัฒนานวัตกรรมบริการภาครัฐ เพื่อสนับสนุนงานการให้บริการ หรือเพิ่มช่องทางการให้บริการสำหรับประชาชน	จำนวนบริการ	-	๑	๑	๑	๑	ทุกหน่วยงาน

เป้าประสงค์ที่ ๗.๕.๑.๒ มีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของทุกหน่วยงานภายในกรุงเทพมหานครและสนับสนุนการบริหารงานและตัดสินใจสำหรับผู้บริหารกรุงเทพมหานครเพิ่มขึ้น

สภาพปัจจุบัน

ระบบการทำงานในปัจจุบัน ส่วนใหญ่ยังการใช้เอกสารควบคู่กับระบบคอมพิวเตอร์ การทำงานมีความซ้ำซ้อน ขาดความรวดเร็วในการปฏิบัติงาน ระเบียบ คำสั่ง กฎหมาย ข้อบังคับ และแนวทางปฏิบัติ ไม่ได้ถูกปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องหรือรองรับ กับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติราชการ ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ช่วยในการบริหารและการตัดสินใจสำหรับผู้บริหาร ใช้ได้ไม่เต็มประสิทธิภาพ

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

ระบบการทำงานมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นโดยใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศช่วยในการปฏิบัติงาน ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับผู้บริหารเพื่อช่วยในการวางแผนและตัดสินใจ มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น มีการเชื่อมโยงข้อมูลและบูรณาการข้อมูลเพื่อรองรับการปฏิบัติงานและการตัดสินใจของผู้บริหาร

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
ศึกษาภาพรวมกระบวนการทำงานตามภารกิจหลักของหน่วยงาน (Core Business) ที่เกี่ยวข้อง ให้สามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	ร้อยละของหน่วยงานที่ทำการศึกษา	๕๐	๑๐๐	-	-	-	ทุกหน่วยงาน
พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติราชการตามกระบวนการทำงานภารกิจหลักของหน่วยงาน (Core Business)	ร้อยละของกระบวนงาน	-	๕	๑๐	๑๕	๒๐	ทุกหน่วยงาน
พัฒนาระบบสารสนเทศส่วนกลางเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานในภาพรวมของกรุงเทพมหานคร	ร้อยละของกระบวนงาน	๒๐	๔๐	๖๐	๘๐	๑๐๐	ทุกหน่วยงาน
พัฒนาระบบบริหารจัดการเมือง ด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	จำนวนด้านตามภารกิจของกรุงเทพต่อปี	๑	๑	๑	๑	๑	ทุกหน่วยงาน
มีความร่วมมือ/ข้อตกลงในการใช้ประโยชน์จากข้อมูลกับหน่วยงานภายนอก (๒ ปี ต่อ ๑ หน่วยงาน)	จำนวนหน่วยงาน	-	๑	-	๑	-	ทุกหน่วยงาน

เป้าประสงค์ที่ ๗.๕.๑.๓ โครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีประสิทธิภาพ เพื่อรองรับการบริการประชาชน และการปฏิบัติงานของกรุงเทพมหานคร

สภาพปัจจุบัน

โครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (เช่น ระบบเครือข่าย มาตรฐาน ระบบรักษาความปลอดภัย เครื่องแม่ข่ายคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ เป็นต้น) ไม่มีประสิทธิภาพ ไม่เพียงพอ ไม่ครอบคลุม ไม่ทันสมัย ต่อการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ ได้รับงบประมาณไม่เพียงพอต่อการบริหารจัดการระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารให้มีประสิทธิภาพนโยบายและแนวปฏิบัติด้านการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ไม่ได้นำไปปฏิบัติอย่างเต็มรูปแบบ

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

โครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มีประสิทธิภาพ เพียงพอ ต่อการปฏิบัติงาน ขับเคลื่อนนโยบายและแนวปฏิบัติด้านการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ไปสู่การปฏิบัติอย่างเต็มรูปแบบ

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
พัฒนามาตรฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสารของกรุงเทพมหานครที่จำเป็น ให้ครบถ้วนและสอดคล้องกับมาตรฐานสากล	จำนวนมาตรฐาน	๑	๑	๑	๑	๑	สยป.
พัฒนาปรับปรุงศูนย์คอมพิวเตอร์หลักกรุงเทพมหานครเพื่อให้บริการแก่หน่วยงานต่างๆ ของกรุงเทพมหานคร	จำนวน	๑	-	-	-	-	สยป.
มีระบบรักษาความมั่นคง ปลอดภัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อให้ระบบทำงานได้อย่างต่อเนื่องและป้องกันการนำสารสนเทศไปใช้โดยมิชอบ	ร้อยละหน่วยงาน	สำรวจเพื่อกำหนดเกณฑ์	๕	๑๐	๑๕	๒๐	ทุกหน่วยงาน
พัฒนาและปรับปรุงเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศหลักของกรุงเทพมหานครให้มีประสิทธิภาพและครอบคลุมทุกส่วนราชการ	ร้อยละของส่วนราชการ	๒๐	๔๐	๖๐	๘๐	๑๐๐	ส่วนกลาง (สยป. สจส)

เป้าประสงค์ที่ ๗.๕.๑.๔ มีการบริหารจัดการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ และมีการพัฒนาบุคลากรให้มีสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ให้สอดคล้องกับมาตรฐานที่กำหนด

สภาพปัจจุบัน

กรุงเทพมหานครไม่มีหน่วยงานหลักที่ทำหน้าที่ควบคุมกำกับงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารโดยตรง บุคลากรกรุงเทพมหานคร ไม่มีสมรรถนะที่เหมาะสม ต่อการปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ระเบียบ คำสั่ง กฎหมาย ข้อบังคับ และแนวทางปฏิบัติ ไม่ได้ถูกปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องหรือรองรับ กับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติราชการ

สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

มีการจัดตั้งสำนักเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ บุคลากรกรุงเทพมหานคร มีสมรรถนะที่เหมาะสม ต่อการปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ระเบียบ คำสั่ง กฎหมาย ข้อบังคับ และแนวทางปฏิบัติ ได้ถูกปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องหรือรองรับ กับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติราชการ

มาตรการ	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	หน่วยงาน
มีหน่วยงานหลักที่ทำหน้าที่ควบคุมกำกับงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารโดยตรง	มี	มี	-	-	-	-	สยป. ส.กก.
พัฒนาศักยภาพบุคลากรของกรุงเทพมหานครให้มีสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ตามมาตรฐานที่กำหนด	ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด	๒๐	๔๐	๖๐	๘๐	๑๐๐	ทุกหน่วยงาน
กำหนดนโยบาย มาตรการ และขั้นตอนการปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารให้สอดคล้องกับมาตรฐานที่กำหนด (มีมาตรการควบคุม กำกับ และตรวจสอบ)	ร้อยละของหน่วยงาน	๒๐	๔๐	๖๐	๘๐	๑๐๐	สยป.
เพิ่มศักยภาพ CIO ของกรุงเทพมหานครให้สามารถขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงระบบราชการให้รองรับเศรษฐกิจดิจิทัล	ผ่านเกณฑ์	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	สยป.

การติดตามความก้าวหน้า

ตัวชี้วัดผลการดำเนินงานหลัก	หน่วยวัด	๒๕๖๑	๒๕๖๕	เป้าประสงค์
ระบบบริการอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้บริการประชาชน และ/หรือ เชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน	ร้อยละของบริการ	รอการสำรวจ	๕๐	๗.๕.๑.๑
ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่สนับสนุนการปฏิบัติราชการและมีฐานข้อมูลเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจของผู้บริหารระดับหน่วยงานและระดับกรุงเทพมหานคร	ร้อยละของบริการ	รอการสำรวจ	๕๐	๗.๕.๑.๒
โครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพที่เหมาะสมกับภารกิจของการบริหารจัดการเมือง	ร้อยละของประสิทธิภาพ	๓๐	๕๐	๗.๕.๑.๓
บุคลากรมีสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีคุณภาพและเหมาะสมกับการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ความรับผิดชอบที่สอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพ และมาตรฐานสากล	ร้อยละของบุคลากรที่ได้รับการพัฒนาและผ่านหลักเกณฑ์มาตรฐาน	รอการกำหนดมาตรฐาน	๕๐	๗.๕.๑.๔

ภาคผนวก

ภาคผนวก - ตัวชี้วัดเป้าหมายระดับเมือง

ด้านที่ ๑ มหานครปลอดภัย

ตัวชี้วัด	หน่วยวัด	ข้อมูลล่าสุด	๒๕๖๕	๒๕๗๕
มิติที่ ๑.๑ ปลอดมลพิษ				
๑.๑.๑ แหล่งน้ำสาธารณะทั้งแม่น้ำสายหลักและคูคลองต่างๆ มีคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพน้ำผิวดินประเภทที่ ๔				
ร้อยละของจุดตรวจวัดของน้ำคลองและแม่น้ำเจ้าพระยามีค่าเฉลี่ยของค่าออกซิเจนละลายน้ำ (DO) ไม่น้อยกว่า ๒.๐ มิลลิกรัมต่อลิตร	ร้อยละ	๕๐	๕๕	๖๕
ร้อยละของจุดตรวจวัดของน้ำคลองและแม่น้ำเจ้าพระยามีค่าเฉลี่ยของค่าปริมาณความสกปรกในรูปสารอินทรีย์ (BOD) ไม่เกิน ๔ มิลลิกรัมต่อลิตร	ร้อยละ	๓๕	๔๐	๕๐
อันดับของคุณภาพแม่น้ำในประเทศไทย ๖๕ แห่ง	ลำดับ	ยังไม่มีข้อมูล	ยังไม่ได้กำหนด	ยังไม่ได้กำหนด
๑.๑.๒ กรุงเทพมหานครมีการลดและควบคุมปริมาณมูลฝอยที่แหล่งกำเนิดและเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการมูลฝอยตั้งแต่แหล่งกำเนิดจนถึงการกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ				
ร้อยละของมูลฝอยที่สามารถนำกลับไปใช้ประโยชน์เพิ่มขึ้น เมื่อเทียบกับปี ๒๕๕๖ (๑,๐๐๐ ตัน/วัน)	ร้อยละ	ยังไม่มีข้อมูล	ไม่น้อยกว่า ๓๐	ไม่น้อยกว่า ๕๐
๑.๑.๓ กรุงเทพมหานครมีฝุ่นละอองไม่เกินเกณฑ์มาตรฐาน				
ร้อยละของจำนวนข้อมูลฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๑๐ ไมครอน ($PM_{๑๐}$) ค่าเฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมงที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน	ร้อยละ	๘๙.๒๓	ลดลงร้อยละ ๕ ของปีฐาน	ลดลงร้อยละ ๑๕ ของปีฐาน
ร้อยละของจำนวนข้อมูลฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน ($PM_{๒.๕}$) ค่าเฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมงที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน	ร้อยละ	๘๙.๐๒	เพิ่มขึ้นร้อยละ ๑ ของปีฐาน	เพิ่มขึ้นร้อยละ ๓ ของปีฐาน
ร้อยละของจำนวนข้อมูลเบนซีน (Benzene) ค่าเฉลี่ยรายปีในแต่ละจุดตรวจวัดมีค่าลดลงจนอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน	ร้อยละ	ยังไม่มีข้อมูล	ลดลงร้อยละ ๒ จากปีฐาน	ลดลงร้อยละ ๑๐ ของปีฐาน

ตัวชี้วัด	หน่วยวัด	ข้อมูลล่าสุด	๒๕๖๕	๒๕๗๕
๑.๑.๔ กรุงเทพมหานครมีระดับเสียง ค่าเฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมง (Leq) อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน				
ร้อยละของจำนวนข้อมูลระดับเสียง ค่าเฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมง (Leq) ที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน	ร้อยละ	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐
มิติที่ ๑.๒ ปลอดอาชญากรรมและยาเสพติด				
๑.๒.๑ ประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน				
จำนวนคดีอาชญากรรม	รายต่อแสนประชากร	ยังไม่มีข้อมูล	ยังไม่ได้กำหนด	ยังไม่ได้กำหนด
จำนวนคดีชีวิต ร่างกายและเพศ	รายต่อแสนประชากร	ยังไม่มีข้อมูล	ยังไม่ได้กำหนด	ยังไม่ได้กำหนด
จำนวนคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์	รายต่อแสนประชากร	ยังไม่มีข้อมูล	ยังไม่ได้กำหนด	ยังไม่ได้กำหนด
๑.๒.๒ เด็กและเยาวชนไม่เสพยาเสพติด ผู้เสพผู้ติดทุกคนเข้าสู่ระบบการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพที่มีมาตรฐานและมีความเหมาะสม				
เด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีฐานความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด	ราย	๖,๔๖๖	ลดลง ร้อยละ ๒๕ ของปีฐาน	ลดลง ร้อยละ ๕๐ ของปีฐาน
อัตราการกระทำผิดซ้ำในเด็กและเยาวชน	ร้อยละ	๔.๕๘	<๒	< ๑
ผู้เข้าบำบัดรักษาการติดยาเสพติด	ราย	๗,๕๕๖	ลดลง ร้อยละ ๒๕ ของปีฐาน	ลดลง ร้อยละ ๕๐ ของปีฐาน
ผู้เสพรายใหม่	ร้อยละ	๓๕	< ๒๕	< ๑๕

ตัวชี้วัด	หน่วยวัด	ข้อมูลล่าสุด	๒๕๖๕	๒๕๗๕
มิติที่ ๑.๓ ปลอดอุบัติเหตุ				
๑.๓.๑ ลดความสูญเสียจากอุบัติเหตุจราจร				
จำนวนอุบัติเหตุทางรถยนต์เฉลี่ยต่อวัน	ครั้ง	ยังไม่มีข้อมูล	ยังไม่กำหนด	ยังไม่กำหนด
จำนวนผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางรถยนต์เฉลี่ยต่อวัน	ราย	ยังไม่มีข้อมูล	ยังไม่กำหนด	ยังไม่กำหนด
จำนวนผู้บาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางรถยนต์เฉลี่ยต่อวัน	ราย	ยังไม่มีข้อมูล	ยังไม่กำหนด	ยังไม่กำหนด
จำนวนอุบัติเหตุจากรถขนส่งมวลชนต่อปี	ครั้ง	ยังไม่มีข้อมูล	ยังไม่กำหนด	ยังไม่กำหนด
มิติที่ ๑.๔ ปลอดภัยพิบัติ				
๑.๔.๑ กรุงเทพมหานครสามารถลดความเสี่ยงและฟื้นคืนจากภัยพิบัติ				
ระยะเวลาแก้ไขปัญหาน้ำท่วมขังในถนนสายหลัก (ฝนไม่เกิน ๑๐๐ มม.ต่อ ชม.)	นาที	๒๑๐	๑๗๐	๙๐
จำนวนสถานีดับเพลิง (หลักหรือย่อยตามการวิเคราะห์ความเสี่ยง) ประจำเขตพื้นที่	สถานีต่อเขต	๓๕ หลัก ๑๒ ย่อย ต่อ ๕๐ เขตพื้นที่	สถานีใหม่ ๔ สถานีที่อนุมัติ สามารถ ปฏิบัติการได้	๑ สถานีต่อ ๑ เขตพื้นที่
การจัดทำฐานข้อมูลแผนที่ความเสี่ยงสาธารณภัย (โดยเฉพาะอัคคีภัย อุทกภัย สิ่งปลูกสร้างและสารเคมี) ในพื้นที่กรุงเทพมหานครและเขตเชื่อมต่อปริมณฑล	พื้นที่เขตหรือชนิดของภัย	ยังไม่มีข้อมูล	พื้นที่เขตที่มีจุดเสี่ยงสูง หรือทุกพื้นที่ต่อภัยที่มีสถิติเกิดสูงสุดสองอันดับ	ทุกพื้นที่เขตและทุกประเภทภัยที่มีสถิติการเกิด

ตัวชี้วัด	หน่วยวัด	ข้อมูลล่าสุด	๒๕๖๕	๒๕๗๕
ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลความเสี่ยงและการเตือนภัยล่วงหน้าอย่างเป็นรูปธรรม	พื้นที่เขตหรือชนิดของภัย	ยังไม่มีข้อมูล	พื้นเขตที่มีจุดเสี่ยงสูง หรือทุกพื้นที่ต่อภัยที่มีสถิติเกิดสูงสุดสองอันดับ	ทุกพื้นที่เขตและทุกประเภทภัยที่มีสถิติการเกิด
ค่าเฉลี่ยอัตราการเสียชีวิตจากภัยพิบัติลดลงระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๗๑ เมื่อเทียบกับค่าเฉลี่ยระหว่างปี ๒๕๔๘ - ๒๕๕๘	ค่าเฉลี่ยต่อการตายรวมของประชากร	ยังไม่มีข้อมูล	ยังไม่กำหนด	ยังไม่กำหนด
ค่าเฉลี่ยจำนวนผู้ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติลดลงระหว่างปี พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๗๑ เมื่อเทียบกับค่าเฉลี่ยระหว่างปี ๒๕๔๘ - ๒๕๕๘	ค่าเฉลี่ย	ยังไม่มีข้อมูล	ยังไม่กำหนด	ยังไม่กำหนด
สาธารณูปโภคที่สำคัญและบริการสาธารณะพื้นฐานได้รับความเสียหายจากภัยพิบัติลดลง	ร้อยละต่อความเสียหายรวม	ยังไม่มีข้อมูล	ยังไม่กำหนด	ยังไม่กำหนด
เมืองมียุทธศาสตร์ลดความเสี่ยงและถ่ายทอดไปยังหน่วยงานท้องถิ่นอย่างเป็นรูปธรรม มีการนำไปปฏิบัติและประเมินผล	จำนวนเขต	ยังไม่มีข้อมูล	๕๐	๕๐
ความสูญเสียทางเศรษฐกิจที่เกิดจากภัยพิบัติลดลงระหว่างปี พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๗๑ เมื่อเทียบกับค่าเฉลี่ยระหว่างปี ๒๕๔๘-๒๕๕๘	ค่าเฉลี่ย	ยังไม่มีข้อมูล	ยังไม่กำหนด	ยังไม่กำหนด
มิติที่ ๑.๕ ปลอดอุบัติเหตุจากสิ่งก่อสร้าง				
๑.๕.๑ กรุงเทพมหานครมีความปลอดภัยต่อการใช้งานอาคารสาธารณะ ปลอดจากอุบัติภัยจากสิ่งปลูกสร้าง และมีโครงสร้างพื้นฐานที่มั่นคงปลอดภัย				
อาคารสาธารณะ ๙ ประเภทที่ผ่านการรับรองตาม พรบ.ควบคุมอาคาร	ร้อยละ	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐
อาคารทั่วไป (อาคารสร้างใหม่ และดัดแปลงต่อเติม) ที่ผ่านเกณฑ์การตรวจสอบความปลอดภัย	ร้อยละ	ยังไม่มีข้อมูล	๙๐	๑๐๐
อุบัติภัยที่เกิดขึ้นเนื่องจากโครงสร้างพื้นฐาน	ร้อยละ	ยังไม่มีข้อมูล	๐	๐
อุบัติภัยที่เกิดขึ้นจากจุดรอรถสาธารณะ / ท่าเทียบเรือ	ร้อยละ	ยังไม่มีข้อมูล	๐	๐
ร้อยละของป้ายโฆษณาที่ผ่านเกณฑ์การตรวจสอบความปลอดอภัย	ร้อยละ	ยังไม่มีข้อมูล	๙๐	๑๐๐

ตัวชี้วัด	หน่วยวัด	ข้อมูลล่าสุด	๒๕๖๕	๒๕๗๕
ฐานข้อมูลแผนที่ความเสี่ยงสาธารณภัย โดนเฉพาะพื้นที่ที่มีความเสี่ยงสูงต่อการใช้อาคาร และโครงสร้างพื้นฐานกรุงเทพมหานครและเขตเชื่อมต่อปริมณฑล	พื้นที่เขต	ยังไม่มีข้อมูล	พื้นเขตที่มีจุดเสี่ยงสูง	ทุกพื้นที่เขต
ร้อยละฐานข้อมูล building code กำกับอาคาร (ร.๑) และสิ่งปลูกสร้างในพื้นที่เสี่ยง	ร้อยละ	๘๐	๑๐๐	
ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลความเสี่ยงอาคาร สิ่งปลูกสร้าง และโครงสร้างพื้นฐานและการเตือนภัยล่วงหน้าอย่างเป็นรูปธรรม	ร้อยละการเชื่อมระบบกับสำนักงานเขต	ยังไม่มีข้อมูล	๕๐	๑๐๐
แผนรองรับสถานการณ์ฉุกเฉินจากความเสียหายและอุบัติภัยจากอาคาร สิ่งปลูกสร้าง และโครงสร้างพื้นฐาน	ร้อยละสิ่งก่อสร้างที่มีความเสี่ยง	ยังไม่มีข้อมูล	๘๐	๑๐๐
โครงสร้างพื้นฐาน อาคารสิ่งปลูกสร้าง และจุดเสี่ยงมีความเสี่ยงลดลง (จากการปรับปรุง ดัดแปลง และป้องกันหลังประเมินความเสี่ยง) และได้รับความเสียหายจากภัยพิบัติลดลง	ร้อยละของอาคารที่ทำการปรับปรุงเพื่อลดความเสี่ยง	ยังไม่มีข้อมูล	๘๐	๑๐๐
มิติที่ ๑.๖ ปลอดโรคคนเมือง อาหารปลอดภัย				
๑.๖.๑ คนกรุงเทพฯมีสุขภาวะทางกายและจิต มีพฤติกรรมสุขภาพที่ดี ไม่มีภาวะเจ็บป่วยจากโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง และโรคจากการประกอบอาชีพ				
ความชุกของโรคเบาหวาน	ร้อยละ	๙.๒	๘	๘
ความชุกของโรคความดันโลหิตสูง	ร้อยละ	๒๙.๘	๒๗	๒๔
อัตราการฆ่าตัวตาย	รายต่อแสนประชากร	ยังไม่มีข้อมูล	ยังไม่กำหนด	ยังไม่กำหนด
ความชุกของมะเร็งปากมดลูก	ร้อยละ	ยังไม่มีข้อมูล	ยังไม่กำหนด	ยังไม่กำหนด
ความชุกของมะเร็งเต้านม	ร้อยละ	ยังไม่มีข้อมูล	ยังไม่กำหนด	ยังไม่กำหนด
อัตราการประสบอันตรายจากการทำงาน (ต่อแสนประชากร)	คน	ยังไม่มีข้อมูล	ยังไม่กำหนด	ยังไม่กำหนด
๑.๖.๒ โรคติดต่อที่สำคัญในเมืองได้รับการเฝ้าระวังและควบคุมไม่ให้ระบาดไปในวงกว้าง		ยังไม่มีข้อมูล		

ตัวชี้วัด	หน่วยวัด	ข้อมูลล่าสุด	๒๕๖๕	๒๕๗๕
ความชุกหญิงฝากครรภ์ที่ตรวจพบติดเชื้อเอดส์	ร้อยละ	๐.๙	<๑	<๑
ผลสำเร็จของการรักษาผู้ป่วยวัณโรค	ร้อยละ	๘๗.๒๒	>๘๕	>๘๕
ผู้ป่วยวัณโรครายใหม่	คน	๑๐,๗๑๘	๑๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐
อัตราการป่วยด้วยโรคไข้เลือดออก (ต่อแสนประชากร)	<ค่ามัธยฐาน	๔๘๐.๐๕ (พ.ศ ๒๕๕๘)	<ค่ามัธยฐาน	<ค่ามัธยฐาน
๑.๖.๓ คนกรุงเทพฯ ทุกคนมีโอกาสได้รับบริการทางการแพทย์และสาธารณสุขที่เท่าเทียม มีคุณภาพ และมาตรฐาน				
อัตราการตายด้วยโรคไข้เลือดออก	ร้อยละ	๐.๐๐	<๐.๑๑	<๐.๑๐
จำนวนแพทย์ต่อประชากรกรุงเทพมหานคร	คน	๑ : ๗๒๑	ยังไม่กำหนด	ยังไม่กำหนด
จำนวนพยาบาลต่อประชากรกรุงเทพมหานคร	คน	๑ : ๒๐๓	ยังไม่กำหนด	ยังไม่กำหนด
๑.๖.๔ ประชาชนได้รับบริการช่วยเหลือฉุกเฉินเมื่อเกิดอุบัติเหตุและเจ็บป่วยขั้นวิกฤติ				
ผู้ป่วยที่ได้รับบริการทางการแพทย์ฉุกเฉินขั้นสูง (Advance) ภายในระยะเวลา ๑๐ นาที	ร้อยละ	๓๒.๔๕	๓๕	๓๘
ผู้ป่วยที่ได้รับบริการทางการแพทย์ฉุกเฉินพื้นฐาน (Basic) ภายในระยะเวลา ๑๕ นาที	ร้อยละ	๖๑.๕๙	๖๕	๖๘
๑.๖.๕ กรุงเทพมหานครเป็นเมืองที่มีอาหารปลอดภัย ปราศจาก เชื้อโรค และสารปนเปื้อน				
อาหารที่ได้รับการสุ่มตรวจไม่พบการปนเปื้อนเชื้อโรค	ร้อยละ	๖๐	๖๕	๘๐
อาหารที่ได้รับการสุ่มตรวจไม่พบการปนเปื้อนสารเคมีอันตราย	ร้อยละ	๙๗	๙๘	๙๙
๑.๖.๖ คนกรุงเทพฯมีวิถีชีวิตแบบตื่นตัวและกระตือรือร้น				
คนกรุงเทพฯ ที่ออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ	ร้อยละ	ยังไม่มีข้อมูล	ยังไม่กำหนด	ยังไม่กำหนด

ด้านที่ ๒ มหานครสีเขียวและสะดวก

ตัวชี้วัด	หน่วยวัด	ข้อมูลล่าสุด	๒๕๖๕	๒๕๗๕
มิติที่ ๒.๑ ภูมิทัศน์สวยงาม				
๒.๑.๑ กรุงเทพมหานครจัดระเบียบเมือง ปรับปรุงทัศนียภาพของเมืองให้แลดูสะอาด				
ชาวกรุงเทพฯ เห็นว่าภูมิทัศน์ถนนมีความสวยงามสมเป็นมหานครแห่งเอเชีย	ร้อยละ	ยังไม่มีการสำรวจ	ยังไม่กำหนด	ยังไม่กำหนด
สัดส่วนถนนที่ไม่มีสายไฟฟ้า สายโทรศัพท์รกรุงรัง	ร้อยละ	ยังไม่มีการสำรวจ	ยังไม่กำหนด	ยังไม่กำหนด
มิติที่ ๒.๒ พื้นที่สวนสาธารณะ พื้นที่สีเขียวกระจายทั่วทุกพื้นที่				
๒.๒.๑ กรุงเทพมหานครเป็นมหานครที่ร่มรื่นด้วยพรรณไม้ มีพื้นที่ สีเขียวเพื่อการพักผ่อนเพียงพอตามมาตรฐานสากล				
สัดส่วนพื้นที่สีเขียวเพื่อสภาพแวดล้อมที่ดี[๑] ของกรุงเทพมหานครเพิ่มขึ้น	ร้อยละ	๑๑.๓๘๘	๑๘	๒๗
สัดส่วนพื้นที่สวนสาธารณะ/สวนหย่อมต่อประชากรของกรุงเทพมหานคร[๒]	ตร.ม./คน	๕.๙๗	๘.๔๒	๑๒
สัดส่วนพื้นที่สีเขียวในรูปแบบสวนสาธารณะหลัก[๓]	ตร.ม./คน	๐.๘๓	> ๒	๙
ร้อยละของพื้นที่สีเขียวยั่งยืน[๔]ของพื้นที่กรุงเทพมหานคร	ร้อยละ	๐.๖๖	> ๒	๕
มิติที่ ๒.๓ ระบบขนส่งมวลชนทั่วถึง สะดวก ประหยัด การจราจรคล่องตัวและมีทางเลือก				

[๑] พื้นที่สีเขียวเพื่อสภาพแวดล้อมที่ดีหมายถึง พื้นที่สีเขียว ๑๐ ประเภทตามที่แผนแม่บทพื้นที่สีเขียวของกรุงเทพมหานคร พ.ศ.๒๕๔๖ กำหนด ประกอบด้วยสวนสาธารณะ/สวนหย่อม สนามกีฬากลางแจ้ง สนามกอล์ฟ แหล่งน้ำ ที่ลุ่ม ที่ว่าง พื้นที่ไม้ยืนต้น พื้นที่เกษตรกรรม พื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และพื้นที่อื่นๆ

[๒] สวนสาธารณะ/สวนหย่อม ๗ ประเภทตามนิยามของสำนักงานสวนสาธารณะ สำนักสิ่งแวดล้อม กรุงเทพมหานคร

[๓] สวนสาธารณะหลัก หมายถึงพื้นที่สีเขียวในรูปแบบสวนสาธารณะตามนิยามซึ่งสำนักงานสวนสาธารณะ สำนักสิ่งแวดล้อม กรุงเทพมหานครกำหนด

[๔] พื้นที่สีเขียวยั่งยืน คือ พื้นที่สีเขียวที่มีไม้ยืนต้นขนาดใหญ่เป็นองค์ประกอบหลักและได้รับการดูแลบำรุงรักษาให้คงอยู่อย่างยั่งยืน

ตัวชี้วัด	หน่วยวัด	ข้อมูลล่าสุด	๒๕๖๕	๒๕๗๕
๒.๓.๑ ประชาชนเข้าถึงระบบขนส่งสาธารณะ มีทางเลือกในการเดินทางไม่ต้องพึ่งพารถส่วนบุคคล				
ร้อยละของคนกรุงเทพฯ ที่สามารถเข้าถึงระบบขนส่งมวลชนได้ภายใน ๑๐ นาที	ร้อยละ	ยังไม่มีการสำรวจ	๔๐	๖๐
สัดส่วนการเดินทางโดยไม่พึ่งพารถยนต์ส่วนบุคคล	ร้อยละ	ยังไม่มีการสำรวจ	ยังไม่กำหนด	ยังไม่กำหนด
๒.๓.๒ การจราจรมีความคล่องตัวไม่แออัด				
ความเร็วเฉลี่ยของยานพาหนะ (ชั้นใน/ชั้นนอก/ชั้นกลาง)	กม. ต่อ ชม.	ไม่มีข้อมูล	๒๓/๓๕/๔๗	๒๗/๔๑/๕๕
ความเร็วเฉลี่ยของยานพาหนะในช่วงเวลาเร่งด่วน (ชั้นใน/ชั้นนอก/ชั้นกลาง)	กม. ต่อ ชม.	๑๖/๒๖/๓๕	๑๔/๒๑/๒๘	๑๖/๒๔/๓๓
มิติที่ ๒.๔ การใช้พลังงานที่สะอาดและพลังงานทางเลือก				
๒.๔.๑ กรุงเทพมหานครเป็นเมืองที่ประหยัดพลังงาน ใช้พลังงานสะอาดที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม				
ลดปริมาณการใช้พลังงานไฟฟ้าของหน่วยงานในกรุงเทพมหานครลง	ร้อยละ	ยังไม่มีข้อมูล	๑๐	๑๐
อัตราการใช้น้ำมันแก๊สโซฮอล์ต่อการใช้น้ำมันทั้งหมดของรถยนต์นั่งของหน่วยงานในกรุงเทพมหานคร	ร้อยละ	ยังไม่มีข้อมูล	๖๐	๑๐๐

ด้านที่ ๓ มหานครสำหรับทุกคน

ตัวชี้วัด	หน่วยวัด	ข้อมูลล่าสุด	๒๕๖๕	๒๕๗๕
มิติที่ ๓.๑ ผู้สูงอายุ ผู้พิการและผู้ด้อยโอกาส ได้รับการดูแลอย่างครบวงจร				
๓.๑.๑ ผู้สูงอายุและผู้พิการสามารถใช้ชีวิตได้สะดวก				
อาคารสาธารณะที่มีห้องน้ำสำหรับคนพิการ	ร้อยละ	ยังไม่มีการสำรวจ	ยังไม่กำหนด	ยังไม่กำหนด
เส้นทางที่คนพิการสามารถสัญจรได้ด้วยตนเอง	ร้อยละ	ยังไม่มีการสำรวจ	ยังไม่กำหนด	ยังไม่กำหนด
ทางข้ามถนนสำหรับคนพิการ	ร้อยละ	ยังไม่มีการสำรวจ	ยังไม่กำหนด	ยังไม่กำหนด
๓.๑.๒ ผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ด้อยโอกาสสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีศักดิ์ศรี				
ผู้สูงอายุที่มีรายได้ต่ำกว่าเส้นความยากจน	ร้อยละ	ยังไม่มีการสำรวจ	ยังไม่กำหนด	ยังไม่กำหนด
ผู้พิการที่มีรายได้ต่ำกว่าเส้นความยากจน	ร้อยละ	ยังไม่มีการสำรวจ	ยังไม่กำหนด	ยังไม่กำหนด
ผู้ด้อยโอกาสที่มีรายได้ต่ำกว่าเส้นความยากจน	ร้อยละ	ยังไม่มีการสำรวจ	ยังไม่กำหนด	ยังไม่กำหนด
สัดส่วนผู้พิการที่มีงานทำ	ร้อยละ	ยังไม่มีการสำรวจ	ยังไม่กำหนด	ยังไม่กำหนด
๓.๑.๓ ผู้สูงอายุได้รับการดูแลสุขภาพอย่างครบวงจรเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี				
สัดส่วนผู้สูงอายุที่อยู่ได้ด้วยตนเองหรือมีผู้ดูแล	ร้อยละ	ยังไม่มีการสำรวจ	ยังไม่กำหนด	ยังไม่กำหนด
มิติที่ ๓.๒ เมืองแห่งโอกาสทางเศรษฐกิจ				
๓.๒.๑ ผู้ที่อยู่ในภาคเศรษฐกิจนอกระบบและแรงงานนอกระบบเข้าถึงสวัสดิการและแหล่งเงินทุนอย่างเท่าเทียม				
สัดส่วนของแรงงานนอกระบบกลุ่มเป้าหมายรับทราบการเข้าถึงสวัสดิการและแหล่งเงินทุน	ร้อยละ	ยังไม่ได้จัดเก็บ	๕๐	๑๐๐
กรุงเทพมหานครมีข้อมูลแรงงานนอกระบบตามประเภทที่วางแผน	ร้อยละ	ยังไม่ได้จัดเก็บ	๑๐๐	๑๐๐
๓.๒.๒ คนกรุงเทพฯมีโอกาสได้รับการฝึกอาชีพตามความถนัด				
ยังไม่มีตัวชี้วัด				

ตัวชี้วัด	หน่วยวัด	ข้อมูลล่าสุด	๒๕๖๕	๒๕๗๕
มิติที่ ๓.๓ การศึกษาสำหรับทุกคน				
๓.๓.๑ การกระจายโอกาสทางการศึกษาอย่างเท่าเทียมและเสมอภาค				
ร้อยละของโรงเรียนในการปฏิเสธเด็กในกรุงเทพมหานครที่ต้องการการเข้ารับการศึกษา	ร้อยละ	๕๐	๓๐	๐
จำนวนของโรงเรียนที่เปิดโครงการเรียนร่วมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	โรงเรียน	๑๐๕	๒๐๐	๔๐๐
๓.๓.๒ การพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา				
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาหลักจากการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐานมีคะแนนเฉลี่ยมากกว่าร้อยละ ๕๐	ร้อยละ	ต่ำกว่าร้อยละ ๕๐	ร้อยละ ๕๐	มากกว่าร้อยละ ๕๐
๓.๓.๓ ประชาชนมีโอกาสศึกษาตลอดชีวิต				
มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย	รูปแบบ	๙	๑๑	๑๓
ร้อยละของคนกรุงเทพฯ พอใจกับการจัดการศึกษาตามอัธยาศัยของกรุงเทพมหานคร	ร้อยละในระดับดีถึงดีมาก	ยังไม่มีการสำรวจ	๖๐	๘๐
มิติที่ ๓.๔ สังคมพหุวัฒนธรรม				
๓.๔.๓ คนกรุงเทพฯที่มีความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรม อยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุขและปรองดอง				
มีข้อมูลกลุ่มชุมชน/วัฒนธรรม	จำนวนกลุ่มชุมชนและวัฒนธรรม	๒๖	๕๐	๑๐๐
ร้อยละของคนกรุงเทพฯ มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมและอัตลักษณ์ของกลุ่มอื่นๆ	ร้อยละในระดับดีถึงดีมาก	ยังไม่มีการสำรวจ	๖๐	๘๐

ด้านที่ ๔ มหานครกระชับ

ตัวชี้วัด	หน่วยวัด	ข้อมูลล่าสุด	๒๕๖๕	๒๕๗๕
มิติที่ ๔.๑ กรุงเทพมหานครเติบโตอย่างเป็นระเบียบตามผังเมืองรวม				
๔.๑.๑ กรุงเทพมหานครชั้นในและชั้นกลาง มีการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างเต็มศักยภาพ สอดคล้องกับ ระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ				
(ก) เมืองชั้นใน				
อัตราการเติบโตของประชากร	ร้อยละ	-๑๓.๒๓	ยังไม่มีการประมาณการ	ยังไม่มีการประมาณการ
ความหนาแน่นเฉลี่ยของประชากร	คน ต่อ ตร.กม.	๘,๔๔๔.๓๘	๒๐,๐๐๐	๔๐,๐๐๐
ระยะทางเฉลี่ยระหว่างแหล่งชุมชนกับแหล่งสาธารณูปการหลัก	กม.	๒๐	๑๕	๕
ระยะเวลาเดินทางเฉลี่ยระหว่างแหล่งที่อยู่อาศัยกับแหล่งงาน	นาที	๖๐	๕๐	๓๐
(ข) เมืองชั้นกลาง				
อัตราการเติบโตของประชากร	ร้อยละ	๓.๐๘	ยังไม่มีการประมาณการ	ยังไม่มีการประมาณการ
ความหนาแน่นเฉลี่ยของประชากร	คน ต่อ ตร.กม.	๔,๕๔๘.๘๕	๑๒,๕๐๐	๑๗,๕๐๐
ระยะทางเฉลี่ยระหว่างแหล่งชุมชนกับแหล่งสาธารณูปการหลัก	กม.	๒๐	๑๕	๕
ระยะเวลาเดินทางเฉลี่ยระหว่างแหล่งที่อยู่อาศัยกับแหล่งงาน	นาที	๑๒๐	๕๐	๓๐
๔.๑.๒ ศูนย์ชุมชนย่อยในเมืองชั้นนอกเติบโตตามผังเมืองรวมอย่างเต็มศักยภาพ				
อัตราการเติบโตของประชากร	ร้อยละ	๒๗.๐๑	ยังไม่มีการประมาณการ	ยังไม่มีการประมาณการ
ความหนาแน่นเฉลี่ยของประชากร	คน ต่อ ตร.กม.	๒,๑๙๒.๘๔	๑๕,๐๐๐	๑๘,๕๐๐
ระยะทางเฉลี่ยระหว่างแหล่งชุมชนกับแหล่งสาธารณูปการหลัก	กม.	๒	๕	๑๐
ระยะเวลาเดินทางเฉลี่ยระหว่างแหล่งที่อยู่อาศัยกับแหล่งงาน	นาที	ไม่มีข้อมูล	ยังไม่กำหนด	ยังไม่กำหนด

ด้านที่ ๕ มหานครประชาธิปไตย

ตัวชี้วัด	หน่วยวัด	ข้อมูลล่าสุด	๒๕๖๕	๒๕๗๕
มิติที่ ๕.๑ มหานครกรุงเทพแบบบูรณาการ				
๕.๑.๑ กรุงเทพมหานครสามารถบริหารจัดการระบบสาธารณูปโภคแบบบูรณาการ				
อยู่ระหว่างการจัดทำตัวชี้วัด	-	-	-	-
มิติที่ ๕.๒ เมืองธรรมาภิบาล				
๕.๒.๑ ประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอนโยบายและตรวจสอบการทำงานผ่านระบบงบประมาณแบบมีส่วนร่วม				
อยู่ระหว่างการจัดทำตัวชี้วัด	-	-	-	-
มิติที่ ๕.๓ กระจายอำนาจสู่ประชาชน				
๕.๓.๑ ลดบทบาทส่วนกลางลงเหลือภารกิจหลักเท่าที่ต้องทำ เท่าที่จำเป็น และให้อำนาจในการกำหนดนโยบายและตัดสินใจในการจัดบริการสาธารณะในระดับพื้นที่				
อยู่ระหว่างการจัดทำตัวชี้วัด	-	-	-	-
มิติที่ ๕.๔ การเมืองสีขาว				
๕.๔.๑ ประชาชนมีความเชื่อมั่นในข้าราชการและผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองของกรุงเทพมหานคร				
อยู่ระหว่างการจัดทำตัวชี้วัด	-	-	-	-
มิติที่ ๕.๖ พลเมืองกรุงเทพฯ ขับเคลื่อนวิสัยทัศน์				
๕.๖.๑ ประชาชนจะร่วมกันติดตาม ตรวจสอบ และผลักดันให้นำวิสัยทัศน์กรุงเทพฯ พ.ศ. ๒๕๗๕ ไปปฏิบัติให้บังเกิดผลสำเร็จจริงจัง				
อยู่ระหว่างการจัดทำตัวชี้วัด	-	-	-	-

ด้านที่ ๖ มหานครแห่งเศรษฐกิจและการเรียนรู้

ตัวชี้วัด	หน่วยวัด	ข้อมูลล่าสุด	๒๕๖๕	๒๕๗๕
มิติที่ ๖.๑ เมืองแห่งโอกาสทางธุรกิจและการลงทุน				
๖.๑.๑ กรุงเทพมหานครมีความสามารถในการแข่งขันทางธุรกิจ				
ผู้ใช้บริการศูนย์ข้อมูลกรุงเทพมหานครมีความพอใจในระดับดีถึงดีมาก	ร้อยละ	กำลังดำเนินการ	๖๐	๘๐
ยอดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ ชุมชนในงานที่กรุงเทพมหานครจัด/ร่วมแสดง	ล้านบาท	๔๖.๒	๕๐	๑๐๐
เกษตรกรที่ได้รับการส่งเสริมมีผลผลิตด้านการเกษตรที่ได้มาตรฐาน ปลอดภัย เป็นที่ยอมรับจากตลาด/ผู้บริโภค	ร้อยละ	ยังไม่มีการสำรวจ	๕๐	๗๐
มิติที่ ๖.๒ เมืองแห่งนักท่องเที่ยวระดับโลก				
๖.๒.๑ กรุงเทพมหานครเป็นเมืองที่น่าท่องเที่ยวระดับโลก				
อันดับเมืองที่น่าเที่ยวมาที่สุดในโลก (รับรองโดยอย่างน้อย ๓ หน่วยงานหลัก)	อันดับที่	อันดับ ๓ ของเอเชีย อันดับ๖ ของโลก	อันดับ ๑-๓ ของโลก	อันดับ ๑-๓ ของโลก
จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติ	ล้านคน/ปี	๓๔.๗	๓๗.๖๕	๔๒.๗๕
รายได้จากอุตสาหกรรมท่องเที่ยวต่อ GDP กรุงเทพมหานคร	ล้านบาท	๑๐.๕	๑๐	๑๐
มิติที่ ๖.๓ เมืองแห่งการจัดประชุม นิทรรศการ และจัดงานนานาชาติ				
๖.๓.๑ กรุงเทพมหาครเป็นเมืองจัดประชุมและนิทรรศการในอันดับแรกของภูมิภาคอาเซียน				
กรุงเทพมหานครติดอันดับเมืองที่เป็นที่น่าจัดประชุมและนิทรรศการของโลก	อันดับ	ไม่มีข้อมูล	๑ ใน ๓๐	๑ ใน ๒๐

ด้านที่ ๗ การบริหารจัดการเมืองมหานคร

ตัวชี้วัด	หน่วยวัด	ข้อมูลล่าสุด	๒๕๖๕	๒๕๗๕
มิติที่ ๗.๑ กฎหมาย				
๗.๑.๑ ระบบกฎหมายที่รองรับความเป็นอิสระและให้อำนาจในการบริหารจัดการและจัดบริการสาธารณะตามที่ประชาชนคาดหวัง				
ความพึงพอใจของผู้บริหารในการให้บริการด้านกฎหมาย	ร้อยละ	ยังไม่มีการจัดเก็บ	๘๐	๙๐
มิติที่ ๗.๒ การบริหารแผนและประเมินผล				
๗.๒.๑ กรุงเทพมหานครมีระบบการติดตามและรายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ ๒๐ ปี				
ประชาชนที่รับรู้ช่องทางที่จะติดตามรายงานความก้าวหน้าตามแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ ๒๐ ปี	ร้อยละ	ยังไม่มีการจัดเก็บ	๕๐	๘๐
มิติที่ ๗.๓ การบริหารทรัพยากรบุคคล				
๗.๓.๑ บุคลากรกรุงเทพมหานครเป็นผู้ปฏิบัติงานแบบมืออาชีพ มีคุณธรรม จริยธรรม และเป็นที่เชื่อมั่นขอประชาชน				
ความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อการทำงานของบุคลากรกรุงเทพมหานคร	ร้อยละ	ยังไม่มีการจัดเก็บ	๘๐	๙๐-๙๕
ความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อความซื่อสัตย์สุจริตของบุคลากรกรุงเทพมหานคร	ร้อยละ	ยังไม่มีการจัดเก็บ	๘๐	๙๐-๙๕
๗.๓.๒ กรุงเทพมหานครมีระบบบริหารทรัพยากรบุคคลเข้มแข็งเอื้อต่อความเป็นธรรม สามารถสร้างสมดุลระหว่างชีวิตการทำงานและชีวิตส่วนบุคคลของผู้ปฏิบัติงาน ตลอดจนสามารถดึงดูดผู้มีความรู้ ความสามารถสูงและสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรได้				
อันดับการเป็นหน่วยงานราชการที่บัณฑิตจบใหม่ต้องการเข้ามาปฏิบัติงานมากที่สุด (Employers of Choice)	ลำดับที่	๓๐/๔๗	Top ๒๕	Top ๑๐

ตัวชี้วัด	หน่วยวัด	ข้อมูลล่าสุด	๒๕๖๕	๒๕๗๕
มิติที่ ๗.๔ การคลังและงบประมาณ				
๗.๔.๑ กรุงเทพมหานครมีการบริหารจัดการด้านการเงินการคลังและการงบประมาณ ที่เป็นมาตรฐานสากลและเกื้อหนุนต่อการพัฒนากรุงเทพมหานครในระยะยาว				
สัดส่วนรายได้จัดเก็บเองต่อรายได้รวม	ร้อยละ	๒๔.๔๙	๓๐	๓๐
ร้อยละการเบิกจ่ายงบประมาณเปรียบเทียบกับการประมาณการรายจ่ายภายในปีงบประมาณ	ร้อยละ	๘๒	ไม่น้อยกว่า ๙๐	ไม่น้อยกว่า ๙๐
งบประมาณหมวดครุภัณฑ์ที่ดินสิ่งก่อสร้างที่ดำเนินการได้ตามกำหนด	ร้อยละของจำนวนโครงการ/ร้อยละของมูลค่าโครงการ	กำลังจัดเก็บข้อมูล	ไม่น้อยกว่า ๙๐	ไม่น้อยกว่า ๙๐
สัดส่วนภาระหนี้ระยะยาวต่อรายได้รวมต่อปี	ร้อยละ	ยังไม่มีข้อมูล	น้อยกว่า ๑๐	น้อยกว่า ๑๐
ระดับเงินสะสมปลอดภาระต่อรายจ่ายประจำปีของกรุงเทพมหานคร	ร้อยละ	๑๐.๒๕	น้อยกว่า ๑๐	น้อยกว่า ๑๐
มิติที่ ๗.๕ เทคโนโลยีสารสนเทศ				
๗.๕.๑ กรุงเทพมหานครให้บริการประชาชนด้วยความสะดวก รวดเร็ว ถูกต้องและโปร่งใส โดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ที่ทันสมัย (SMART SERVICE) เพื่อสนับสนุนนโยบายเศรษฐกิจดิจิตอล (Digital Economy) และมีการบริหารจัดการเมือง (กรุงเทพมหานคร) ด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ (SMART CITY)				
ความสำเร็จของหน่วยงานมีบริการอิเล็กทรอนิกส์สำหรับให้บริการประชาชน	ร้อยละของงาน	๑๐	๕๐	๑๐๐
กรุงเทพมหานครมีระบบบริหารการตัดสินใจของผู้บริหาร	จำนวนระบบ	๑	๕	๑๐
ระดับของแนวทางการปฏิบัติในการรักษาความปลอดภัยด้านสารสนเทศภูมิศาสตร์ของกรุงเทพมหานคร	ระดับของแนวทางปฏิบัติ	ระดับ พื้นฐาน	ระดับเคร่งครัด	ระดับเคร่งครัด

ภาคผนวก - นิยามศัพท์

ศัพท์	ความหมาย
วิสัยทัศน์	ภาพลักษณ์ที่แสดงสถานะขององค์กรในอุดมคติเมื่อได้พัฒนาศักยภาพอย่างครบถ้วนสมบูรณ์
ด้าน	หน่วยที่ใช้ในการจำแนกโครงสร้างแผนระดับบนสุดออกเป็นเรื่องๆ แผนพัฒนาหนึ่งๆ จะแยกเป็นกี่ด้าน (Sectors) ก็ได้ โดยปกติด้านหนึ่งๆต้องมีวัตถุประสงค์เฉพาะตัว ไม่ซ้ำซ้อนกับด้านอื่นๆ แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ ๒๐ ปี แบ่งภารกิจหรือประเด็นยุทธศาสตร์ออกเป็น ๗ ด้าน ตามวิสัยทัศน์ของประชาชน
มิติ	หน่วยที่ใช้ในกระบวนการวางแผนเพื่อจำแนกด้านออกเป็นหัวข้อย่อยๆ ก่อนจะระบุเป้าหมาย (Goals) แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ ๒๐ ปี แบ่งประเด็นยุทธศาสตร์/ด้านออกเป็น ๓๐ ประเด็นยุทธศาสตร์ย่อย/มิติ (Dimensions) ส่วนแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ ๒๐ ปี ระยะ ที่ ๒ แบ่งออกเป็น ๒๘ มิติ
เป้าหมาย	แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ ๒๐ ปี กำหนดเป้าหมายไว้ในระดับวิสัยทัศน์ (Visionary Goals) ทั้งหมด ๔๕ เป้าหมาย โดยแยกไว้ในแต่ละมิติ เพื่อใช้ในการติดตามและประเมินว่ากรุงเทพมหานครในฐานะเมืองหลวง (ไม่ใช่ในฐานะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ) ใกล้จะเป็น “มหานครแห่งเอเชีย” ตามที่ประชาชนมีส่วนร่วมกันกำหนดไว้เพียงไร
สถานการณ์และแนวโน้ม	การวิเคราะห์ข้อเท็จจริงภายใต้เป้าหมายในแต่ละข้อว่ามีทิศทางการเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร สาเหตุของการเปลี่ยนแปลงเกิดจากอะไร
เป้าประสงค์	ทางเลือกเชิงนโยบายที่ได้รับการวิเคราะห์และระบุเป็นผลสำเร็จ (Strategic objectives) ที่วัดและติดตามความก้าวหน้าได้ เป้าประสงค์สะท้อนถึงการแก้ไขปัญหาที่ได้ระบุไว้ในขั้นตอนของการวิเคราะห์สถานการณ์และแนวโน้ม
สภาพปัจจุบัน/ สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕	คำอธิบายเป้าประสงค์ซึ่งเปรียบเทียบระดับผลสำเร็จเชิงคุณภาพระหว่างที่เป็นอยู่ในปัจจุบันกับที่จะเปลี่ยนแปลงไปเมื่อสิ้นแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ ๒๐ ปี ระยะที่ ๒
มาตรการ	การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหรือการริเริ่มที่เป็นกรอบให้หน่วยงานไปดำเนินงานซึ่งจะส่งผลให้เป้าประสงค์สำเร็จตามที่กำหนดไว้
ตัวชี้วัดผลการดำเนินงานหลัก	ตัวชี้วัดซึ่งใช้ในการติดตามการเปลี่ยนแปลี่ยนจาก “สภาพปัจจุบัน” ไปสู่ “สภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๕” ตามที่ระบุไว้ภายใต้เป้าประสงค์หนึ่งๆ
โครงการลงทุนที่สำคัญ	โครงการในหมวดครุภัณฑ์ ที่ดิน และสิ่งก่อสร้างที่เป็นเงื่อนไขแห่งความสำเร็จในเป้าประสงค์หนึ่งๆ

สำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล
กรุงเทพมหานคร
๑๗๓ ถนนดินสอ พระนคร กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๐๐
โทรศัพท์ ๐๒ ๒๒๕ ๗๙๔๗ โทรสาร ๐๒ ๒๒๕ ๗๙๔๗
www.bangkok.go.th/sed

METRO TV
โทรทัศน์มหานคร
รับชมได้ทางช่อง PSI 221

ทุกเรื่อง ทุกปัญหา โทรมา
ศูนย์ กทม.
1555